

Kuhmon ”Tukkijoella” juhlan kunniaaksi avointen ovien harjoitus

Tukkijoella-näytelmän avoimien ovien harjoituksella juhlusti Kuhmon Nuorisoseura ry:n Kuhmolaisteatteri sunnuntaina nuorisoseuraliikkeeseen 100-vuotispäivää. Kuhmolaisteatterin Tukkijoella tulee ensi-iltansa ensi sunnuntaina.

Teuvo Pakkala kirjoitti Tukkijoella-näytelmänsä jo yli 80 vuotta sitten, mutta yhä se vetää täysiä katsomotta teatterissa maan eri

puoilla. Kuhmossa nähtävän esityksen on sovittanut Vili Auvinen. Näytelmän ohjaa Toivo Mikola.

Näytelmässä on yli 30 osasuoritusta. Mukaan on saatu useita uusia kasvoja, kuten Turkkaa esittävä Hannu Glad, räätäli Jukka Pöyhkäri, Anni Leena Nuortila ja Huotari Seppo Kyllönen. Katrina on Seija Piirainen, Tolarina Kauko Huusko, Maijana Aune Pulkinen ja Pietolan isäntänä Pentti Lamppinen.

Esitystä vauhdittavat tanssit ja laulut. Säestäjinä toimivat Eila Hallamaa, Osmo Korhonen ja Jukka Pöllänen Kuhmon Harmonikkapelimanneista. Tanssit on suunnitellut Maire Lehtinen.

Kuhmolaisteatteri esittää näytelmää kevään alkana kahdeksan kertaa, viimeisen kerran 3. toukokuuta. Esityspaikkana on lukion sali.

Sunnuntain harjoitusta seurasi satakunta henkeä. Kuhmon Nuorisoseura tarjosi yleisölleen myös kahvit. (e)

Kuhmolaisteatterin ”Tukkilaisten” avausnäytäntö on ensi sunnuntaina. Laulupitoiseen näytelmään on Kuhmolaisteatteri saanut uutta verta; muun muassa Annin osaa näyttävän Leena Nuortilan.

”Anna-Liisa”

Ennen oli
”Tukkijoella”,
sitäkin

"Nuorten ja Rakkaus"
ohj. Satoru Wieranen

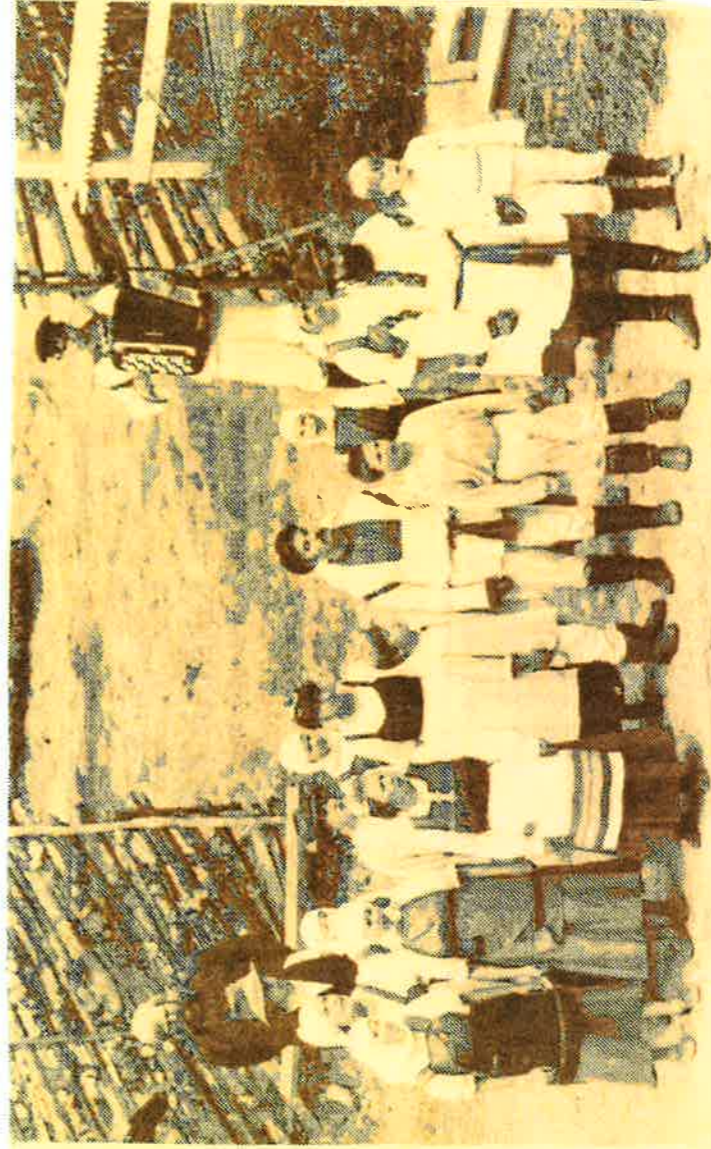
Kuhmolaisteatterin kausi päättyi

Kuhmolaisteatterin kesänäytelmän näki tänä vuonna tavallista pienempi ihmismäärä. Katsojia oli merkitty tilastoihin vajaat 3 000, kun ruoska räiskyi ja rakkaus leimusi viimeistä kertaa sunnuntaina.

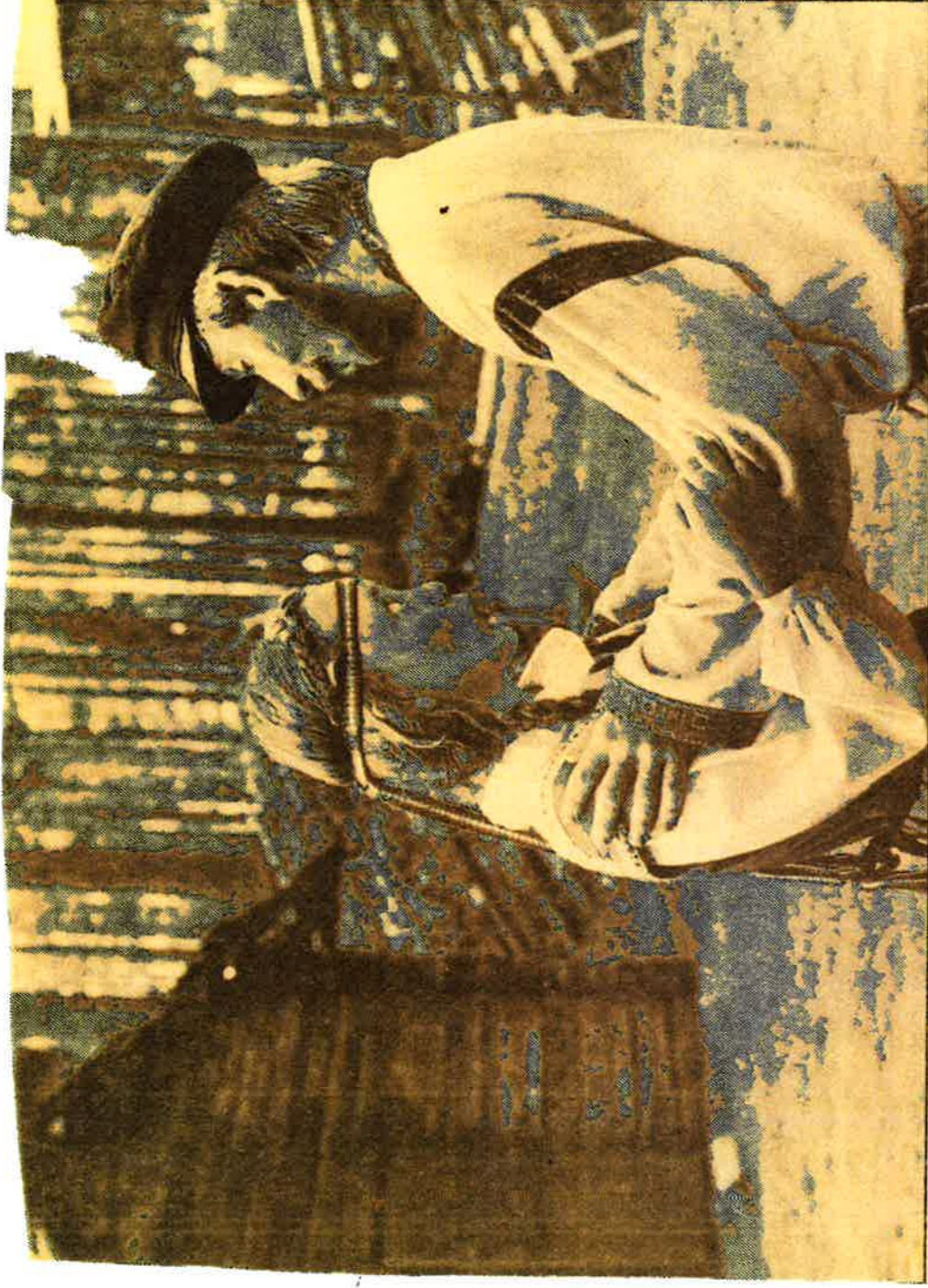
Kävimme seuraamassa Reino Helismaan kirjoittaman Ruoska ja rakkaus näytelmän viimeistä maksullista esitystä Multikankaalla. Repen kirjoittama näytelmä sijoittuu karjalaiskylään viime vuosisadan puolivälin tienoil-le. Romanttisen laulunäytelmän pinnan alla piilee "re-pemäistä" humanismia orjuuden vääryydestä. Kuhmolaisteatterin esityksestä ja kesäkaudesta enemmän sivul-la 8.

→
Karjalaiskylän pikkudiktattori, vouti Timoijeijeff hypyttää kylänvanhinta, Simanaa ruoskallaan.

Marikko järjesti syntymäpäivän kunniaksi teatteriesityksen. Kuhmolaisteatterin Ruoskaa ja Rakkautta oli seuraamassa täpötäysi katsomo.

Mauran (Eija Kyllönen) ja Jyrkin (Veikko Huotari) nuorta rakkautta

Ruuskan ja rakkauden yleisö on pitänyt näkemästään. Jostain syystä Kuumolaisteatterin katsomon penkkirivit eivät kuitenkaan tänä kesänä täytyneet edellisten kesien malliin. Karjalaishenkisen näytelmän näki tänä kesänä noin 2 800 maksanutta katselijaa. Esimerkiksi viime kesän Putkinotko veti 1 500 henkeä enemmän yleisöä. Missä vika?

-Olemme kyllä ihan joukolla pohdineet, mikä tässä on syynä. Ja siihen tulokseen on tullu, ettei ainakaan näytelmässä pitäisi olla vikaa, sanoo kylänvanhin Simana eli Kauko Huusko. -Joskus aikaisemmin on yleisö valitellut, että kun vain noidutaan. Nyt ei ole ainakaan sitä tehty, hän naureskelee.

Kulttuurisihiteeri Toivo Mikkola esintyi tällä kertaa itse näytelmässä voudin osassa. Hän arvelee, että ehkä näytelmän karjalaisuus ei innostanut kuumolaisia katsojia tarpeeksi. Kainuulaiset eivät ehkä sittenkään koe räiskyvää karjalaisuutta kovin läheiseksi. Se on saattanut vähentää katselijalukua.

Näytelmän ohjaaja, Satu Niiranen on iloinen jokaisesta katsojasta. -Minä olen vähän hämmästellyt, kun kuumolaisteatterin näyttelijät ovat valitelleet katsojien puutetta. Nykyisin näitä kesäteattereita alkaa olla sen verran tiheässä, että yleisöstä on kilpailua. Minä olen ollut parin sataan katsojaan näytäntöä kohden ihan tyytyväinen.

Toisaalta Satu Niiranen olisi kaivannut myös alueen lehdistöltä enemmän huomiota näy-

telmälle. Samaa puhuhuvat kuumolaiset näyttelijätkin: Harrastelijaateatteri kaipaa kriitikkiä ja kiitoksia ansionsa mukaan. Pelkkä vaikeneminen on pahinta.

Karjalaisuus irti ruoskalla ja rakkauksella

Ohjaaja Satu Niirassa virittää suoniinsa karjalaisia verta. Oliko karjalais-aiheisen näytelmän läpi vieni hänelle helppoa: menikö ohjaus perille ruoskalla vai rakkauksella?

-Helppoa se ei ollut - päinvastoin! Vaikka olen itse karjalainen, oli hurvean vaikeaa yrittää puristaa irti tunnerikkaita kainuulaisia. Vilkkkaus on joko sisäistä tai sitä ei ole. Välillä ehkä olen ollut kovakin ja suuttunut. Karjalaisuus kun päästän itse helposti tunteei valloilleen. Tässä on jouduttu tekemään todella paljon töitä juuri tuon tunnelmaisuuden kanssa. Satu Niiranen sanoo.

- Näytelmässä oli aika vähän suuria joukkokohtauksia. Ja silloin yksilösuoritukset korostuvat. Olen antanut sen vuoksi aika paljon henkilöohjausta. Mutta kyllä muuttamat näyttelijät täällä puristelivat ihan loistavasti tunnetta irti itseltään, Satu Niiranen kiittelee.

Erityisesti Niiranen kiittää kuumolaisia harrasteilijayhteisöä väsymättömyydessä. -On jännää, että nämä ihmiset eivät ole väsyneet tekemään hommia rutiniin. Se on usein pahimpana vaarana, kun ajatellaan jo osattavaa asia. Jokai-

sen esityksen kautta on pystytävä kasvamaan. Se on todellista taitoa, ohjaaja painottaa.

Tunteiden paloa

Reino Helismaan kirjoitti 50-luvulla näytelmän Ruoska ja rakkaus, ja hänen ystävänsä Toivo Kärki sävelsi laulunäytelmän musiikin. Salanimillä kirjoitettu näytelmä herätti aikoinaan kohua, kun sen tekijöiden henkilöllisyys kävi ilmi.

Ruuskan ja rakkauden teksti on selvästi "repemäistä" humanisma täynnä. Karjalaisuus on näytelmässä loppujen lopuksi vain pintaa. Kaikkialla maailmassa ihmiset ovat joutuneet orjuutetuiksi ja toisaalta saaneet kokea rakastamisen riemun ja surunkin. Vilkas karjalaisuus lisää näytelmään vain sitä tunteiden paloa, jota Reppen ja Toivo Kärjen laulutkin ovat usomasti säveltäneet.

Kesästä viimeisessä varsinaisessa esityksessä Kuumolaisteatteri ylti sekin paikotellen tuohon tunteiden paloon. Toisaalta yleisölle haluttiin jälleen kerran antaa myös naurun aineita. Välillä tuntui siltä, etteivät kaikki tunnelatukset menneet perille yleisölle asti. Kun yleisö hörähdellen nauraa traagiselle kohtaukselle, onko silloin kysymyksessä näyttelijän vai yleisön herkkyyden puute? Kuumolaisteatterin suunnattomassa esityksessä ei tässä mielessä ainakaan näyttelijöitä voinut syyttää. Tunnelatukset tuntuivat ihmeen aidoilta.

Laulunäytelmät ovat aina vaikeita harrastajille. Esimer-

kiksi jotkut laulukohdatkset tuntuivat jäävän hieman pyhäntyneiksi ja irrallisiksi näytelmästä. Kuumolaisista näyttelijöistä parhaiten onnistuivat musiikillisesti laulukappuissa Ontreita esittänyt Leevi Kivi-oja sekä hänen meliititynsä Maalina, Leena Nuortilan esittämänä. He onnistuivat muutenkin hyvin rooleissaan.

Parhaimpia roolisuuorituksia olivat Kauko Huuskon matelleva ja pokkuroiva kylänvanhin sekä Veikko Huotarin Jyrki. Kuumolaisteatteria monena kesänä ohjannut Toivo Mikkola näytti yleisölle nyt myös näyttelijäntyönsä. Hänen esittämänsä vouti Waslei Timojevif toi mieleen Chaplinin elokuvan Diktaattori. Pienikokoisen voudin ruuskan heiluttelussa ja kekkaroinnissa oli saman tyylistä koomista isottelua niin kuin Chaplinin hitleriversiosakin on.

Mikkola itse nauraa ajattelulle ja kiistää ottaneensa mallia diktaattorista. -Tämähan on minulle selvästi aggression purkamista näitä Kuumolaisteatterin näyttelijöitä kohtaan, naureskelee Toivo Mikkola ruuskan heiluttajan rooliaan. Ensi talven aikana kulttuurisihiteeri Mikkola voi yrittää purkaa aggressioitaan kovaan työhön. Sillä paljon työtä on tiedossa, mikäli hänen haaveilemansa näytelmäproduktio "Viimeiset kiusaukset" Kuumolaisteatterin ja r'uh- teutuu.

Teksti ja kuva
Bitva-Liisa R.

**KUHMOLAIS
TEATTERI**

Maiju Lassila:

IKILIKKUJA

Kuhmon kesäteatterissa Multikankaalla.

su 1.7. klo 18.30
ke 4.7. klo 18.30
su 8.7. klo 14.00 ja
18.30
ke 11.7. klo 18.30

su 15.7. klo 14.00 ja
18.30
ke 18.7. klo 18.30
su 22.7. klo 14.00 ja
18.30

Ohjaus: Pertti Hakala.

Tiedustelut kulttuurisihteeriä puh. 986-51631.

9984

Työn tulokseen ollaan tyytyväisiä

Ikiliikkuja kutkutti nauruhermoja

Ohjaaja kehui näyttelijöitä ja järjestäjiä, näyttelijät keuhivat ohjaajaa, yleisö kehui koko näytelmää. Mitä tästä voi muuta päätellä kuin että kaikki ovat tyytyväisiä ja Kuumolaisteatteri on taas onnistunut tarjoamaan meille nautittavan tuokion kevyen kesäteatterin parissa.

Ensi-ilta sujui hyvin, toinen esitys paremmin. Näyttelijöistä näkyi tekemisen riemu ja pieni jännitys vain lisäsi tunnelmaa.

Maiju Lassilan Ikiliikkuja ei kaikkien mielestä ole parasta mahdollista kesäteatteria, koska sen teho perustuu enimmäkseen tekstiin. Kesänäytelmältä odotetaan yleensä kovaa menoa ja paljon toimintaa. Pertti Hakalan ohjauksessa mukanaan tuli myös liikettä, mutta ei liian paljon, jotta tekstin kuunteleminen olisi vaikeutunut. Katsoja sai nauraa

rentona, ei tarvinnut väsyä liian kovan hälluksen seuraamisesta.

Ikiliikkuja on juoneltaan perinteinen kansannäytelmä. Toiset esivät rikkautta ja toiset rakkautta ja lopuksi kaikki tulevat onnellisiksi. Ihmistyyppit ovat niin liioiteltuja, etteivät ne loukkaa ketään, vaikka toisikko voisi ajatella, että tässä pilkataan uskovaisia, hulluja, maalaisia,

Kauko on monessa mukana

Kaikkien asioista tietävien mielestä Kuumolaisteatterin sielu on Kauko Huusko. Hän on ollut toiminnassa mukana pian kaksikymmentä vuotta. Tänä aikana on tullut touhutuksi 16 näytelmässä.

Kymmenen vuotta nämä järjestelytehtävät ovat olleet minun päänsärkynä. Olen rakennellut lavastuksia ja sen sellaisia, touhunnut siellä mitä olen pystynyt.

Jonkinlainen kunnianhimo kai se on tähän harrastukseen ajanut. Ensin perukassa tulin mukaan kansalaisopiston näytelmäpiiriin, liekö tuota tarvinnut paljon houkutellaan... Nyt ihmiset ovat jo tottuneet minuunkin, he odottavat taas jotakin näkevänsä. Tunnen omalta osaltani vastuuta siitä, että yleisö saa näytelmänsä.

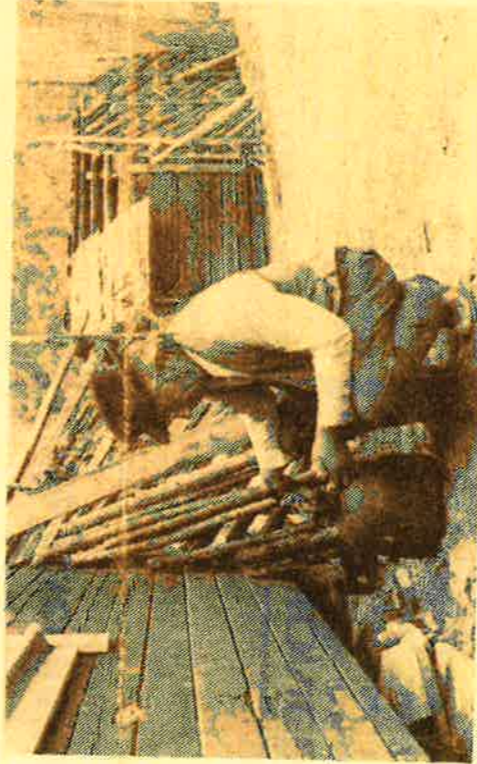
Ennen Ikiliikkujan ensi-iltaa Kauko oli tyyni.

Nyt tuntuu oikein hyvältä. En ole ressaanutkaan tänä kesänä niin kuin joskus aikaisemmin. Tiivistä on kyllä ollut, joka illaksi tässä on ollut tekemistä. Teatterissa on mukava porukka, hyvien kavereiden kanssa on ollut hyvä työskennellä.

Ennen ensi-iltaa teatteriväki katsoi videolta harjoituksista tehtyä nauhaa. Sai katsoa näytelmää yleisön silmin.

Eihän sitä nyt ihan tyytyväinen voi itseenä olla koskaan. Pitää kuitata vaan sillä, että parhaansa on tehnyt.

Jokainen esityskerta on erillainen. Näytännön tunnelma kehittyi niin monista tekijöistä. Yleisön suhtautuminen on tietysti tärkeä. Kuumo-

Kauko Huusko

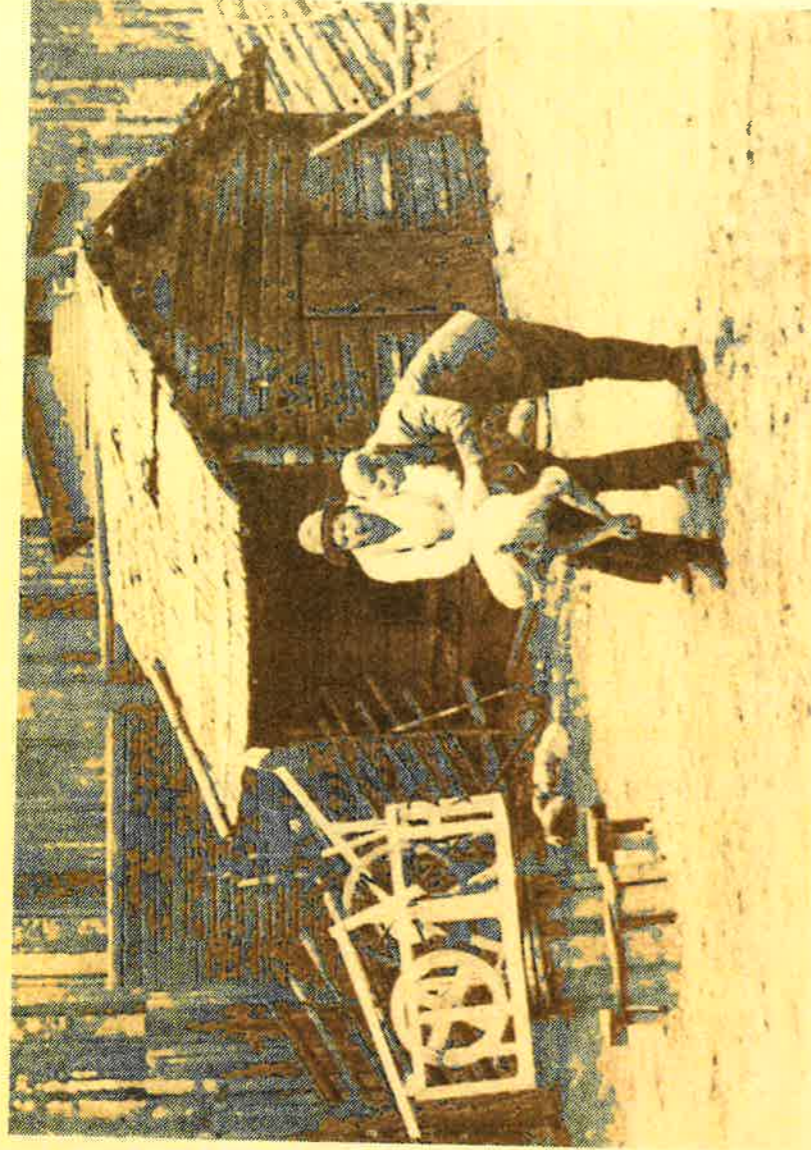
lainen yleisö on aina suhtautunut meihin myönteisesti. Kyllä se kannustaa, jos saa myönteistä palautetta ja huomaa olleensa jollekulle tarpeellinen.

Esityskertojen myötä varmuus kasvaa. Roolia ehti syventää, miettiä, mitä uutta siitä löytyisi. Teksti kulkee mukana ja kertaantuu ajatuksissa tuolla kulkieksa.

Kun kausi on ohi, tulee eräänlainen laukeaminen. Ei halua enää ajatella koko näytelmää. Joskus tuntuu että on väsynyt koko touhuun. Mutta kun uutta näytelmää aletaan suunnitella, into on taas kovaa. Yksi näytelmä vuodessa riittää kyllä hyvin.

Ohjaaja on tyytyväinen

Ikiliikkujan ohjaajana vieraili Oulun Kaupunginteatterin näyttelijä Pertti Hakala.

Ikiliikkujasta tulee rahaa niin paljon, että sitä voi sijoitella etukäteenkkin. Sopimusta allekirjoittavat Velkko Huotari ja Pentti Lampinen. Matti Tervo nyökköittää pöytänsä.

Pertti Hakala

koittaa ja pystyy toteuttamaan sen. Kun aloitimme homman, kaikki sanoivat, että sanat sitten suoraan viiheistä, minä en ainakaan suutu. Eivätäkä ole suuttuneet. Näyttelijät ovat kunnianhimoisia. Uudetkin ovat edistyneet hyvin ja ottaneet oppia vanhoista. Pertti on sitä mieltä, että kesäteatterin pitää tarjota hauskoja näytelmiä.

Yleisössä on ihmisiä, joiden ainoa teatteri-ilta on kerran vuodessa kesäteatterissa. Heidän vuokseen teatteria on vietävä hauskan yhdessäolon suuntaan, jotta ihmiset voisivat viihtyä ja nauraa.

Volhan joku löytää tästäkin näytelmästä sanomaa. Juoksenko liikaa mammonan perässä? Olenko kateellinen? Kukapa estää katsojia vertaamasta itseään roolihenkilöihin.

Pertti Hakala sai ohjattaviltaan muistoksi tuohisen voitrasian, jossa oli kaikkien nimet. Hän lähti ensi-ilan jälkeen kotiin Ouluun varmalla siitä, että hänen evällään Kuumolaisteatteri selvittää näyttämökauden kunnialla.

Mainiot roolisuoritukset

Näyttelijät tekevät hyvää työtä. He eivät matki toisiaan, kuten usein harrastajateattereissa, vaan pysyvät tyyliissään. Hämmästyttävän roolisuoritus on Matti Tervon Nisse. Ohjaajan sanoin: poika näyttää kuin ammattilainen. Hänen varassaan tätä näytelmää ruvettiin tekemäänkin.

Naisilla on näytelmässä pääjuonen kannalta vähän sivustahuutajien asema, mutta Leena Nuortila, Seija Pirainen ja Tarja Kyllönen saavat roolinsa elämään oikein hyvin.

Pentti Lampinen Hapatuksena, Kauko Huusko Piukelinä ja Velkko Huotari Hilattuna erottuvat Nissen lisäksi selkeän replikoinnin ja hallitun roolissapysymisen ansiosta. Muut miesosat ovat vähän laimeita, mikä on ihan hyvä tasapainotava tekijä kokonaisuudessa.

Näytelmän lavastukset ovat tänäkin kesänä Kauko Huuskon tekomat. Ikiliikkuja näyttää ihan ikiliikkujalta, vaikka lieneekö ollut minikäänlaisia insinöörin riitinkkejä apuna.

Kuhmolaisteatterin Ikiliikkuja toimii

Kuhmolaisteatterin lavastuksen osana olleelle ikiliikkujalle kävi juuri samoin kuin parikymmentä vuotta sitten itse värkkäämälläni vastaavalle laitteelle: se ei toiminut.

Sitävastoin Majju Lassilan tekstiin perustuva "Ikiliikkuja" toimii. Oulun kaupunginteatterin näyttelijä Pertti Hakala oli saanut asiansa taitavasta kuhmolaisien näyttelijöiden joukosta irti todella nautittavaa työskentelyä.

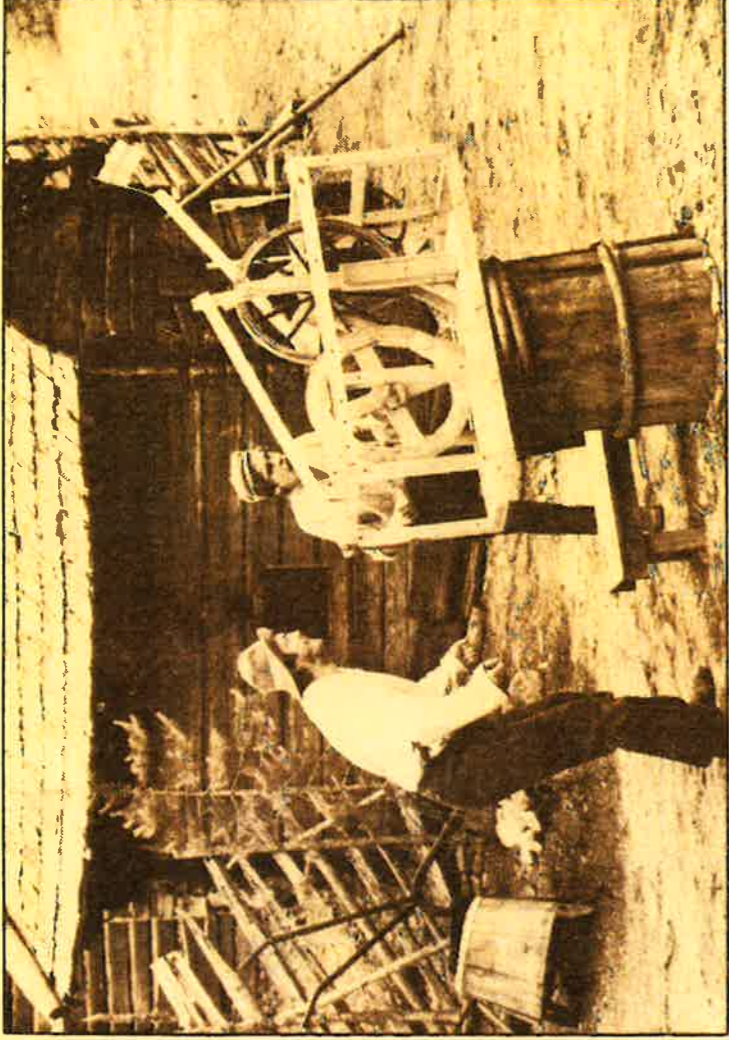
"Mikä on näytelmän toimissa, kun on osaavaa porukkaa", kiitteli Pertti Hakala.

"Ikiliikkuja" -muistuttaa monessa suhteessa televisios-ta tuttua Kuolleista herännyt -näytelmää, jonka esityksen jälkehen Erkki Pajala on ollut Jönni Lumperi — ainakin meidän perheessämme.

Sinä, missä Jönni operoi maatilallaan, jota ei ole mak-sanut ja tilaan kuulumattomalla Pauhukoskella, siinä tekevät mestari Hapatus (Pertti Lampinen) ja hänen poikansa Nisse (Matti Tervo) sataintuhansien kauppoja ikiliikkujan keksimisestä mahdollisesti saatavilla rahoilla.

Vaikka Pentti Lampinen Hapatuksena ja Leena Nuortilla Pjelo-vaimona tekevät totuttuun tapaan luotettavaa roolityötä, silti ehdoton täysosuma sumuntain ensi-ilassa oli Matti Tervon Nisse.

Nissen rooli on koko ajan hyvin keskeinen, joutuuhan poika keksimään ikiliikkujaa, toimimaan väivouhkana kaupanteossa, selvittämään sisarensa Helyn (Seija Piirainen) ja Junnun (Tapio Kukkonen) naima-asioita

Toimii...ei toimi. Ikiliikkujan koekäyttöä jännävävät mestari Hapatus, Pentti Lampinen, ja hänen poikansa Nisse, Matti Tervo.

ja vielä opettamaan isälleen kristillis-siveellisiä elintapoja. Siinä sitä yhdelle miehelle touhua riitti.

Pjelon ja Helyn remakoiden naishahmojen rinnalle otetaan edellisistä kesistä varentaneen Tarja Kyllösen Beata muodosti tarpeellisen vastapainon.

Seppä Porina (Matti Huotari), Pukkeli (Kauko Huusko), Hilattu (Veikko Huotari), agronomi Pullinen (Kari Pulkkinen) ja myös konttoristi Poikari (Reino Laukkanen) joutuvat peräämään saataviaan Hapatukselta kovinkin ottein, ennen kuin onnellinen loppukaänne selvittää tilanteen.

Näytelmän kieli muutamaa aikaisempaan esitykseen verrattuna on tavattoman siistiä. Vain Piikkeli sanoo muutaman "täyden perkeleen". Joten, jos lapset pyrkivät mukaan näytelmää katsomaan, niin mukaan vaan.

Kesällä kevyttä

Näytelmän ohjannut Pertti Hakala pitää kesäteatteria eräänlaisena kyläkeimulle koontumisten ja siltatanssien perinteen jatkajana.

"Nauretaan pois. Ihmisillä on oikeus seurata parin tunnin aikana sellaista teatteria, joka viihdyttää ja naurattaa. Ankan osallistuvaa ja

osoittelevaa teatteria tulee aivan tarpeeksi muulloin. Tienä tysti on hyvä, jos joku kevyen kaavun alta näkee vakavaakin asiaa", Hakala pohti.

Kuhmolaisteatterin näyttelijöiden taso on Hakalan mielestä korkea. "Näyttelijät taajuavat, mitä ohjaaja haluaa — ja pystyvät myös sen toteuttamaan", ylisti ohjaaja. Tämä tunnustus annettiin tietenkin näyttelijöiden kuulumattomissa, etteivät nämä liika ylpistyisi.

Vajaa kaksi ja puolisataa katsojaa oli seuraamassa, miten ikiliikkujasta yritettiin saada huiputuksella voimaa.

Seppo Kämäräinen

Kesäteatterissa tehdään Ikiliikkujaa

Mistä on hyvä kesäteatteri tehty? Hyvästä tekstistä, osaavasta ohjaajasta, mukautuvista näyttelijöistä ja teatteriyöstävällisestä yleisöstä, siitä on hyvä kesäteatteri tehty.

Multikankaalla rakennetaan Majju Lassilan tekstin pohjalta Ikiliikkujaa. Ohjaajana tuttu oululainen Pertti Hakala.

—Tulin mielelläni ohjaamaan näitä kuhmolaisia. Näillä on oikea asenne teatterin tekemiseen, näitä on helppo käsitellä.

Pitkä hellejakso repesi ukkoseksi ja siitä jatkui sade. Kosteassa ja kylmässä Multikankan »pirtissä» istuu viluinen joukko. Pertti ja Pentti paistavat makkaraa takassa. Leena ja Matti istuvat pöydän ääressä. Kauko rojottaa kamarin lattialla ja tuijottaa Ikiliikkujaa.

—Kun tuosta nyt sitten lopulta-kin tulisi ikiliikkujaa...Jo hyvän tovin yli puoli vuotta sitä on tihratu...Niin että arvelin vain...Jos tuosta tullee..., epäilee Pielo, Leena Nuortila ja imeskelee piippuaan.

Lukuharjoituksia voi pitää sisäläkin. Näytelmä on ollut tekeillä talvesta saakka.

Juuri tässä vaiheessa kun ollaan siirtymässä asemiin tuntuu ettei osaa yhtään mitään, sanoo Leena.

Joukon varsinainen vetaraani kesäteatterissa on Huuskon Kauko.

Oliko se vuosi 1968 kun ensimmäisen kerran olin mukana, en ole ihan varma, pohtii Kauko.

Kaukon kädenjälki näkyy kesäisin lavasteissa. Muun muassa Ikiliikkujaa on Kaukon rakentama.

Ikiliikkujassa Kaukolla on isännätämies Piikkelin osa.

Leena Nuortila on mukana kolmatta kesää.

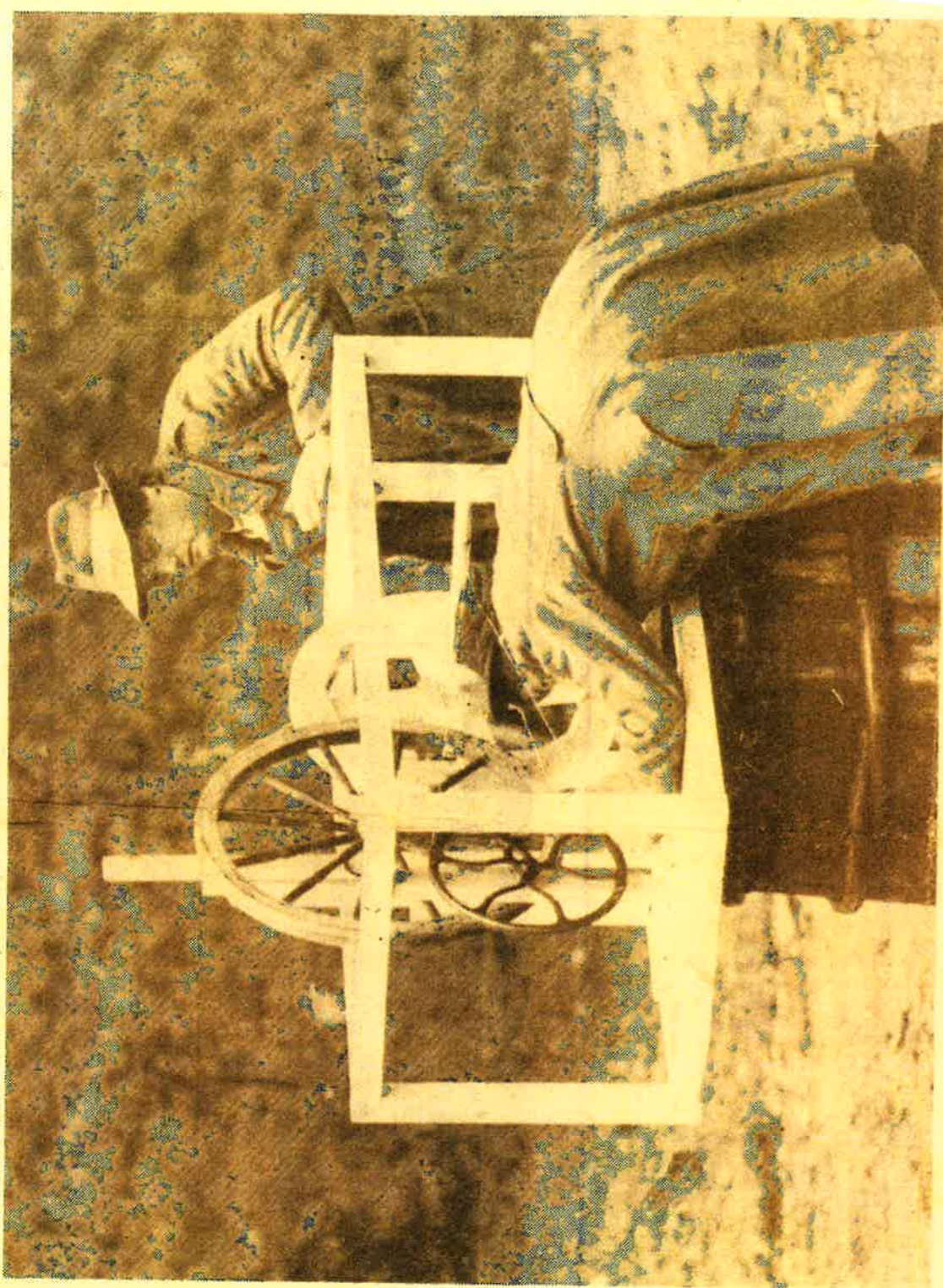
Tässä teatterihommassa on se hyvä puoli, ettei luule liikoja itsestään.

Tämä on hyvä vastapaino varsinaiselle leipätyölle. Samalla tässä oppii valtavan paljon asioita. Pidämme koululaisille talvisin teatterikerhoja ja täältä saadut opit ovat hyödyksi talvella, pohti Leena.

Leenalla on Ikiliikkujassa Pielan, Hapatuksen vaimon rooli.

Minun piti opetella polttamaan piippua. Pielo on vanha nainen joka imeskelee käyrävarsipiippua, kertoo Leena.

Ikiliikkujat pääosa kuuluu Niselle, Hapatuksen ja Pielan pojalle, Ikiliikkujan keksijälle.

Tästä apuvlvuusta ... Se estää ilman apuheitaria nivellen vapauden ... Ja se on justinsa siinä nivellen luistavuudessa ikiliikkujan päävoima Hapatus, Pentti Lampinen ja Nisse, Matti Tervo tutkailevat syytä miksi ikiliikkujaa pysähtyi.

maisen kerran olin mukana, en ole ihan varma, pohtii Kauko.

Täsä ei mene aika hukkaan. Joukko kesä on yhtä mukava tehdä kesäteatteria, sanoo Kauko.

Nisseä esittää Matti Tervo. Matti on ollut teatterin kuvioissa jo monet vuodet.

Pertti Hakala, Ikiliikkujan ohjaaja ja kertoi, että oli ehdottoman tärkeää saada juuri Tervon Matti näyttelemään pojan roolia ja Pentti Lampinen isän roolia.

Nämä roolisuuritukset ovat se, jonka varaan koko Ikiliikkuja rakentuu, sanoo Pertti.

Emmeköhän lähde ulos, sanoo Pertti. Ikiliikkujaa kannetaan keskelle pihaa. Näyttelijät vetävät lämmintä ylleen sillä sade ei vieläkään ole tauonnut.

Leena karstaa villoja piippu täytyy vedellä. Matin ja Pentin roolivihot alkavat muistuttaa »uitettua kuikkaa».

Pertti elää jokaisen repliikin mukana ja valkoiset lenkkikengät tekevät huumia kaaria ilmaan.

Ajatelkaa nyt jätkät! Ajatelkaa

Leena karstaa villoja piippu täytyy vedellä. Matin ja Pentin roolivihot alkavat muistuttaa »uitettua kuikkaa».

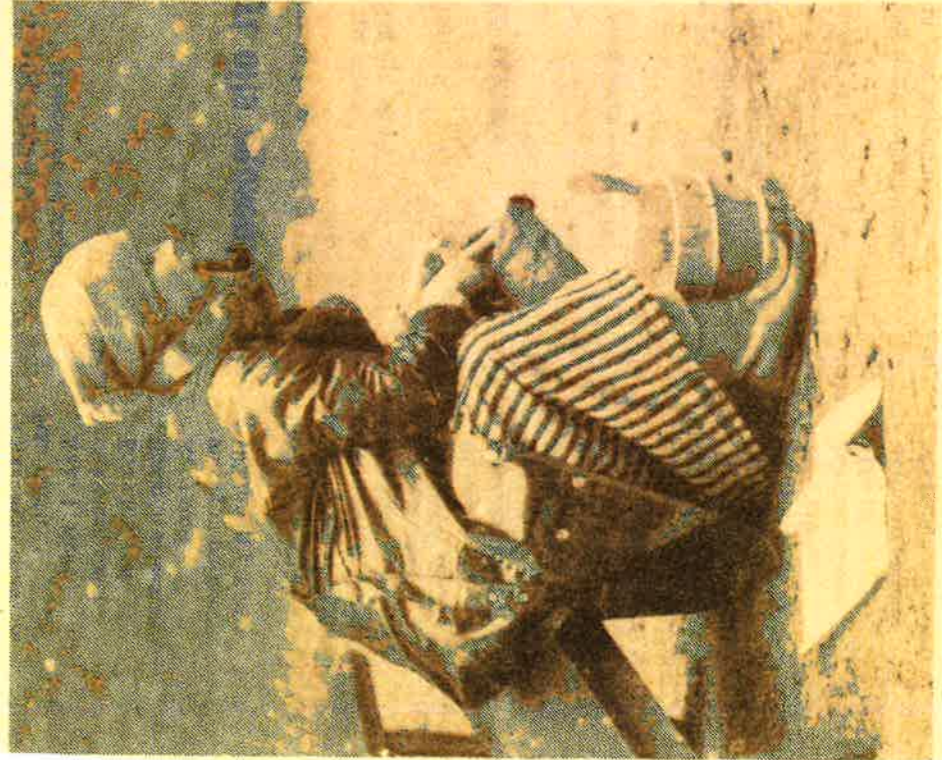
Pertti elää jokaisen repliikin mukana ja valkoiset lenkkikengät tekevät huumia kaaria ilmaan.

Ajatelkaa nyt jätkät! Ajatelkaa

IKILIIKKUJA

HENKILÖT:

Hapatus, pիրranpiirittäjä, mestari	Pentti Lampinen
Piela, Hapatuksen vaimo	Leena Nuortila
Nisse, Hapatuksen polka	Matti Tervo
Porina, seppi	Matti Huotari
Hely, Hapatuksen tytär	Seija Piirainen
Beata, eukko	Tarja Kyllönen
Junnu, Helyn sulhanen	Tapio Kukkonen
Piikki, isäntämies	Kauko Huusko
Hilatti, isäntämies	Veikko Huotari
Pullinen, agronomi	Kari Puikkinen
Poikka, koattoristi	Reino Laukkanen

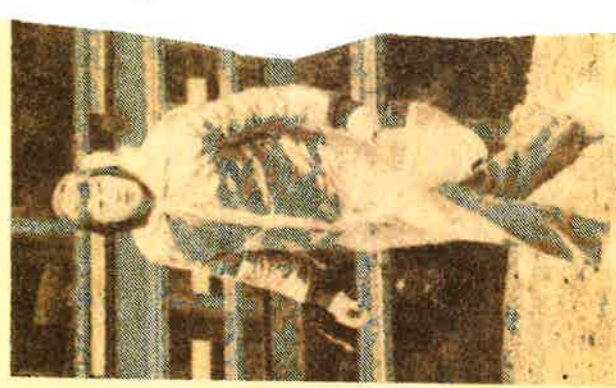
Sitä vaan että ... Kun ovat jo varat tässä vähissä ja on taas yli puoli vuotta mennyt, niin tokko tuo koko, tuokoko ikiliikkujaa enää uskolta ..., epäilee Piela, Leena Nuortila.

mitä se vanha ämmä oikein sanoo! Se on vanha nainen joka epäilee koko Ikiliikkujan onnistumista! Teidän on oltava kovana!

Piela, vanha ämmä istuu rahilla ja katselee altakulmahan härveliä, jota Ikiliikkujaksi sanotaan.

Multikankaalla tehdään töitä, jotta katsojat saisivat nähdä mahdollisimman hyvää teatteria.

Leena Sirviö

Pertti Hakala katselee kuin haukka ja elää jokaisen repliikin mukana. Katsomo on vielä Pertin temmellykenttänä, kuukauden päästä siellä istuvat kesäteatterin ystävä!

**KUHMOLAIS
TEATTERI**

ESITTÄÄ

UNTO E. HEIKURAN KIRJOITTAMAN

HÄRKÄHÄÄT

ESITYKSET KUHMON KESÄTEATTERISSA MULTIKANKAALLA

30.6.	klo 18.30	14.7.	klo 14.00
3.7.	klo 18.30		18.30
7.7.	klo 14.00	17.7.	klo 18.30
	18.30	21.7.	klo 14.00
10.7.	klo 18.30		18.30

Ohjaus: Pentti Lampinen

Tied. Kulttuuritoimisto puh. 51631

Opettajien kulttuuri-ilta 27.9.1984
Leena ja Pentti "Härkähäät"

Teatterin 25-vuotis juhlanäytäntö

Ensi kesän näytelmänä Härkähäät

Kuhmolaisteatteri viettää 25-vuotis juhlaansa tänä vuonna.

Ensi kesän näytelmäksi on valittu Unto Heikuran kirjoittama Härkähäät. Näytelmä on esitetty aikaisemmin viisitoista vuotta sitten.

Härkähäät on kuhmolaisen kirjoittama näytelmä kuhmolaisesta aiheesta ja kuhmolaisen voimin sitä esitetään. Näytelmän ohjaa Pentti Lampinen.

Ohjaaja Pentti Lampinen.

Kun Härkähäitä esitettiin vuonna -69, näytteli Juuson, Alaralon isännän, osa jo lähes kalustoon kuuluva Kauko Huusko. Tämä kesänä Kauko näyttää Heikkää, Ylitalon isäntää. Syy roolin vaihtoonkin oli selvä.

— Minä en enää pääse edellä puuhun, selitti Kauko.

Tootta on, että Juuso kiipeää puuhun se edellä. Juuson osan näyttää ensikertalainen **Kyösti Pulkkinen**. Myös Huuskon Kaukolle Juu-

son rooli oli silloin aikoinaan ensimmäinen pitkä rooli.

Kauko kertoi, että näytteleminen on vuosi vuodelta vaikeampaa. Ehkäpä sitä itse asettaa riman aina vaan korkeammalle.

Härkähäissä on kysymys sonnin hankkimisesta kylälle ja sonnion suuskunnan perustamisesta.

Sonnin ostoon hankitaan rahaa, eivätkä kaikki keinot ole laillisia kuiten esimerkiksi pontikan tiputtaminen ja myyminen.

Pentti Lampinen ohjaa kesäteatteria ensimmäisen kerran. Harjoitukset aloitettu maaliskuun puolen välin jälkeen. Viime keskiviikkona oli Multikankaalla kahdestoista harjoitus.

Kuhmolaisteatteri on lainannut vaatteita puolin ja toisin Oulusta ja Kajaaniasta. Härkähäihin ovat riittäneet omat varastot.

Kuhmolaisteatteri on lainannut muun muassa saappaita Nuoren UKK:n filmaukseen.

Harjoitus alkoi **Nuortilan Leenan** (Mari, Ylitalon emäntä) keittämällä kahvilla, jonka aikana käytiin repliikit läpi. Joku tokaisi pienen hiljaisuuden jälkeen »Nyt on varmaan taas minun vuoro, kun ku-

Kauko Huusko (vas.), Kari Pulkkinen ja Kyösti Pulkkinen pontikkaa keittämässä.

kaan ei puhu mitään.»

Seija Piirainen (Lyyti, Juuson vaimo) kertoi, että aina siellä näytömillä sattuu jotain.

— Monta vuotta mukana ollut näyttelijä kyllä keksii aina jotain, jos joku ei muista tulla oikealla iskulla sisään tai jos joku unohtaa repliikin.

Kari Pulkkinen (Kusti, postin-

kantaja) on ollut monta vuotta mukana tehosteita hoitamassa. Ensimmäisen kerran Kari oli mukana näyttelijänä vuonna -83, jolloin esitettiin Ruoska ja Rakkaus.

Näytelmässä ovat mukana myös **Taina Haverinen** (Helvi, Ylitalon opettaja), **Tapio Kukkonen** (Heteoja, opettaja), **Timo Heikkilä**, **Matti Huotari**, **Sirkka Malinen**, **Anne**

Viime kesänä esitettiin näytelmää Ikiliikkuja. Katsojia kävi kaikkiaan yli kolme ja puoli tuhatta.

Härkähäiden ensi-ilta on 30. kesäkuuta. (sk)

Mitään sanomatonta junttiromanantiikkaa

»Aika on Kuhmon Mutkantaustan kylässä pysähtynyt.» Näillä sanoilla johdeltiin yleisöä Kuhmon kesäteatterin tämän kesäiseen esitykseen "Härkähäät".

Pysähtynyt onkin oikea sana kuvaamaan koko esitystä. Koko teatteri-ilmaisu oli kuhmolaisen esityksessä jäänyt junnaamaan jonnekin vuosien, vuosikymmenien taakse. Jo aiheenvalinta, kertomus syrjäkyläläisten elämästä ristiriitoinen virkavalan ja "herrojen" kanssa, tuntuu nykykatsojasta loppuun jauhetulta ja elähtäneeltä. Ohjaus ja näyttämölliset ratkaisut jäivät puolestaan ylivoimaisen taakan harrastajinäyttelijöiden yksittäisten roolisooriusten kannettavaksi.

"Härkähäät" -näytelmän vyyhtä on hyvä lähteä purkamaan itse esityspaikasta. Multikangas on kesäteatteriksi varsin suurikokoinen. Näyttämö on erittäin laaja, katsomo kaukana esintyjistä. Tällöin kesäteatterille niin tärkeät kuuluvuus ja näkyvyys ovat heikohkoja. Intimää, yleisön imaisevaa tunnelmaa, mihin Härkähäissäkin pyrittiin, on hyvin vaikea luoda.

Koko näytelmän ajan valitsikin vihaamani tunnelma: "Te olette näyttelijöitä te esittäte meille näytelmää. Me olemme yleisö jossakin teistä kaukana, me katsomme näyttelmää."

Tunnelman rikkomiseksi olisin kaivannut joitakin yksinkertaisia näyttämöllisiä ratkaisuja. Miksi näyttämön etualaa ei esimerkiksi käytetty juuri ollenkaan hyväksi? Miksi yleisön puoleen ei kaännytty postinkantaja Kustin yksittäistä, sinällään riemastuttavaa repliikkiä "Kuka teistä haluaa turpiin" lukuunottamatta? Kun näyttelijät katsoivat nuorten valmistamaa esitystä vienankar-

jalaisista häistä, esittivät "näytelmää näytelmässä", he olisivat mielestäni voineet aidan hyvin tulla kausomaan siitä yleisön sekaan.

Ja sitten itse valittuun tekstiin, kuhmolaisen Unto E. Heikuran 1969 kirjoittamaan ja jo silloin ensimmäistä kertaa esitettyyn Härkähäät -näytelmään:

Klassinen kolmiyhitys

Miksi suomalainen kesäteatteri näyttää niin monesti juuttuneen samoihin aiheisiin? Viinanpolto, ryyppääminen, humalassa kohtelaminen on jokatoisen esityksen huumorinlähde. Samoin pihloharskien, kaksimerkityksisten puheiden ja aitan pankolien salaa naimisen katsotaan aina vain jaksavan naurattaa yleisöä. Ja kolmas näytelmien perusaihe on Lallin-aikuinen "herroille", virkavallalle ja kulttuurille irvailminen.

Heikuran teksti on hyvä esimerkki tästä klassisesta kolmiyhityksestä. Mutkantaustan kylään, piti saada hy-

vä siitossoppi. Varojen hankkimiseksi kylän isännät päättivät keittää ja myydä viinaa - ja tulihan siinä itekin ryyppiskeilyä. Homma sujui hyvin, kunnes nimismies ja "kulttuuria" edustavat - Kainuun Sanomien toimittajat - puuttuivat peliin.

Pidän tekstin valintaa ja sen käsittelytapaa lähinnä kuhmolaisen yleisön aliarvoimisena Parviaisen "Juntti-Einari" on loistavasti korjakoitu hahmo perukan ihmisestä. En kuitenkaan halua uskoa, että itse kuhmolaiset ottavat Juntti-Einarin niin tosissaan kuin Härkähäät antaa vmmärtää.

Käsittäakseni Kuhmolla on valtakunnallisesti ottaen nykykaikaisen ja vireän kunnan maine. Sitä mainetta on osaltaan ollut vahvasti luomassa loistava Kuhmon kamarimuusikki. Miksi kesäteatteri ei voisi myös vastaavasti esittää nykykaikaista ja puhuttelevaa teatteria?

Kainuun Sanomien toimittaja saa kyytiä Kuhmon kesäteatterin esityksessä.

Härkähäillä oli ensi-ilta

Sonnin hankkiminen kylälle tuottaa ongelmia Unto E. Heikuran kirjoittamassa kuhmolaiskuvauksessa Härkähäät.

Näytelmän ensi-ilta oli sunnuntaina, ja kesän aikana Kuhmolaisteatteri järjestää kaikkiaan kymmen näytännä, joista seuraava on sunnuntaina.

Koleasta säästä huolimatta vahvasti huumoripitoista näytelmää oli saapunut seuraamaan noin 200 katsojaa.

Ensimmäistä kauttaan teatterissa mukana oleva Kyösti Pulkkinen näytteli onnistuneesti pääroolia, Alatalon isäntää. Ohjauksesta vastasi Pentti Lampinen.

'Perukalla ja sen eläjillä on omat tapansa ja korpiraamattunsa. Heillä on omat käsityksensä herroista ja herrojen maailmasta - kirkonkylästä - virkamieliseen ja lakipykälineen', sanotaan Härkähäiden esitteessä. Tämä on pohja, jolle näytelmä rakentuu.

Tapautumat sijoittuvat aikaan noin puoli vuosisataa sitten.

Juoni perustuu uuden sonnin hankkimiseen Kuhmon kunnan Mutkantaustaan. Kylän ainoa härkä ei onnistu saamaan lehmää kantaaviksi.

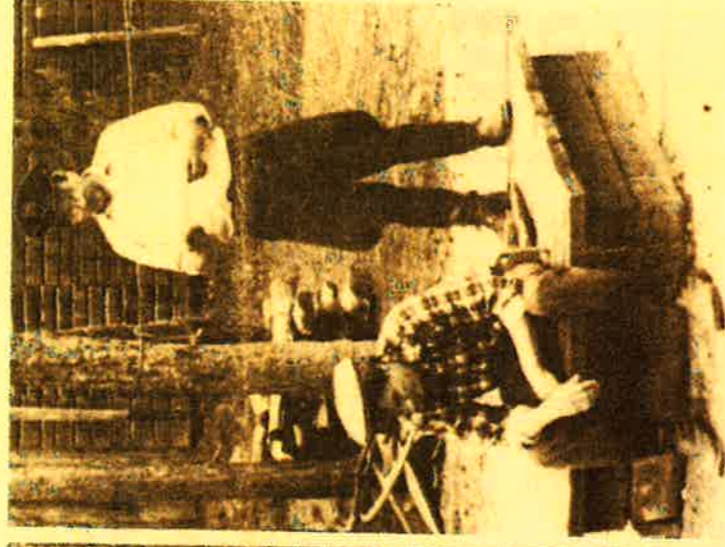
Yhteisen asian edistämiseksi Alatalon isännän Juuson aloitteesta perustetaan sonniosuuskunta, johon osallistuu myös kansan kynttilä, kylän arvossa pidetty opettaja Heteo-

'Meidän sonniko nalkki ???..Mitäh ??!

Rikos.....

.....ja rangaistus.

ja. Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on hankkia varoja härän ostoa varten. Jokaisen talon maksettavaksi tulee tuhat markkaa.

Kaikki eivät tyydy opettajan ehdotukseen kerätä varoja pelkästään koululaisnäytelmällä Vienankarjalaiset häät, vaan osa päättää kantaa kortensa kekoon keittämällä ja myymällä pontikkaa.

Kesken oppilaiden esityksen keittäjäkolmikko saapuu pontikkapäissään näyttökseen mukanaan täysi lasti metsässä valmistettua kirkasta, ja siitähän mekkala nousee. Paikalle ennättävät tarkkavainuiset toimittajat, jotka ovat saaneet vihiä opilasnäytelmästä.

Lehdimaiset huomaavat pontikan, ja heidän poistuttuaan lopulta tapahtumin puuttuu myös nimismies. Alatalon isännälle seuraa tuomio santiagoa sakot, keittovälineiden takavarikointi ja ammattitylpeyden menetyt.

Hyvästä ideasta ei luovuta kuitenkaan näin helposti. Uusiin kuvioihin saadaan opettajakin mukaan, myyntipuolelle. Mottona on: eihän kukaan osaa epäillä opettajaa, ja eihän poliisi kierrä nimismiehen jälkiä. Perukkalaista viisautta.

Korostetulla huumorilla väritettyä, mutta silti realistisuuteen pohjautuvassa näytelmässä on mukana 19 kuhmolaista harrastajänäyttelijää. Esityksistä vastaavat Kyösti Pulkkinen, Seija Piirainen, Kauko Huusko, Leena Nuortila, Taina Haverinen, Kari Pulkkinen, Matti Huotari, Timo Heikkilä, Sirkku Malinen, Anne Pääkkönen, Virpi Haverinen, Seppo Kyllönen, Tapio Kukkonen, Ira Nuortila, Irina Nuortila, Anna-Liisa Piirainen, Mari Piirainen, Jari Piirainen sekä Seppo Niskanen. Lavastuksen hoitaa Kauko Huusko.

Jarmo Uhlbäck

Mielipiteet

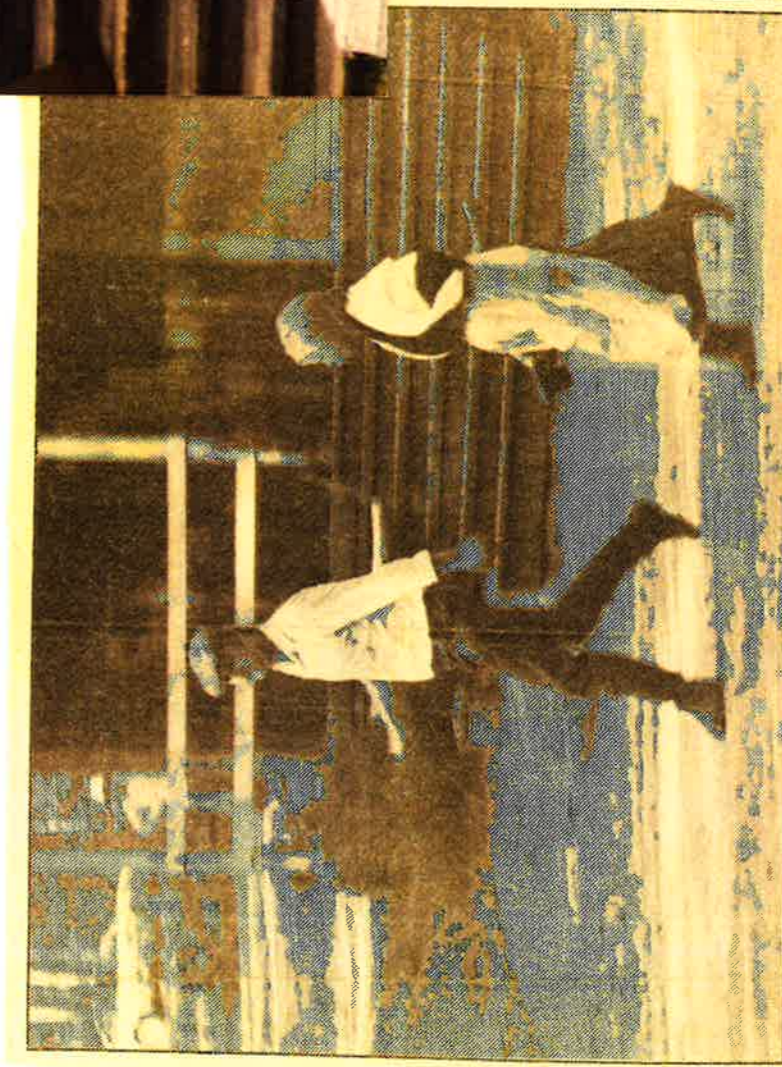
Pikkuhaukska Härkähäät hauskuttaa yleisöä Kuhmossa

Kuhmon kesäteatterin Härkähäät sai osakseen aiheeton- ta ja asiatonta arvoitusta kansanmies ryyppää ja lem- pi. Saittaa toki olla, että esi- leessä teatteriarvoitelussa "Mitäänsanomatonta junti- miehen toimittaja tuntee piikki- omassa lihassaan, kun kult- tuurtuomituksia pannaan käsityksen, että Härkähäät halvalla.

Arvoitelijan olisi syytä on mitäänsanomaton näytel- mä väärästä aiheesta, vääräs- muistia, ketä ja mitä varten Eivät harrastajateatterit toi- mi uhmamelaisia Jukka Kaja- van alkujä varten, vaan sen kuukaisia täynnä oleva katkel- ma suomalaisesta ja kuhmo- tälillä olisi hauskaa. Samalla laisesta elämästä muutaman kymmenen vuoden takaa Vanhemmille kuhmolaisille ja joutuu tilaisuus kehittää itse- ään teatterin vaativalla saral- tyä ellispäivää.

Lahduttavaa on sekim, että Kuhmon kesäteatterissa esi- tettäisiin nykyäikäistä ja pu- huttelevaa teatteria, jotta se nusta on paikallaan valita tasolle kuin Kuhmon Kama- rimusiikkikin. "Tosiasia kuitenkin on, että kantakuhmolaiset käyvät ka- marimusliikin konserteissa miehestä on hyvin arvelutta- vat kamarmusiikkia ymmär- tellään vihannpolttoa, ryypp- lestään "nii hienoa". Pitäisi- kö kesäteatteristakin tellaan kulttuurita ja virka- tehdä niin hienoa, että sinne naurata kesäteatteriyhteisöä. Saittaa olla, että korke- menä?

Osmo Kurki

Kuhmon Kesäteatterissa näytellään tänä kesänä Kyllikki Mäntylän Opri ja Oleksi. Ensi-ilta on ensi sunnuntaina.

Opri ja Oleksi ensi-iltaan sunnuntaina

Kuhmolaisteatteri on valmistanut kesä- ja teatteri-ihmisten iloksi näytelmän Oprin ja Oleksi. Ensi-ilta on sunnuntaina kello 18.30 Multikankaalla.

Kulttuurikesä on tullut kaupunkiin, kun kuhmolaisteatterin näyttelijät vetävät rooliavaatteen niskaan, heittävätkä roolivihkot käsistään ja astuvat estradille.

Täksi kesäksi on iloksemme valmistettu Kyllikki Mäntylän kirjoittama **Opri ja Oleksi**.

Näytelmä kertoo Oprin ja Oleksin elämäntapa ennen talvisotaa ja sen tulleessa.

Oleksi (**Timo Heikkilä**) muutti aikoinaan Oprin (**Leena Nuortila**) taloon aika rauhnaisessa kunnossa. Oleksin luonne vetää enemmän naisiin kuin työntekoon.

Oleksin työntöä — tai innotto- muutta — kuvannee parhaiten Oprin vuorosanat, kun puheeksi tulee vuotavan karon paikkaus: » Johan minä sain sen viime keväänä alottamaan...»

Oleksin kohtaloksi koituu oman lapsen pelastusyritys järvestä.

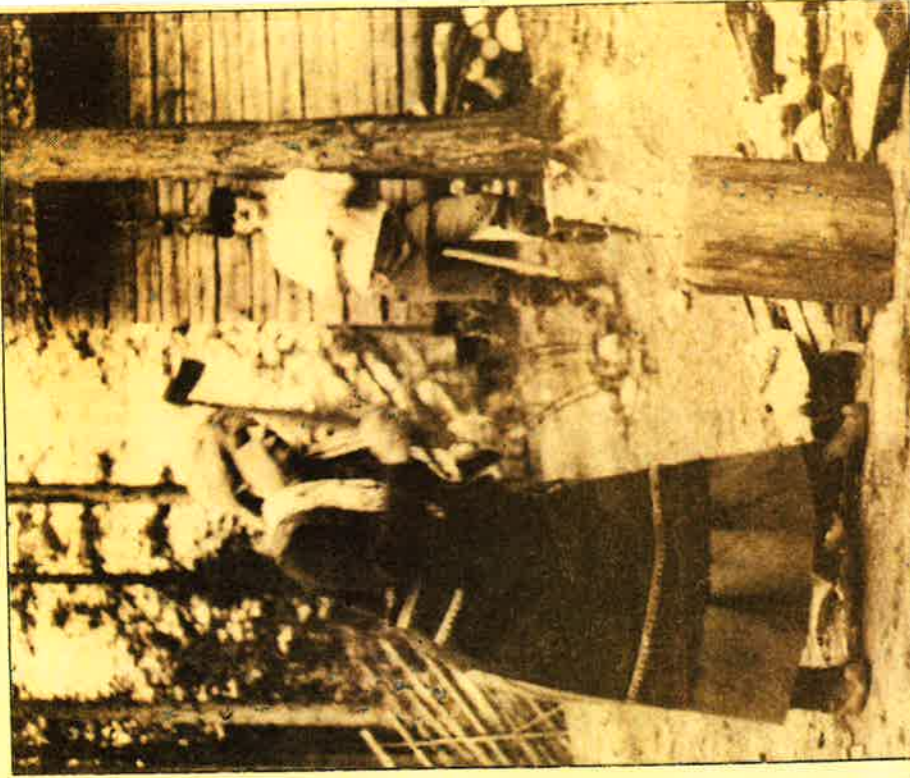
Talvi tuo tullessaan sodan ja evakkoonlähtö on väistämättä edessä.

Roolihaamot kokoontuvat nyttiteineen lähtöön. Utellaat kylän akat kurkkivat Oprin nyytiin ja ilkuvat nähdessään siellä kaksi tiilikiveä.

— Yritätkö saada ihmiset luulimaan, että sinulla on arvokkaampaaakin tavaraa, kun painaa enemmän?

Suihkon Ukko (**Kauko Huusko**) on neuvonut Oprin ottamaan tulet.

— Oma uuni on hyvä olla mukana, että voi lapselle vellit keit-

Opri saa tehdä talossa miesstenkin työt Oleksin nojaillessa puuhun. Mielissä miellyttävimmät asiat — naiset.

tään. Kahdesta tiilestä saa jo tulisijan.

Kauko Huuskolla, kuhmolaisteatterin veteraanilla, on aihetta taitelijajuhliaan, sillä tänä kesänä tulee kahdeskymmenes näyttelijäkessä täyteen.

Oprissa ja Oleksissa esiintyvät kauppiaana **Matti Huotari**, ostajina Satisen emäntä (**Seija Piirainen**), **Leevi Kivioja** ja **Eero Ryrkönen**.

Vähvan Pasan roolin näyttelee **Sirkku Malinen**.

Kansanperinnetä keräävät nuoret **Vuokko Komulainen** ja **Risto Kotamaa**.

Suihkon ukkoa esittää **Kauko Huusko**.

Leena Nuortila ja **Kauko Huusko** toivottavat tervetulleeksi teatteriin vielä kolme kertaa.

KUHMOLAIS TEATTERI

Opri ja Oleksi

Kuhmolaisteatteri esittää tänä kesänä Multikankaan kesäteatterissa **Kyllikki Mäntylän** kirjoittaman näytelmän **Opri ja Oleksi**. Näytelmän ohjaa **Satu Niiraniemi**.

Näytelmän tapahtumat sijoittuvat **Raja-Karjalaan**, ortodoksisen väestön keskuuteen, syrjäkylään, joka on sivussa valtatieltäkin. **Murre** on kuitenkin vain tyyliteltyä karjalankieltä, jonka oppimisen ja ymmärtämisen luulisi mahdolliseksi toisheimolaisillekin. (**Kyllikki Mäntylä**)

Opria ja Oleksia esitetään 29.6 - 20.7 välisenä aikana yhteensä yksitoista kertaa, keskiviikkoisin ja sunnuntaisin sekä Kamarimusiikkijuhlien aikana 18.7 perjantaina. Lippujen hinnat ovat aikuiset 25,- ja lapset 20,-. Lippuja saa teatterin lippuluukulta ennen näytröstä sekä kulttuuritoimistosta Louhelan yläkerrasta.

Näytelmässä esiintyvät: **Opri (Leena Nuortila)**, **Oleksi (Timo Heikkilä)**, **Suihkon ukko (Kauko Huusko)**, **Pasa (Sirkku Malinen)**, **Olka (Kaija Soikkonen)**, **Nasti (Mirva Komulainen)**, **Ylioppilas-**

Oprin ja Oleksin yhteinen taival Kuhmossa päättyy

Kuhmolaisteatterin kesäkausi vetää viimeisiä henkosiään. Tänään ja sunnuntaina esitetään viimeiset näytökset **Oprista ja Oleksista**.

Tämän illan näytös alkaa kello 18.30 **Multikankaalla**. Sunnuntain esitykset ovat kello 14.00 ja 18.30.

Oleksi (**Timo Heikkilä**) saa kurinpalautusta Satisen emännältä (**Seija Piirainen**). Vai kaipaavat lampun mukana kyp-
syttäjäistä...

Kuhmolaisteatteri mennyttä aikaa etsimässä

Kuhmolaisteatterin tämän kesän ensi-ilta joutui kilpailemaan yleisöstä sekä jalkapallon MM-kisojen että autonäytöksen kanssa. Teatteri jaksoi kuitenkin houkuttella väkeä. Multikankaan katsomo oli suunnultain melkein täynnä.

Kyllikki Mäntylän kirjoittama Opri ja Oleksi on monelle tuttu näytelmä, jolle kirjasta niin televisioista. Näytelmällä on myös omat yhteytensä Kuhmoon. Kirjailijan poika **Jorma Mäntylä** on täällä lääkärinä.

Käsiohjelman mukaan Opri ja Oleksi kuvaa uuden ajan tuloa syrjäiseen karjalaiskylään. Ensimmäinen »linjavauuu» ja ensimmäinen moottorivene ovat kylällä pieniä ihmisiä.

Päällimmäiseksi tunnelmaksi näytelmästä ei kuitenkaan jää uusi aika, elämä ja edistys, vaan ihmisen avuttomuus kuoleman ja sodan edessä.

Näytelmä avautuu luultavasti parhaiten niille ihmisille, jotka muistavat talvisodan ajan ja evakomatkat. Nuorelle katsojalle saatava selvitä vasta aivan loppussa, mistä ajasta ja vuodesta oikein on kyse.

Tunnelma jakaantuu selvästi kahteen osaan. Alussa seurataan Oprin, Oleksin ja koko kylän elämää. Naurun aiheita riittää.

Välillä huumori tuntuu hake-malla haetulta, kuten Pasan ja Oleksin kontaktissa kyläkaupan pöydän ympärillä.

Puoliejalla tunnelma vaihtuu. Suru on jakson alussa käsinkoskeltavan voimakasta. Näytelmän loppupuoli ei silti jaksaa kantaa yhtä

hyvin kuin alkuosan humoristiset pätkät.

Kärryillä edestakaisin

Oprissa ja Oleksissa ajellaan jatkuvasti polkupyörällä ja työnneleään kärryjä edestakaisin ilman sen suurempaa tarkoitusta. Miksi näyttelijöille pitää aina keksiä toubuamista, tekemistä tekemisen vuoksi? Myös näyttelijöiden sisääntulot ja poistumiset ovat enimmäkseen yhtä juoksuja ja kobbellusta.

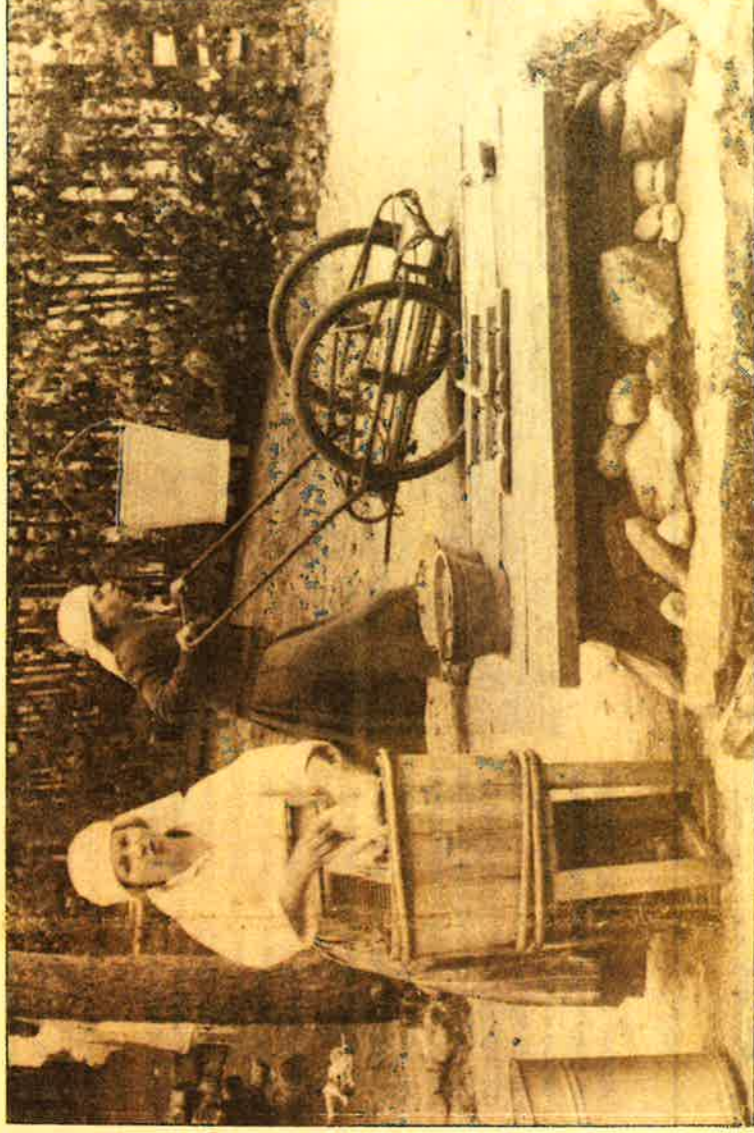
Kaikki näyttelijät kyllä selvivät rooleistaan sujuvasti. Luontevuudessa on monella parantamisen vaaraa, mutta sitähan saa vain kokemuksen myötä.

Sirkku Malinen ja **Kauko Huusko** tekevät parasta työtä. Heidän roolinsa säilyvät ehjinä alusta loppuun. Suihkon ukko osaa eläytyä aidosti luonnon eläinten kohtaloon.

Kun lavastetta siirretään, näyttämöllä käy kääntymässä kaksi kylän tyttöä. He vilahtavat ohin silmäkättä, että katsojalle ei oikein selviä, pitkö heidän ollessaan olla näytelmässä mukana vai ei.

Multikankaan rinteitä käytetään taitavasti hyväksi. Näytelmä jatkuu myös lavasteiden ulkopuolelle.

Kaikkiaan Kuhmolaisteatterin esityksestä jää tasainen, mutta hienoman yllätyksetön kuva. Näytelmä on huolellisesti tehty. Mikään erityisen rohkeaa tai ajankohtainen va-

Opri ja Pasa ovat eri mieltä miessukupuolen syvimmistä olemuksesta.

linta tämä näytelmä ei ole, ja karjalainen murre tuntuu näiltä seu-duilla vähän oudolta.

Lähes kaksisataa lippuvarausta

Opri ja Oleksi on saanut muutkin kuin kuhmolaiset kiinnostumaan. Näytöksiin on varattu hyvässä ajoin jo lähes kaksisataa lippua.

Näytelmää ovat tulossa katsomaan ainakin lieksalaiset, oululaiset, hyrynsalmelaiset ja kajaantilaiset. Pohjois-Karjalasta käy joka kesä useita linja-autteliisia Kuhmo-

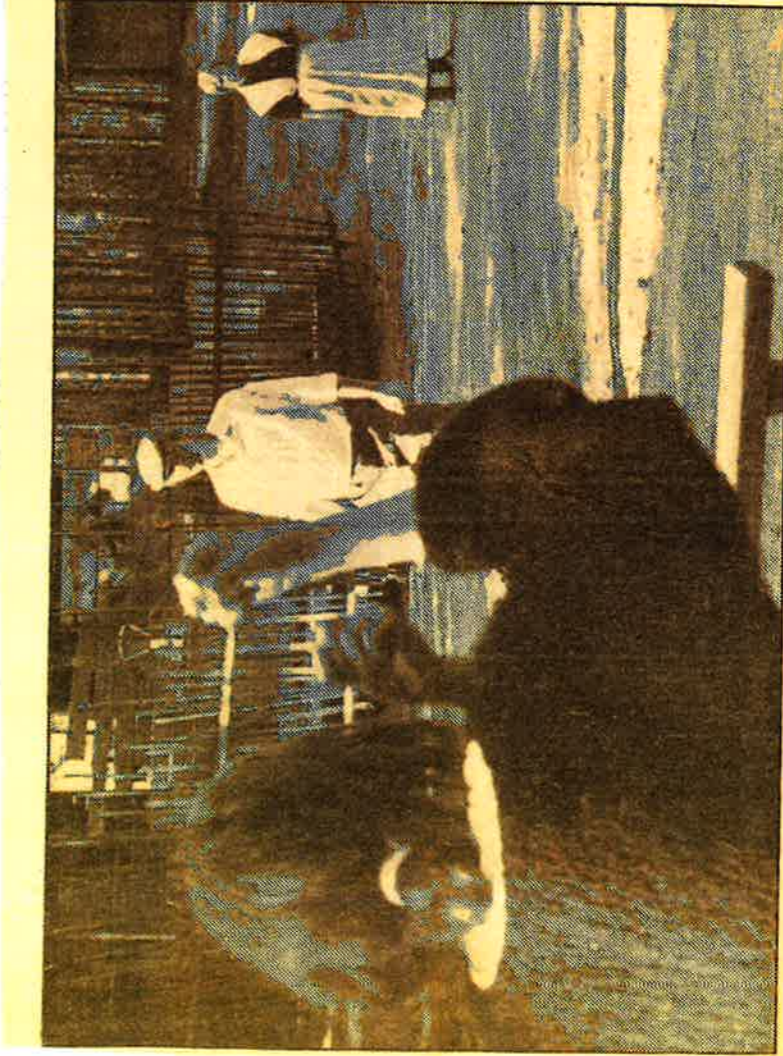
laisteatterissa.

Ensi-iltaan oli tullut bussillinen lieksalaisia. 46 ihmistä oli mukana Lieksan keuhkovammayhdistyksen retkellä. **Hilma Turuselle** ja **Hilka Karttuselle** Oprin ja Oleksin tarina oli ennestään tuttu.

— Mikäs tuossa. Ympäristö on oikein sopiva näytelmälle, paikka on hieno. Pääosien näyttelijät olivat parhaita. Ja Nastia näytelevä nuori tyttö eläytyi hienosti, kuuluvat kommentit.

Opria ja Oleksia esitetään heinäkuun aikana Multikankaalla vielä seitsemän kertaa. Seuraava näytös on huomisiltana. (ks)

Opri ja Oleksi Kuhmolaisteatterissa. Ohjaaja **Satu Niiranen**, lavastus **Kauko Huusko**, puuvustus **Ritva Ahola**. Rooleissa **Leena Nuortila** (Opri), **Timo Heikkilä** (Oleksi), **Kauko Huusko** (Suihkon ukko), **Sirkku Malinen** (Pasa), **Kaija Soikkonen** (Olka), **Mirva Komulainen** (Nasti), **Risto Kotamaa** (Ylioppilaspoika), **Vuokko Komulainen** (Ylioppilastyttö), **Seija Piirainen** (Sattisen emäntä), **Matti Huotari** (kauppias), **Kari Kuosmanen** (Oikarisen poika), **Anelma Huotari** (Maksimaisen Niina), **Eero Rytönen**, **Leevi Kivioja**, **Ira Nuortila** ja **Irina Nuortila** (kylän väkeä).

Ohjaaja Satu Niiranen (etualalla) antaa ohjeita Oleksille (Timo Heikkilä) ja Oprille (Leena Nuortila).

25. 6.86 Ennakkojuttu

Kuhmon Opri ja Oleksi tähän päivään tehty

Kuhmolaisteatterin tämän kesän ohjelmaksi valittu karjalaisuuteen viittaava teos ei pyri olemaan karjalainen näytelmä. Kyllikki Mäntylän tekstin valinta on ohjaaja Satu Niirasen mukaan pyrkimys yleisinhimillisyyden esiinmarssille.

— Nykyiset uudet teatteritekstit ovat kovin ahdistavia, synkkiä. Kyllikki Mäntylän teksti sensijaan on ikuista, ihmihimillistä. Mäntylä on ihmishuhdekirjailija, teksti on kuin tähän päivään tehty.

Ohjaaja Satu Niirasen analyyysi Opri ja Oleksi -näytelmän sopivuudesta nykyajan ihmisille kuulostaa lupaavalta. Näytelmä luotaakin syvältä ihmis-tuntoja.

— Iloa ja surua. Paljon tunteita. Ei jätä tyhjäksi, kiteyttää Opri, Leena Nuortila. — Aluksi tuntuu helpolta, mutta eipäs olekaan, lisää Suihkon ukkoa esittävä Kauko Huusko. Tämarakertainen rooli on Kaukolle jo 19. perättäinen suoritus Kuhmolaisteatterissa.

Näytelmän tapahtumat sijoittuvat Raja-Karjalaan, ortodoksisen väestön keskuuteen. Kylä on syrjäinen, sivussa val-tateista.

Kaiken kaikkiaan näytelmässä on jälleen kerran panok-sena roima annos kuhmolaista teatterintekoperimettä.

Oprin ja Oleksin ensi-ilta Kuhmon kesäteatterissa Multikankaalla alkaa sunnuntaina 29.6. klo 18.30. (tk)

Luopuminen tekee aina kipeää

Kanteleen helä helkyntä johdattelle Karjalaan. Soinnissa on kesän heleyttä, kodin rauhaa ja onnea, näennäisesti.

Tästä alkaa vyyhti Oprin ja Oleksin ympäriltä purkaantua. Siihen saakka Opri-Oleksin mökillä on vietetty samoilla raitilla junnaavaa elämää. Emäntä on ottanut tupaansa kulkumiehen isännäksi.

Oprin ja Oleksin kynävarressa on ollut Kyllikki Mäntylä. Hengen hahmoin puhaltaa Kuumolaisteatteri Satu Niiraisen ohjauksella.

Kulkumiehen veri ei kuitenkaan rauhoitu isännäksi pääsyn myötä — kylästä löytyy Oleksin aviofon lapsi, joka ennustaa tuhoa ja hävitystä kalmankukkieneen. Lopulta hän vie mukanaan mananmaille myös Oleksin.

Oprin ajatusko tapahtumat ajoi siihen pisteeseen? Toivo eikä Oleksi anna asian unohtua. Taakka on raskas kantaa. Ja kaikki luulevat tietävänsä, etteivät muut tiedä.

Suihkon ukko on se, joka oikeastaan maalaa paholaiset

seinälle ensimmäisenä. Hän tietää, missä ollaan menossa; eihän näkki tahdo hänelle enää soittoa. Vieraan verkosta nälkään otetut kaksi kalaa kääntävät ukkoa vastaan.

Toisten juopuessa uuden ajan airueista, linjavauunusta ja kauppiaan moottoriveneestä, ukko pudistelee päätään. Hän tietää. Hänelle on näytetty — unessa.

Uuden ajan myötä on vanhojen tapojen ja tavaroiden väistyttävä. Siitä muistutuksena kylään ilmestyy kaksi yhioppilasta vanhaa perim tietoa keräämään. On valmistauduttava luopumaan. Kaikki alkaa kanteleesta.

Teemat puhuvat myös tänään

Kuumolaisteatterin päätyminen Kyllikki Mäntylän Opri ja Oleksi -näytelmään hieman ihmetyttää. Tosin teemat — uuteen aikaan siirtyminen, aviopuolisoiden väliset ristiriidat, luopuminen ja kodin jättäminen — ovat yhtäläillä ajankohdaisia tänään kuin eilenkin.

Ja kesäteatteri elää perinteestä — siispä takaisin Karjalaan.

Kuitenkin Opri ja Oleksi olisi parempi sisällä. Näytelmä on enemmän puhe- kuin toimintänäytelmä. Sitäpaitsi näytelmässä on vahva tunnelataus, joka on vaarassa hukkuu suureen tilaan, jonka täyttämiseen toiminnalla tuntuu joskus olevan vaikeaa; päädytään maotokärryjen työntelyyn ja pyörällä ajeluun ympäri näyttämöä.

Ohjaaja Satu Niiranen on taitava henkilöohjaaja, mutta kuumolaisista hän ei ole onnistunut saamaan karjalaista vihkautta esille. Vai liekö syy raskassoutuisuuteen katsojan steereotyypissä mielikuvassa karjalaisista — että he ovat eläväisiä.

Tuskakin elämää

Oleksi (Timo Heikkilä) on velmu ja Satisen emäntä (Seija Piirainen) huikentelevainen. Kimeä kiherryksen kuuluu asiaan, ei siinä mitään.

Kylähullu Pasa (Sirkku Ma-

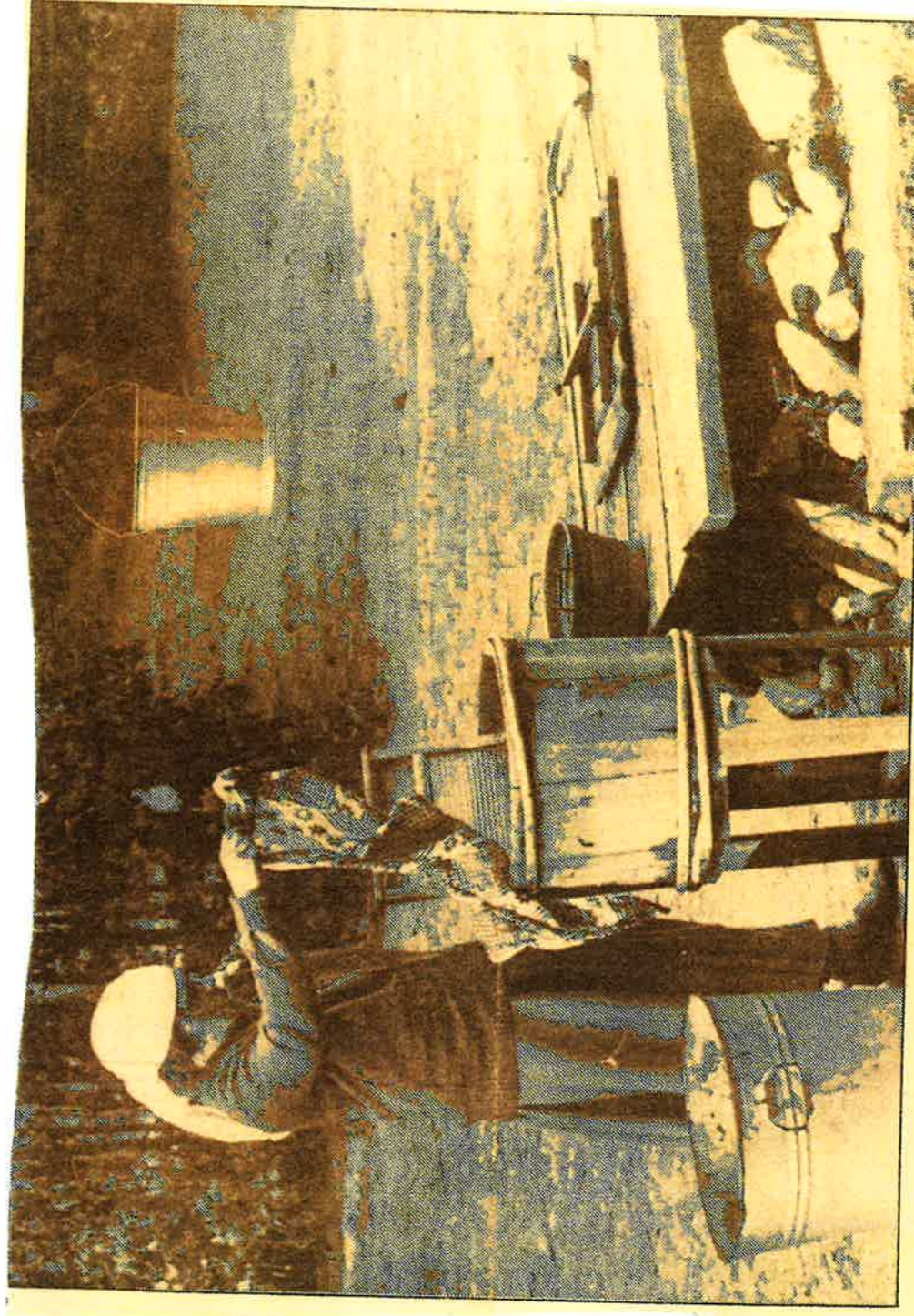
linen) on komedienne, jonka rooli kantoi. Järkähtämättömällä pahanilmalinnullakin on heikkoutensa ja hänkin joutuu usein turvautumaan vempansa.

Tässä tapauksessa turvan tuolopulta Opri (Leena Nuortila), joka kylän naisista on henkisesti vahvin. Eivät edes Pasan ilkut riitä häntä nujertamaan. Opri kietoutuu tiukemmin suruunsa, vetää karsimysvärtti — violetin ja mustan — tiiviisti ympärilleen. Violetti on samalla myös kuninkuuden väri. Täähän viittaa myös repliikki: ”Elämäähän se tuskakin on.”

Naisten näytelmä

Opri ja Oleksi on naisten näytelmä. Naisten siinä mielessä, että he joutuvat kantamaan raskaamman taakan. Miehet hukkuvat tai kätkeytyvät metsään.

Toivo ehkä löytyy uudessa polvessa, jonka edustajana kuvioon ilmestyy lopulta kesällinen ylioppilaspoika nyt sotilasusassa. Hän on ottanut tyttön-

Pasa (Sirkku Malinen) kylähulluna huutolaisena hämmäntää yhtä jos toista pataa Kuumolaisteatterin kesänäytelmässä Opri ja Oleksi.

sä omakseen, on valmiina rakentamaan omaa kotia, jos aika antaa hänelle siihen mahdollisuuden.

Naisten näytelmä Opri ja Oleksi ovat myös siksi, että kantavimmat hahmot löytyvät juuri naisnäyttelijöistä. Oprista

ja Pasasta.

Sota on syttynyt ja lähtö on edessä. Sille ei voi edes Opri mitään. Kanteleen ääni on muuttunut kumuksi; suruksi, jolle ei lohtua löydy.

Anne Karpainen

Kuumolaisteatteri, Kyllikki Mäntylän Opri ja Oleksi. Rooleissa Leena Nuortila, Timo Heikkilä, Kauko Huusko, Sirkku Malinen, Karja Soikkonen, Mirva Kumpulainen, Risto Kotamaa, Vuokko Kumpulainen, Seija Piirainen, Matti Huotari, Ka-

ri Kuosmanen, Anelma Huotari, Eero Rytönen, Leevi Kivioja, Ira Nuortila, Irina Nuortila.

Ohjaus Satu Niiranen, lavastus Kauko Huusko, puvustus Ritva Ahola.

Matti-Juhani Karila:

TERVETULOA KÄLKYÄLLE, MR. WOODSON

Kuhmon kesäteatterissa Multikankaalla

28.6. klo 18.30

1.7. klo 18.30

5.7. klo 14.00 ja 18.30

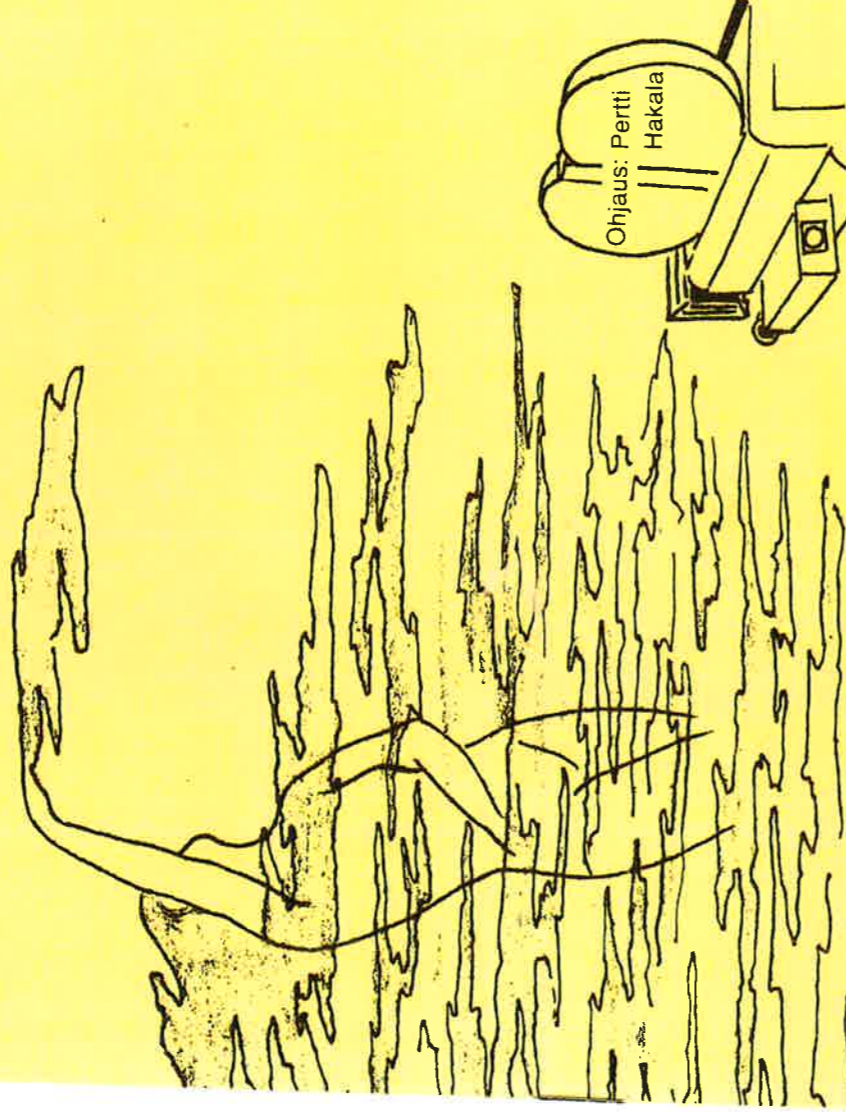
8.7. klo 18.30

12.7. klo 14.00 ja 18.30

15.7. klo 18.30

17.7. klo 18.30

19.7. klo 14.00 ja 18.30

Tiedustelut Kuhmon kulttuuritoimistosta puh. (986) 51 631 tai 521 299.

Mr Woodson tulee Multikankaalle

Kuhmon kesään kuuluu olennaisena osana Kuhmolaisteatterin kesäteatterinäytökset Multikankaalla. Tänäkin kesänä on luvassa hauskaa katseltavaa.

Kesän näytelmäksi on valittu Matti-Juhani Karilan »Tervetuloa Kälkylle, Mr. Woodson». Näytelmän ohjaa Pertti Hakala Oulun kaupunginteatterista.

Mr Woodson on kertomus siitä, mitä tapahtuu, kun amerikkalainen elokuvaohjaaja tulee pieneen kuntaan. Koko kylä menne sekaisin aina kunnanjohtajaa ja pappia myöten.

Lopussa tietysti selviää, ettei elokuvaohjaaja olekaan elokuvaohjaaja ja vielä vähemmän amerikkalainen.

Ohjaaja Pertti Hakalan mielestä näytelmän Kälkylä voisi aivan yhtä hyvin olla Kuhmo.

Ajattelimme aluksi vaihtaa näytelmän nimeksi »Tervetuloa Kuhmoon, Mr. Woodson». Vaikka nimeä ei vaihdettukaan, on tekstiin lisätty kuhmolaisia piirteitä, kertoi Pertti Hakala.

Kuhmolaisatteri esittää tänä kesänä Matti-Juhani Karilan näytelmän »Tervetuloa Kälkylle, Mr. Woodson».

Näytelmä on harmiton hassutelu. Tarkoituksenamme on tehdä katsojat hyväälle mielelle, syväli-syyteen ei pyritä, sanoi Hakala.

Kuhmolaissteatterilaiset saavat Pertti Hakalalta kiitosta.

— Porukka on hyvä. Ihmiset

ovat innokkaita ja paneutuvat asiaan. Töitä tehdään toisissaan.

Ja töitä on tehtäväkin, sillä näytelmä on saatava esityskuntoon kuuauudessa. Harjoituksia on joka päivä useita tunteja.

»Tervetuloa Kälkylle, Mr.

Woodson» esitetään tänä kesänä Multikankaalla yksitoista kertaa.

Ensimmäinen näytös on kahden viikon päästä 28. kesäkuuta ja viimeistä kertaa näytelmää voi käydä katsomassa heinäkuun 19. päivä.

(en)

Kälkyän kunnanhallitus kokoontuu häätäistuntoon

Kuhmolaisteatterin kesä alkoi

Kuhmolaisteatterin tämän kesän näytelmä sai sunnuntaina ensi-iltansa Multikankaan kesäteatterissa. Näytelmänä on Matti-Juhani Karilan »Tervetuloa Kälkyälle, Mr. Woodson».

Ensi-ilta sujui hyvin. Ainoastaan vähäinen yleisö-määrä harmitti teatterilaisia.

Kuhmolaisteatterin kantava juna Kauko Huusko kertoi, että ensi-ilta sujui oikein hyvin.

Mitään röppäilyjä ei tehty ja eisökin tuntui viihtyvän, sanoi uusko.

Sunnuntain esityksessä oli 123 aksanutta katsojaa. Kauko uusko pitää määrää pienenä.

— Tulevia esityksiä katsomaan lotetaan tietysti enemmän vä-

»Tervetuloa Kälkyälle, Mr.

Woodson» on katsomisen arvoi-

nen näytelmä. Se on nykypäivään sijoittuva komedia. Tapahduma-

paikkana voisi olla yhtä hyvin

Kuhmo kuin Kälkyä.

Näytelmän on ohjannut Pertti

Hakala Oulun kaupunginteatte-

ristä. Hän on tehnyt aikaisemmin-

kin yhteistyötä Kuhmolaisteatte-

rin kanssa.

Näytelmässä esiintyvät seura-

vat Kuhmolaisteatterilaiset: Mr

Woodson **Pentti Lampinen**, kau-

punginjohtaja **Luttinen Kauko**

Huusko, kirkkoherra **Jensen Eero**

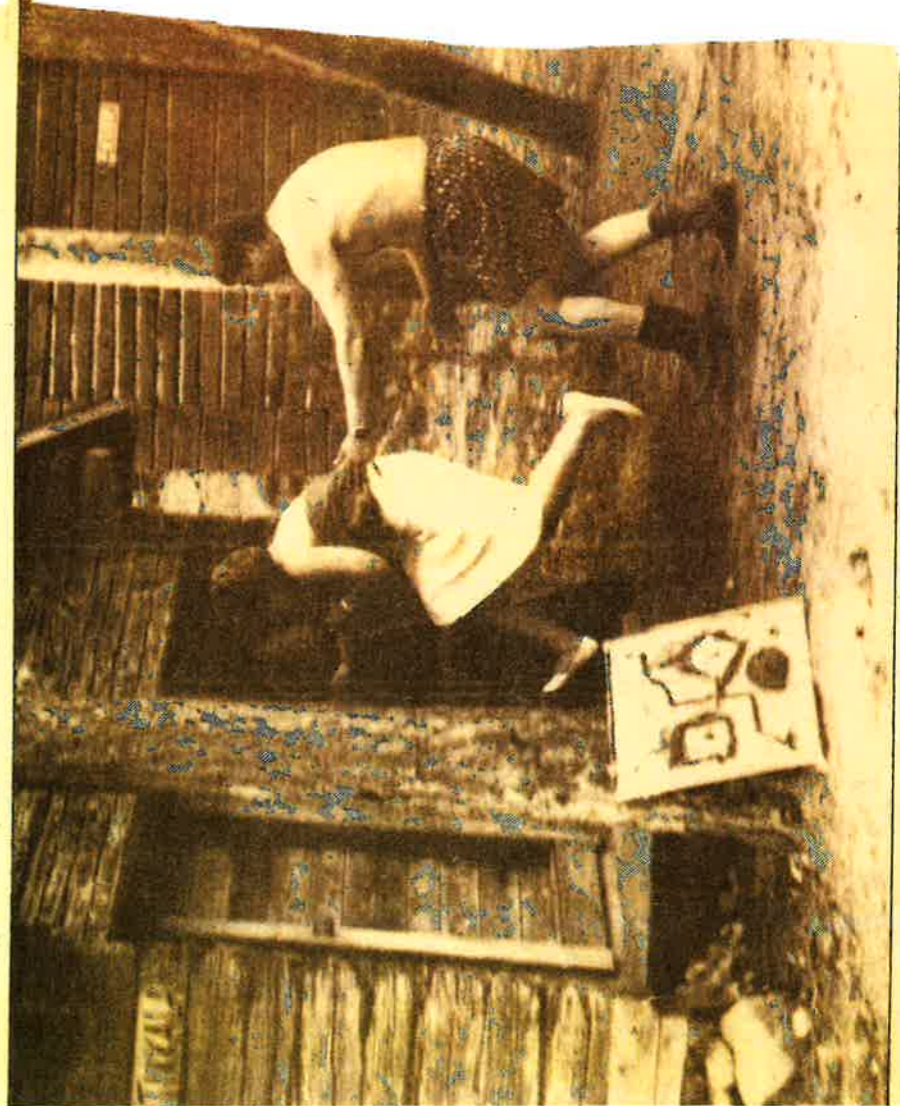
Rytkönen, miss **Kyykkä Sirkku**

Mallinen sekä muissa osissa **Anel-**

ma Huotari, **Seppo Kyllönen**, **Ti-**

mo Heikkilä, **Leena Nuortila** ja

Kaija Soikkonen.

Woodsonin ja Miss Kyykän romanssi lähenee huippuaan.

Kuhmolaisteatteri esittää: Tervetuloa Kälkyälle, Mr. Woodson

Kesäteatterissa esitetään tänä kesänä, teatterin 27. toimintavuotena, **Matti-Juhani Karilan** tekstiin pohjautuvaa näytelmää »Tervetuloa Kälkyälle, Mr. Woodson».

Näytelmän tapahtumapaikkana on pieni Kälkyän kunta, joka päättää piristää matkailu- ja elinkeinoelämänsä järjestämällä ideakilpailun. Kilpailun voittaa amerikkalaisiksi elokuvaohjaajaksi tekeytyvä **Mr. Woodson**, joka otetaan Kälkyällä vastaan pe-lastajana. Odotettavissa on koomikkaa ja riemastuttavia väärinkäsityksiä.

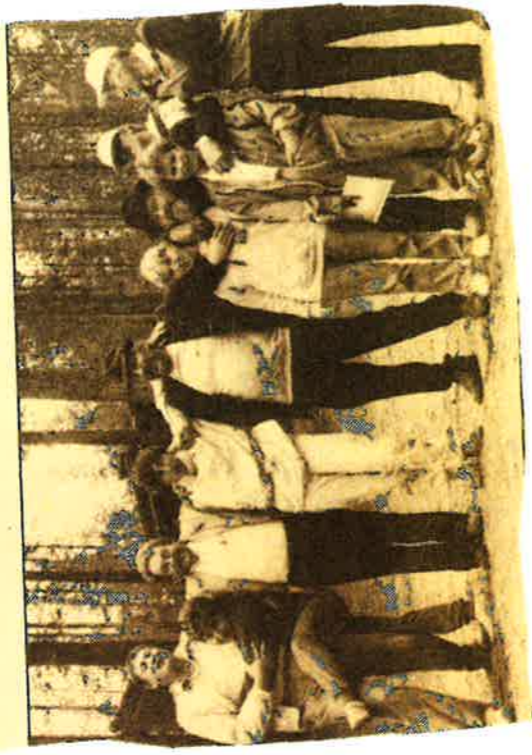
Näytelmän ohjaa Oulun kaupunginteatterin näyttelijä **Pertti Hakala**. Keskeisissä rooleissa nähdään mm. **Pentti Lampinen**, **Kauko Huusko**, **Sirkku Malinen**, **Eero**

Rytkönen, **Timo Heikkilä** ja **Seppo Kyllönen**.

Ensi-ilta on 28.6. klo 18.30. Yhteensä esityksiä on yksitoista, keskiiviikoisin klo 18.30 ja sunnuntaisin klo 14 ja klo 18.30. Myös perjantaina 17.7. on esitys klo 18.30.

Kulttuurilautakunta järjestää ilmaiset kuljetukset kesäteatterin sunnuntaina 5.7. iltanäytökseen ja 12.7. päivänäytökseen. Linja-auto lähtee Matkahuollosta puolituntia ennen esityksen alkua.

Lippujen hinnat ovat aikuisilta 30 mk, lapsilta ja eläkeläisiltä 20 mk ja ryhmiltä (vähintään 15 henkeä) 25 mk. Lippuja voi tilustella matkailu- ja kulttuuritoimistoista puh. 51631 sekä Kauko Huuskolta puh. 521299.

Varovainen Kuhmo ryhtyi Kälkyäksi

Pettikö Kuhmolaisteatterin rohkeus, vai mikä esti ottamasta Kälkyä-nimen tilalle Kuhmoa tämän kesän näytelmässä? Ennakolta kuhmolaiset maanosivat kesäteatterikappaleitaan nimellä Tervetuloa Kuhmoon, Mr. Woodson, mutta sunnuntaisessa ensi-illassa näytelmä noudatti Matti-Juhani Karilan sille aikoinaan antamaa nimeä.

Tervetuloa Kälkyälle, Mr. Woodson on yksi tämän vuosikymmenen suosituimmista näytelmistä, ellei peräti suosituin, kesäteattereissa kautta maan. Teksti tarjoaa tilaisuuden irvaille oman kunnan kunnalliselämälle ja ihmisten omahyväisyydelle, ideakäypäille ja turistipyöyksille.

Kuhmolaiset ovat tarttuneet syötään kunnolla. Teksti saa paikallisväriä viittauksin potkukelkkäkilpailuun, kamari-musiikkiin, sotkamolaisiin. Ohjaaja Pertti Hakala lienee

Kuhmolaiset onnistuvat tekemään kuluineesta aiheesta, suomalaisten ryyppäämisestä, hauskaa teatteria. Sinikka Viirret

uonut Oulun lisää, olihan Pohjoisten teatteripäivien sotkettu katsomo jälleen kerran hyödynnettävä.

Aivan oikein tekstiä tuoreutetaan uudella kulttuuriministerillä, Anna-Liisa Piiparilla; Ahti Pekkala ei kylläkään enää ole valtiovarainministerinä. Ja kun kerran kunnan elokuvan-teosta oli kyse, vertailukohdaksi sopii Sonkajärvi.

Mutta kaikki tapahtuu Kälkyällä, ei Kuhmossa. Kuntalaisten herkkänahkaisuutta pe-lättiin kaksi vuotta sitten myös Kainuun ykkös-Kälkyällä, Vuolijoella.

☆☆☆

Kuhnon Kälkyä-versio päihittää selvästi Vuolijoen har-rastajateatterin taannoisen esityksen. Syyt lienevät siinä, että yli 30-vuotiaalla Kuhmolaisteatterilla teatterin teko on jo verissä, Vuolijoella tuolloin

vasta harjoiteltiin.

Vuolijoki käytti Kälkyä-näytelmänsä ohjauksessa ammattinäyttelijää vain konsulttina. Kuhmossa Oulun Kaupunginteatterin Pertti Hakala todella oli ohjannut, mikä näkyi myös jäljessä.

Kolmannen näytelmän kuhmolaisten kanssa tehnyt Hakala tuntee jo näyttelijänsä. Hän tietää, mitä heistä saa irti, miten heitä voi hyppyyttää.

Näytelmään sisältyy elokuvaohjaaja Woodsonin repliikki kuntalaisille: "Tämä kunta mykistää minut. Sehän on teissä, luovuus, lahjakkuus, kun vain saatte sen irti." Sanat sopisivat Hakalan suuhun.

☆☆☆

Kuhmolaisteatterin esitys on perinteistä kesäteatteria. Osaa-misessa teatterin ponkaisee vaitta, runaa pudottamatta keskitason yltäneiden joukkoon.

Loistavaa teatteria tämä ei ole, koska tavanomaisuudesta ei uskalleta hellittää kuin paikoitellen.

Enemmän irrottelua, rohkeammin kohden täysiveristä farssia, koska sille tielle on ker-ran lähdetty. Tällä kokoonpanolla se saattaisi jopa onnistua.

Kuhmolaisnäyttelijät ovat kiinteä joukko. Teatterin veteraani, Kauko Huusko, on selvä kuhmolaisten suosikki, paikallinen koomikko. Tekeepä hän mitä tahansa, yleisö nauraa. Ryhmäteatterissa Helsingissä Pirkka-Pekka Petelius on saanut saman osan.

☆☆☆

Yksi näytelmän hyvistä oivalluksista on musiikki. Välijajalla soi letkeä country-musiikki, onhan kunnan vierana mainetta niittänyt elokuvaohjaaja Valloista. Kun Woodsonin henkilöilisyys lo-

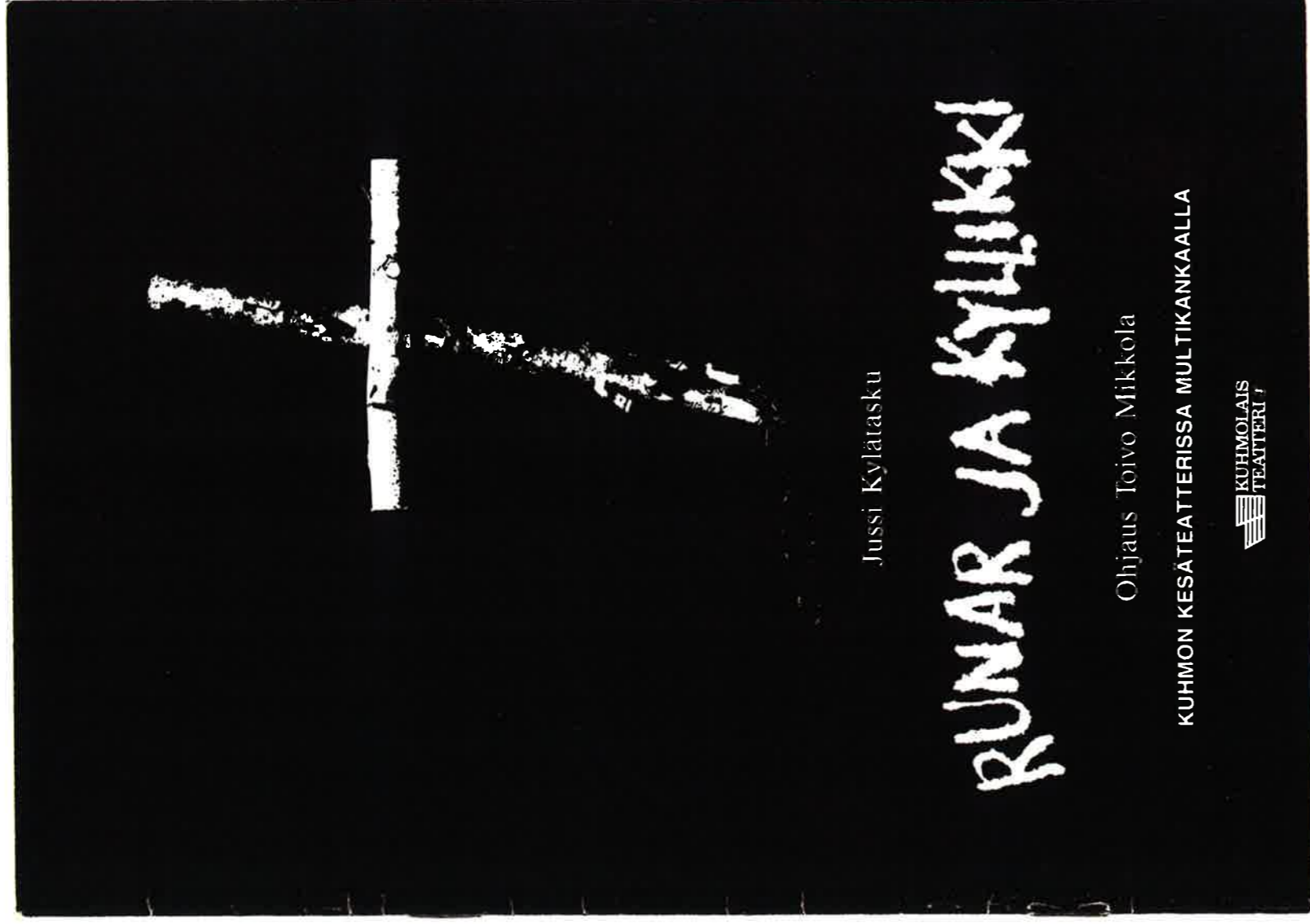
pussa paljastuu, kaiuttimet välittävät suomalaista iskelmää.

Vaikka ryyppääminen aina naurattaa suomalaisia, tässä näytelmässä kaljakohouksesta kehkeytyy oikeasti hauska. Kaksimieliset lenkkimakkara-vihjailut ovat taas kulumiseen typerä.

Muuten, sisältyyköhän kunnanjohtaja Luttisen (Kauko Huuskon) repliikki tekstiin: "Mutta yksi asia minua häiritsee, nämä h-tin hyttysset!" Ensi-illassa yleisö nauroi sydämensä pohjasta ja jatkoi mäkäräisten ja sääskien viuhdomista kimpusta.

Sinikka Viirret

Matti-Juhani Karilan näytelmä Tervetuloa Kälkyälle, Mr. Woodson Kuhmolaisteatterissa. Ohjaus: Pertti Hakala. Lavastus: Kauko Huusko. Tehosteet: Kar-Pulkkinen ja Karo Nuortila. Rooleissa: Kauko Huusko, Kaija Soikkonen, Timo Heikkilä, Seppo Kyllönen, Eero Rytönen, Sirkku Malinen, Anelma Huotari, Matti Huotari, Leena Nuortila ja Pertti Lampinen.

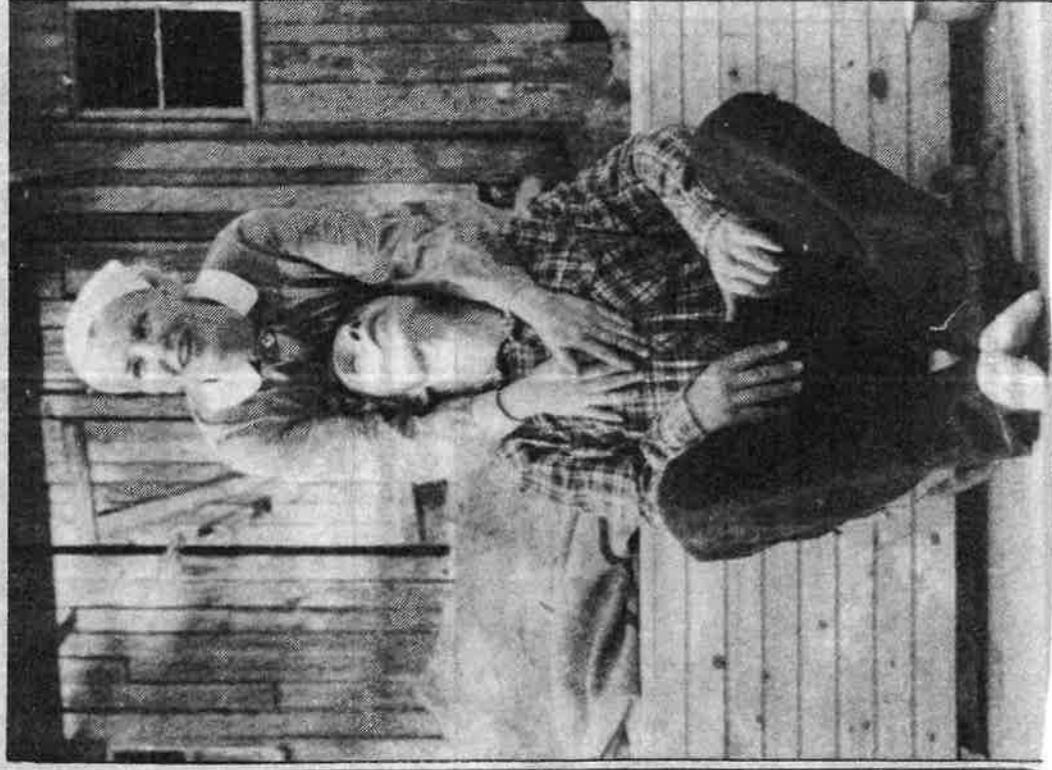
"Jo syksyllä ihastuin Runariin. Tämä rooli avautuu jatkuvasti."

"Syksyllä ajattelin, että tuollaiseen Runariin en ihastu ikinä. Nyt se on aivan toinen mies."

Kuhmolaisteatteri valmiina ensi-iltaan

Runar ja Kyllikki herättää keskustelua

Runar ja Kyllikki saa ensi-iltansa sunnuntaina. Näytelmä perustuu Jussi Kylätaskun vahvaan tekstiin.

Kuhmolaisteatteri on lähtenyt tekemään puhuttelevaa näytelmää. Jos toteutus nousee tekstin tasolle, on katsojille luvassa sykähdyttävä teatteri-ilta.

Kuhmolaisteatteria on jo tässä vaiheessa onniteltava rohkeasta näytelmävalinnassa. Runar ja Kyllikki on vahva kuvaus ahdasmielisestä kyläyhteisöstä, jossa heikkoa yksilöä painostetaan niin, että rikos on lopulta ainoa mahdollisuus purkaa ahdistusta.

Ensi-ilta näyttää, pystyykö Kuhmolaisteatteri välittämään tekstin voiman katsojille.

—Odotamme turvallisin mielin ensi-iltaa. Viimeiset harjoitukset ovat menneet hyvin. Toivomme yleisön tulevan runsaslukuisesti kokemaan ja näkemään, ihastumaan ja vihasitumaan, kertoo näytelmän ohjaaja **Toivo Mikkola**.

Mikkola pitää Kylätaskun tekstiä nykynäytelmien parhaimmista toon kuuluvana.

Näytelmä herätti 70-luvulla suurta kohua Jouko Turkan ohjauksena. Muun muassa Turun kaupunginteatterin johtokunta

kieläytyi ottamasta näytelmää ohjelmistoon. Näytelmän aihe pohjautuu vapaasti Kyllikki Saaren murhaan.

Näytelmän lavastus on **Oskari Torvisen** käsialaa. 50-luvun kyläilyllin murenen heijastuu hyvin omaperäisessä lavastuksessa. Ulkotilan mahdollisuuksia Torvinen on hyödyntänyt esimerkiksi:

Ideana oli saada maaseudun murrosvaihe näyttämökuvaan. Ajan elementit oli saatava mukaan, Torvinen kertoo.

Torvinen luottaa näytelmän taiteelliseen onnistumiseen.

— Tämä on mennyt hurjasti eteenpäin viime päivinä. En olisi uskonut harrastelijaporukan pystyvän moiseen. Pahoin pelkään, että tästä tulee maakunnan paras juttu, Torvinen naurahtaa.

Näytelmään on satsattu paljon. Sunnuntaina on näytön aika. (vs)

—Topi sano kenraaliharjoituksissa, että muut saa olla rohkeampia, Runar ei saa mennä enää pitemmälle.

Runar ja Kyllikki on vahva näytelmä arasta aiheesta. Pääosia esittävät Jaana Laukkanen ja Hannu Huusko.

Vapautta kylähulluille

Kesäteatteritaivaan uudet lähdet - Runar ja Kyllikki - ovat hämillään. Heitä on keuhkeltu niin, että he miettivät, tullako ylpeiksi vai antaa taikaisin.

Eivät jaksa. Takana on tiivis talvi, viimeisen kahden kuukauden aikana 54 harjoitusta Kuhmon teatterimontilla. Ja nyt kun ensi-ilta on vierinyt mennessään harjoitukset ja yhdessäolon, he ovat ihan out. Heillä on julkimieletön ikävä.

"Meillä on mieletön ryhmä. Mahtava tsemppi."

He ovat pystymetsästä kumpikin, viime vuosina Kuhmoon muuttaneita.

Jaana Laukkanen on siivilissä psykologi, ja Hannu Huusko, tämä seurakunnan nuoriso-ohjaaja Lentiirasta - hän vasta pystymetsästä onkin: plakkarissa on metsätkintoja

metsurista aina metsäkoneenkuljettejaan. Maisteriksi vasta harkinnan jälkeen - hän hyrää - sillä varsinkin nyt:

"Mimua huvittais kokkeilla tätä näyttelemistä muutama vuosi ihan tosissaan."

Jaanaa moinen naurattaa. Hän muistelee, millainen nahjus-Runar heillä vielä syksyllä oli. Toivotoman ujo ja jäykkä: yrittä sellaiseen ihastua. Hannu ryypistää otsaansa, mutta nyökkää. Yksi ja toinenkin ryhmästä todistaa, että Hannun kasvaminen kylähulluksi on talven kirkkain ilmentys.

"Se on kyllä Hirvosen Tuulan ansiota", pariskunta kehuu. Tuula pani ryhmän improvisaatioharjoituksissa hipelöimään toisiaan, avasi säiset väylät tunteisiin ja uskallukseen, "kaivoi esiin, mitä löytyi".

Vielä keväällä Hannu väittää pallon olleen hukassa. Ensii-illassa hän oli jo täysin hullu. Ahtaan kyläyhteisön päähanpotkima luonnonlapsi, joka maksatti kylänvelat Kyllikillä - upotti nuoren ajopuun usvaiseen suohetteeseen. Ei kovin tyypillinen kesäteatterikohtalo.

"Rohkia mies se Topi (Mikkola, ohjaaja)", kehaisevat. Murhanäytelmä tavallisen hullutelan sijaan. Topi toteutti pitkällisen unelmansa, ja henkilövalinnoissa joppa ylitti itsensä.

Tottakai jännitti. "Leenan kanssa täristiin näyttämön takana", Jaana hekoittaa. "Mutta Hannu..."

Mitäpä Hannu. Hannulla oli keikka jo aamulla: hän saarnasi Lentiiran kirkossa opetuslasten tehtävästä. Sieltä hän ajoi Multikankaan montulle tekemään selvää ahdistuneen kylän

näennäisrauhasta.

"Siitähän tässä on kysymys. Opetuslapsista ja laittapuolen kulkijoista. Minä huudan vapautta kylähulluille, siihen olen työni sisaistänyt", Hannu sanoo.

"Nämä runarit ja kyllikit meillä on aina keskuudessamme."

Jyrkän uskonnollisuuden ja naiseuden ristiriita. Niistä sanoo Jaana Kyllikkinsä kumpuavan. Samaa herävää sekuaalisuutta potee Hannun soitaorpo Runar, ja kun traaginen miehenyksinäisyys lopulta viiltävi esiin varastettuina pöksyriä, osa yleisöstä asettuu julkimasti kyläyhteisön puolelle: se nauraa runarien, rakkaudesta vähaosaisten, ongelmile.

Näistä kyllistä on kaksi tietä. Että muuttuu itse. Että tuhoutuu. Murha ja itsenfurha teke-

jonka vanhemmat tuijottivat tv-uutisia silmimähden järkyttynään:

"Mitä ihmettä. Eivätkö he ymmärrä, että se on vain televisio."

Silloin Hannu muistaa vertekoon johtaneen kohtauksen. Napsauttaa sormiaan.

"Yks pikkulapsi tuli kysymään minulta jälkepäin, että miksi sinä sitä puukkoa suuteh, lit. Naps. Sillon minä tiesin että se oli nappiin."

"Toinen laps kysy, että miksi sinä ne pöksyt varastit. Kerroitko?"

"No, minä jätin sen avoimeksi..."

Jorma Lehtola

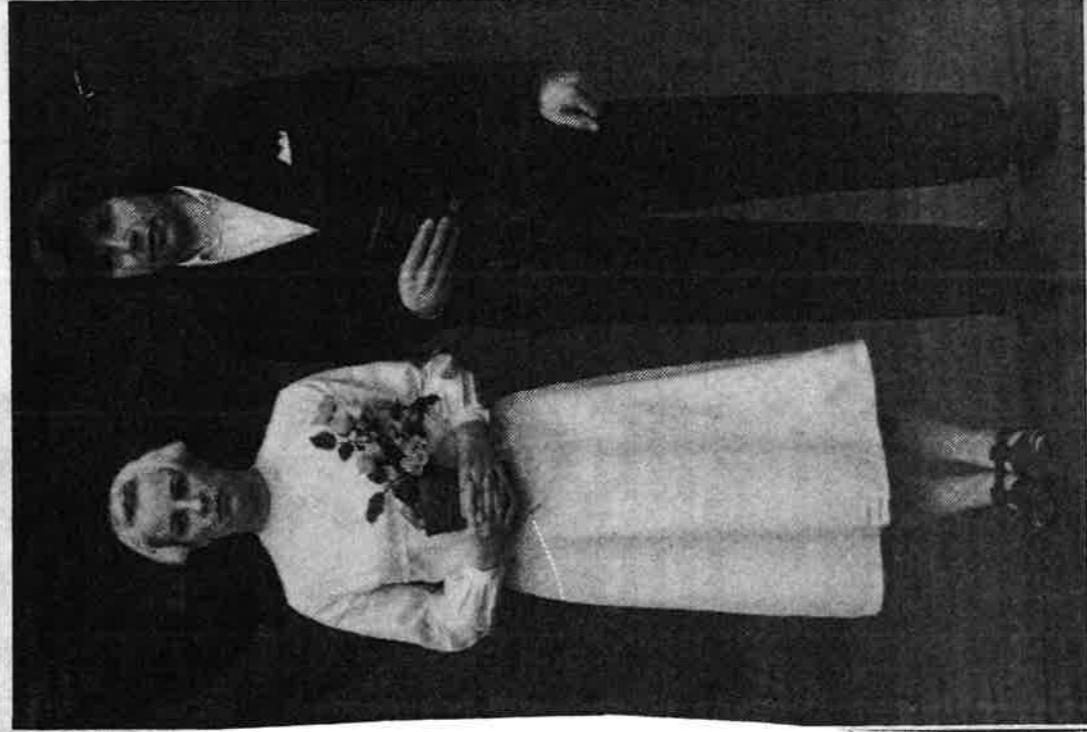
Rajanvetoa on tietenkin käyty. Että mihin asti asiat Kyllätaskun näytelmässä vie-dään. Leimautumisen mahdollisuus on otettava huomioon. Takavuositv-sarjassa sankarin ampuunutta miestä on kadulla avoimesti syljetty.

Mitä siitä tulisi, jos Lentiiran nuorisotyöntekijää alettaisiin sylkeä virantoinituksessa, tai psykologia haukkua kesken istuntokauden.

Ihmiset ovat sellaisia Kuhmosta New Yorkiin. He saattavat ottaa näyttelijät todesta, mutta itse näytelmää katsoessaan ajatella kuin pieni poika,

Runar ja Kyllikki

Jussi Kylätasku

5Tämä kamala murha ja meteli tapahtui Suomemme Hämeessä. Hyvä kaunis Laihon Kyllikki kuolonsa kohtasi rämeessä...

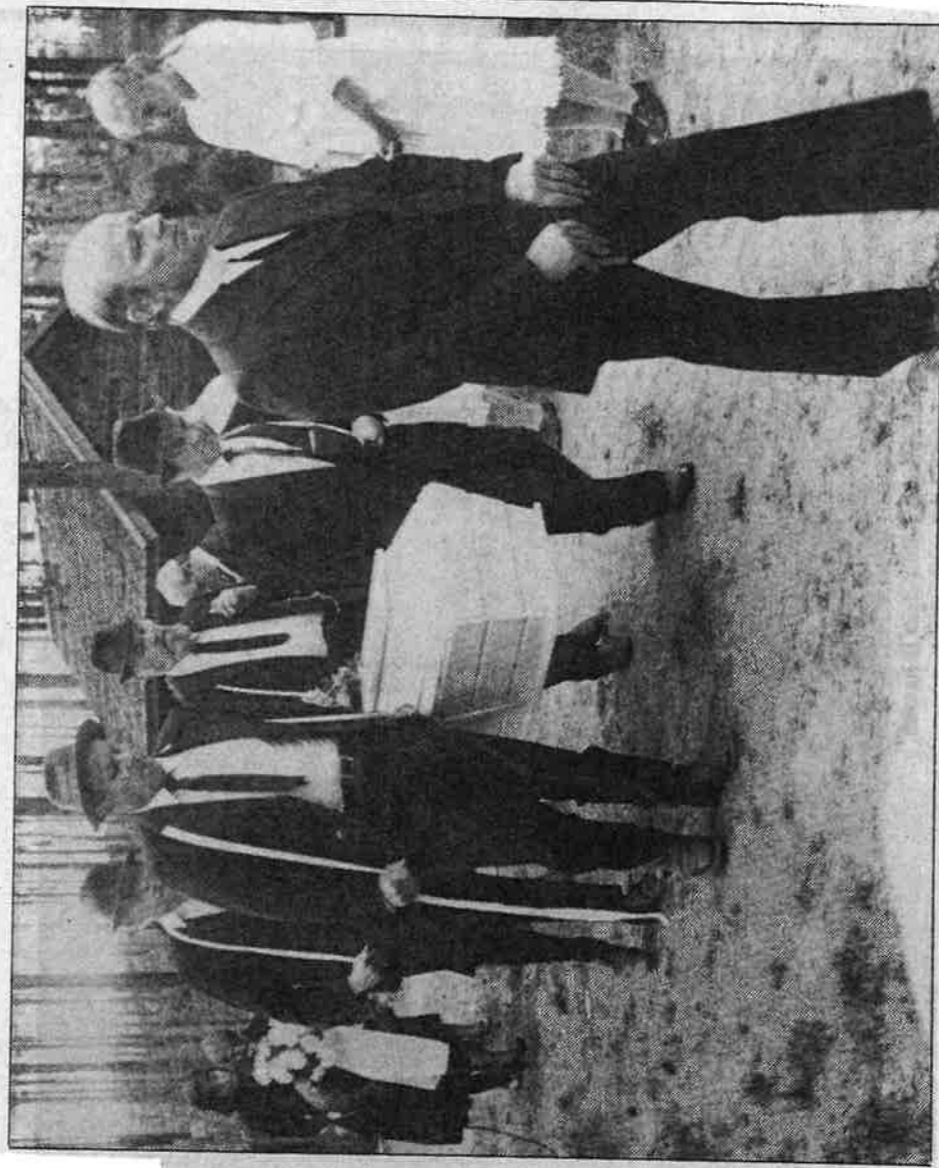
Ohj. Toivo Mikkola Mus. Kaj Chydenius Lavastus: Oskari Torvinen

KUHMON KESÄTEATTERISSA MULTIKANKAALLA

3.7.	klo 15.00	9.7.	klo 19.00	10.7.	klo 15.00
16.7.	klo 19.00	17.7.	klo 15.00	23.7.	klo 19.00
24.7.	klo 15.00	27.7.	klo 19.00	29.7.	klo 19.00
30.7.	klo 15.00			viimeisen kerran	31.7. klo 15.00

Lippuvaraukset matkailu- tai kulttuuritoimistosta, puh. 986-51 631 sekä tunteja ennen näytelmän alkua kesäteatterista

Runaria ja Kyllikkiä esitetään vielä

Runaria ja Kyllikkiä esitetään vielä tänä iltana klo 19, huomenna klo 15 ja viimeisen kerran sunnuntaina klo 15 Kuhmon kesäteatterissa Multikankaalla.

Kesäteatteriyleisön sisikunnan liikauttajat

Topi, Runar ja Kyllikki

— Minä tykkään tehdä draamaa, sanoo Toivo Mikkola ja katsoo mietteläänä Multikankaan kesäteatterin lavasteisiin.

— Kun mimua viime syksynä pyydettiin tekemään tämän kesän näytelmä, ehtonani oli, että saisin tehdä Runarin ja Kyllikin. Olin lukenut tekstin aiemmin, pannut pois ja luenut uudelleen.

— Runar ja Kyllikki on parhaita tämänhetkisiä olemassaolevia näytelmätekstejä.

— Viime kesänä tein Suomalaisien kanssa Punaisen viivan. Punainen viiva on sillä tavalla »parempi», että se nousee tästä omasta kainuulaisesta maaperästä, kuvaa tämän seudun elämää ja ihmisen kokemusta siinä, pohtii Topi.

Toivo Mikkola ohjasi myös muutama vuosi sitten Siilinjärvelä Paavo Ruotsalaisen elämäkertään perustuvan Viimeiset kiusaukset.

— Jokaisessa näissä on ollut jokin sellaista, mitä on ollut mielenkiintoista tehdä.

Runar ja Kyllikki vaatii paljon sekä ohjaajalta, että näyttelijältä. Jussi Kylätaskun teksti Kyllikki Saaren murhaan perustuvassa näytelmässä on rajua ja sisikuntaa koskettavaa ahdistumiseen asti.

— Erittymisen tyytyväinen olen siihen, että lavastajaksi saatiin Oskari Torvinen. Hän on saanut koko tämän teatterialueen elämään ja toimimaan näyttämönä. Koko lähimaasto käytetään hyväksi esitettävässä ballaadia Runarista ja Kyllikistä.

Topi on tyytyväinen myös näyttelijävalintaan. Erittymisen kiitoksen ansaitsee Huuskon Hannu, Runarin esittäjä, joka pisti itsensä likoon ja »puhkesi kukkaan» kevään aikana.

Näytelmässä on monta kohtausta, jotka satuttavuudestaan huolimatta on vietävä perille asti.

— Monasti näyttelijät sanoivat harjoitusvaiheen aikana; mitä yleisö ajattelee. Sanoin, ettei näytelmää tehdä katsojien ehdoilla.

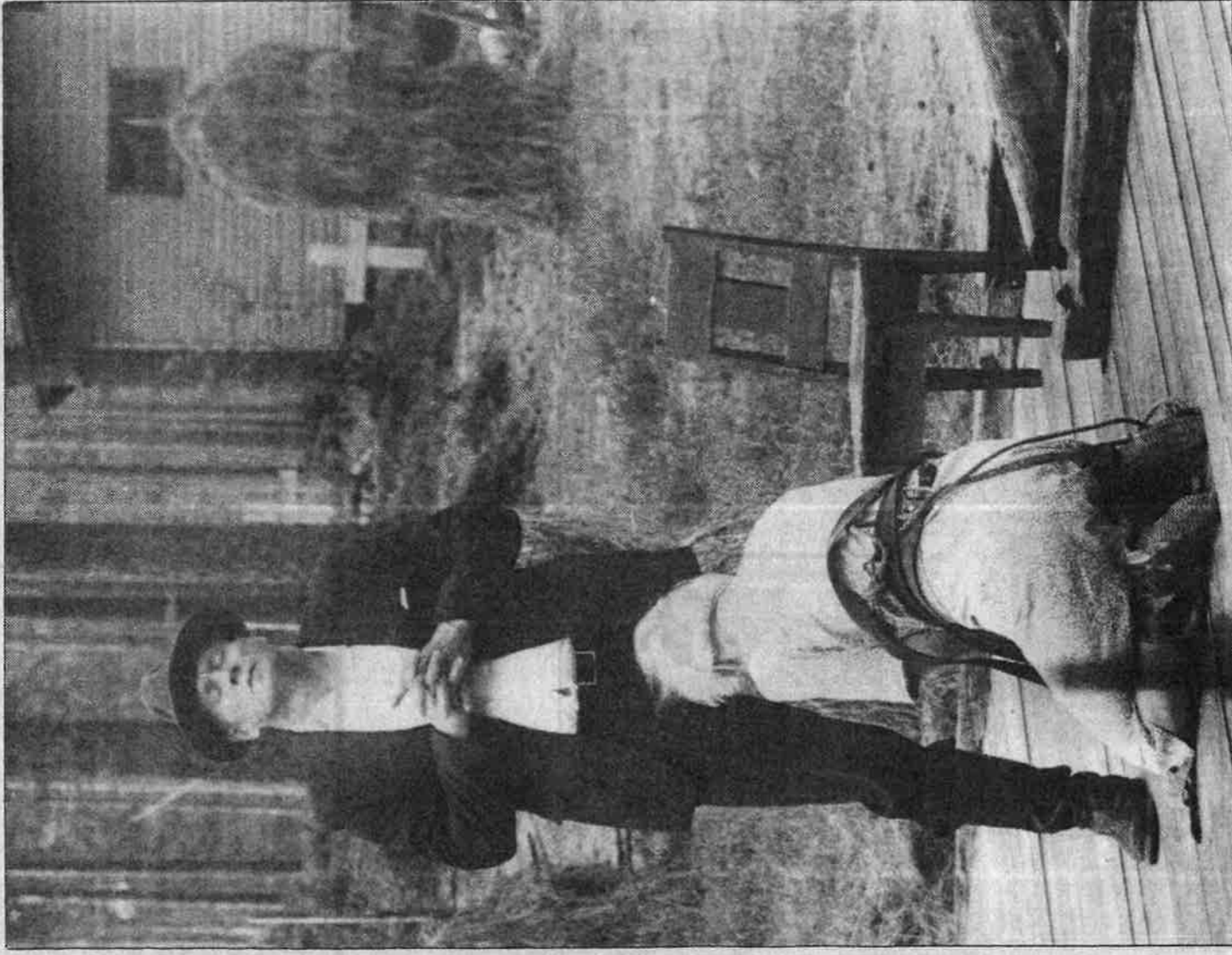
Esityksen on oltava aito, muuten se ei saa yleisöä mukaansa. Minä uskon, että Runarissa ja Kyllikissä olemme onnistuneet, näyttelijät tekevät todella hyvää työtä, kehuu Topi.

Topi seuraa tarkkaan jokaisen esityksen ja tekee tarkat muistiinpanot.

— Jos jokin kohta ei näytä hyvältä, uudistamme sen. Olemmekin pyrkineet uudistumaan jatkuvasti, kahta täysin smalaista esitystä ei ole.

Runarin ja Kyllikin parhaimmista on tietystikin Runar, Hannu Huusko. Erittymisesti Runarin monologi suon reunassa tekee ammattinäyttelijätkin kateelliseksi.

Näytelmä on täynnä pieniä yksityiskohtia ja symboliikkaa. Saat olla, ettei esitys täysin avaudu-

Kiltos isä! Kiitos! Kyllikki pieksämisen jälkeen.

Pusu Peltonen ja nuori mies kylältä.

Kuhmolaissteatteri ei tyytynyt tavanomaiseen

Kuhmolaissteatteri voi olla ylpeä siitä, että se ei ole tyytynyt tavanomaisuuteen, vaan on tehnyt rohkean näytelmän valinnan.

Useimmiten kesäteatterin esitykseen valitaan helposti sulatettava näytelmä. Suomalaista maaseutua kuvataan yleensä idyllissä romanttisuudessa, jossa saattaa olla pieniä ristiriitoja.

Valita kesäteatteriin **Jussi Kylätaskun** Runar ja Kyllikki -näytelmä on kaikkea muuta kuin tavanomainen. Jos se on näyttelijöille vaativa työ, ei se päästä katojaakaan helpolla. Näytelmää ei pysty yhdellä puremalla mielemaan.

Runarista ja Kyllikistä tulee väistämättä mieleen **Timo Mukan** Maa on syntinen laulu, missä kuvataan ongelmia yksilön sopeutumattomuuden ja yhteisön painostuksen näkökulmasta. Näytelmässä tuodaan myöskin yhteiskunnan tabut raadollisesti esiin.

Runar ja Kyllikki -näytelmä pohjautuu 1950-luvulla sattuneeseen surmatyöhön, minkä ympärille Jussi Kylätasku on rakentanut kuvitteellisen balladin. Näytelmä ei ratkaise murhaa, mutta pyrkii löytämään sille selityksen.

Näytelmä elää **Oskari Torvisen** luomassa lavastuksessa antoisasti. Kaikkien lavastus on karu, mikä antaa näytelmälle sille kuuluvan puitteen. Esillä on maaseudun romanttisuutta heinäkasoineen, mutta toisaalta myös maaseudun ankeaa todellisuutta rän-

Jaana Laukkanen ja Hannu Huusko vetivät roolinsa hyvin Kuhmolaissteatterin Runarissa ja Kyllikissä.

sistyneine ympäristöineen.

Ohjaaja, kulttuurishteeri **Toivo Mikkola** on onnistunut jo näyttelijöiden valinnoissa. Tärkeimpiin rooleihin on onnistuttu valitsemaan henkilöt, jotka istuvat luontevasti osiinsa.

Topia on onniteltava loistavista oivalluksista näytelmän kehittä-

lyssä. Useissa kohdin tulee anokkaasti esiin esimerkiksi yhteisön kaksinaismoraalisuus.

Lopun epilogia näytelmän yhdistämiseksi nykypäivään jäi miettimään. Tarvitseeko näytelmässä alleviivata, että myös nykyajasta löytyy omat Runarinsa ja Kyllikinsä.

Myös **Jaana Laukkanen** Kyllikinä teki ansiokkaan roolityön. Kyllikin herkkä hauraus ja haavoittuvuus tulivat hyvin esille.

Näytelmässä on kaikkiaan 27 henkilöä, joten kaikkia ei kannata yksityiskohtaisesti käsitellä. Muista rooleista jäi kuitenkin päällimmäisenä mieleen **Leena Nuortila** Runarin äitinä, **Eero Rytkönen** kirvesmiehenä ja **Timo Heikkilä** autonkuljettajana. Heidän esiintymistään oli miellyttävä seurata.

Kuhmolaissteatterin Runar ja Kyllikki on sykähdyttävä näytelmä, joka puolustaa paikkansa kesäteatterissa erilaisen vaihtoehdon tarjoajana tavanomaisen kesäteatterin sijaan. Se ei kuitenkaan sovi lapsille eikä herkkämielisille, mutta kylläkin kaikille puuttelevasta teatterista pitävälle. (Esa Valli)

Kuhmolaissteatterin Runar ja Kyllikki

Käsikirjoitus: Jussi Kylätasku

Ohjaus: Toivo Mikkola

Lavastus: Oskari Torvinen

Näytelmässä esiintyivät: Kari Kuosmanen, Hannu Huusko, Pirjo Määttilä, Matti Huotari, Eero Rytkönen, Timo Heikkilä, Kalevi Väisänen, Kaija Soikkonen, Sirku Malinen, Heino Kettunen, Sami Väisänen, Aino Pulkkinen, Pasi Komulainen.

Kylläväkeä: Saara Liiski, Tuija Kyllönen, Anu Kyllönen, Sirpa Malinen, Rauha Pasanen, Taimi Haverinen, Mirjami Huotari, Virve Haverinen, Majja-Katri Mäkinen, Arto Piirainen, Kari Kuosmanen ja Pirjo Määttilä.

Kuhmon kesäteatterille "Nuoren myllärin" ohjannut Satu Niiränen:

Kesäteatteri on ihan oma tyyliälajinsa

Kuhmon kesäteatterin tämän esän näytelmä on Maiju Lassilan kirjoittama "Nuori mylläri". Näytelmä saa ensi-illansa ensi-illan 8. päivänä. Multi-

ankalla. Näytelmän ohjannut Satu Niiränen muistuttaa, että kesäteatteri on tavallaan oma tyyliälajinsa. Yleisön joukossa on nopia sellaisia, jotka muuten eivät välitä teatterista. Tämä Niiräsen mukaan huomioita näytelmää valittaessa. Kesäteatterin lähdetään kuin retkelle ja yleensä koko perheen roimalla.

Niiräsen näkemyksen mukaan kesäteatteriesityksen on oltava sellainen, että katsojan on helppo istua katsomossa eikä hänen tarvitse kiusaantua. Mutta kaikesta huolimatta esityksessä on säilytettävä tietty tyyli. On valittava asiat ja niiden käsittelytapa. "Teatteri ei ole näyttelijöille terapian aitos", omlen sanojensa mu-

kaan hirveäkin kesäteatteria nähnyt Niiränen toteaa.

"Meidän elämäkokemusten, tietojen ja taitojen pohjalta tässä maailmassa vuonna 1912 elävistä ihmisistä", Niiränen kuvaa "Nuori mylläri"-näytelmän valmistamista. "Me vilautellaan Maiju Lassilan henkilöiden maailmaa ja pistetään keihänsä jatkamaan huomauttaa, että kysessä ei ole mitään sanomaton näytelmä.

"Me ihan kunniallista tehdään. Me koetaan, että ihminen on arvokas. Me pyritään etsimään totuutta, mutta ei tehdä ahdistuksella." Ulkona keihänsä ovat vähän toiset kuin sisäteatterissa. "Itse pyrin siihen, että yleisö lähtisi täältä iloisena... Me ei opeteta ketään mihin-kään... Ihmiset, jotka tulevat katsomaan, ovat aarre. Me emme saa pettää heitä."

Niiränen ohjaa Kuhmon kesäteatterissa nyt kolmatta ke-

sää. Välillä on ollut toisiakin ohjaajia. Aivan joka kerta Niiränen ei ole ehtinyt mukaan kumolaisien harjoituksiin. Silloin Leena Nuortila on ohjannut harjoituksia. Kaikkiaan Kuhmon kesäteatterissa on vuodesta 1963 lähtien esitetty parisenkymmentä näytelmää.

Niiräsen mukaan on hyvä, että teatteriryhmillä on vetäjä omasta porukasta. Mutta hän katsoo, että välillä on tarpeen, että joku ulkopuolinen käy vieraan tuulettaa. Jokainen ohjaaja tuo jotakin uutta. Niiränen toivoisikin, että ammatteatterien ohjaajat ja näyttelijät ottaisivat omia kummiharrastajateattereita, joissa he kävisivät katsomassa, niissä mennä. Oltiin joku ulkopuolinen, joka todella välittäisi ryhmästä.

Huoli nuorten puolesta

Niiränen on huolissaan nuor-

ten puolesta. Heille ei Kainuussa ole tarjolla omaa teatterintekemisen areenaa. "Koko Kainuussa pitäisi satsata nuorisoteatterin", Niiränen patistelee. Lasten ja nuorten maailma on erilainen; teatteria tehdään paljolti improvisaation pohjalta. "On hirmu vaikeaa tehdä nuorisoteatteria. Nuorilla on niin toisenlainen ajatusmaailma. He uskovat tulevaisuuteen."

Niiränen toivoisikin, että Kuhmossa aloitettaisiin uudeen taideleirien pitäminen. Sitä kautta kasvaisi uusia näyttelijöitä kesäteatterinkin. Siinä olisi apua myös kesäteatteritoiminnassa yli kaksikymmentä vuotta mukana olleen Kauko Huuskon esiintuomaan ongelmaan. Näyttelijöitä on hänen mukaansa vaikea saada. On olemassa kymmenkunta henkilöä käsittävä kantaporukka, mutta se ei riitä (sr)

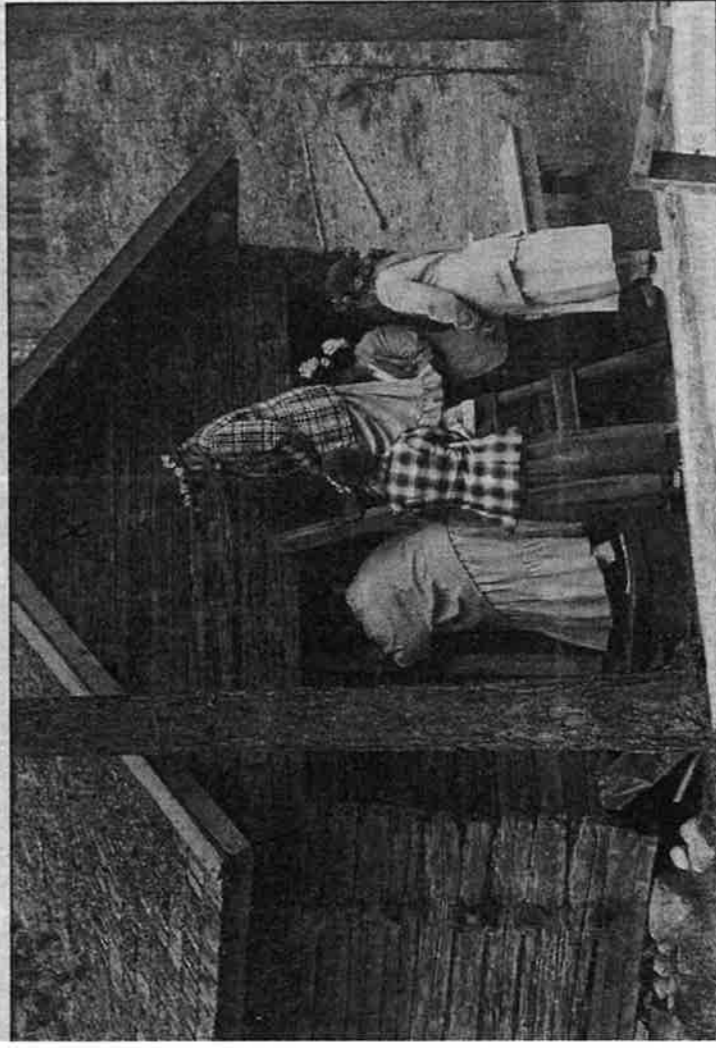

Kuhmon kesäteatterille Maiju Lassilan "Nuoren myllärin" ohjannut Satu Niiränen kannustaa ohjattavansa aina vain parempaan suoriutukseen. Hän toivoo, että näyttelijät toisivat rooliinsa jotain sisimmästään.

Pojat ovat lauantai-ilтана menneet saunaan. Työt ovat yksissä tuumin menneet kurkistelemaan, mitä saunassa tapahtuu...

Turhaan yrittävät kylän pojat tyttöjen aittoihin. Liekö Pentti-mylläri kaikkien tyttöjen mieheksi.

Kuhmon kesäteatterille ”Nuoren mylläri” ohjannut Satu Niiranen:

Kesäteatteri on ihan oma tyyliänsä

Kuhmon kesäteatterin tämän kesän näytelmä on Majju Lassilan kirjoittama ”Nuori mylläri”. Näytelmä saa ensi-iltansa heinäkuun 8. päivänä Multi-kankaalla.

Näytelmän ohjannut Satu Niiranen muistuttaa, että kesäteatteri on tavallaan oma tyylijajnsa. Yleisön joukossa on monia sellaisia, jotka muuten eivät välitä teatterista. Tämä on Niirasen mukaan huomioitava näytelmää valittaessa. Kesäteatterin lähdetään kuin retkelle ja yleensä koko perheen voimalla.

Niirasen näkemyksen mukaan kesäteatteristyksen on oltava sellainen, että katsojan on helppo istua katsomossa eikä hänen tarvitse kiusaantua. Mutta kaikkea huolimatta esityksessä on säilytettävä tietty tyyli. On valittava asiat ja niiden käsittelytapa. ”Teatteri ei ole näyttelijöille terapialaitos”, omien sanojensa mu-

kaan hirveäkin kesäteatteria nähnyt Niiranen toteaa.

”Meidän elämäkokemusten, tietojen ja taitojen pohjalta tässä maailmassa vuonna 1912 elävistä ihmisistä”, Niiranen kuvaa ”Nuori mylläri”-näytelmän valmistamista. ”Me vilautellaan Majju Lassilan henkilöiden maailmaa ja pistetään kokeeseen oma kokemuksemme”, hän jatkaa ja huomauttaa, että kyseessä ei ole mitään sanomaton näytelmä.

”Me ihan kunniallista tehdään. Me koetaan, että ihminen on arvokas. Me pyritään esittämään totuutta, mutta ei tehdä ahdistuksella.” Ulkona keinot ovat vähän toiset kuin sisäteatterissa. ”Itse pyrin siihen, että yleisö lähtisi täältä iloisena... Me ei opeteta ketään mihinkään... Ihmiset, jotka tulevat katsomaan, ovat aarre. Me emme saa pettää heitä.”

Niiranen ohjaa Kuhmon kesäteatterissa nyt kolmatta nuor-

sää. Välillä on ollut toisiakin ohjaajia. Aivan joka kerta Niiranan ei ole ehtinyt mukaan kumolaisien harjoituksiin. Silloin Leena Nuortila on ohjannut harjoituksia. Kaikkiaan Kuhmon kesäteatterissa on vuodesta 1963 lähtien esitetty parisenkymmentä näytelmää.

Niirasen mukaan on hyvä, että teatteriryhmällä on vetäjä omasta porukasta. Mutta hän katsoo, että välillä on tarpeen, että joku ulkopuolinen käy vähän tuulettamassa. Jokainen ohjaaja tuo jotakin uutta. Niiranan toivoisikin, että ammattiteatterien ohjaajat ja näyttelijät ottaisivat omia kummiharastajateattereita, joissa he kävisivät katsomassa, missä menään. Olisi joku ulkopuolinen, joka todella välittäisi ryhtymästä.

Huoli nuorten puolesta

Niiranen on huolissaan nuor-

ten puolesta. Heille ei Kainuussa ole tarjolla omaa teatterintekemisen areenaa. ”Koko Kainuussa pitäisi satsata nuorisoteatteriin”, Niiranen patistelee.

Lasten ja nuorten maailma on erilainen; teatteria tehdään paljon improvisaation pohjalta. ”On hirvu vaikeaa tehdä nuorisoteatteria. Nuorilla on niin toisenlainen ajatusmaailma. He uskovat tulevaisuuteen.”

Niiranen toivoisikin, että Kuhmossa aloitettaisiin uudelleen taideleirien pitäminen. Sitä kautta kasvaisi uusia näyttelijöitä kesäteatterinkin. Sitä olisi apua myös kesäteatteritoiminnassa yli kaksikymmentä vuotta mukana olleen Kauko Huuskon esintuomaan ongelmaan. Näyttelijöitä on hänen mukaansa vaikea saada. On olemassa kymmenkunta henkilöä käsittävä kantaporukka, mutta se ei riitä.(sr)

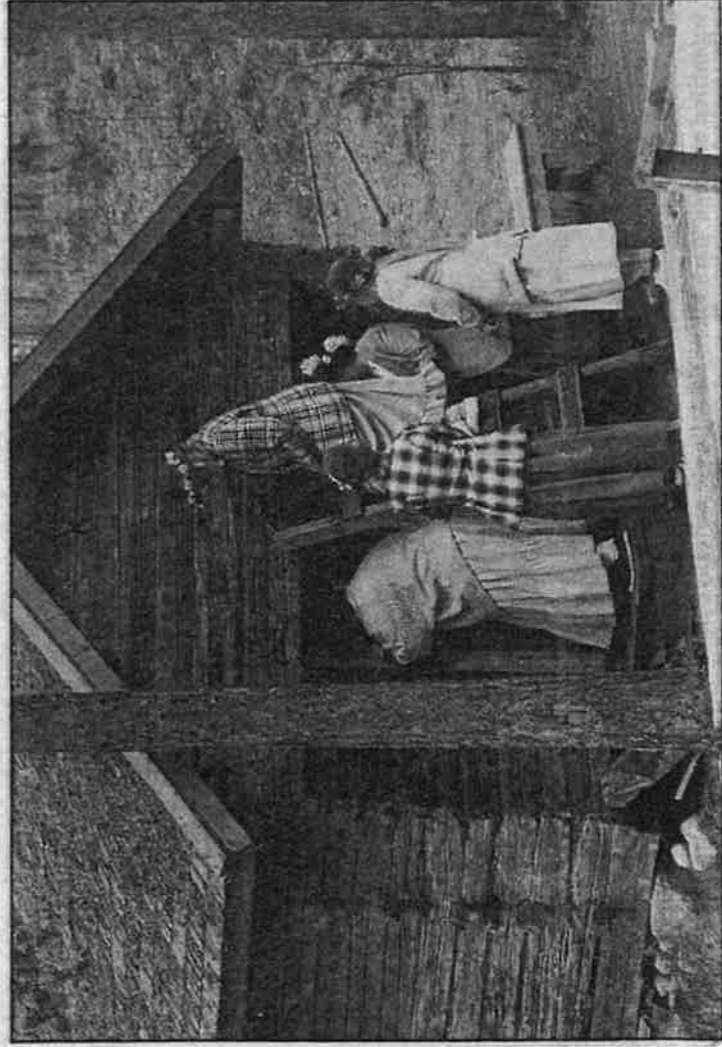

Kuhmon kesäteatterille Majju Lassilan ”Nuoren mylläri” ohjannut Satu Niiranen kannustaa ohjattavansa aina vain parempaan suoritukseen. Hän toivoo, että näyttelijät toisivat rooliinsa jotain sisimmästään.

Pojat ovat lauantai-iltana menneet saunaan. Tytöt ovat yksissä tuumin menneet kurkistelemaan, mitä saunassa tapahtuu...

Turhaan yrittävät kylän pojat tyttöjen aittoihin. Liekö Pentti-mylläri kaikkien tyttöjen mielessä.

Satu Niiranen ohjaa Kuhmolaisteatteria rajuin ottein:

Ihmissuhteet ovat rankkoja juttuja!

Kuhmolaisteatterin Nuori Mylläri valmistautuu ensi-iltaansa heinäkuun 8. päivänä. Viimeiset viikot ovat täynnä säälimätöntä harjoittelua. Kaikki ovat tosissaan – ja hauskaa on!

Mooses Myrkkö havittelee Sohvin tytärtä vaimokseen, mutta Sohvi on omasta mielestään itsekin varsin kelpo eläjä. Näyttelijät Kauko Huusko ja Leena Nuortila ovat Kuhmolaisteatterin kantavia voimia. Kauko vastaa muun muassa lavastuksesta yhdessä Eino Sutisen kanssa, Leena on toiminut näytelmän toisena ohjaajana.

"Nuori Mylläri" –vauhtia ja elämäniloa Multikankaalla

"Lauantai-iltana saunomisen jälkeen pojilla vain ajatus yksi käypi järkeen.

Oven kamanaan kun kerran vain hakkaa, oven salvat salamana tytöt auki nakkaa..."

Näin veikkillä laulun säkeillä aloittavat kylän tytöt tämän kesän kesäteatterinäytelmän. Pojat ovat lauantaiehtona menneet saunaa ja tytöt ovat päättäneet yksissä tuumin mennä kurkistelemaan, mitä siellä saunassa oikein tapahtuu...

Mutta... "Lauantai-iltana kun saunassa on käyty pojilla on toive, joka useinkaan ei täyty..."

Miten moni toive täyttyy tämän kesän näytelmässä nähdään heinäkuun 8. päivänä kello 19.00, jolloin Maiju Lassilan kirjoittama näytelmä saa ensi-iltansa.

"On se tuottava mylly... tule nyt toisenkin kerran katsomaan, silloin kun ei ole jauhattajia, niin minä näytän sinulle, miten se vesiratas pancee kaikki rattaat pyörimään... niin jotta se hyrrää kuin hyvä rukki. Tulethan sinä? –Tulen... jos isä päästää!"

Näin houkuilee Pentti-mylläri (Seppo Kyllönen) mielitiettyään Hilkkaa (Eeva Rahikainen)

Miten sitten käyneeäkään, suostuneeko isä-Luukas, jonka oletukselle vellit, viinat ja vehniäset eivät tee hyvää". Entä Sohvi, jolle lesken sängyn makuu on kahta viikkoa vaille, suostuneeko puolestaan Luukas häneen? Entä miten selviää Pentti-rukka kylän tyttöjen pyörytyksestä ja hyrrävistä tunteista?

Maiju Lassila, tuo huumorin ja ennen kaikkea puhtaan komedian klassikko suomalaisessa kertosäätelössä elää yhä vahvasti tässä päivässä. Lassilan henkilöt ovat monasti yhden päähähäpintymän tai intohimon ihmisiä. He ovat niin perisuomalaisia, niin rakastettavia, että vuosikymmenestä toiseen me löydämme heistä itsemme, suomalaisuutemme.

Näytelmän on ohjannut Satu Niiranen ja sovittanut Jorma Kairamo sekä Seppo Ilmari Siitonen.

Esiytysajat:
su 8.7. klo 19.00
ke 11.7. klo 19.00
su 15.7. klo 14.00 ja 19.00
ke 18.7. klo 19.00

Kuhmosi

Perjantaina 13. heinäkuuta 1990

Nuori Mylläri hauskuttaa Multikankaalla

– Sinä kuulet mitä sinun isäsi sanoo! Myrkylläkin on hyvät puolensa jos lie huonokin puolensa., sillä hyvä ja huono on aina maailmassa sekaisin kuin Pekurisen emännän autuuden asiat...Toisekseen...kas kun tuohonkin on vielä paikka pantava – toisekseen minä sanonkin, jotta sinun ei tarvitse Myrkylle ihan tinkimättä mennä...ei tarvitse, eikä sovikaan niin tehdä. Sillä viisas neitsyt pitää vain vireillä rakkautta ja ymmärtäväinen vain sopua. Tinkiä...tinkiä joka ennen vihilensä menoa osaa, hän tuo iloa isännälleen, eikä kauppaansa kadu, puhelee Luukas Filemon Koikale tyttärelleen Hilkalle, hommatessaan tätä aviioon Moosen Jeremias Myrkyksen kanssa. Myrky on leski, rikas ja meltynyt Hilkkaan.

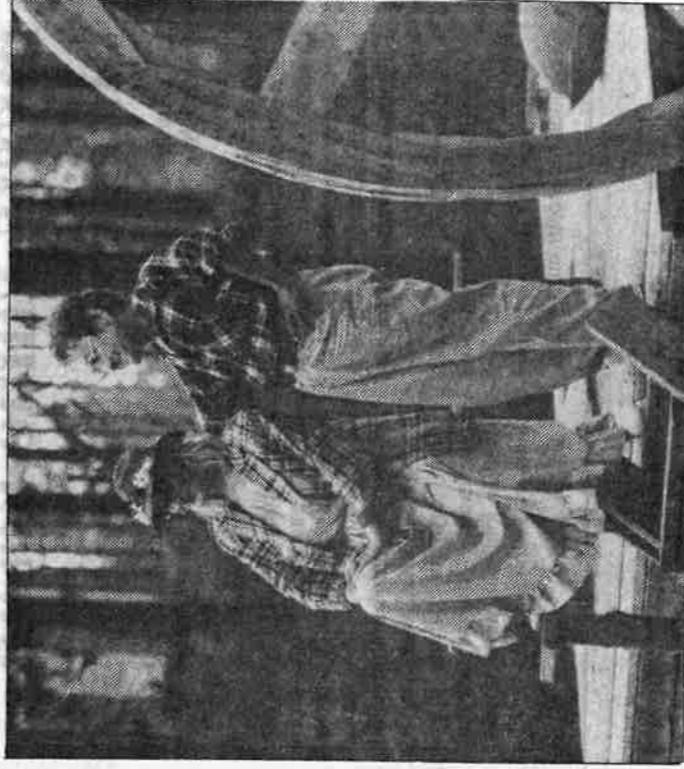
Hilkka on kuitenkin mieltynyt Pentti Akkimukseen, mylläriin, johonka kaikki muutkin kylän naiset panevat toivonsa.

Kylän naiset värkkäävät kaikki joutoajat toinen toistaan värikkäämpiä kukkaroitto rakkaalle mylläriin.

Toinenkin naimakauppa on Nuorissa Mylläriissä vireillä. Sohvi, leski, jonka leskensänky on vielä kesken ja Luukas Filemon Koikale katselevat toisiinsa sillä silmällä. Sovin valtrikortina on ihan oikeaa nisua, itse leipo-maansa.

Tekstin köyhyydestä huolimatta näytelmässä on paljon tilanmekomiikkaa ja hyviä roolisuorituksia.

Näytelmän ohjaaja Satu Niiranen toteaa: Niin Nuorissa mylläriissä kuin kaikissa muissakin teoksissaan Maiju Lassila on

Nuori Mylläri, Seppo Kyllönen ja hänen rakastettunsa Hilkka, Eeva Rahikainen.

käyttänyt hyväkseen oman elämänsä havaintoja ja kokemuksia kuten taiteilija yleensä käyttää materiaalinaan oman elämänsä kokonaisuutta. Juuri tämän kokonais ihmisen läsnäolo välittyi teoksessa ja ellei välity vastaanottaja petty.

Satu Niiranen lisää, että Kuhmolaisateatterin tämän kesäisen näytelmä ei sisällä mitään sellaista tietoa, jota yleisöltä puuttuu, emme jaa maailman selityksiä.

– Meillä on vain tieto, että Maiju Lassila on tunnustettu. erääksi kirjallisuutemme alkuperäisimmistä kansankuvaaja-huomioista, toteaa ohjaaja Satu

Niiranen puheenvuorossaan.

– Aina on olemassa kaipausta että joku olisi joku jollekulle toiselle, etsitään ihmistä, jonka käsitukset rakkaudesta ja yhteenkuuluvuudesta ovat samalla tavalla korkeat kuin itsellä. Ihmisten väliset pelit ja petokset olivat eilen, tänään ja huomenna. Aina löytyy vastineita Luukkaalle, jotta ka käyttäen häikäilemättä valtaansa pyrkivät toteuttamaan omia itsekkäitä pyyteitään.

Nuori Mylläri kuhmolaisateatterin esittämänä Multikankaalla vielä yhdeksän kertaa. Seuraavan kerran sunnuntaina kello 14 ja kello 19.

Nuori Mylläri tulee sunnuntaina ensi-iltaan

Kuhmolaisateatterin tämän kesän näytelmä Nuori Mylläri tulee sunnuntaina ensi-iltaan.

Maiju Lassilan kirjoittamaa kansankomediana esitetään Multikankaan kesäteatterissa heinäkuun aikana sunnuntaisin ja keskiviikkoisin.

Sunnuntain näytös alkaa kello 19. Näytelmän on ohjannut Satu Niiranen.

Toinen, mikä Luukasta kiehtoo, on kanttä, Sohvilla, Leena Nuorttila sitä on.

— Tuntekaa se! Kun se sanoo että on se pirua kun hylätään, niin te olette kaikki samaa mieltä! Näyttäkää se myös!

— Seis! Uudestaan! Oletteko te muka mielenkiintoisia?

— Uskokaa itseenne! Olet näytelmän paras henkilö ja näytä se myös. Et hae apua keneltäkään! Ohjaaja Satu Niiranen kiistää olevansa ankara. Näytelijäkin tuntuvat suhtautuvan rauhallisesti, joskaan eivät välinpitämättömiästi ohjaajan vaatimuksiin. Vain kerran Luukas hieman hermostuu, kun omaa vuoroa on saanut odotella iät ja ajat, ja sitten näyttämöletulo ei kelpaakaan.

— Sinä katsot ikkunasta niin että tiedät mitä tapahtuu, eikä ilmesty kuin unno lavalle, huutaa ohjaaja. — No vastahan minä kaksi tuntia katoin, uskaltautu Luukas puolustautumaan, mutta ohjaajalta ei helittiä ymmärrystä. Kohtaukset on otettava uudelleen niin kauan kunnes ne sujuvat.

— Se on välittämistä. Ihmiset eivät saa näyttää hölmöiltä. Minun tehtäväni on tarkastella, että he varmasti älyvät mitä ovat tekemässä, selittää Satu Niiranen. — He haluavat että minä huudan, eivät he muuten anna kaikeaan. Minä saan heidät rai-vostumaan ja kiihtymään, ja sitten syntyy jotain todellista.

Majju Lassilan kirjoittama hu-pailu Nuori mylläri kertoo ihmis-suhteista: tunteista ja tunteeto-mista naimakaupoista, hyödyntä-voittelusta ja ihmisten raadolli-suudesta. Satu Niiranen toteaa kuitenkin, että tuskaa ja kipua ei näytelmästä löydy, kaikki on kepeää ja näennäisen pinnallista. Ilmeisesti kirjailija on tehnyt näytelmänsä sen perusteella, mi-ten on nähnyt ihmisten toimivan, omakohtaisuutta siinä ei tunnu olevan. Silti ohjaaja kiistää, että näytelmä olisi tyhjänpäiväinen. Näytelmän työstäminen kas-vattaa tekijöitään. Teatterilaiset ovat syventyneet vakaviinkin keskusteluihin näytelmän pohjal-ta. Näytelmän aihepiiri koskettaa toki jokaista.

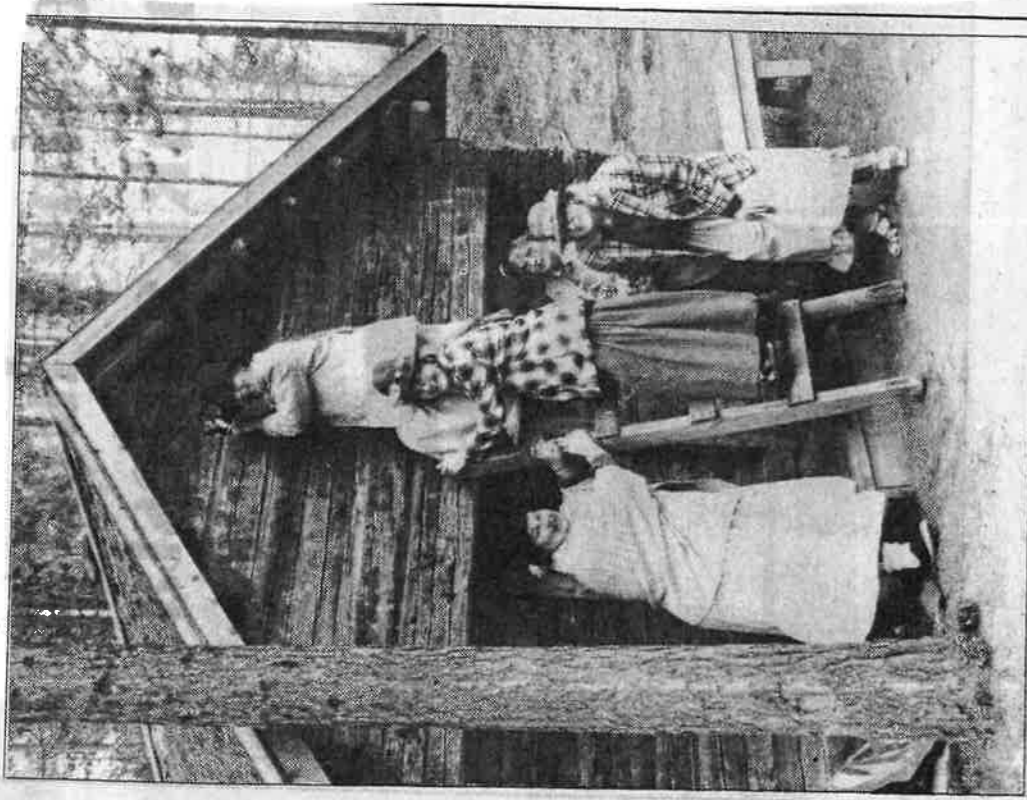
— Ennen parisuhde oli pakko löytää. Nyt ei ole pakkoa, mutta ollaan menty toiseen äärimmäisyyteen. Nykyihminen on hukas-sa omissa yksityisyydessään, pohdiskelee Satu Niiranen.

Satu Niiranen on ihastuksissaan siitä, ettei Kuhmon teatteriyhteisö koostu pelkistä vakituista kult-tuurinharastajista.

— Katsijat ovat ihania Kuhmon raavaita ukkoja. Unto Heikuran näytelmät ovat tuoneet tavalliset ihmiset teatteriin. Emme voi pet-tää heitä, vaan meidän on oltava luottamuksen arvoisia. Silti on oltava uutta tarjottavaa.

"Muistakaa ettei kukaan siitä Pentistä olkeasti välitä. Se vaan kuvittelee olevansa vastustama-ton kuten niin moni mies kuvittelee". Ohjaaja Satu Niiranen pitää huolen siitä, että kaikki ymmärtä-vät missä mennään.

Tyttöjä kiinnostaa, mitä poikien saunassa tapahtuu. Poikaparat ovat kuitenkin lähinnä ilkkumisen kohteita.

Kenen ne tytöt oikein luulevat saavansa, jolleivät näin komeat miehet kelpaa. Ameriikan keisarinko?

Satu yltyy keuhmaan Kainuun miehiä, niin näyttelijöitään kuin yleisöäkin.

— On niissä sitten niitä nymne-röitäkin, niitä pitää välillä vähän potkia eloon. Mutta Kainuussa ja Lapissa on terveimmät ihmiset. Niitä on ihana nähdä, kun maail-ma on täynnä kaiken maailman ketkaletta.

Kuhmolaisteatteri on harjoitel-lut Nuorta mylläriä koko talven ja kevään. Näytelmä on hakenut muotoaan tähän asti etupäässä toisen ohjaajan, Leena Nuorilan avulla. Viime vaiheessa on Satu Niiranen ollut yhä enemmän mukana.

— Joissain kohtauksissa on pakko käyttää vähän temppeuja-kin, jos ei muuten suju. Mutta

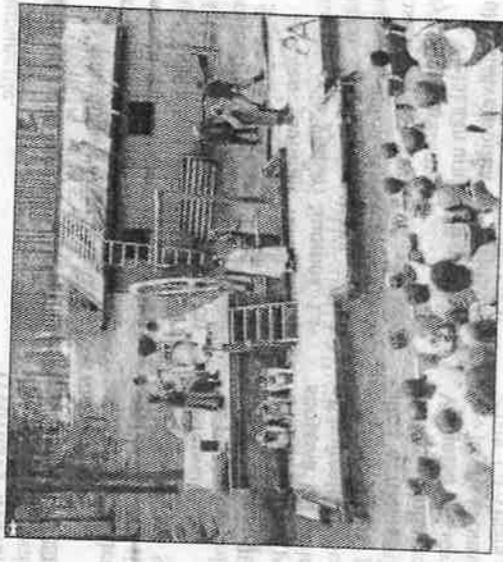
mielikuvitus ja omat näkemykset pudottavat temppeuja pois.

— Kaukon ja Leenan osuus tässä koko työssä on ollut merkittävä. Ymmärtävätköhän kaupungin päättäjäit ollenkaan, millainen kulttuuriteko tämä on ja miten välttävää työmäärä tällaisen näytel-män tekemiseen on vaadittu?

Ihan valmiiksi näytelmä ei vielä harjoituksissa tulekaan. Ensi-ilta-yleisö vahvistaa näyttelijöitä, he alkavat uskoa itseensä ja löytävät uutta, tietää Satu kokemuksesta. Hänen arvionsa mukaan näytelmä on parhaimmillaan vasta viiden-nellä tai kuudennella esityskerral-la.

Kaikkiaan Nuorta mylläriä on määrä esittää yksitoista kertaa heinäkuun aikana. (ms)

Sohvi ja Myrkkyy veivät pisteet kotiin kesäteatterissa

Kuhmolaisteatterin uuden kesänäytelmän ensi-ilta oli sunnuntai-iltana. Epävakaaiselta vaikuttanut sää muuttui lopulta auringonpais-teeaksi, ja Majju Lassilan kirjoittama Nuori Mylläri saatiin vietyä kastumatta läpi.

Esityksessä oli vielä alkuhapuilua, ja näyttelijöiden jännityksen huomasi. Suurimmat kät- tentaputukset keräsivät ehkä odotetustikin Leena Nuorilan Sohvi ja Kauko Huuskon Mooses Myrkkyy. Yllätysriemua katsojille toi myös alasti saunaan viipottanut pikkuinen Juha-Matti.

Kuhmolaiset Suomi Juoksee -viestissä. Sivu 10

Myllärin näki yli 2 000

Kuhmolaisteatterin tämän kesän näytelmän Nuori Mylläri näki yli kaksi tuhatta henkilöä.

Majju Lassilan tekstin pohjalta tuva esitys keräsi eniten katsojia Kainuun alueelta. Myös Kuhmoon tulleet turistit kävivät näytelmän katsomassa.

Teatteriväki on katsojamäärään tyytyväinen, tosin kolea sää verotti jonkin verran yleisöä.

Nuoren Myllärin esitykset ovat tältä kesältä ohi. Teatteriväki on tyytyväinen yleisömäärään. Leena Nuortila ja Eero Rytkönen hauskuttivat yleisöä Sohvina ja Luukaksena.

-90

Kuhmolaisteatteri esittää ensi kesänä Vaahteramäen Eemelin

Kuhmolaisteatterin ensi kesän näytelmä on Astrid Lindgrenin: Vaahteramäen Eemeli. Näytelmän ohjaaja Leena Nuortila sanoo, että nyt haluttiin vaihteeksi esitettäväksi koko perheen näytelmä. Kuhmon Nuorisoseuran Kuhmolaisteatterin puheenjohtajan, Kauko Huuskon mielestä harrastajateatteri tekee ansiokasta työtä. Kainuun alueella kesäteatterit liikuttelevat vuosittain noin 17 000 katsojaa.

Kauko Huusko on varsinainen veteraani kuhmolaisessa harrastajateatteriväessä.

— Olen ollut mukana ainakin 18 näytelmässä, vain yhtenä kesänä olen pois. Pidän ihmisistä. Kuhmolaisiteatterissa on mukavia ihmisiä. Pidämme yhteyttä vapaa-aikammekin. Ehkä minua on pitänyt teatteritoiminnassa juuri se, että siellä viihtyy, pohtii Kauko.

Mielinpainuvin näytelmä on ollut Kuoska ja rakkaus. Siinä oli hohtoa samoin Oprissa ja Oleksissa.

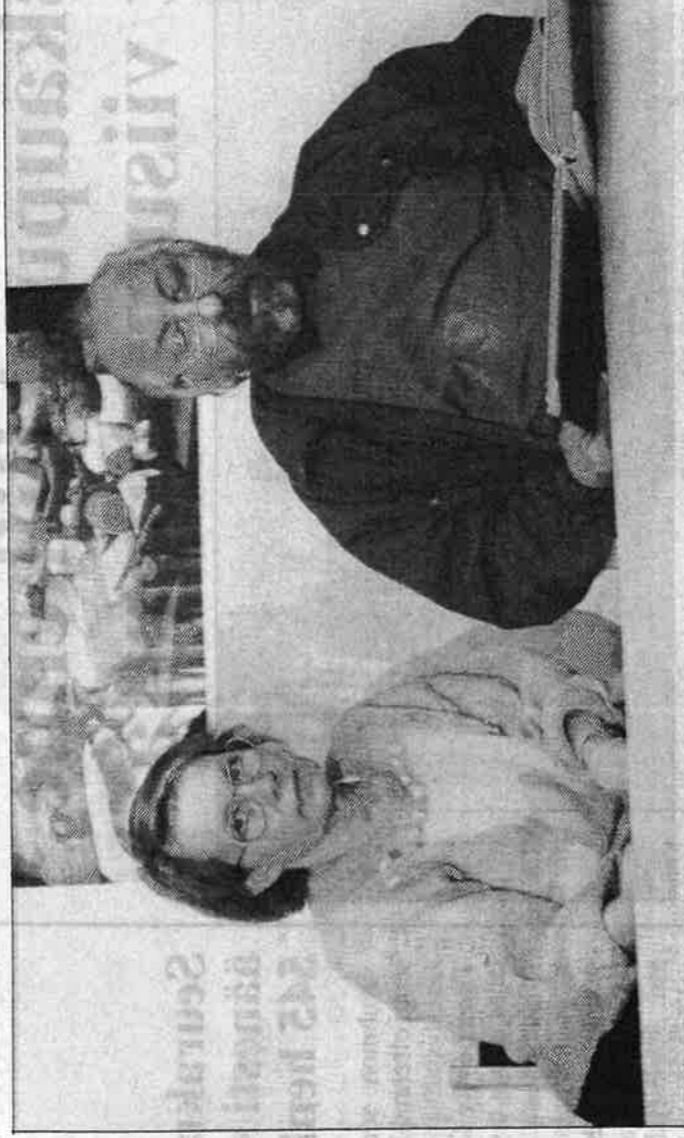
Leena Nuortila on ollut Kuhmolaisteatterissa lähes 10 vuotta. Leena sanoo, että kesäteatterista on tullut tapa viettää kesä.

— Teatterissa kasvaa ja kehittyy. Ensimmäistä roolia jännitti, mutta nyt heittäytyy mukaan roolihenkilöön, eikä ollenkaan ajattele itseään, sanoo Leena.

Leenankin mielestä mielimpainuvin näytelmät ovat olleet Ruoska ja Rakkaus ja Opri ja Oleksi.

Kauko on huolehtinut monena vuotena kesäteatterin lavastuksista.

— Siinä on miettimistä 24 tuntia

Leena Nuortila ohjaa ensi kesän Vaahteramäen Eemelin. Kauko Huusko tekee entiseen tyyliin näytelmälle lavasteet. Kuhmolaisteatteri kutsuu uusia näyttelijöitä riveliinsä.

'uorokaudessa, miten lavastukset toteutetaan. Ohjajan kanssa yhteistyössä päästään aina toivotuun tulokseen.

Multikankaan punainen tupa on vuosien varrella saanut erilaiset seinät ja ensi kesänä näemme tuvan todennäköisesti Vaahteramäkenä, puhtaisena, Eemelin ja Iidan kotina.

Lisää väkeä tarvitaan

Ensi kesän näytelmän päähenkilö on Eemeli. Roolia ei vielä ole täytetty. Iidan rooliin on tyttö tiedossa.

— Tarviisemme lisää väkeä, sanovat Kauko ja Leena.

— Erityisen tervetulleita ovat musikaaliset ihmiset, heitä pitäisi saada enemmän harrastajateatteriin. Kaikenikäiset ovat tervetulleita, pienikin rooli on tärkeä.

Joukkokohtauksissa tarvitaan ihmisiä, luettelevat Leena ja Kauko.

Kesäteatterissa, niin kuin muis-

sakin teattereissa näyttelijäkon-taktit ovat tärkeitä. Kauko ja Leena sanovat, että he vaistoavat toistensa ajatukset. Se on tärkeää, kun saittuu uuhodus ja kesäteatterissa ei ole kuiskaajaa.

Leena muistaa, kun Oprissa ja Oleksissa Kauko uhohti vuoro-sanansa.

— Autoin sanomalla: Niin sie aattelit minul sanoo, ja yleisö ei tiennyt mitään.

Molemmat kertovat, miten esitykset ovat erilaisia, kahta sama-alaista ei olekaan. Vuorosanoja ei voi operella kuin ulkoläksyä, ne tulevat tilanteiden mukaan ja alkavat elää.

Kauko muistaa Kettuvaarissa hypänneensä kuusi sivua yli.

Vastanäyttelijänä ollut Taimi Haikonen palautti hänet 200 katsojan huomaamatta oikeaan kohaan.

Kuhmolaisteatteri kuuluu nuorisoseuratoimintaan. Tosin nuorisoseuraate on nukahtanut Ruu-

susen uneen.

Kauko tietää kertoa, että toistataa vuotta sitten eräs pohjanmaalainen isäntä sanoi kylän nuorelle välle: Tulkaa meidän pirttiin tanssimaan, kun kerran muulla ei ole tilaa. Siitä nuorisoseuratoiminta sai alkunsa.

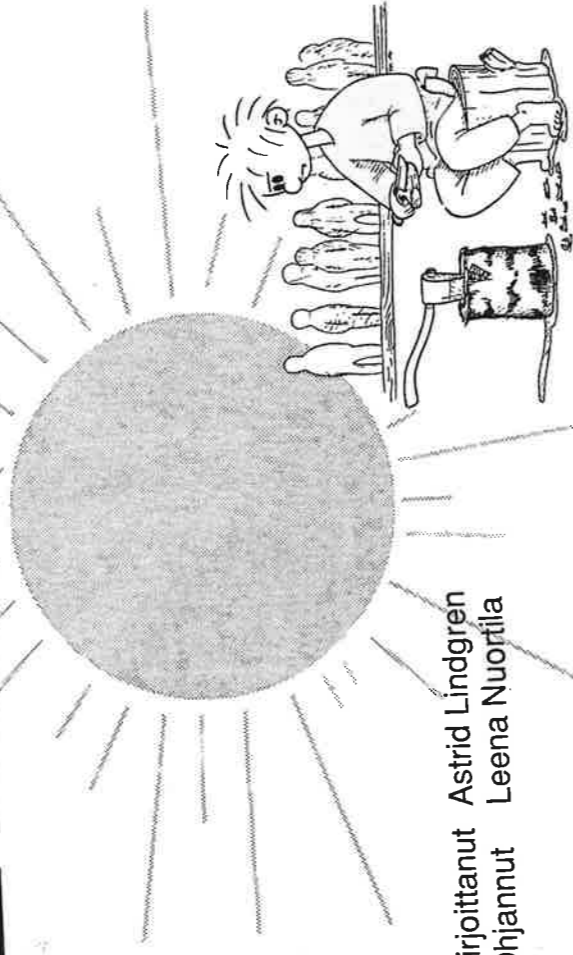
Seuraa esittelevä kirjjanen sanoo, että nuorisoseuran tarkoituksena on herättää ja pitää vireillä kansassa ja varsinkin nuorisossa harrastusta itseksävatukseen sekä määrätietoiseen toimintaan kotiseudun, isänmaan ja ihmiskunnan hyväksi.

Kuhmon Nuorisoseura pitää Kuhmossa yllä teatteritoimintaa kesällä. Kauko ja Leena sanovat, ettei ainakaan toistaiseksi voimavarat riitä tehdä teatteria talvella.

Leena ohjaa oman työnsä ohessa yläasteen Näytelmäkerhoa, joka vie vapaa-ajan.

— Yhteiskunta saisi tukea enemmän myös harrastajateattereita, pohtii Kauko. (Is)

Vahteramäen EEMELI

Kirjoittanut Astrid Lindgren
Ohjannut Leena Nuortila

Kuhmon kesäteatterissa Multikankaalla.

Esitykset:

7.7. klo 19

10.7. klo 19

14.7. klo 14 ja 19

17.7. klo 19

21.7. klo 14 ja 19

24.7. klo 19

26.7. klo 19

28.7. klo 14 ja 19

Lippu- ym. tiedustelut ja varaukset Tuija Huusko, puh. 986-530/työ, 521 299 ilt.

A

As'

ary

Or

sn

gr

S'

L

n

k

**Sii
lissä
uvuu**

kien aikojen j
na — jos silti
Rooleissa: A
Huusko, A
Huotari, Eer
linen, Iida: F
Aatu: Sami V
Sirrku Mal
Maija: Eev
Tohtori: Ee
Nauru-Ukko
Nauru-akka:
Ruustinna:
Rouva Pekka
Mikkola, Hie
lytkönen,
Huotari, kuu
Mikkola, ne
Määttä, Pul
L, Varpune
luortila. Ky
omulainen,
eidi Pulkki
nen, Jouko
iäkkönen,
uusko, M
Minna Kor
vieraita,
Sonja Pulkk
nen.

Ohjaus: I
Lavastus: K
Puvustus: A
Säestys ja la
Timo Määttä
Antoisia
Multikankaan
tarkemmin p
vulla 2 kultt
moituksessa

Vahteramäen Eemeli ja Iida olivat kuhmolaisten suosikit viime kesältä. Kuhmolaisteatteri esitti useampaan kertaan täysikäiselle katsomolle em. Astrid Lindgrenin kirjoittaman ja Leena Nuortilan ohjaaman näytelmän. Nimiosassa Eemelinä esiintyi Juhana Malinen ja pirteän pippurisena Iidana nähtiin Hanna Huotari.

...sunteita. — Mitä ajatuksia ne katsojassa herättävät?

Joka tapauksessa voidaan sanoa, että Vahteramäen Eemeli ei ole pelkkä lasten hupinäytelmä. Se on täysipainoinen koko perheen teatteritapahtuma. Mutta toki; näin kesällä meillä on lupa nauraa sydämensä pohjasta pelkäätyään Eemelin nokkeluuksille. Kotoisten omien emelien kepposet kun harvoin arjen keskellä nauruhermoja kutkuttavat ennenkuin pit-

...toda Eemelin olevan pohjimmaaltaan hyväntahtoinen ja avulias miehenalku. Tätä todistaa mm. Eemelin tokaisu: Hyvänyhyyttähän minä! Kuulemmehan usein arkielämässä hämmästyneen aikuisenkin toteavan ”Hyväähän minä tarkoitin”, kun ympäristö on ymmärtänyt väärin hänen tarkoituksensa. Työstäessämme näytelmää, olemmekin tietoisesti pyrkineet etsimään ja esiintuomaan esityksessä monisäikeisempiä ihmishuokkujia. Niin Eemelin ja vanhempien kuin näytelmässä esiintyvien aikuistenkin välisissä suhteissa. Riippuu katsojasta miten eri yksityiskohta-

Vahteramäen Eemeli Kuhmolaisteatterissa

Lasten ja aikuisten rakastama Astrid Lindgrenin Vahteramäen Eemeli löytyi Kuhmolaisteatterin katsomon ensimmäisessä viikossa. Vaikka Kainuu on kesäteattereiden luvattu maakunta, koko perheen näytelmä, varta vasten lapsia ajatellen tehty, on yhä harvinaisen.

Päärooliin Eemeliksi kuhmolaiset kiinnittivät 12-vuotiaan maalaistalon pojan, Juhani Malisen Iivantiirasta. Luontevasti ja leveästi Kuhmon murrretta vääntäen poika vie roolinsa läpi, nauttii näyttämöllä olostaan.

Näyttelijän ammatti alkoi kiinnostaa harjoitusten myötä siinä määrin, että ei ole ollenkaan sanottu, tuleeko Juhani

Malisesta metsänhoitaja, vai imaiseeko teatteri pojan kokonaan.

Kotiloissaan Eemeli on polkka, joka pitää luonnossa liikkumisesta. Hän hiihtää, onkii, käy hauenkutuaikaan verkoilla isän kanssa. Myös lukeminen kuuluu harrastuksiin, Eemelin kirjatkun olivat entuudestaan tuttuja. Eivätkä metkukaan ole kuhmolaispojalle tuntematon käsite.

Vahteramäen Eemelin kolmas esitys on summuntaina Kuhmon Multikankaalla.

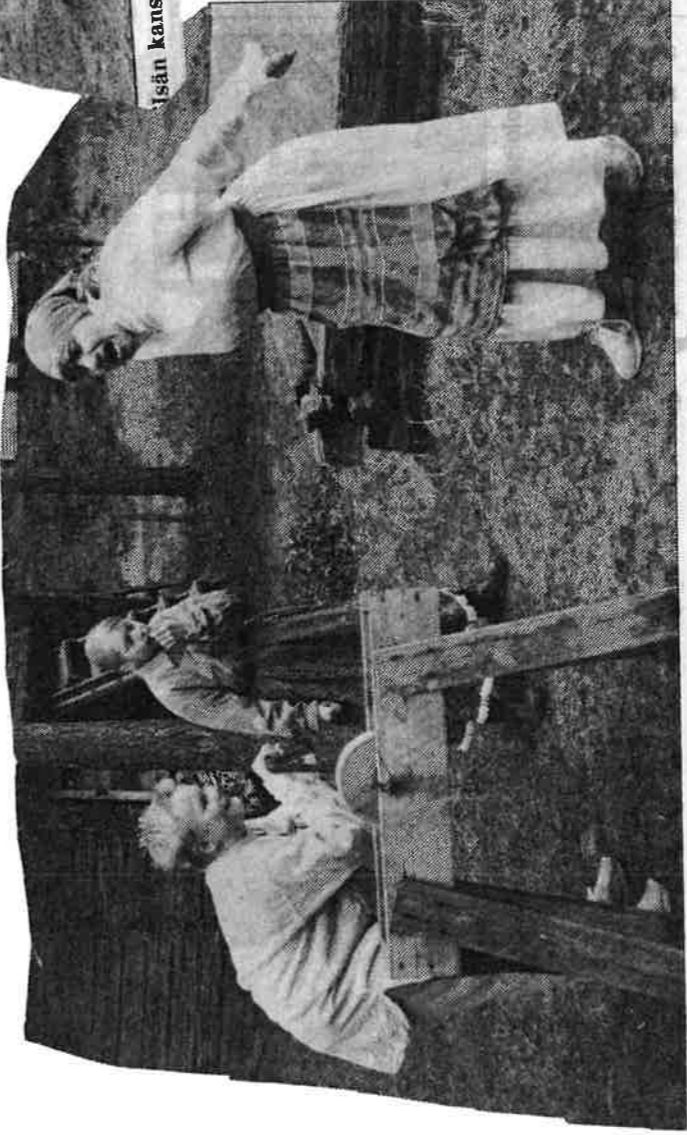
Ohjaus
Lavastus
Puvustus
Säestys

Rooleissa

Anttoni, Eemelin isä
Alma, Eemelin äiti
Eemeli
Iida, Eemelin sisko
Liina, Kissankulman piika
Aatu, Kissankulman renki
Pöperö-Maija
Rovasti
Ruustinna
Rouva Pekkala
Tohtori
Nauru-ukko
Nauru-akka
Hieno herra markkinoilla
Kuuluttaja markkinoilla
Poliisi
Neiti Loola
Pultti
Varpunen, varas

Isän kanssa tehtiin tämä pyssy, ite vähän parantelin."

Eemeli metkuilee kesäteatterissa. Ensi-ilta on heinäkuun 7. päivänä. Esityksiä on kaikkiaan 11.

Eemeli metkuilee kesäteatterissa

Eemeli on se pieni kerubikasvoinen poika, joka asui Vaahteramäellä. Eemelin äiti kirjoitti muistiin vahakantiseen vihkoon kaikki pojan kolttoiset.

Näitä kolttoisia kertyi paljon, niin paljon, että niistä on tehty näytelmä. Näytelmän on kirjoittanut Astrid Lindgren.

Me kaikki muistamme hieman ennestäänkin, mitä kaikkea Eemeli keksi. Pikkusisko Iida katseli maailmaa lipputangosta, johon Eemeli hänet kiskoi. Unohtunut ei sekään kun Eemeli piti viedä kunnanieläkärille, kun hän survoi soppakipon päähänsä.

Ei Eemeli paha ollut, ajattelemaan vaim. Ja kun kolttoiset

tuivat ilmi, Eemeli pakeni nikkarihuoneeseen ja veisti siellä puuukon. Näitä ukkoja kertyikin iso määrä.

Eemelin elämänpääpiiri oli vilkasta. Siihen kuului isän ja äidin lisäksi renki-Aatu, Vaahteramäen palkollinen, Liinu ja huutolainen Pöperö-Maija.

Pihapiirissä kieppui possu-ressu, kukko, kanoja ja hevonen.

Lisäksi talossa kävi paljon vieraita, olihan Eemelin äiti, Alma, vieraanvarainen emäntä.

Kuhmolaisteatteri on tänä kesänä valinnut näytelmäkseen tämän suositun näytelmän. Esityksen ohjaa Leena Nuortila.

Henkiöt: Eemeli, Juhani Mali-

nen, Iida, Hanna Huotari, Alma, Anu Huotari, Anttoni, Kauko Huusko, Aatu, Sami Väisänen, Liinu, Sirkku Malinen, Pöperö-Maija, Eeva Rahikainen, Tohtori, Eero Rytönen, Nauru-ukko, Pertti Huusko, Nauru-akka, Aila Pulkkinen, Rovasti, Pertti Huusko, Ruustinna, Pirjo Määttä, Rouva Pekkala, Riitta-Liisa Mikkola, Pultti, Timo Määttä, Hieno Herra, Eero Rytönen, Kuuluttaja, Juhana Mikkola, Poliisi, Matti Huotari, Neiti Loola, Pirjo Määttä, Varpunen, Minna Korhonen.

Säestys: Timo Määttä, Ohjaus: Leena Nuortila, Puvustus: Anu Huotari, Lavastus: Kauko Huusko, (Is)

Kun Iivantiiran Kukkulan Juhani Malinen tekee metkun, häntä ei äkämystynyt isä sulje verstaahuoneeseen puu-ukkoja vuolemaan, kuten Vaahteramäen Kissankulman Eemeli Niemisen Isä Anttoni menettelee.

"Paohattaa aena joskus, huutaa", Eemeliksi Kuhmolaislehteriin kiinnitetty poika tuumaa kotiväestään.

"Ee-me-liiii!", Aatu-rengin roolin päälle vetänyt Sami Väisänen kirjaisee näyttelijöiden pukeutumistilaan, kun pääesiintyjää kaivataan haastatteluun. Ovesta työntyy heti ulos toinen, kiltin oloinen poika shortsit jalassaan ja mainoslippis päässään.

Virnistys ja naurunkiherrys tunkevat hereästi ilmoille, kun alkukankeus on voitettu ja puhe kääntyy mekkuiluun. Tyrskeestä ei tahdo tulla loppua, kun puheena

on viimeisin kuje, hämähäkin puottaminen siskon niskaan.

Suuri näyttämö

Juhani Malisen kodin tienhaarasta on jämpästä 35 kilometriä Kuhmon kaupunkiin. Kykyjenetsijä, kulttuurisihiteeri Toivo Mikkola oli nähnyt pojan esiintyvän helkanuorissa ja vinkkasi sopivasta Eemelisestä ohjaajalle, Leena Nuortilalle.

Nuortila katsoi vartiavasten lasten esityksen, ja vaikka hänelle ei ennalta osoitettu poikaa, jo tämän silmänpilkkeestä hän tiesi löytäneensä Eemelinsä.

Teatterin näyttämö pojalta oli vielä kokematta, ja siinä oli hänen mielestään tarpeeksi syytä lähteä harjoitus- ja esiintymisrevohkaan mukaan.

Roolin ja repliikkien opettelu kävi

ihan luontojaan. Apua oli myös Eemeli-videosta, ja olihan lukemisesta tykkäävä poika Kissankulman tahtumista entuudestaan selvillä.

Esiintymisen "suurella näyttämöllä" on maistunut niin mieluisalta, että ammatinvalintaa poika on jo harkinnut uudemman kerran. Metsänhoitajan työ on saanut näyttelijän ammatista vakavan kilpailijan.

"Sitä ruummiillista työtä kun ei tässä niin oo", paljastuu harhakäsitys teatterityöstä. Maanviljelijän 12-vuotiaalle pojalle fyysisen työn raskaus on jo ehtinyt valjeta.

Outo olo

Ramppikuume katosi ensi-illassa heti alussa näyttämölle, ja kun vauhtiin pääsi, yleisö unohtui tykänään. Esityksen päätyttyä täyden katsomon osoittaessa suosio- taan rinnassa ja vatsassa kaiherisi

niin jännä, outo olo, että sen kuvaamiseen sanat ovat haettavissa. Kerrassaan mahtava se tuntemus oli.

Pahoja unohduksia tai muita töpölinkkejä ei sattunut, "vuorosanoissa vain pikkusekutus tuli, toinen mulle ja toinen Aatulle".

Vaikeinta oli oppia säätelämään puheäänen voimakkuutta. Tähän kiinnitti huomionsa myös ohjaaja, sillä ennen keskiviikkoillan esitystä hän evästi, että ei pidä puhua hiljaa eikä tuijotella varpaita.

Eemeli, muistitko?

"Eemeli, tässä on se sormiväri" Alma-äitiä esittävä Anelima Huotari huolehtii pukeutumistiloissa ennen esitystä. Siisellä, laimennetulla sormiväriillä Eemelin on määrä maalata Pikku-lidan kasvoille lavantaudin tunnusmerkit.

"Eemeli, onko pensseli ja suppi- lo?"

"Eemeli, minne out piilottanu minun tohtorin lakin?"

"Heitä Eemeli se rinkiläpussi!"

"No mitäs metkuja teit kotonasi?"

tohtoria esittävä Eero Rytkönen

tenttaa, eikä usko pojan vakuutte-

lua, kun tämä väittää, ettei ainutta-

kaan metkua. "Ihan varmaan, en

kerinnä, piti siementäjee outtoo."

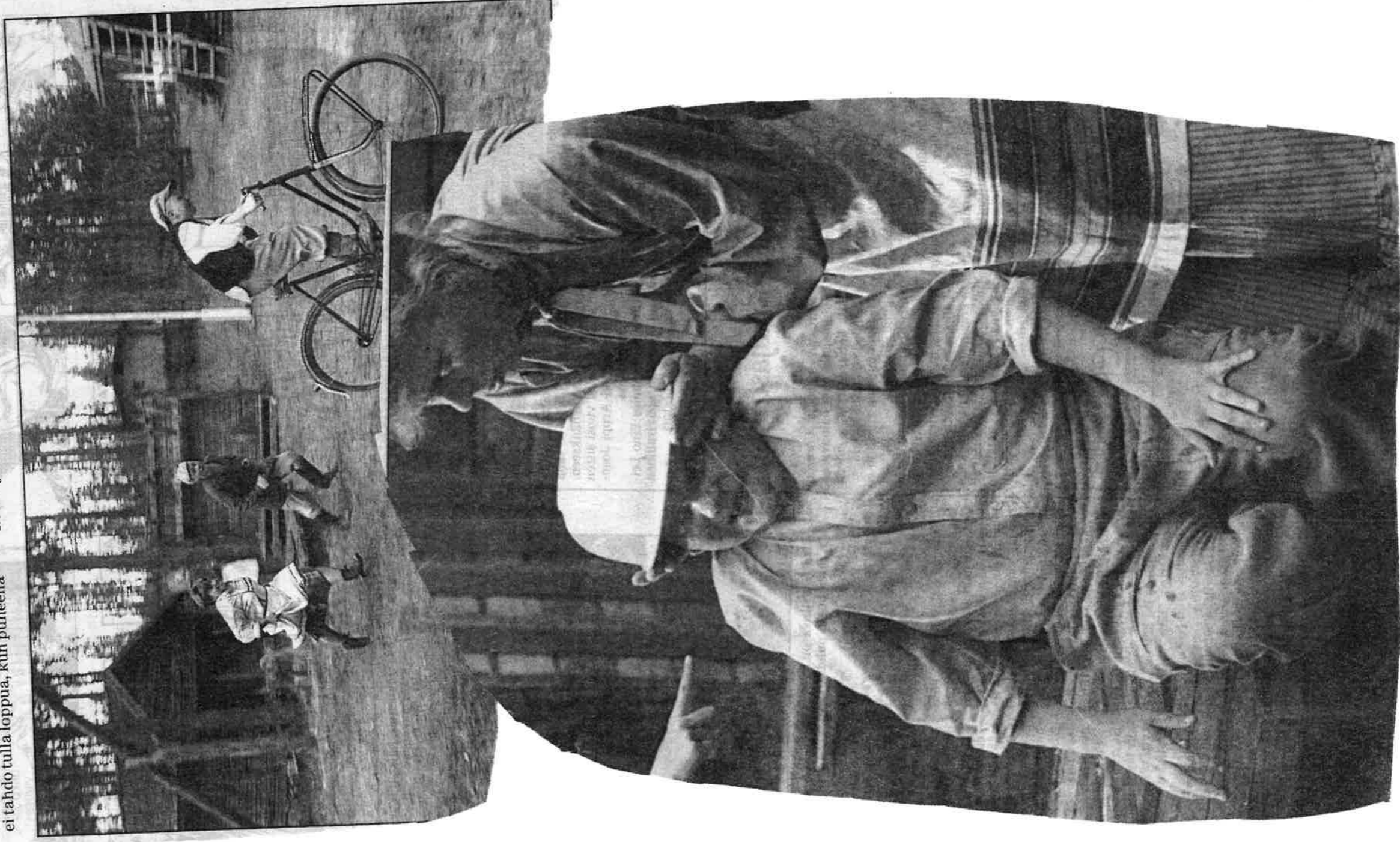
Alkaako Aku Anka?

Juhani Malisen äiti on kertonut puhelimessa, että poika on jo tottunut antamaan haastatteluja. Yleensä kaikki utelevat pojan harrastuksia. "Luen, kalastellaan isän kanssa, talavella hiihän, kuntoiluun vuok-

si." Poika käy Hiekkalan kouluu, siirtyy syksyllä kuudennelle, jolla oppilaita on "minä ja kaks tyttöä".

Eemeli kyselee "limukkata" ja siirtyy juotuaan ulos etsimään portista valuvan yleisön joukosta tuttuja. Puupyyssy päästelee mukavia läp-säyksiä, kun sillä läimäyttelee lapikkaan värttä.

Eemeli vaikuttaa olevan pienoinen kuuluisuus Kuhmossa, oudotkin ihmiset haluavat kätellä ja utelevat kaiken maailman asiat. "Onko tuo lammas sinun?"

Eemeli on kesäteatteria parhaimmillaan

Kissankulman tapahtumat naurattivat pienimpiäkin

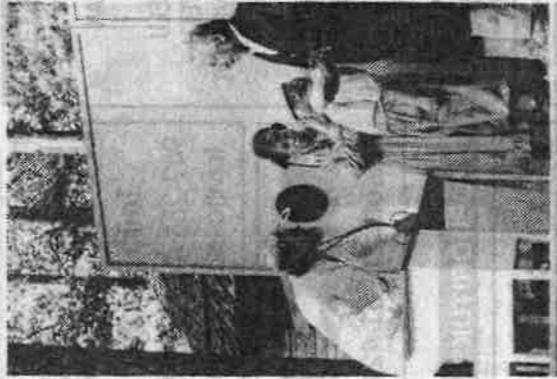
Jos kesäteatterin kriteereinä pidetään viihtymistä, juonessa mukana elämistä sekä koko perheelle soveltuvuutta, täytti Kuhmolaisteatterin Vaahteramäen Eemeli kaikki vaatimukset. Leena Nuortilan ohjaustyö Astrid Lindgrenin luomasta pojannaskalista ei varmasti tuottanut pettymystä filmiversiosta tai kirjasta mielikuvansa luoneille. Niin hyvin Eemeli sopi Kuhmoon, Multikan-kaalle.

Itse Eemeli (Juhani Malinen) ei ehkä kohonnutkaan niin merkittäväksi päähenkilöksi kuin olisi voinut olettaa, mutta se oli vain hyvä. Kaikki Kissankulman asukkaat nousivat esille omine erityispiirteineen, ehkä eniten kuitenkin piika Liina. Voi mahtolontta, kun Liina (Sirku Malinen) kuuli, ettei Aatu-renki kihtaakaan häntä, niin kyllä heikomat savat silloin juosta alta pois. Niin vihainen Liina oli. Aitoo temperamenttia niin suuttumistissa, iloitsemisissa kuin hammersäryssäkin Liinasta kyllä löytyi.

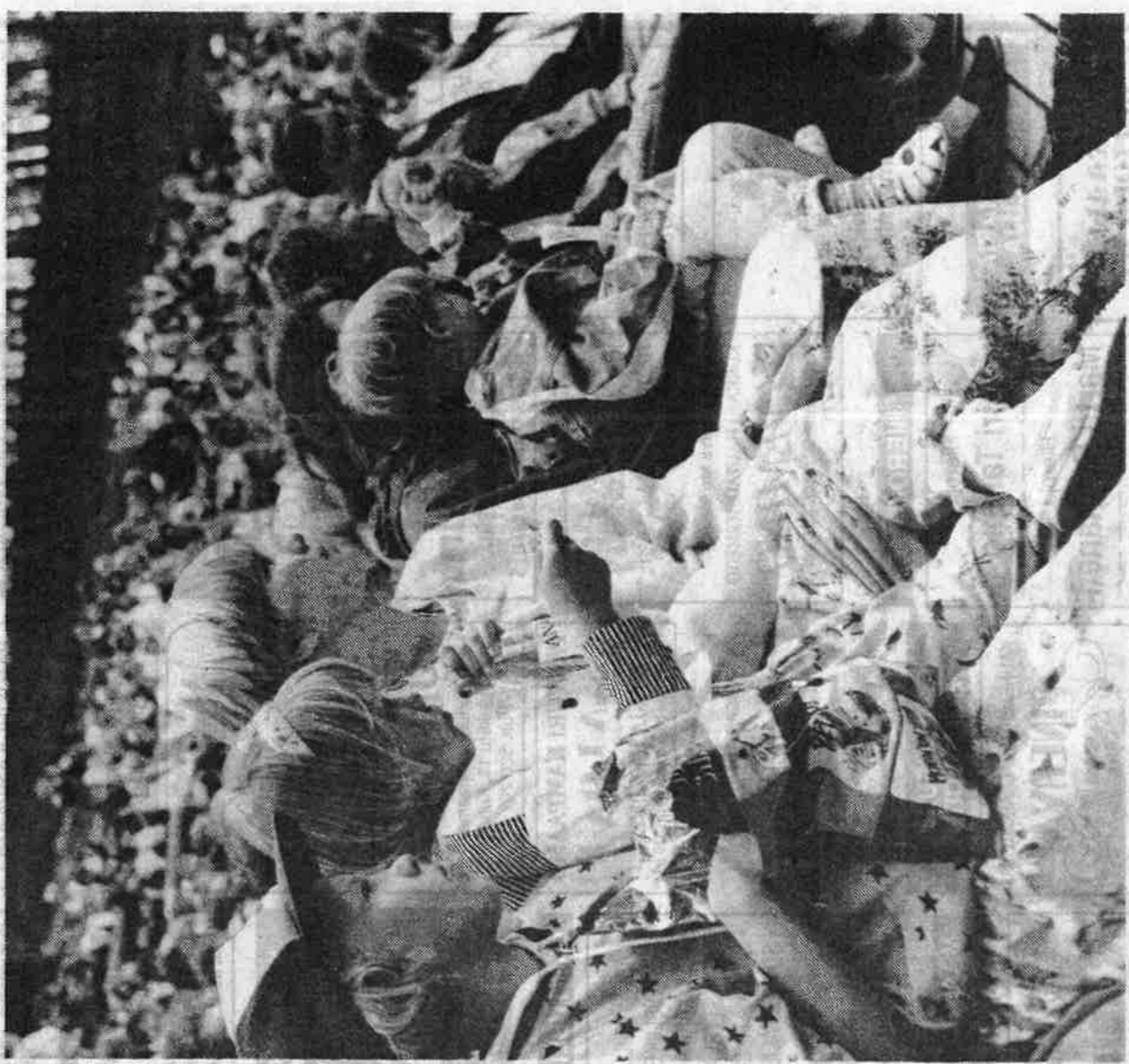
Isä Anttoni (Kauko Huusko) ja äiti Alma (Anelma Huotari) olivat mainio pariskunta: tunteenpaloakin löytyi, jos sanomistakin aina välillä tuli. Elokuaversiossa isän Eemeli-huuto oli vieläkin vihaiempi kuin tässä näytelmässä, mutta isän inhimillisyyys tuntui ainoastaan hyvältä.

Eemelillähän niitä meikkuja riitti, vaikka isä ihan rukoili, että poika rauhoittuisi. Mutta ei Eemeli mitään pahalla tehnyt, etvaan ihan kokeilunhalusta. Huikea kohtaus näytelmässä oli, kun pikku-Lida (Hanna Huotari) roikkui lipputangossa. Tanskan lipuksi Lidaa luuli rouva Peikkala (Riitta-Liisa Mikkola), yksi Kissankulmassa pidettyjen pitojen vierais-

Valloittavan hauskan ja mukaansa tempaavan puolitaitatuntisen sai Kissankulman väen seurassa kyllä viettää. Yleisö viihtyi ja hauskaa oli. Multikankaan kesäteatterin talo sopi kuin nappi silmään, ja ympäristö oli niin ruotsalainen kuin Kuhmossa voi vain olla... (kk)

Lääkärimatka kaupunkiinhan siitä seurasi, kun Eemeli nuoli ihasoppa-kulhon liian tarkkaan. Kulho päässä poika herätti kyllä tülpeyttä.

Katsojia Eemelin ensiesitys kokosi noin 450. Vielä on jäljellä setsemänä päivänä yhteensä kymmenen esitystä.

Kissankulma herää eloon sunnuntaina

Sunnuntaina Multikankaalla räikää tuttu huuto: EEEEEEEEMELI!!!!!!

Kuhmolaisteatterin näytelmä Vaahteramöen Eemeli alkaa olla loppusuilasta vaille valmis. Tiivis harjoittelu on loppusuoralla ja sunnuntain ensi-ilta lähestyy.

Näytelmän ohjaaja Leena Nuortila odottaa toivekkaan mielin näytönpaikkaa. Tämä on ensimmäinen kesä, kun Nuortila toimii Kuhmolaisteatterissa ohjaajana. Aikaisemmin kokemuksesta on kymmenen vuoden näyttelemisestä Kuhmolaisteatterissa ja yläasteen näytelmäkerhon ohjaamisesta. Lisäksi Nuortila on hakenut ohjaajakokemusta kursseilta. Aikaisemmin Kuhmolaisteatteri on käyttänyt ammatillisohjaajia, joiden opit ovatkin olleet hyödyksi näyttelijöille.

– Kun minua kysyttiin ohjaamaan

tämän kesäistä näytelmää, innostuin ajatuksesta, Nuortila kertoo.

– Mitä tahansa vaikeaa näytelmää en olisi uskaltanut ruveta ohjaamaan ohjaamaan, mutta tämä on tuttua touhua: olen toittunut työskentelymään lasten parissa näytelmäkerhossa.

Näytelmän valinta oli paljolti kiinni Nuortilasta itsestään. Astrig Lingrenin tarinat ovat aina olleet rakkaita hänelle. Kokoperheennäytelmä oli kuitenkin luonnollinen valinta.

– Moneen vuoteen ei ole ollut koko perheelle ja erityisesti lapsille suunnattua näytelmää, joten ajattelimme toteuttaa sen nyt, selittää Nuortila.

Viime syksynä Käinuun kesäteatterit olivat yhteydessä toisiinsa

tietääkseen, mitä kukin tekee. Neuvonpidossakin todettiin hyväksi asiaksi, että edes joku kesäteatteri valmistaa kokoperheennäytelmän. Kuhmon kesäteatterin onkin odotettavissa paljon katsojia, mikäli sää ei heittäydy hankalaksi.

Kuhmolaisteatterissa on paljon näyttelijöitä, jotka ovat olleet vuosia mukana, mutta uudet tulijat ovat tervetulleita joka vuosi. Erityisesti nuoria toivottaisiin mukaan, sillä heidän osallistumisensa on ollut vähäistä kesätöiden vuoksi. Vaahteramöen Eemeli on toteutettu vain parinkymmenen harrastelijanäyttelijän voimin. Monilla onkin kaksoisrooli näytelmässä. Lapsikatsojien riemuksi näytelmässä on mukana myös eläimiä pääsissä hevoseen.

oivallukset on oltu huomioon. Ohjaaja ei voi väkisin luoda jotain tiettyä tyyppiä. Oivalluksen pitää tulla näyttelijän omasta päästä, näyttelijän on itse luotava oma roolihahmonsa. Ohjaajan tehtävä on auttaa ja rohkaista tässä. Myönteisellä palautteella saa tulosta aikaan paljon paremmin kuin haukuilla. Näytelmässä onkin ollut hyötyä: nyt tietää miltei mikin näyttelijästä tunnetaan, pohtii Nuortila.

Tunnelma näyttelijöiden keskuudessa on parantunut koko ajan ensi-iltaan lähestyessä. Kaikki tajuavat, että nyt on oltava tosissaan ja keskittyttävä. Palapelin puuttuvat osat ovat alkaneet loksahaa paikoilleen. Vaatteet ja lavasteet ovat valmiita ja musiikkipitoisen näytelmän laulut harjoiteltuina. Viimeinen sitaus lasten lauluihin saatiin lauluicirillä lasten yöpyessä Nuortilan johdolla. Multikankaalla keski-ikäinen vastaisena yönd.

Nuortila kertoo Kuhmolaisteatterin Vaahteramöen Eemelin toteutuksen poikkeavan televisiosarjan tarjoamista versioista. Kyse ei ole pelkistä melkuista, vaan takana on syvempääkin sanomaa, jonka Nuortila tuntee tavoittaneensa paremmin kirjan rivien välillä.

– Tässä näytelmässä ihmisuhteet ovat tärkeitä, esimerkiksi renki Aatu ja Eemelin lämmin ystävyys. Tärkeää on myös se, että Eemelin meikujen takana ei ole tikeys, vaan leee vilpittömän hyväntahtoisesti, tulkitsee Nuortila.

– Me olemme pyrkineet tekemään näytelmää tarpeeksi kevyen, niin että lapset, joita katsomassa vartetaan on paljon, jaksavat seurata sitä. Astrig Lingren on kirjoittanut tarinan täysin lapsen näkökulmasta, ja meillä lapset toimivat kertojina näytelmässä. Silti juuri näitten herkkien ihmisuhteiden kautta pitäisi puhutella aikuistaikin, Nuortila painottaa.

Sunnuntaihin on aikaa pari päivää ja Kuhmolaisteatterilla on edessä viimeiset tiukat harjoitukset. Ensi-illassa nähdään, mitä tunnelminen työ on saanut aikaan ja miten Kis-sankulma rupeaa elämään. (pj)

Näytelmän valmistelu aloitettiin jo talvella kokoontumalla silloin tällöin lähinnä lukuharjoituksiin. Kesän Kuhmolaisteatteri on harjoitellut tiivistä arki-iltaisin, vain viikonloput on mallettu pitää vapaana.

– Me emme ole voineet pitää kovin pitkiä harjoituksia, sillä lapset väsyvät helposti. Sitä paitsi joukossa on paljon aikuisia, jotka tulevat harjoituksiin pitkän työpäivän pääätteksi, Nuortila kertoo.

Nuortila ihasteleeekin tunnollisuutta, jolla näyttelijät ovat jaksaneet kulkea harjoituksissa. Homma on pysynyt hyvin koossa, kun poissaoloja ei ole tullut. Tiivissä harjoittelussa on kehittyneet myös hyvät yhteishenki.

– Kaikki näyttelijäitä tulevat omat

Astrid Lindgren

Vaahteramöen EEMELI

Kesäteatterissa Multikankaalla

Ohjaus Leena Nuortila

Ke 10.7. klo 19.

Su 14.7. klo 14 ja 19.

Ke 17.7. klo 19.

Su 21.7. klo 14 ja 19.

Ke 24.7. klo 19.

Pe 26.7. klo 19.

Su 28.7. klo 14 ja 19.

Lippu- ym. tiedustelut ja varaukset Tuija Huusko
puh. 530 530/työ, 537 150 tai 521299/ilt.

Maaseudun nuoret ovat hyviä harrastajia

Useille kuuhmolaisillekin lienee syntynyt kuva syrjäkylillä asuvien heikoista harrastusmahdollisuuksista. Varsinkin nuorison harrastusten vähäisyyttä kuulee säälieläivän. Totuus on kuitenkin toisenlainen; etäisyydet eivät tämän päivän Kuhmossa välittämättä ole esteenä osallistumiselle. Maaseudun nuorelle kehittävät harrastukset voivat ympäristöstä johtuen olla jopa paremmat kuin ikätoverillaan taajamassa. Esimerkkinä maaseudun nuoresta kerromme Juhani Maillesta. Toukokuussa kaksitoista vuotta täyttävästä vanitterasta nuoresta miehestä livantiiran Kukkulassa.

Kuhmossa ja laajemmaltikin Juhani on tullut tutuksi mm. raiiakkaista osasuorituksistaan oman koulunsa Hiekkalan Heikkijien yksissä. Mukaan tähän opettaja **Helvi Ronkaisen** ohjaamaan ryhmään Juhani tuli jo viisi vuotta sitten heti koulunkäynnin aloitettuaan. Viime kesänä hän oli ryhmän mukana esittämässä Kalevalakyläissä metsästysaiheisia runoja.

Juhani on ensi kesän Vaahteramäen Eemeli

Kehityskykyisen pojan lahjakkuus on huomattu muuallakin, esimerkiksi kuuluvana talvena, kun hänet kutsuttiin nimiosan esittäjäksi Kesäteatterissa harjoiteltavana olevaan Vaahteramäen Eemeliin. Vaahteramäen väkeen kokonai-

suudessaan tehdään tuttavuutta Mutilkankaalla heinäkuussa alkavalla näytännökäudellä.

Juhani ei myöskään ole perheen ainoa edustaja näytelmässä, sillä kuorossa esiintyy hänen nuorempi veljensä **Jouko**.

Harrastuksia vaikka muille jaettavaksi

Juhani Malinen on roolihahmonsa Eemelin kaltainen monessakin suhteessa. Viikas nuorimies on esiintynyt harrastuksensa niin laajalla alueella, ettei ainakaan yksipuolisuudesta voi syyttää. Harrastukset eivät kuitenkaan ole haitanneet koulunkäyntiä, pikemmin-kin päinvastoin.

Talviseen aikaan aukeavat hiihtoladut aivan kotirapulta alkaen. Laduilta Juhani kertoo hakevansa kuntoa ja taitoa on etsitty hiihtokoulusta. Sitä samaa löytyy myös Hiekkalan koulun jääkiekkokouluista tai kaukalopallosta. Samaa sarjaan kuuluu myös kalojen narraaminen piikkiavannolla. Lukemista harrastusten joukosta ei liioin sovi unohtaa, sillä kirjat läytävät muilta harrastukselta jäävän ajan.

Kesällä aika kuluu isän matkassa verkoilla tai onnellisilla varsinkaan kesäiseen aikaan rajoituksilla istumiseen. Talon töihin Juhani osallistuu muun perheen mukana. Heinätoissa ainakin tarvitaan kaikki kynnetle kykenevät.

Työ voi olla myöskin harrastus, joka antaa valmiuk-

teitavasti kylä on asutukseltaan laaja, eivätkä kaikki nuoret taina pääse mukaan. Päälimmäiseksi huomioksi maaseudun nuoren harrastuksista jää sellainen kuva, että maatiloilla kasvavat nuoret tekevät itse, eivätkä pelkästään työdy kätselemaan muiden tekemisiä.

Ammatinvalinnalle on vielä aikaa

Vielä ei Juhani mielessä ole hahmottunut mitä hä-

sia tulevaisuuden varalle.

Juhani on mukana 4H-kerhotoiminnassa ja kasvattaa tekemänsä sopimuksen mukaisesti lanttuja, sipuleja ja porkkanoita oman koulunsa tarpeiksi. Kaikkein osallistumiseen sa Juhani Malinen paneutuu vakavalla mielellä ja parhaansa yrittäen. Tulokset voidaan nähdä nimilaajasta palkintokokeilusta.

Iltaisin, varsinkin perjantaisin, Hiekkalan nuoret kokoontuvat koululle. Vali-

Juhani Malinen livantiiran Kukkulasta on hyvä esimerkki siitä, mitä harrastusmahdollisuuksia maaseudun nuorella voi olla. Juhani kertoo viihtyvän kotikylällään, jossa jo luonto tarjoaa erinomaiset edellytykset monille harrastuksille. Juhaniin nimiosan esittäjänä Eemelinä ja Hanna Huotariin Irdana, sekä muuhun Vaahteramäen vauhdikkaaseen väkeen saavat kuuhmolaiset tehdä tuttavuutta heinäkuussa esitettävässä koko perheen näytelmässä.

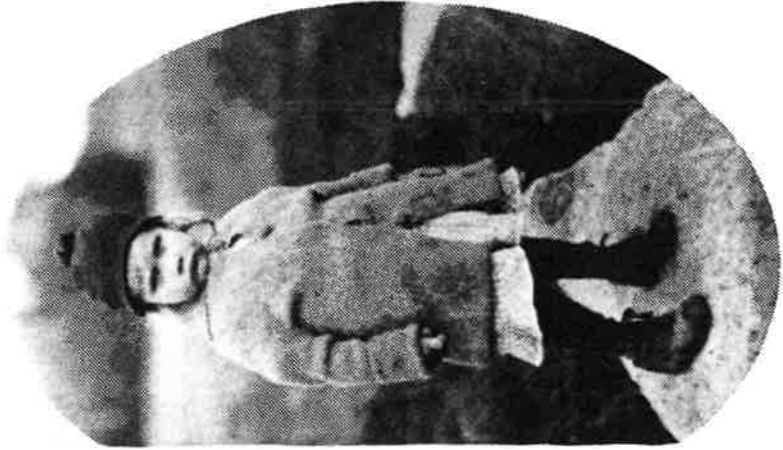
tenkin voi hyödyntää omatoimisesti, mutta kun esimerkiksi Juhani tapauksessa matkaa taajamaan kertyy mennessä tulien 70 kilometriä, niin monet kerrat on Kukkulastakin saatu läheteä "kirkolla" käymään. Ilman tällaisia myönteistä suhtautumista syrjäkylillä asuvan nuoren harrastusmahdollisuudet olisivat tietenkin paljon rajoitetummat.

Oma lukunsa olisi kirjottava siitä, mikä on vanhempien osuus nuorten harrastustoiminnan kannustajana. Lähipiirinsä mahdollisuudet nuori tie-

Mimmi Paavaliina

Ohjaus: Leena Nuortila

ikaalla:

19.7. klo 14.00 ja 19.00

22.7. klo 19.00

24.7. klo 19.00

26.7. klo 14.00 ja 19.00

119.00

kö, puh. 986-530 530 t, 521 299 tai 537 150 ilt.

3

Kuhmolaisteatterin ohjaaja Leena Nuortila

Mimmi Paavaliina puhuttelee myös tänä päivänä

Leena Nuortila ohjaa Kuhmolaisteatterin kesän näytelmän Mimmi Paavaliina.

Kuhmolaisteatteri on valinnut kesän näytelmäkseen Mimmi Paavaliinan. Tämä Majju Lassilan hovinäytelmä kertoo neitsyestä, nimeiltä Mimmi Paavaliina.

Mimmillä tosin on viisi lasta, mutta vaikka jokaisella lapsella on eri isä, hän pitää jokaista lastaan erityisen arvostettuna. Mimmi elättää itsensä rehellisellä työllä, kulkukauppiaina.

Mimmi Paavaliinan ohjaaja Leena Nuortila kertoo, että vaikka näytelmä on kirjoitettu vuonna 1916 se on edelleen ajankohtainen. – Näytelmän teksti

on myönteinen, se ei sisällä kaksimielisyyksiä. Näytelmään kuuluu myös paljon musiikkia, tanssia, laulua ja soittoa. Juuri musiikin kautta näytelmän juoni on helppo nivoa nykyaikaan. Pyrimme tekemään Mimmi Paavaliinasta iloisen myönteisen, kaiken ikäisten teatterikappaleen, kertoo Leena Nuortila. Leena Nuortila sanoo, että Kuhmossa on paljon innokkaita lapsinäyttelijöitä ja Mimmi Paavaliinan monet lapsi-roolit on helppo täyttää. Mimmi Paavaliina on näytelmä elämisen rohkeudesta ja naisen

elämän koko kirjosta. Ja niinpä Mimmi sanookin: Tässä se on nyt Mimmi Paavaliinan pataljoona. Tämän nimi Kriitilisa. Puoli vuotta vasta ikää... Kaikki... Kaikki samaa äitiä! Koko rykmentti! Sillä se on naisen elämä maailmassa Herran armosta semmoinen, että sitä mukaa kuin ikä laajenee, niin joukko ympärillä taajenee... Mutta se on tämä maailma kuin Pulkkinen pääsi. Keväällä sen keritsit, mutta kohta vaan alkaa uutta villaa entisen tilalle kasvaa...

Viime kesänä Vaahteramäen Eemeli riemastutti Kuhmolaisteatterin katsojia.

Kuhmolaisteatteri ja peräkamarin pojat

Itäköön **Maiju** Lassiasta mitä sen kerran Lassiaa näyteltiin kunnolla, sanoja unohtele-

Oletäväisensäkin vaikuttanut, kansalais sodan melkskeissä ammuttu kirjailija jakkaa ylitää aimaisella ajankohdallaan suudelmaan. Kuhmolais teatterin tämän kesän produktio lyhyehkö teksti venny sopi-

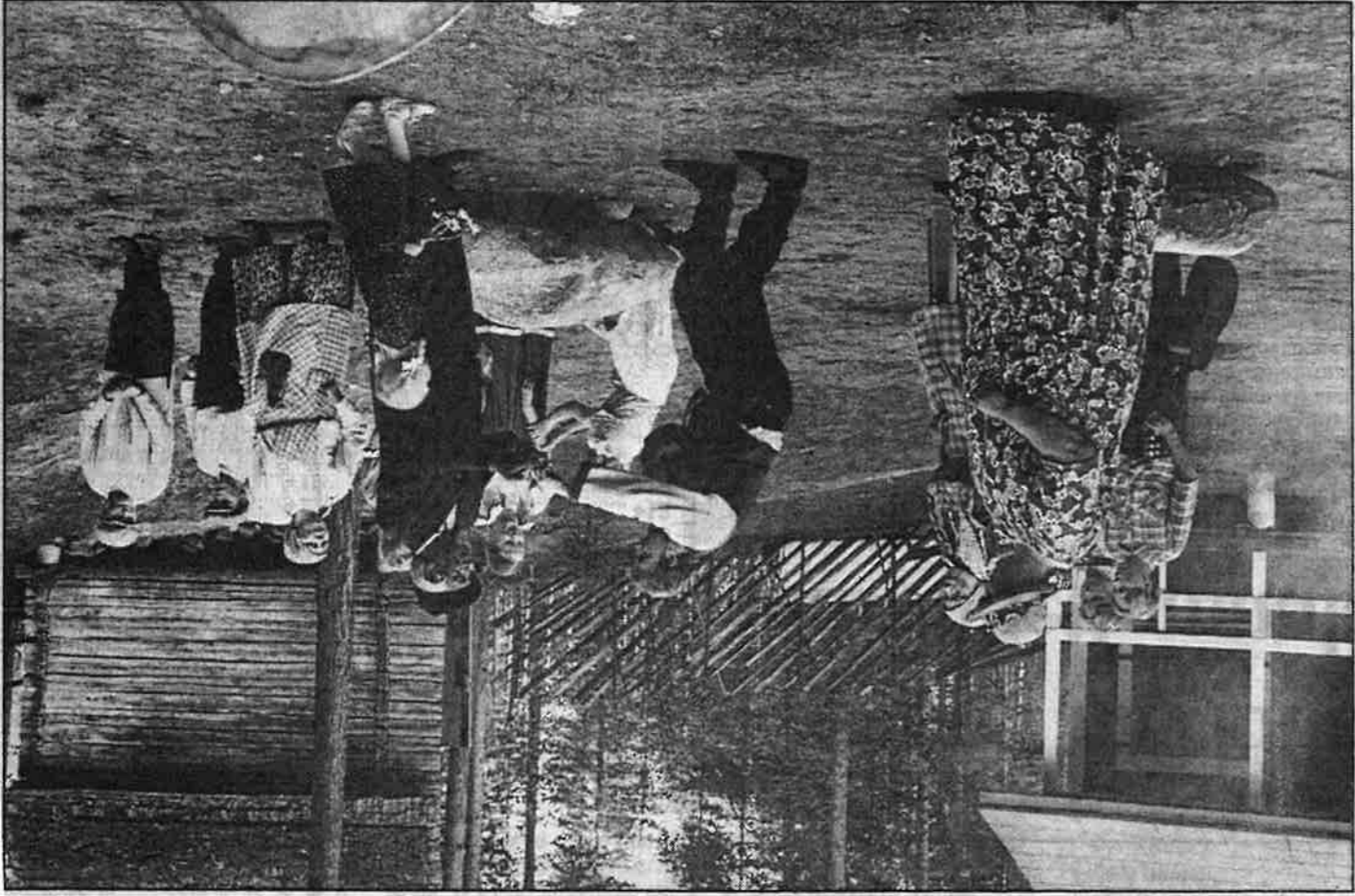
Mimmi Paavaliina on hui-

Leena Nuortian ohjauksessa Mimmi Paavaliinaa oilla keskin sekaan toistakymmentä vanhaa ja uutta laulua ja iskelmää. Samalla Lassian

Leena Nuortian ohjauksessa Mimmi Paavaliinaa oilla keskin sekaan toistakymmentä vanhaa ja uutta laulua ja iskelmää. Samalla Lassian

Mimmi Paavaliinaa oilla keskin sekaan toistakymmentä vanhaa ja uutta laulua ja iskelmää. Samalla Lassian

Katrina Kapineen poika Nysse (Tuomo Määttä) saa Piatus-lukkarilta (Kauko Huusko) nuuskaa. Nysseen morsiameksi katseltu-

Katrina Kapineen poika Nysse (Tuomo Määttä) saa Piatus-lukkarilta (Kauko Huusko) nuuskaa. Nysseen morsiameksi katseltu-

han taajaan. Juuri, kun Lassian raamatuntietämyksen ihlan raamatun ongelmia taitaa olla ikunen ongelma taitaa olla jäljellä olevissa kymmenes-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Maailmanmatkajaan olemus-

Mimmi Paavaliinan paras anti elämänviisaus

Viime sunnuntaina ensi-iltansa saanut Kuhmolaissteatterin Mimmi Paavaliina on viihdyttävää kesäteatteria, mutta vain kesäteatteria. Esitys ei ihastuta niinkään tekijöiden taidolla, vaan tekemisen ilolla ja Majju Lassilan huumoririkkaalla ja viisauksia pursuavalla tekstillä.

Mimmi Paavaliinan paras anti onkin juuri Lassilan vuonna 1916 kirjoittama teksti. Näyttelijät päästävät suustaan vilkkaasti elävää kieltä ja tänäkin päivänä tarkasti kutinsa pitäviä elämän viisauksia ja toivuuksia yhtenä sarjautelena. Kun kovat faktat on naamioitu huumoria pursuavien kielikuvien muotoon, jää katsojalle oivaltamisen ja nauramisen ilo. Rennomman, kaiken luonnollisena vastaanottavan elämäntaustan puolesta puhuva yleisnorma sopii tähän aikaan kuin käsi taskuun.

Juoni sinällään on vain nopea lavaste, jonka päälle sanallinen sanoma on levitetty. Päärunko koostuu naimakaupasta, jonka taustalla vaikuttaa iso paha raha. Mimmi Paavaliinalle miehen saaminen ei onnistu

mutkitta ja runko saa lihaksen rippikoulua ja muita jänteitä. Keuyen tv-sarjan ainekset olivat siis koossa jo 1900-luvun alkupuolella. Tosin kesällä ei raskaampaa väiäntöä edes toivota, sillä kesäfiilistä ei tahdota haudantavakavalla näyttämällä.

Näyttelijätyö on harrastajateatterille tyypilliseen tapaan harrastelijamaisia ja kaavoihin kangistunutta. Eri hahmot vähämälisestä pojasta kapiseen leskeen ovat tuttuja tuhansista tarinoista eikä Kuhmolaissteatteri tuo niihin uusia sävyjä.

Ratkaisevaksi tekijäksi noussekin harrastajien innostus harrastukseensa sekä aiheeseen ja sitä näyttelijöillä piisaa ropakkaupalla. Koko touhusta paistaa aina positiivisesti vaikuttava vilpitiön tekemisen ilo,

mikä vastaavasti tahtoo olla kadoksissa ammattilaisilla. Eri-työskirjos lankes Mimmi Paavaliinaa esittävälle Riitta-Liisa Mikkolalle, jonka suoritus on aistittavissa omana itsenä olemista.

Ohjaaja Leena Nuorttilalla on pysynyt paketti käsissä, mutta laulupuolta olisi voinut harkita useaan kertaan, vaikka luojaan luomalla äänellä laulamisessa on oma romantiikkansa. Laulaminen ei kuitenkaan tahdo irrota lentoon eikä sopia kohdalleen soiton kanssa. Lisäksi uudempien iskelmien istuttamisessa vanhaan tekstiin on halvan vitsein makuu, vaikka "Tahdon olla sulle hyvin hellä" irrotti yleisöstä remakat naurut. (hm)

Erityiskiitos lankeaa Mimmi Paavaliinaa esittävälle Riitta-Liisa Mikkolalle, jonka suorituksessa on aistittavissa omana itsenä olemista.

Mimmi Paavaliina katraineen esiintyy Kuhmon kesäteatterissa.

Mimmi Paavaliina marsittaa katraansa kesäteatteriin

Kuhmolaissteatterin tulevan kesän näytelmä on Majju Lassilan vuonna 1916 kirjoittama hersyvä kansankomedia Mimmi Paavaliina. Se on tarina suomalaisesta naisesta Mirmmistä ja hänen suuresta "pentupataljoonastaan".

Mimmi ei olekaan mikään turha mimmi, vaan elämäntoimainen ja rohkea nainen, joka on uskaltanut elää. Lapset on elämän tiellä siunaantunut, on Jateri, Liinu, Efreitti, Emstiina, Ipu ja nuorimmainen Kriitilisa, jota ei vielä ole kastettukaan, kaikilla erisä ja itse Mimmi vielä neitsyt, vapaa nainen, jonka papinkirja on puhdas.

Monessa on Mimmi ollut mukana, lapsenlukkana pienestä työstä asti, paimenessa, herrasväen sisäkönnä ja ammana, vieraiden lasten keinoemona. Ja nyt kulukauppianaan ansaitsee lapsilleen elantoa.

Mimmin saapuessa kylään alkaa monenlaista taapahtua. Kas kun Kapineen lesken pojalle, Nysselle tarvittaisiin äkkiä vaimo, jotta sisarvaimaan testamentti ei joutuisi väärään huusholliin. Ja löytyypähän muuan toinenkin sulhastarjokas, jolle olisi myös tärkeätä saada vaimo. Mutta kun Mimmiä on muuan ylittävä este, jota kylän puuhanaiset eivät ole edes unissaan osanneet ennalta arvata.

Kuhmolaissteatterin esityksissä nähdään aikuisten lisäksi iso joukko lapsia ja nuoria. Näytelmästä on py-

rity tekemään nykypäivän katsojaa koskettava. Ajat muuttuvat, mutta ihminen iloineen, suruineen, huolittain ja kaipauksineen on sama olivatpa ajat millaiset tahansa.

Tulevan kesän esityksissä tullaan kuulemaan ja näkemään palisi kansanhuomoria myös tuttuja laulelmaeri aikakausilta, Toivo Kärestä Kirkaan.

Leena Nuorttila

Ohjaus: Leena Nuorttila
Lavastus: Kauko Huusko
Puvustus: Leena Ohtonen ja Annelma Huotari

Henkiöt: Mimmi Paavaliina: Riitta-Liisa Mikkola, Ipu: Antti Ohtonen, Emstiina: Henriikka Seppä / Heta Ohtonen, Efreitti: Jyri Ohtonen/Juhani Malinen, Liinu: Pirjo Määttä/Riikka Kurkinen, Jateri: Markus Pirttijoki, Kriitilisa: Emma Ohtonen, Katriina: Aila Pulkkinen, Nyssu: Tuomo Määttä, Lornstina: Eeva Rahikainen, Kaisa: Pirkko Niskanen, Pekka Hakseli: Matti Huotari, Kustinki: Seppo Pirainen, Platus: Kauko Huusko, Hinkka: Rajja Kyllönen, Nelli: Mari Piirainen, ripikouluilaisia: Jouko Malinen, Janne Heikkinen, Heidi Pulkkinen, Heili Komulainen, Timo Määttä, Niina Niskanen
Saestys: Timo Määttä, Janne Heikkinen, Veera Tervo

Mimmi Paavaliina on tehnyt paljon lapsia ja jokaisella oli eri isä. Tämä on nuorimä miehenalku masta päästä, Ipu.

Vuodet eivät paina teatterin harrastajaa

Lehtori Leena Nuortila täytti keskiviikkona 50 vuotta. Päälimmäisenä hänellä näinä päivinä on mielessään kesäteatterin alkavat esitykset, ohjajalla kun on tietty vastuu näytelmän sujuvuudesta.

Teatterimaailma on kiinnostanut Leena Nuortilaa pienestä työstä lähtien. Hän muisteleekin kirjoittaneensa pikkutyttö-nä isänsä ja pistäneensä sitten muut näyttelemään sitä. Ehkä osa harrastuksesta periytyy isältä, joka on aikanaan näytellyt seuranäyttämöllä.

Missä hyvänsä teatteri-innostuksen juuret ovatkin, harrastus on käynyt Nuortilalle vuosien varrella rakkaaksi. Hän kertoo ensimmäiseen näytelmäänsä, mutta viime kesänä hän ohjasi ensimmäisen kerran Kuhmon kesäteatterin esitysmän Vaahteranmäen Eemelin ja tänä kesänä hän on huolehtinut Mimmi Paavaliinan ohjauksesta. Lisäksi hän on Pentti Lampisen kanssa vetänyt yläasteen näytelmäkerhoa.

Nuortila kertoo huomaneensa, että näytelmän ohjaaminen on raskaampaa ja vaativampaa kuin itse näytteleminen.

– Ohjaajan on nähtävä näytelmä kokonaisuutena ja osattava käsitellä näyttelijöitä niin, että he pystyvät antamaan parhaansa. Tavallaan ohjaaminen

Juuri 50 vuotta täyttänyt Leena Nuortila rakkaassa teatterirympäristössään.

mi Paavaliinan ensi-ilta on sunnuntaina. Ohjaaja luonnehtii Mimmi Paavaliinaa kansanviesautta sisältäväksi huvinäytelmäksi.

Hän kertoo kappaleen olevan eräänlainen elämäntarina ja henkilökuvaus.

– Yksi syy tämän näytelmän valitsemiseen on sen täysi suo-

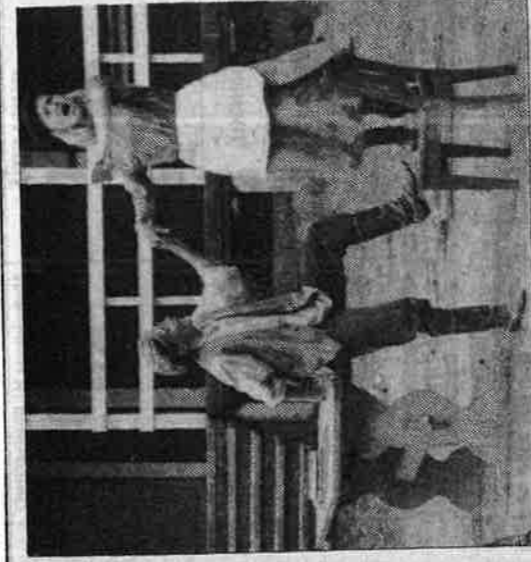
malaisuus, joka kuuluu asiaan maamme juhlavuotena.

Teksti on kirjoitettu jo vuonna 1916, mutta Kuhmon kesäteatterissa se yhdistetään nykypäivään runsaiden, aiheeseen liittyvien laulujen kautta.

Esittäjistä osa on lapsia, nuorin näyttelijä on kolme vuotta vanha.

– Lapset ovat olleet innoissaan näytelmän tekemisestä, mutta myös aikuisten kesken on kehittynyt hyvä yhteishenki, ohjaaja kuvailee näytelmäharjoitusten tunnelmia.

Mimmi Paavaliinaan voi tulla ensimmäisen kerran kello 19.00 sunnuntai-iltana. (eah)

Teatterin hallinnointia?

Kaupungin hallinnon ja Kuhmolisteatterinriistelu on muuttanut muotoaan. Riitely on varmaan liian voimakas ilmaisu, mutta suurista mielipideeroista on kysymys.

Melkein käsitämättömältä tuhlaukselta tuntuu toisen kesäteatterinäyttämön rakentaminen Kuhmoon. Päätöksiä ei voida perustella edes paikkakunnan kulttuurinyönteisyydellä tai kovalla teatterikysynnällä.

Suuremmassakin teatterikeskuksissa pärjätään yhdellä kesäteatterilla. Miksi ei Kuhmossa?

Onkohan niin, että nyt on päätetty hallinnoida myös kesäteatteria poliitikkojen ja virkamiesten toimesta ja tarpeista lähtien. Kuhmolisteatterin mielipiteille tai tarpeille ei anneta painoa.

Maalaisjärjellä ajatellen juuri kesäteatteritoimintaa harrastavalla Kuhmolisteatterilla luulisi olevan hyvät edellytykset arvioida kesäteatteritoiminnan tarpeet ja taloudelliset edellytykset.

Uuden kesäteatterin rakentaminen Tönölään Kavalakylän kyläkeskeksi ja uudeksi vetonaulaksi arveluttaa, kun kesäteatteritoiminnan jalkaväki haluaa jäädä Multikankaalle.

Kesäteatterin hallinnoiminen voi tuoda jälleen lisäkustannuksia ja ikäviä yllätyksiä.

Mimmi Paavaliina Kuhmolais- teatterin ensi kesän näytelmä

Kuhmolaisteatteri esittää tulevana kesänä Majju Lassilan vuonna 1916 kirjoittaman komedian Mimmi Paavaliina. Se on riemastuttavan hauska tarina elämänvoinmaisesta naisesta, Mimmistä, joka elättää yksin suurta pesuettaan kulkukauppiaana. Rippikoulun jäätyä syystä tai toisesta Mimmiltä aikoinaan käymättä on avoliittokin jäänyt kokematta. Kylään ilmestyessään Mimmi joutuu omituisen kilpakosinnan kohteeksi. Kuinka siinä sitten käy nähdään heinäkuussa Multifikankaan kesäte-

atterissa. Ensi-ilta on 5.7. klo 19.00. Esityksiä on kaikkiaan 11.

Kuhmolaisteatteri kaipaa uusia harrastajia tulevaan näytelmään. Näytelmässä on mm. useita lapsirooleja, nuorin muutaman kuukauden ikäinen vauva, Mimminkin nuorimmainen. Tarvitsemme eri-ikäisiä ihmisiä, miehiä, naisia, lapsia. Näytelmä tulee sisältämään paljon laulelma, joten kaipaamme myös soittajia. Näytelmän ohjaa **Leena Nuortila** ja lavastuksesta vastaa **Kauko Huusko**.

PETER PAN -PELI

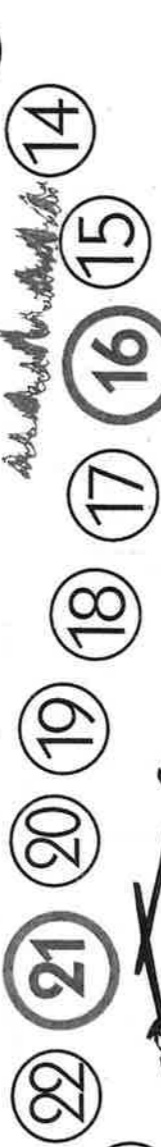

12. Lennät Peter Panin kanssa Mikä-mikä-maahan, mene viisi askelta eteenpäin.

5. Jätät kuuntelemaan Rouva Kultasen kertomaa satua yhden heittokierroksen ajaksi.

21. Joudut taisteluun Kapteeni Koukun kanssa, mene piiloon neljä askelta taaksepäin.

16. Jätät kadonneiden poikien kanssa houkuttelemaan Leenaa äidiksi yhden heittokierroksen ajaksi.

26. Saat kiinni kadonneiden poikien leijasta, mene kuusi askelta eteenpäin.

34. Jätät kuuntelemaan Leenan kehtolaulua yhden heittokierroksen ajaksi.

31. Jätät Peter Panin seuraksi Tuhoontuomittujien kailloille yhden heittokierroksen ajaksi.

43. Pelastat Helinä-keijun kuolemalta, ja lähdet Peter Panin mukana pelastamaan lapsia. Mene viisi askelta eteenpäin.

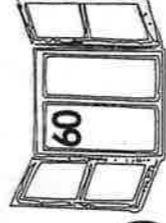

47. Joudut kadonneiden poikien kanssa taisteluun merirosvoja vastaan, taistelussa kuluu yksi heittovuoro.

53. Lennät Leenan, Jukan ja Mikon kanssa takaisin kotiin, mene kolme askelta eteenpäin.

57. Yhdyt Kultasen perheen ionpitoon lasten kotinpaluusta, tässä sinulla kuluu yksi heittovuoro.

50. Joudut Kapteeni Koukun mukana krokotiilin kitaan, mene neljä askelta taaksepäin.

Peter Pan

J. M. Barrien aiheen pohjalta kirjoittanut Ritva Holmberg, säveltänyt Jukka [redacted], laulujen sanat Jukka Virtanen.

Ohjaus: Leena Nuortila
Lavastus: Maija Penna-Pesonen
Lavastuksen toteutus: Kauko Huusko, Seppo Piirainen, Maija Penna-Pesonen
Puvustus: Leena Ohtonen, Anelma Huotari
Merirosvobändi: Timo Tikka basso, Timo Haverinen kosketinsoittimet, Timo Kemppainen rummut, Eero Juntunen saksofoni, Kari Pulkkinen Hanna Huotari Irina Nuortila, Leena Nuortila

Henkilöt:

Peter Pan: Jyri Ohtonen
Leena: Heta Ohtonen
Jukka: Janimatti Ohtonen
Mikko: Antti Ohtonen
Rouva Kultanen: Leena Ohtonen
Herra Kultanen: Tuomo Määttä
Nanna: Pirjo Määttä
Merirosvot: Seppo Piirainen
Kapteeni Koukku: Seppo Piirainen
Vahva: Eeva Rahikainen
Kiero: Kauko Huusko
Sönkkö: Heimo Ohtonen
Mullins: Matti Huotari
Ville Jukka: Raija Kyllönen
Mustanaama: Aila Pulkkinen
Kokki: Pirkko Niskanen
Laivapoika Nippe: Juha-Matti Huusko
Kadonneet pojat: Sirkku Malinen
Hoikka: Monika Andrasz
Totteli: Timo Määttä ja Jari Heikkinen
Piikit: Pirjo Määttä ja Markus Pirttijoki
Pörröt: Riitta Kyllönen ja Mirva Pulkkinen
Kaksoiset: Iida Pulkkinen ja Kati Pulkkinen
Toiset kaksoiset: Kati Pulkkinen

Intiaanit: Liisa Huutu-Hiltunen
Tiikeriilija: Aiji Kyllönen
Äiti-Maa: Anelma Huotari
Äiti-Aurinko: Matti Tampio
Nuori-soturi: Mikko Malinen
Pantteri: Pipsa Malinen, Liisa Komulainen, Anna-Elina Komulainen, Heli Komulainen, Tiina Jehimoff, [redacted]
Pikku-soturi: Leena Nuortila
Intiaanineitoja: Emma Ohtonen, Virpi Heikkinen, Hanna Komulainen, Tuula Kyllönen, Minna Korhonen, Marika Niskanen

Krokotiili: [redacted]
Keiju: [redacted]
Merenneitoja: [redacted]

Hauskaa teatterikesää!

PETER PAN KUHMOSSE

Sari Tikanoja

TOIVOITAVASTI TÄMÄ LUMI SULAA KESÄKUUksi, NIIN PÄÄSISIMME HARJOITTELEMAAN NÄYTELMÄÄ ITSE ESIINTYMISPAIKALLE, PÄIVITELIVÄT KUHMON KESÄTEATERILAISET KÄYDESSÄÄN ENSI KERTAA KEVÄÄLLÄ PETER PANIN ESIINTYMISASUJA SOVITTELEMASSA KESÄTEATERISSAAN. MUSIIKKINÄYTELMÄN ENSI-ILTA ON 4.7. KLO. 19.00. MUSIIKKI ON JUUKA LINKOLAN JA SANAT JUUKA VIRTASEN. KESÄKUUSSA ON TARKOITUS HARJOITTELLA JOPA 24 PÄIVÄNÄ. AIKAMOINEN URAKKA. MUTTA TEKLJÄT OVAT INNOSTUNEITA. LAVASTUKSEN SUUNNITTELUJAKI KÄVI MITAN KANSSA KESÄTEATERIN KEVÄTHANGILLA.

Miesmuistuin ei Kuhmossa ole ollut niin paljon kestäväää lunta kuin tänä keväänä. Se peitti myös Kuhmon Kesäteatterin ulkoilmanäyttämön, minne säikin kahlatä vyötäisiään myöten lumessa.

Mutta urheasti olivat kuhmolaiset nuoret ja vanhemmat petterpanilaiset tulleet sovittamaan uusia esiintymisasujaan itse pääpaikalle. Toimittajalla oli hieman vaikeuksia löytää paikan päälle, sillä kuhmolaisen huoltoaseman pitäjän leuat loksahitvast auki toimittajan kysyessä iloisesti ja muina miehinä, että missäs se teidän KESÄTEATTERI olikaan?

Kuhmon Nuorisoseuran puheenjohtaja Kauko Huusko otti vihdoin perille kahlanneen toimittajan vastaan vaarallisen merirosvoisesti pukeutuneena. Hänen takanaan hymyili kapteeni Koukku iloisesti.

Peter Pan, Jukka, Liisa ja Mikko remusivat iloisesti, ihmettelivät asujaan ja keskustelivat munkäläinen täytyy Peter Panin vielä puuttuva hattu olla ja pitääkö Kapteeni Koukulle ostaa hattu vai käykö oman puvusittajan tekemä...

Nuorten määrä Kuhmon teatterissa lisääntyy koko ajan. Siitä iloitsee Peter Pan-näytelmän yksi vahva kantava voima, tietysti ohjaaja Leena Nuortila.

Leena Nuortilalla on aina ollut suuri viehtymys lapsiteatteriin. Lapsit antavat voimaa ja heidän kanssaan jaksaa työskennellä, he ovat luonnollisia, aitoja ja oppivaisia. Lasten ohjaaminen on tietysti erilaista kuin aikuisten, täytyy muistaa että he osaavat eläytyä, he OVAT roolihahmojaan. Vuorosanat heidän on helppo muistaa juuri eläytymisen ansiosta.

KUVA: SARI TIKANOJA

Leena Nuortila on käynyt yhden ohjaajakurssin Nuorisopistolla ja haljaisi jatko-kurssille. Näyttelijästä ohjaajaksi siirtynyt Leena rakastaa tätä toimintaa, pidetty opettaja sanoi harrastuksensa kautta muuttuneen ujosta ja arasta hyvinvinkin rohkeaksi ja innostuneeksi.

-Ihmissuhteet ovat tulleet paremmiksi näyttelemisen ja ohjaamisen kautta. Kuhmolaiset nyökyttelevät, tässä toiminnassa oppii ymmärtämään elämää.

Ajatus lastennäytelmän tekemisestä täksi kesäksi syntyi kuin itsestään, sillä seuraan kuuluu nimenomaan perheitä, ikäjakautuma on kolmesta vuodesta 90 vuoteen. Kaikki viihtyvät, ja lapsellisilla ei ole hoito-ongelmia, sillä perheen pienimmänkin kulkevat mukavasti mukana. Helinä-keiju onkin nuorimpia, 3 vuotias, kuvasta hän puuttuu, koska Helinän esiintymisasu ei ehtinyt valmistua kuvaukseen.

Kuvausheikellä 30 nuorta (mm. rosvojen esittäjiä) oli Saksassa. Liisa, Mikko, Jukka, Peter Pan ja jopa Kapteeni Koukku lähdoässä lentoon.

Kuhmossa aloitteilla lasten ja nuorten omat teatterit

Kuhmo
Hannu Mustonen

Kuhmolisteatteri aloittaa lasten ja nuorten oman teatteritoiminnan. Viime maanantaina järjestetty esitapaaminen ei vielä houkutellut yhteen tarpeeksi näyttelijälokkaita, joten molemmat teatterit ottavat uutisintastartin jo ensi sunnuntaina.

Teatterien kokoajan **Leena Nuortilan** mukaan lapsiteatterin tavoitteena on **Yrjö Konkon** Pessin ja Illusian valmistaminen esityskuntoon ensi kesäkuun alkuun mennessä. Nuortilan mielestä mielikuvitukselle varaa antavia peikko-, keiju- ja eläinhahmoja runsaasti sisältävä teksti sopii kuin nakutettu lasten harjoiteltavaksi ja esitettäväksi.

Näillä näkymin lasten Pessi ja Illusia -tulkinta nähdään

Kalevalan kesäteatterissa, jonka ympäröintö lampi ja puusto palvelevat luonnon luomana lavastuksena.

Lapsiteatterin toteutumisen edellyttää ensisijaisesti tarpeeksi suurta näyttelijäkaartiä. Maanantain esitarkkyyille saapui kahdeksan lasta, joista vain yksi poika. Lapsia tarvitaan rutkasti lisää, sillä pelkästään puherooleja riittää jaettäväksi viisitoista. Kun Pessi ja Illusia suorastaan pursuaa erilaisia hahmoja linuista sammakoihin, niin vesat sopivat varmasti muutamaäärän kasvun lisäksi korjausta ikuisen ongelmaan eli poikien vähäisyyteen.

Vaikka selkeä päämäärä on jo olemassa, niin Nuortilan mukaan harjoittelu ei tule olemaan tiukkaa tekstin päähän-

Leena Nuortilan mielestä teatteri tarjoaa oivan purkautumisväylän lasten mielikuvitukselle ja avoimelle itseilmaisutulle.

pänttäystä ja käsikirjoitukset orjallista noudattamista. Taiteen ja esityksen kehittäminen alkaa perinohjaisella tutuustamisella esiintyjätovereihin ja kontaktiharjoituksilla.

Näyttelemisen monimuotoiseen maailmaan lapset suhtautuvat vielä virkeään eläytymiskykynsä ja luontaisen leikkikautta. Lapset huovat näytelmän tilanteille muodon improvisoiden oman vilkkaan mielikuvituksensa varassa, joten hahmoasetukset hieman ohjaajanki rooliin. Varsinaiseen tekstiin lapset uppoutuvat vasta myöhemmissä vaiheissa.

Nuortilan mielestä teatteritarjoaa oivan purkautumisväylän lasten mielikuvitukselle ja avoimelle itseilmaisutulle. Samalla esiintyminen antaa rohkeutta tuoda itseään esiin.

Lapsiteatterin ohjaajan paikka on vielä auki. Yksi mahdollinen

katraankaitseja on Nuortila, joka on ohjannut lapsia muun muassa Kuhmolisteatterin Peter Panin yhteydessä.

Auki on myös nuorisoteatterin sisältö, jonka muotoilu on osallistujien käsissä. Maanantaina ei nuoria ilmaantunut lähtöviivalle ilmeisen tietokokoksen vuoksi, sillä Nuortilan mukaan etenkin lukiolaiset ovat osoittaneet innokasta kiinnostusta uutta teatteritoimintaa kohtaan. Esiintyjäpotentiaalia löytyy myös väasteelta, jossa toimi tällä hetkellä 35 hengen näytelmäkerho. Kuhmolisteatteri odottaa sunnuntain uusintalähtöön myös bandimuusikoita takaamaan esiintyksen tanakat äänimaisemat.

Puoli vuotta Peter Pania

Kuhmolaissteatteri ja kansalaisopiston näytelmäkerho aloittivat viime sunnuntaina heinäkuun 4. päivänä ensi-il- tansa saavan Peter Pamin har- joiitukset. Mukana oli ennätys-

määrä väkeä, yli 30 lasta ja lastenmielisiä.

Ohjaaja **Leena Nuorttila**lle Peter Pan on jo vapaa tuttu, sillä se esitettiin vuonna 1985 yläasteen näytelmäkerhossa.

Nyt esitettävä versio on Ritva Holmbergin dramatisoima musikaali, johon musikin on tehnyt Jukka Linkola ja sanat Jukka Virtanen.

Rahanhirstosta ei ole kukaan

Mikä-mikä-maassa saatetaan tervehtiä vaikka olkapäillä.

vielä harrastajateatteri on tullut. Kuhmolaissteatteri ja Kuhmon nuorisoseuran puheenjohtaja **Kauko Huusko** lupaa, että hen- kilökohtaiset menot pyritään kyllä korvaamaan.

Satuhahmoja ja merirosvoja

Multikangas muuttuu heti lumien lähdetyä Mikä-mikä- maaksi, jossa asustaa hurja mutta kiehtova joukko satuhah- moja merirosvoista krokotiilei- hin.

Rooleja tulee näyttelijöille riittämään. Jo viime kesänä Mimmi Paavaliinassa näytel- lyt **Jyri Ohtonen** oli valmiiksi lukenut läpi käsikirjoituksen. Suosikkirooli on tietysti Peter Pan.

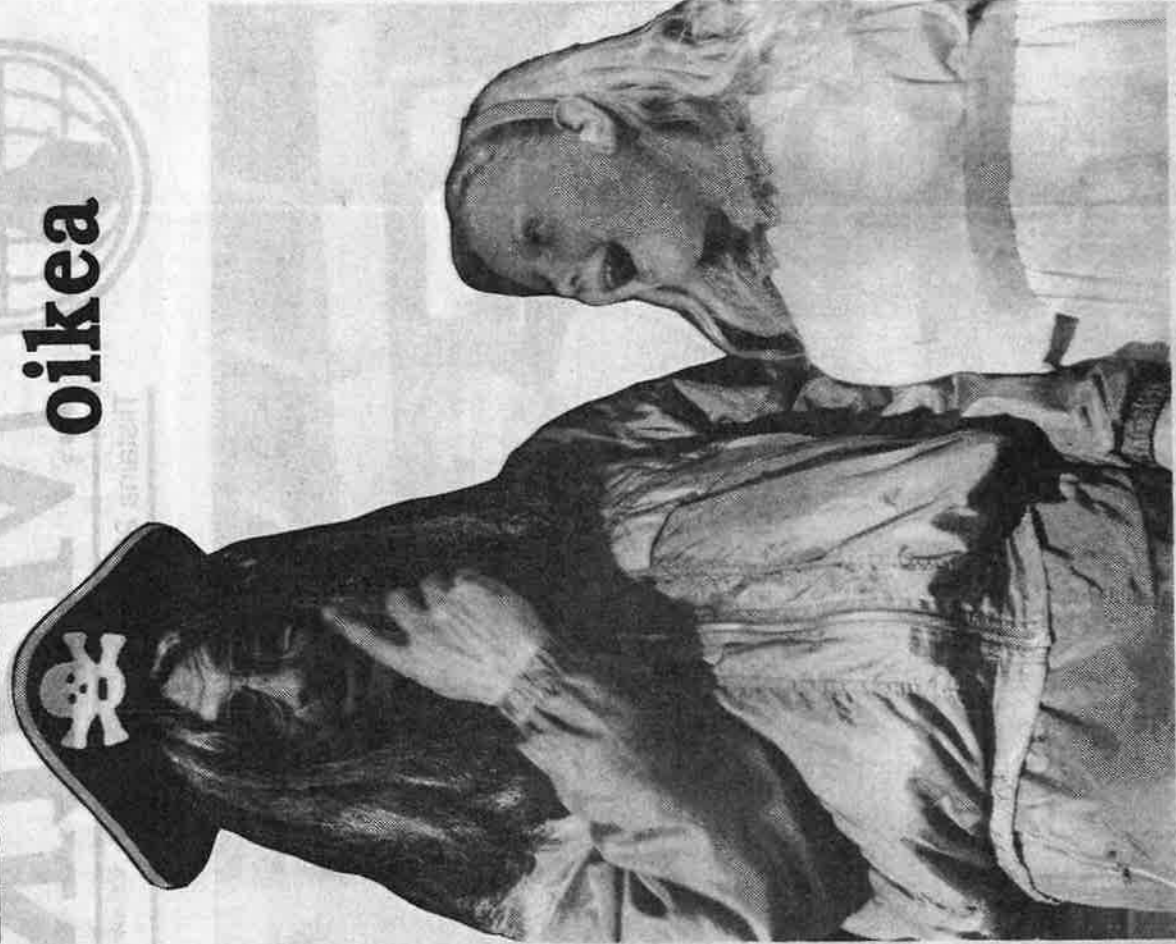
Emelin roolin kaksi vuotta sitten vetänyt **Juhani Malinen** aikoo tänä kesänä tähdätä me- rirosvon rooliin. Sekä Eeme- lissä että Mimmi Paavaliinassa esiintyneellä **Jouko Matisella** ei sen sijaan ole vielä mieles- sään mieliroolia.

Kauko Huusko lupaa, että jokaiselle halukkaalle löytyy taatusti rooli. Myös soittomie- hiä ja -naisia tarvitaan, sillä lävoitteena on saada taustalle elävä musiikki. (kr)

Ohjaaja **Leena Nuorttila** ja Peter Pan-näytelmän pääosanesittäjä **Jyri Ohtonen** pitävät ensi kesänä huolen kuhmolaisesta näyttämötaiteesta.

Mikä-Mikä-Maa on melkein todesti

Mikä-Mikä-Maa on kaukana Lontoosta. Sinne päästäkseen on lennettävä moneen päivän läpi ja moneen aamuun asti. Se on saari, joka syntyy lasten kuvittelusta ja unelmista. Tänäpäin se on täällä ja huomenna jossakin muualla. Sen löytää, jos siihen uskoo.

Kuhmossa on kymmeniä lapsia ja aikuisia, jotka ovat uskoneet keijuihin ja satuihin. Kuukausien työllä Mikä-Mikä-Maa on tehty todeksi. Ei tarvitse edes osata lentää päästäkseen sinne, sillä musiikinäytelmä Peter Panin mukana se on tullut Multi-kankaalle kesäteatteriin. Ensi-ilta on 4.7., minkä jälkeen esityksiä on vielä kymmenen heinäkuun aikana. Mikä-Mikä-Maa on täsmälleen yhtä ihmeellinen kuin sen tekijöiden kuvitelmiensä summa.

Peter Pan ei asu hirsitalossa

Peter Pan ei voi millään muotoa asua hirsitalossa vinttikavon varjossa, kuten aikaisempien kesien kesäteatterin sankarit. Vanhat rakennukset on pitänyt häivyttää näkyvistä. Niiden tilalle on luotu uusi todellisuus, jossa kaikki on mahdollista. Merirosvojen on saatava laivansa, kadonneiden poikien luolansa ja Peter Panin pitäisi sopia lentämään.

Lavastaja Majja Pesonen on tehnyt kullisesta pienoismallin ennen ke-

Lempeä merirosvo ja Heli-keiju.

säkauden alkua ja lumien sulamista. Ennen rakennustöiden aloittamista on täytynyt ratkaista monia käytännön ongelmia. Miten suojataan sateelta ja tuulelta se, mikä ei saa kastua, mutta minkä täytyy näkyä ja kuulua yleisölle? Kuinka monta neliötä menee yhteen rumppaliin? Miten saadaan katsojakin keskelle satua?

Ohjaaja Leena Nuortila ja lapsinäyttelijät.

Potkua musiikista

Ritva Holmbergin käsikirjoittaman lastenmusikaalin on säveltänyt Jukka Linkola ja laulut on sanoittanut Jukka Virtanen. Musiikki on alunperin tehty yli kymmenhenkiselle orkesterille rumpuineen kaikkineen. Säveltäjän luvalla Rajan Rytmien karmaiseva merirosvo-orkesteri on saanut sovittoa sen neijälle soittajalle. Orkesterikorokkeelta löytyvät koskeinsoitimet, basso, saksofoni ja rummut. Musiikkia on Kuhmon kesäteatterissa kuultu ennenkin, mutta elävän orkesterin säestämä musiikki on uusi haaste sekä ohjaajalle että musiikin toteuttajille. Etu- ja takapötkuineen laulut ovat täynnä yllätyksiä.

Näyttelijän unelma

Sir James Matthew Barrin vuonna 1904 kirjoittama tarina ei ole korkeasta iästään huolimatta menettänyt viehätystään. Merirosvoineen, intiaaneineen, keijuneen ja kadonneine poikineen se on yhä satujen satua, jossa mahdollin on mahdollista. Siinä tytöt ovat äitejä, merirosvoikin kaipaavat hellyyttä ja lapset ovat sankareita. Eikä Peter Pan kasva koskaan aikuiseksi.

Ohjaaja näkee kokonaisuuden

Ohjaaja Leena Nuortila

kokoaa kaiken yhteen. Hän on harjoittanut näyttelijät ja toteuttanut oman unelmansa tarinan hengestä. Näytelmä sisältää aineksia nyvinkin syvälliseen pohdintaan. Missä ovat tämän päivät kadonneet pojat, jotka putosivat vaunuista, kun niiden hoitajat katselivat muualle? Korvaako Isä Kultanen työntäyteisessä kiireessään rakkauden rahalla ja tavalla?

Tekijät eivät kuitenkaan halua alleiviivata erityisesti mitään asiaa. He haluavat tehdä esityksen, joka vetoaa pieneen katsojaan. Silloin se tavoittaa myös aikuisen hänen vierellään. Kapteeni Koukku näyttää niin hurjalla, kuin suinkin uskalltaa. Leena vaaleine kiharoinen on niin suloinen pikkuäiti, kuin kuvitella saattaa. Peter Pan symbolisoi nuoruuden olemusta ja iloa. Hän herättää meissä piilevän lapsen ja tarjoaa leikkittelurin käden.

Unelmista muistoja

Lavastajan, soittajan, näyttelijän, ohjaajan, katsojan unelmat ja kokemukset Niistä syntyy Mikä-Mikä-Maa. Peter Pan on tänä kesänä täällä, ensi kesänä ehkä jossakin muualla. Muistot jäävät. Me teimme sen, ja se oli melkein todesti oikea.

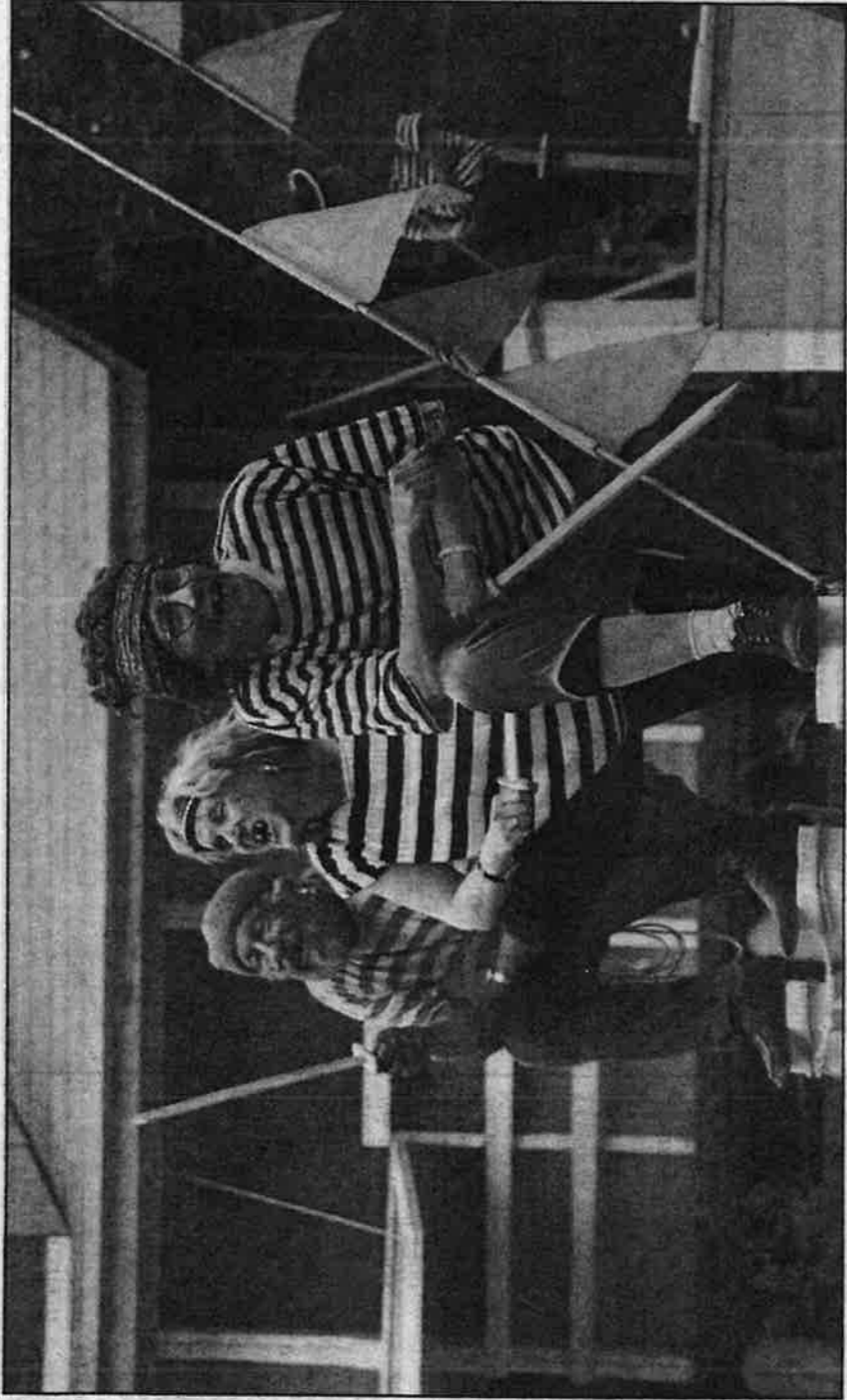
Satu Ylönen

Inkkarin sieppaus-laulu

Merirosvo katala, moraaliltaan matala, nappasi inkkarin pienen, poimi kuin sienen, karkoituksen toimeen pani, poliisin kumppani, nimismiehen apulainen, ruhoiltaan pitkulainen

Paukku intiaanin takapuolella viitsa, auttaiskohan niitä Kuhmon komitsa, runokyltiin asukeiksi heimon pyytäisi, sinne kai ne mielellään iäksi jäisi

Merirosvoja Kapteeni Koukun laivasta.

Hannu Mustonen

Kuhmolaisteatteristako koko perheen kesäteatteri?

Kuhmolaisteatterilla olisi eväitä vaikka erikoistua koko perheen kesäteatteriksi. Peter Pan on vankka näyttö erityisesti harrastajien jälkikasvulta. Alempia kaikenikäisille suunnattuja esityksiä on ollut muun muassa Vaahteranäen Eemeli. Kesäteatteri lie Kuhmossa nyt imaussut kaikkien aikojen laajimman tekijäjoukon näyttämölle: eri rooleissa Peter Panissa näyttelee 43 henkeä. Lisäksi on aika joukko muita ihmisiä, joiden työpanosta vaille esitys olisi jäänyt syntymättä.

Peter Panin kokonaisuus on visuaalinen ja toiminnallinen. Sitä rytmittävät laulut ja tanssilliset kohtaukset. Helikopteria linkkejä ovat muutamat puhejakso.

Tutun tarinan riisuttu malli

On helppo ymmärtää ohjaaja Leena Nuortilan haave toteuttaa satu Peter Panista näyttämöversiona. Se on yksi ikuisia tarinoita hyvän ja pahan kamppailusta. Siinä sekoittuvat sydän ja seikkailu sopivassa suhteessa.

Päitsi kirjana Peter Pan on

tunnettu myös erilaisina piirrosanimaatioina sekä elokuvina. Kapteeni Koukusta on olemassa varsin tuorekin filmi. Perustarinalla tuskin juuri kukaan lapsi on voinut välttyä.

Ritva Holmbergin dramatisointi J. M. Barrien aiheen pohjalta soveltuu hyvin harrastajien tarpeisiin. Se on riisuttu malli, musikaali, joka välttää paljoa puhetta. Replikointiin kun tahtoo muuten hyväkin harrastajaesitys usein kompassua. Jukka Linkolan sävellykset ovat raikkaita, ja elävä musiikki tukevoittaa esitystä.

Ilmapiiriin virittäytyminen voi alkaa jo teatterin alueelle saavuttua. Vastassa ovat in-tiaanipojat ja -tytöt, eivät Lno-eräänlaisia elämäntapaintiaaneja hekin.

Nuoria katsojia on ajateltu perin pohjin: käsiohjelma sisältää Hanna Huotarin laatumana voi verestää esityksen muistijälkiä.

Viidellä eri näyttämöllä

Peter Pan hahmottuu viides-

tä eri näyttämöstä. Liikkeelle lähdetään Kultasen perheen kodista, johon myös palataan. On merirosvojen laiva, Tuhoontuomitujen kallo, intiaanien telat ja kadonneiden poikien leiripaikka.

Esitys kykenee myös hyödyntämään simultaanisuuden oikealla tavalla. Näyttelijät eivät puhu tai laula toistensa päälle, vaan kullakin hetkellä on yksi päänäyttämö ja jollakin muulla näyttämöllä etenee juonen kulku kuin sivuepisodina. Toiminnalliset kohtaukset huipentuvat laivaan sijoituvassa yhteenotossa, jossa Kapteeni Koukun miehistö mrittelee Peter Panin joukkueen kanssa. Krokotiiliin puvussa liikehtivä ohjaaja on etevä.

Peter Panin yleisilme on pitkäkäti Maija Penna-Pesosen laivastuksen ansio. Hänen Mikka-mikä-maansa on iloinen ja värikkäs. Oletettavasti Kultasen perheen tyisän näköisellä kodilla on haettu kontrastia.

Jyri Ohtonen suoriutuu Peter Panin roolista kelpo tavalla. Leenana, Jukkana, Mikkona, Rouva Kultasena ja Helinä-keijuna näyttelee myös Ohtonen. Seitsemäs Ohtonen on pestattu

merirosvoksi. Mahtanevatko olla yksiä ja samoja Ohtosia kaikki?

Kapteeni Koukun keskeinen rooli on Seppo Piiraisella. Hän on ulkoiselta olemukseltaan pukua, maskia ja koukkukäteä myöten vaikuttava ilmestys, mutta näyttelijäntyö jää valtuksi. Koukun hurjuus puuttuu.

Sinikka Viirret

Peter Pan Kuhmolaisteatterissa, ensi-ilta 4.7. J. M. Barrien aiheen pohjalta kirjoittanut Ritva Holmberg. Sävellykset: Jukka Linkola. Laulujen sanat: Jukka Virtanen. Ohjaus: Leena Nuortila. Lavastus: Maija Penna-Pesonen. Puvustus: Leena Ohtonen ja Anelma Huotari. Merirosvobändi: Timo Tikka, basso, Timo Havertinen, kosketinsoittimet, Timo Kempainen, rummut, ja Eero Juntunen, saksofoni. Tehosteet: Kari Pulkkinen. Tanssit: Irlina Nuortila ja Leena Nuortila. Rooleissa muun muassa: Jyri Ohtonen, Helina Ohtonen, Seppo Piirainen, Sirkku Mallinen ja Emma Ohtonen.

Peter Pan valaa uskoa unelmiin kesäteatterissa

Kuuhon kesäteatterin esittämän Peter Panin ensi-ilta lähestyy kovaa vauhtia. Ennen esityskauden alkamista sekä näyttelijöillä että ohjaajalla ehtiä lentää vielä monta perhosta vatsassa, sillä näytelmä on kaikille siinä mukanaolijoille varsin haastava työ.

Yleisö pääsee ensimmäisen kerran seuraamaan Peter Pania Multifikankaalle sunnuntai-iltana.

Ohjaaja Leena Nuortila kertoo, että Peter Pan valittiin tämän kesän näytelmäksi tarinan kiinnostavuuden ja viehättävyyden vuoksi. Satu pyrkiä taivottamaan sekä lapset että aikuiset. Lapsille jo Peter Pan itsessään on jännittävä asia, kun taas vanhemmille juoni kertoo elävän elämän hellyyden kaipuusta.

Tarinan pääajatuksena on ohjaajan mukaan se, että kun uskoa riittää, niin pystyy mihin tahansa. Satu muistuttaa katsojiaan siitä, että pitäisi uskallata ottaa vastaan uusia kokemuksia ja uskoa unelmiin.

Vaikka näytelmä kannustaaakin unelmoiin, niin sen toteuttaminen ei ole ollut pelkkää haaveilua, vaan mukanaolijat ovat saaneet harjoitella osuuksiaan lukuisia tunteja.

Aloitimme näytelmän harjoittelun tammikuussa, jolloin kokoonnimme kerran viikossa. Toukokuussa ryhdyttiin harjoittelemaan enemmän ja kesäkuussa ei ole montaa päi-

vää mennytkään, ettemmekö olisi harjoitelleet, Leena Nuortila kertoo esityksen synnyttä.

Jännitystä ensi-iltaan saakka

Vielä tiistai-iltana Leena Nuortila myönsi, että perhosta on vatsassa teatterin takia. Ohjaamisen tekee hänen mukaansa vaikeaksi se, että mukana on niin paljon näyttelijöitä. Toisaalta hän iloitsee siitä ja pitää osallistujien runsaasta rikkautena.

Työtä ohjaajalta ja näyttelijöiltä vaatii myös esityksen monitasoisuus, näyttelijöitä kun löytyy esimerkiksi merirosvalaivasta, Kultasten kotoa ja tuhoontuomittujen kalliolta.

Mukana on sekä lapsi- että aikuisnäyttelijöitä. Nuorin esiintyjä on viisivuotias Emma Ohtonen, joka esiintyy keijuina. Nuoresta iästään huolimatta Emmallakin on näyttelijäkokemusta jo viime kesältä.

Kesäteatterissa yleisö tutustuu itsensä Peter Panin lisäksi esimerkiksi Kapteeni Koukun johtamiin merirosvoihin.

Mukana musiikkia

Leena Nuortilan ohjaamaan Peter Panin kuuluu näyttelijöiden repliikkien lisäksi myös runsaasti lauluosuuksia. Näyttelijät laulavat kymmenisen kappaletta Rajan rytmin soitta-

ijen säestämänä. Laulujen lisäksi mukana on tansseja.

Peter Panin haastavimmiksi rooleiksi ohjaaja toteaa Kapteenin Koukun ja Peter Panin roolit. Kapteenia esittää Seppo Piirainen ja tarinan päähenkilönä on Jyri Ohtonen.

Heta Ohtonen on päässyt Leena Kultaseksi, jonka Peter Pan vie näytelmän alussa Mikä-mikä-maahan.

Vähän jännittää näyttelijöiden, mutta mukavaa tämä on. Olen ollut kahtena aikaisempanakin kesänä teatterissa

Peter Pan seikkaili onnistuneesti Mikä-mikä-maassa

Kuuholaisteatterin esittämän Peter Panin ensi-ilta sujui onnistuneesti sunnuntai-iltana. Sekä ohjaaja että näyttelijät olivat tyytyväisiä suoritukseensa. Myös yleisö ihastui Peter Paniin ja seurasi esitystä herkeämättä.

Lähes koko katsomon täytännyt yleisö tarkkaili suurella hämmästyksellä, kuinka Peter Pan (Jyri Ohtonen) alussa todellakin lensi näyttämölle. Alkulaulussa Peter kertoi olevansa valmis suureen seikkailuun ja sellaiseen hän myöhemmin joutuikin.

Tarinan toisena vahvasti näkyvänä hahmona on Kapteeni Koukku (Seppo Piirainen), joka puolestaan surkuttelee kohtalonsa esityksen alussa. Koukku-parka valittaa, että häntä ei rakasta kukaan. Lisäksi vanha merirosvo joutuu toteamaan kauneutensa olevan kaipaamassa, koukkukin kun ruostuu.

Ohjaaja Leena Nuortila kertoo ensi-illan jälkeen, että esi-

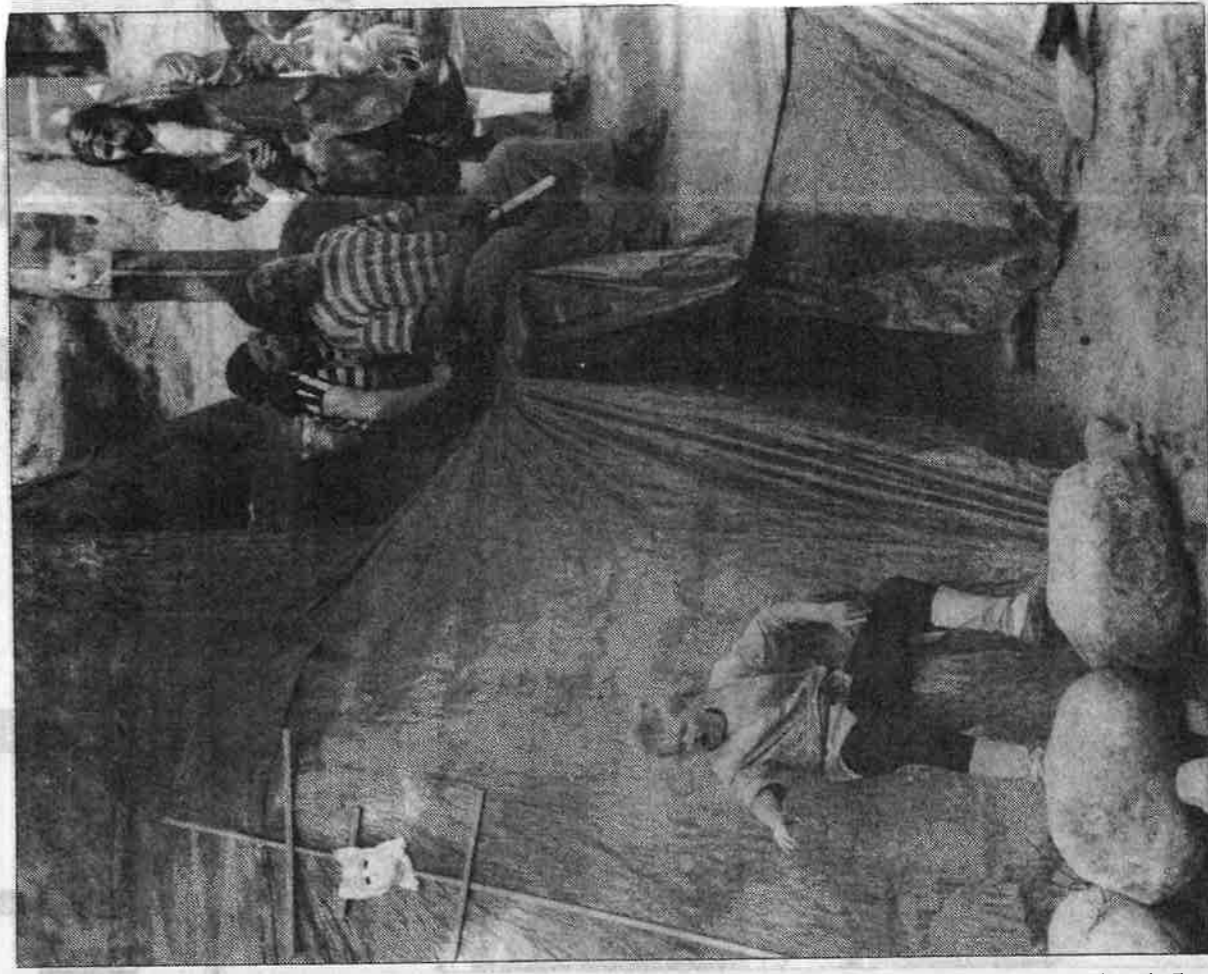
tys sujui kenraaliharjoituksia paremmin ja että hän on täysin tyytyväinen näyttämöön.

Yleisö reagoi näytelmään aika niukasti, mutta toisaalta katsojien kiinnostus pysyi yllä koko näytännön ajan. Esimerkiksi pikkulapseteivät alkanee väsyä, vaan jaksivat seurata tapahtumien kulkua, Leena Nuortila toteaa.

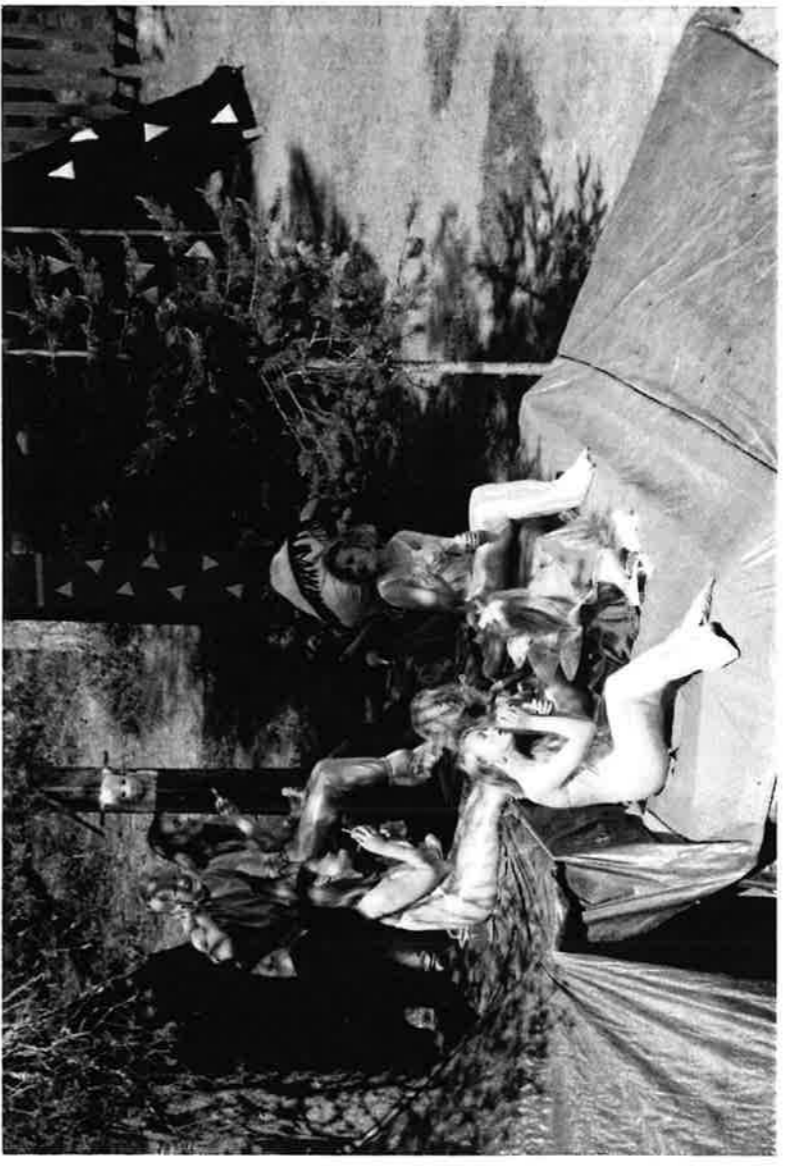
Myös Peter Pan eli Jyri Ohtonen toteaa esityksen onnistuneen hyvin. Erityisesti hän iloitsee lauluosuuksiensa onnistumisesta.

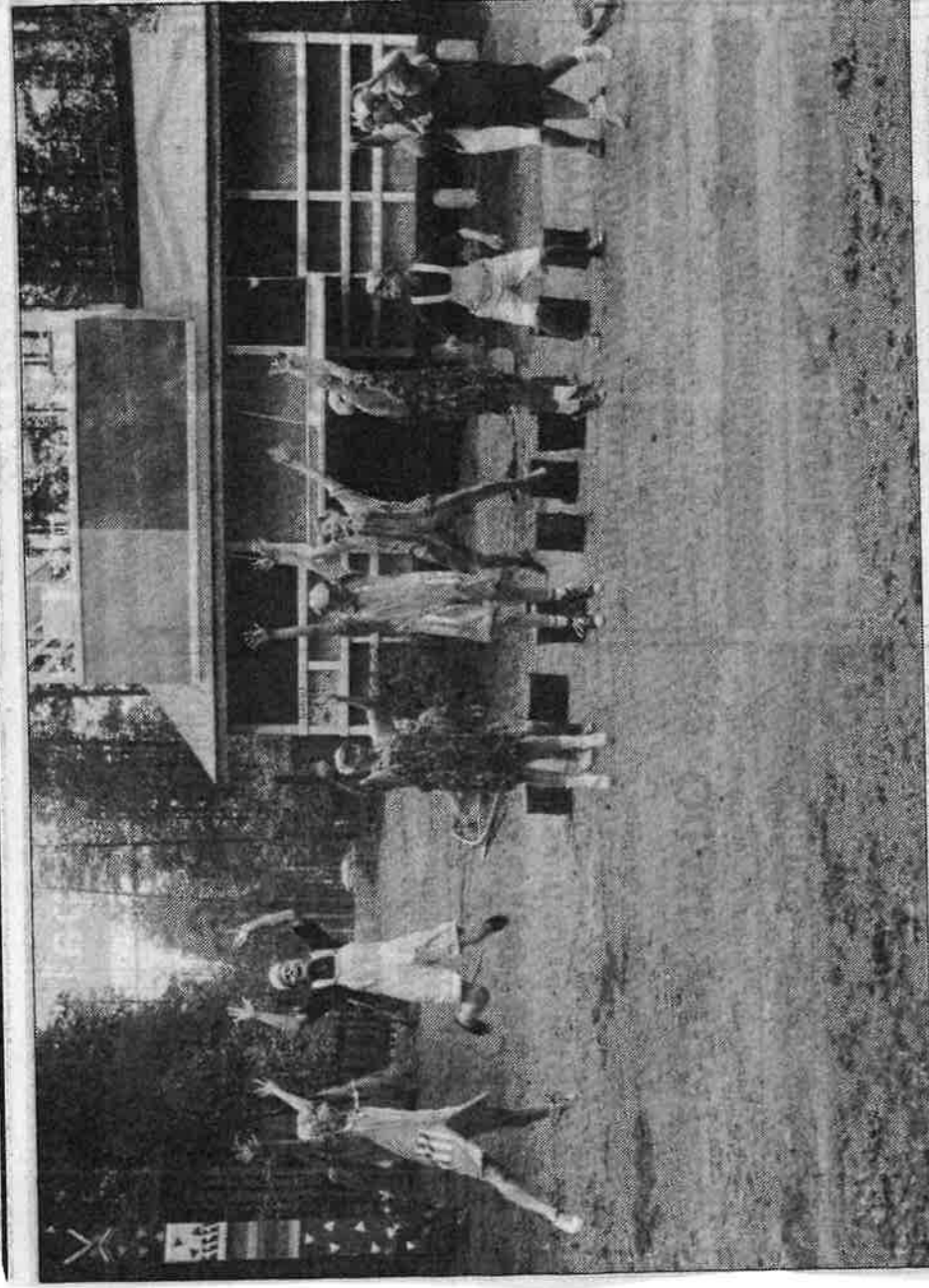
Ainoa harmillinen asia illassa olivat kuokkavieraina saapuneet suuret määrät laumia. Niitä varten kannattaakin ottaa mukaan hyttymyrkyä. (ea-h)

Peter Pan ja Kapteeni Koukku ottavat yhteen erinäisiä kertoja näytelmän aikana. Tuohon tuomittujen kallio on yksi väliin selvitteilyn areena.

Kuhmolaisteatterin esittämää Peter Pania seurasi kesän aikana noin 1500 katsojaa.

Peter Pan ja muut kesäteatterilaiset päättivät urakkansa

Kuhmolaisteatteri esitti Peter Panin sunnuntaina viimeisen kerran. Näytöksissä kävi yhteensä noin 1500 katsojaa. Ohjaaja Leena Nuortila kertoo olevansa tyytyväinen näyttelijöihin ja esitysten onnistumiseen. Hän sanoo saaneensa myönteistä palautetta yleisöltä, joten teatteriväellä on aihetta olla iloisia onnistumisestaan.

— Näyttelijöiden yhteishenki oli tänä kesänä erityisen hyvä. Uskon näyttelijöiden itsensäkin olevan tyytyväisiä työhönsä, Leena Nuortila arvelee.

Lapsiteatteria talvella

Leena Nuortila kertoo, että syksyllä Kuhmossa aloitetaan lapsiteatteri. Lapsiteatteri-

voivat osallistua yläasteikää nuoremmat. Yläasteisille on tulossa oma kerhonsa. Lapsiteatterin aläikäräjä on neljän vuoden tunteissa.

— Tarkoituksena on tehdä pienimuotoisia näytelmiä lasten ehdoilla, Nuortila toteaa.

Hän kertoo, että toiminta alkaa elo- tai syyskuussa. Suunnitelmat ovat vielä sen verran keskeneräiset, ettei ilmoittautumisaikaa ole vielä alkanut. (eah)

Kadonneet pojat, Peter Pan, Leena Kultanen ja muut hahmot seikkailivat kesän aikana yhdessätoista näytöksessä.

Kuhmolaisteatterin toiminta laajenee juhlavuoden myötä

Kuhmon Nuorisoseura ry:n Kuhmolaisteatterilla on meillä kolmaskymmenes toimintavuosi. Se merkitsee vuosien varrella tehdyn työn kunnioittamista ja uusien toimintamuotojen etsimistä.

Nuorisoseuratyön toiminta-ajatuksena on herättää ja pitää vireillä harrastusta varsinkin nuorisossa, opastaa määrätietoiseen toimintaan kotiseudun, isänmaan ja ihmiskunnan hyväksi. Nämä arvot ovat erityisesti tänä päivänä nousemassa vahvasti esiin.

Rykmentin murheenkryynistä Peter Paniin

Kuhmolaisteatterin toiminta ei ole rajoittunut pelkästään kesäteatteriin, sillä näytelmiä on esitetty myös talviaikoina. Tosin harjoittelutilojen puute on keskitänyt toiminnan kesäkaudelle. Pian valmistuva uusi Kuhmo-talo tarjoaa varmasti erinomaiset mahdollisuudet talvikaudella tapahtuvaan näytelmätoimintaan.

Kesäteatteria on Kuhmossa nähty Uiton rannalla, Kelolla ja vuodesta 1979 Multikankaalla. Tuupalan myllypiirillä käväisivät 50-luvulla "Antintalon kesävieraat", "Vetelys" ja "Pöräkyvän Profeetta". Vahvan leijmansa Kuhmolaisteatterin toimintaan ovat antaneet Unto E. Heikuran kotiseutuaiheiset näytelmät, joita esitettiin pääasiassa 70-luvulla.

Kesäteatterin ohjelmatarjonta on ollut pääasiassa kotimaisista komedioista, mutta myös vakaampaa ja puhuttelevaa teatteria on nähty, mm. Jussi Kylätaskun kirjoittama "Runar ja

Kyllikki", Reino Helismaan "Ruoska ja rakkaus" ja Kyllikki Mäntylän "Opri ja Oleksi."

Tänä kesänä nähdään Multikankaan kesäteatterissa J.M. Barrien-Ritva Holmbergin "Peter Pan"-lastenmusikaali, jonka on säveltänyt Jukka Linkola. Mukana on yli kolmekymmentä näyttelijää ja nelihenkinen orkesteri.

Lapsiteatteri uuteen nousuun

Lapsiteatterin tarkoituksena on tuottaa lapsille omia lasten esittämiä näytelmiä ja antaa lapsille mahdollisuudet harjoittaa omia luovia kykyjään. Kuhmolaisteatterin alaisena toimi lapsiteatteri vuodesta 1974. Lapsiteatterin ohjaajina 1970-luvulla toimivat Kaarina Kätkönen ja Toivo Mikkola.

Tulevana syksynä aloitetaan lapsiteatteritoiminta uudestaan. Tarkoituksena on käynnistää kaksi ryhmää, 4-6 vuotiaitten ryhmä ja 7-11 vuotiaitten ryhmä. Uusille ryhmille tullaan järjestämään nimikilpailu. Ryhmissä opikellaan ilmaisutaitoa ja tuotetaan pieniä näytelmiä eri tilaisuuksia varten.

Vahvaa kotimaista draamaa ja iloista kabareeta luvassa

Kuhmolaisteatteri kouluttaa vuosittain näyttelijöitä ja ohjaajia. Harrastajateatteriliiton järjestämään pitkän linjan koulutukseen on osallistunut Leena Nuortila ja uutena ohjaajana on opinnot aloittanut Eeva Rahikainen. Vuosien varrella vierailleet ammattiohjaajat ovat antaneet eväitä teatterintekemi-

sen joskus vaikeassakin taidossa.

Kuhmolaisteatterin talvinäytelmänä tullaan näkemään Helja Wuolijoen kirjoittama "Niskavuoren nuori emäntä". Näytelmän ohjaa Eeva Rahikainen. Esitykset ajoittuvat kevätaivalle 1994. Niskavuoret tulevat tutuiksi myöhemminkin, jatkossa on suunnitteilla työstää "Niskavuoren Heta" ja "Niskavuoren naiset".

Seppo Kämäräinen kirjoitti tilaustyönä Kuhmolaisteatterille römppäviikon iltamiin pönoisnäytelmän "Eläkeläisten Eldorado". Tämä johti yhteistyön jatkumiseen, jonka tuloksena nähdään kabaree "kyttä laskelle" pikkujoulujen aikaan syksyllä.

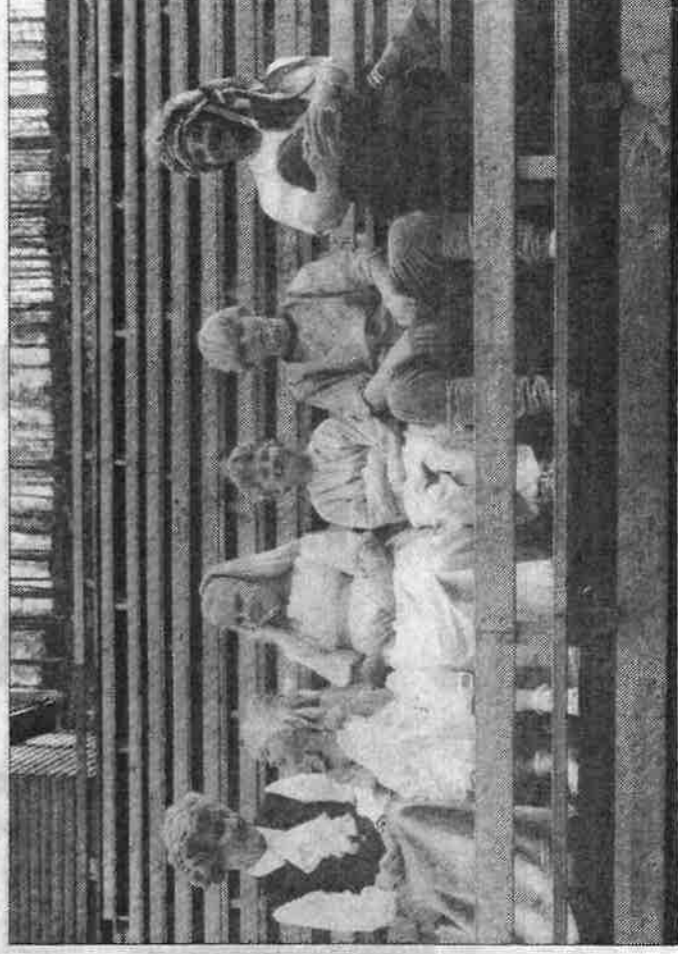
Suunnitteilla on myös oma nuorten teatteriryhmä, joka tuottaisi nuoria kinnostavia näytelmiä nuorten omasta maailmasta. Ryhmä aloittaa toimintansa syksyllä.

Teatteriharrastus – itsensä haastamista

Teatteri harrastuksena antaa paljon. Työä tehdään ihmisten kanssa ihmisille. Se merkitsee yhteisen hiiheen puhaltamista yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Toisinaan se voi tuntua raskaalta, koska se vaatii itsensä liikkoon panemista täysin.

Se on omien rajojen etsimistä ja epäonnistumisenkin kokemista silloin tällöin. Mutta ennen kaikkea se on itsensä aktiivisena pitämistä ja itsensä haastamista aina uudestaan.

Leena Nuortila

Teatteri on parhaimmillaan koko perheen harrastus. Ohtosen kuusihenkinen perhe ensi kesän näytelmässä Peter Pan.

Lapsiteatteri harjoittelee luontoaiheista näytelmää

Kuhmolaisteatterin lapsiryhmä harjoittelee näytelmää Jänismamman syntymäpäivä. Luonnonsuojeluaiheinen näytelmä esitetään talven aikana. Teatteriryhmään sopii vielä mukaan. Syksyn ensimmäisessä harjoitusillassa viime keskiviikkona oli mukana kuusi tyttöä, mutta ei ainoatakaan poikaa.

Kuhmolaisteatterin lapsiryhmä aloitti Jänismamman syntymäpäivän harjoittelun jo viime talvena. Esitykseen asti näytelmää ei saatu vietyä, sillä keuhkokuume tulivat rinnalle Vaahteramaen Eemelin harjoitukset. Jänismamman syntymäpäivän on kirjoittanut Aili Linden. Näytelmän roolit ovat eläinhahmoja, tonttuja sekä rouva ja herra. Rooleja on näytelmässä kaikkiaan kymmenkunta.

Tytöt ovat valloittaneet Kuhmolaisteatterin lapsiryhmän.

– On merkittävä ilmiö, että tytöt lähtevät mukaan ja pojat jäävät sivuun. Poikia on vaikea saada harjoituksiin, kertoi **Leena Nuortila**, joka johtaa ryhmää yhdessä **Anelma Huotarin** kanssa.

Nuorten joukossa yläasteen näytelmäkerhossa tilanne on jo toinen. Siellä poikia on mukana toista kymmentä.

Nuortila kertoi, että lapset ovat kohtausharjoituksissa ennakkoluu-

totomia ja estottomia. Heillä on tuoreita ideoita.

– Tykkään tehdä näytelmää lasten kanssa. Lapset oppivat nopeasti ja eläytyvät hyvin.

Nuortilan mukaan lapsiryhmälle ei ole asetettu kauaskantoisia tavoitteita. Lapsiryhmästä saadaan kuitenkin lapsia kesäteatteriinkin ja heidän mukanaan tulee myös aikuisia toimintaan. Teatteria pyritään tekemään kaikille ikäluokille.

Lapsiryhmään voivat tulla mukaan pienetkin.

– Viime vuonna meillä oli mukana lapsi, joka ei osannut vielä lukea. Pienet sopivat pikkutonttujen rooleihin, soviitelti Nuortila tehtäviä.

Kuhmolaisteatterin lapsiryhmä toimi jo 1970-luvulla, jolloin **Toivo Mikkola** ohjasi lapsiteatteria Tönlässä ja Multikankaalla. Silloin lapset esittivät muun muassa **Peppi Pitkätossun**. (ak)

Kuhmolaisteatterin lapsiryhmän harjoitukset ovat alkaneet. Harjoiteltava näytelmä on Jänismamman syntymäpäivä. Lapsia ohjaavat Anelma Huotari ja Leena Nuortila (oik.)

Perjantaina 2. kesäkuuta 1995

Harjoitukset alkoivat puolen metrin hangessa

Lapsiteatteri Sulka-hattu esittää näytelmän "Pessi ja Illusia" ensimmäisen kerran sunnuntaina Kalevalakylän teatterissa. Harjoitukset seuru aloitti toukokuun puolessavälissä puolen metrin paksuisessa hangessa.

Ensi-iltansa sunnuntaina saavan Pessi ja Illusia-näytelmän esityspaikalla Kalevalakylän teatterissa on kova hässäkkä päällä. Ohjaaja **Leena Nuortila** opastaa nähtiä, leppälintuja, hiiriä, lumikkoo, luttia, kimalaisia ja monia muita metsäneläimiä esittäviä lapsia.

Lapsiteatteri Sulkahattu on kokenut monenmoisia olosuhteita toukokuun puolessavälissä alkaneiden harjoitusten aikana.

– Kun harjoituksia aloitettiin oli puolimetriä lunta maassa ja nyt mittari näyttää hellelukumia, Nuortila kuvailee. Esityspaikka on Nuortilan mielestä näytelmän kannalta hyvä, mutta siltä puuttuvat tärkeät huoltorakennukset. Näyttelijät joutuvat olemaan aivan säiden armoilla.

Euroopassa soditaan

Kirjailija **Yrjö Kokko** kirjoitti "Pessin ja Illusian" joululahjaksi lapsilleen sota-aikana korusssa ollessaan. Tästä joulun näytelmän valitsevana teemana on hyvän ja pahan välinen taistelu. Luonto ja eläimet kuvastavat hyvyyttä ja taikapainoa. Ihminen aiheuttaa eläimkunnalle uhkaa aloittamalla sodan. Alkuperäisessä **Mat-**

Pessissä ja Illusiassa näyttämöllä seikkailee monenmoisia eläinhahmoja. Kaikki 24 näyttelijää ovat tyttöjä.

Niemen näytelmäsovelluksen käsikirjoituksessa sota on hyvin keskeisessä asemassa. Vaikka aikaa siitä on kulunut viitisikymmentä vuotta, aihe on edelleen ajankohtainen.

– Koska näyttelijät ovat lapsia, täytyi käsikirjoitusta keventää huomattavasti, Nuortila kertoo.

"Pessi on kiltti ja vähän alakuloinen"

Näytelmäseurueen yli kaksikymmentä tyttöä ovat sisuk-

kaasti polkeneet harjoituksiin säällä kuin säällä. Eihän sitä jaksa kovin pitkää aikaa ilman taukoa harjoitella. Tyttöillä ei suinkaan ole kahvitaukoa vaaran tonttumisen onnistuu karkien ja mehun avulla. Jako on tarkkaa, jokaiselle yksi lakupötkö ja kolme hedelmäakosta.

Kymmenvuotiaalle **Katriina Kähköselle** alias Pessille näytteleminen on aivan uusi kokemus. Sitä on kyllä vaikea harjoituskia seurata uskoa; niin peikkomaiselta Pessi näyttämöllä vaikuttaa.

– Pessi on kiltti ja vähän alakuloinen, kun sillä ei ole ystäviä, Katriina kuvailee hahmo-

aan.

Tarja Sääski kertoo Illusian olevan iloinen ja avoin. Kaksitoistavuotias Tarja on tuttu jo aiemmasta **Prinsssi ja Supermies**-näytelmästä.

Lavastus on tehty luonnonmateriaaleista

Näytelmän lukuisat eläinhahmot katoavat mukavasti lavastaja **Seppo Piiraisen** luomaan kultissimetsään. Kun tarkasti katsoo, niin jonkun mätään takaa pilkistää jäniksen korva ja lammenrannassa kalvoja vaanii karhu. Koivussa lavat närhet.

– Närhet ovat uteliaita. Ne

ovat joka paikassa nuuskimassa ja ne juoruilee kaikki asiat, närhet **Emmi Jauhiainen** ja **Tuire Sirviö** kertovat. Emmi valittaa, että puussa ei ole mukavaa olla, kun siellä on kirvoja.

– Lavastuksessa on käytetty pelkästään luonnonmateriaaleja. Tarkoituksena on saada aikaan mahdollisimman aidon näköinen metsä. Piirainen kertoo.

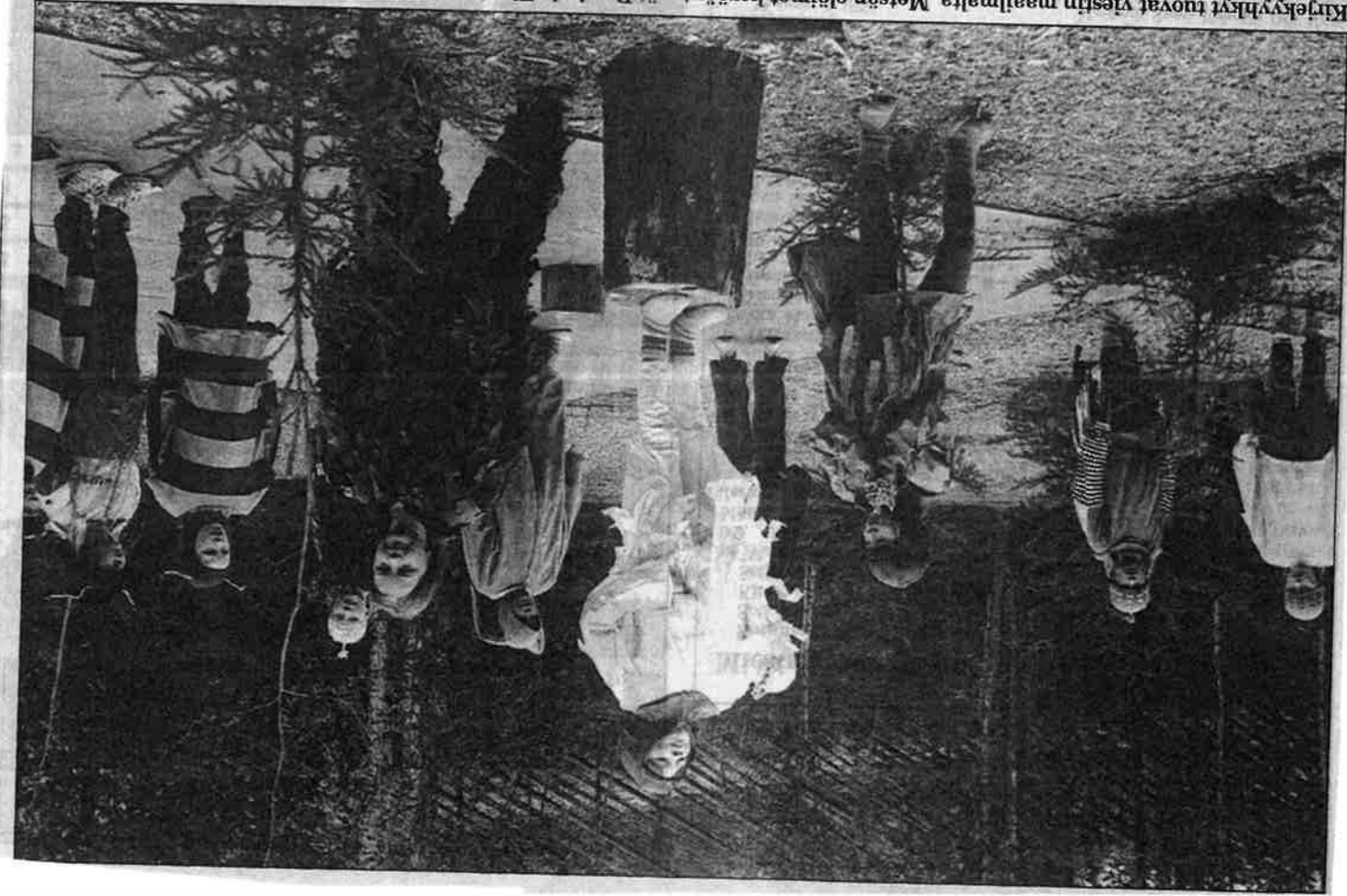
Lavastusmateriaaleina löytyy havuja, turvetta, heinää, keloja ja lähes kaikkea mitä metsästä löytyy. Lavastus ei ole vielä aivan valmis. Piirainen kertoo, että lavasteet hakevat vielä vähän paikkaansa. (sm)

Katriina Kähkösen esittämä Pessi edustaa näytelmässä epäuskoa ja epäilyä.

Pessi ja Illusia seikkailivat Kalevalakylän teatterissa

Pessi ja Illusia seikkailivat vielä kahdesti Kalevalakylän teatterissa Kuumossa. Kesän viimeiset esitykset ovat tänään lauontaina ja huomenna sunnuntaina. Ne alkavat klo 18.00.

Kirjelyhykyt tuovat viestin maailmalle. Metsän eläimet kerääntyvät Pessin ja Illusian kera kuuntelemaan sitä. Pessin roolissa on Katriina Kähkönen, Illusiana Tarja Sääski sekä kirjelyhykyinä Pipsa Malinen ja Leena Haikonen.

Sulkahattu-teatterilta kuumolais-versio Pessistä ja Illusista

Kuumo
Soli Riipula-Vahaho

Rooliasuihin pukeutuneet lapset juoksentelivät ympäri Kuumon Kalevalakylän kesäte-

aternaluetta - lämpimikköon, sillä lämpöasteita on vain muu-

tama. Ohjaja **Leena Nuorti-**

la pyytää lapsia rauhoittu-

maan paikalleen. Pessi ja

Illusia-näytelmän harjoitukset

ovat alkamassa. Edessä on

ensimmäinen läpimeno, ja esi-

tyksillä on neljän päivän päästä.

Lavasteet on asetettu paikol-

leen.

Näytelmä perustuu **Yrjö**

Kokon Pessi ja Illusia-kirjaan,

jonka pohjalta on tehty useita

näyttämösovituksia. Kuumo-

laisen lastenteatteri Sulkaha-

tun esittämä versio on **Matti**

Niemenen käsialaa ja sitäkin

rankasti lyhennetty.

Leena Nuortila vaihtelee,

että varsinaiselle esityspaikal-

le päästiin myöhään, sillä

paikat olivat pitkään lumen-

peitossa. Koululuokassa rooli-

henkilöt ovat jo kevään aika-

na tutustuneet tarinaan ja yrittäneet sisäistää sitä. Esi- Aluperin mukana oli pari poi- neta. Nuortila kehuu ohjata- "Upea porukka. Tosi inostu- on tehty täysin tyttövoimn- Aluperin mukana oli pari poi- neta. Nuortila kehuu ohjata- kaa, mutta ohjajan arvion- mukaan he säikähittivät energi- lapsille vain omia ajatuksiaan purtavaksi, vaan on kuulostel- lut ja toteuttanut melkoisesti myös lasten ideoita. Lasten ajatukset ovat aitoja, ja niiden toteuttamisen myötä tarina tu- lee nähtävä lasten silmiin. Myös teatterin Sulkahattu-nimi on heidän ehdottamansa.

Pessi ja Illusia on vertausku- vallinen satu, jonka rungon muodostavat hyvän ja pahan väliset ristiriidat. Illusia edus- taa uskoa ja luottamusta. Pessi epäuskkoa ja epäilyä. Vilpili- syiden synkkä vertauskuva on Ristiluuki. Yrjö Kokko kirjoitti sadun jätkosodan aikana rnta- malla ja omisti sen omille lapsilleen.

Näytelmän ensi-ilta on ensi- sunnuntaina klo 19.30. Muut esitykset ovat 7.6., 11.6., 14.6., 18.6. klo 19.30 sekä 13.8., 19.8., 20.8. klo 18.00. Näytelmän on tuottanut Kuumon Nuorisoseu- ran Kuumolaisteatteri.

Kuuholainen Pessi ja Illusia

Kaikki halukkaat mukaan

missä mikin tapahtuu.

työpaikalla on etsitty paikat,

na tutustuneet tarinaan ja

tyrittäneet sisäistää sitä. Esi-

Aluperin mukana oli pari poi-

neta. Nuortila kehuu ohjata-

kaa, mutta ohjajan arvion-

mukaan he säikähittivät energi-

lapsille vain omia ajatuksiaan

purtavaksi, vaan on kuulostel-

lut ja toteuttanut melkoisesti

myös lasten ideoita. Lasten

ajatukset ovat aitoja, ja niiden

toteuttamisen myötä tarina tu-

lee nähtävä lasten silmiin. Myös

teatterin Sulkahattu-nimi on

heidän ehdottamansa.

Kuuholainen Pessi ja Maarti

Kevät on tullut, ja leppäilmä (Eija Heikura ja Maarti

Karppinen) rakentavat pesää. Pessi (Katriina Kähkönen) on

matkallaan sattunut pesänrakennuspaikalle.

Kuuholainen Pessi ja Illusia

Kaikki halukkaat mukaan

missä mikin tapahtuu.

työpaikalla on etsitty paikat,

na tutustuneet tarinaan ja

tyrittäneet sisäistää sitä. Esi-

Aluperin mukana oli pari poi-

neta. Nuortila kehuu ohjata-

kaa, mutta ohjajan arvion-

mukaan he säikähittivät energi-

lapsille vain omia ajatuksiaan

purtavaksi, vaan on kuulostel-

lut ja toteuttanut melkoisesti

myös lasten ideoita. Lasten

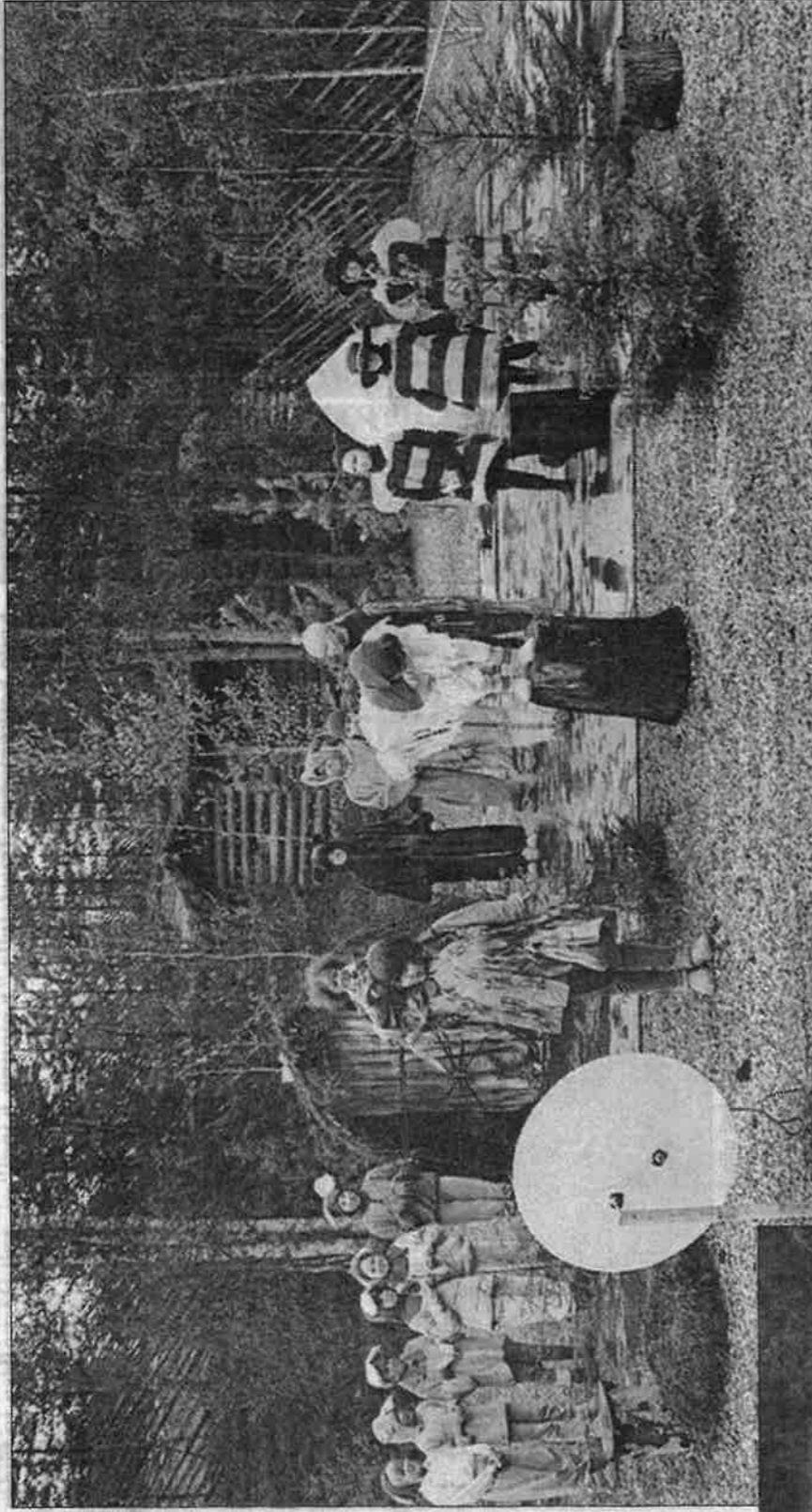
Niin totta ja niin satua Pessi ja Illusia

Satu Pessistä ja Illusia on monessa kohden todempi kuin arkielämä. Sulkahattu-ryhmän riemastuttava Pessi ja Illusia-näytelmä lähti kesälomalle palatakseen elokussa kolmella esityksellä Tönölään.

Tämän sarjan viimeisessä esityksessä sunnuntai-iltana koko näytelmä oli vähällä peuruunta, kun ravakka ukkoskuuro pyyhkäisi seudon yli.

Seppo Piirainen otti kuitenkin viisitoista minuuttia ennen esitystä lastan ja veteli penkit kuiviksi yleisön tulla.

Närhet, leppälinnut, karhut, hiiret, mehiläiset, puput, hämähäkki ja tietysti päähenkilöt odottivat puvuissaan yleisöä.

Herttainen ja aina hyvään uskova Illusia Tarja Sääski ja helytystä pessimisti Pessi, Katrina Kähkönen.

Pulut toivat viestin, että rauha on tullut. Pessi ja Illusia meni kesätauolle.

Valitettavasti sitä tuli vain kourallinen, muttei se ei esityksen aitoutta haitannut.

Pessi, suloinen epäusko ja epäilyls pörröhuksineen oli hellyttävä peikko. Illusia, kuin toisesta maailmasta täynnä uskoa ja luottamusta, sopeutuva, vaikka vilpillinen ristiliukki vetkin siivet.

Aina raskaana oleva hiiriäiti lukuisine lapsineen edusti har-

maat arkipäivää, jossa vähäisestä ruokavaroistaankin voit antaa tarvitsevalle.

Närhet koreissa vaatteissaan olivat joka paikassa ja kertoivat kaiken mitä näkivät.

Herra ja rouva Leppälintu edustivat keskivertoperhettä, jossa otetaan mittaa kumpi sanoo, missä kaappi seisoo. Ame-

rikan piisami well, well äveriäs lahjoittaja toi komeasti talon

Pessille ja Illusialle.

Kirjekyyhkyt olivat kyllä ylivetojuttu. Nämä pulleat taapertaja laukkuineen sekaistin ilmansuunnista ylsivät huikkeen roolisuoritukseen.

Lumikko pääsi nahkastaan, pihlajia pelasti Illusian hengen ja pessimisti Pessikin säilyi hengissä Illusian ansiosta.

Koko näytelmä on tosi hyvä juttu. Toivottavasti ne, jotka

eivät kevätkaudella ehtineet mainion esityksen katsojien joukkoon korjaavat asian elokuulla, silloin Pessi ja Illusia näyttävät taas mitä kaiken voitava rakkaus saa aikaan.

Näytelmän ohjaa **Leena Nuortila**, lavasteet ovat Seppo Piiraisen. Sattuballaadin on Yrjö Kokon aiheen mukaan näytelmäkirjoittanut Matti Nieminen. (ls)

Pessin ja Illusian tyttöenergiaa Kuhmossa

Määräänkolosta pistää esin pörröinen pää, kovunhaarasta eroittuu närheksi pukeutunut näyttelijä, kimalaisen raidat viihähtävät pesään suulla. Pessin ja Illusian esittäjät ovat maastotuneet ennen esityksen alkua. Luonto herää yhtä aikaa Pessin kanssa.

Kuhmolaisteatterin lapsiryhmästä muodostettu Sulkahattu-teatteri on toteuttanut Yrjö Kokon satuballaadin Pessistä ja Illusiasta Kalevala-kylän kesäteatterin. Kesäteatterikauden Kainuussa aloittanut näytelmä on viehättävä, sympaattinen

esitys, joka ylittää perinteisen koukunäytelmän kärkeuden.

Leena Nuortilan ohjaama ryhmä on tavoittanut luontevuuden keskittymällä toimintaan. Nuortila on myös rytmittänyt näytelmän oivallisesti valituin musiikkipätkin. Rumpu tahdittaa ristilukin askelleet, viulu korostaa tarinan herkkyyttä, ja englantia solkaavan piisamin saappaissa on jazzin letkeys. Leppälintu istuu pesässään ja soittaa huilua.

Eläimistä on haettu myös luonnekuvia. Närhet kailotta-

vat kunkin kuulemansa pitkän metsää, arka hiiripokki seistäilee toistensa hännissä kinnä, ja kirjekyyhkystistä tulee pöntevuudessaan koomisia kirjepuluja.

Lasten tulkintia tuo hyvin esille Yrjö Kokon sadun sanoman, sen kauneuden ja uskon siihen, kuinka tyvä voittoa pahan. Sodan ja rauhan vastakkainasettelu on läsnä tarinassa, jonka Kokko kirjoitti jatkosodan aikana rintamalla omille lapsilleen. Lumikon kohtalossa tulee konkreettiseksi myös kevään voitto tal-

vesta, valkeasta kuulemasta. Taannoin Suomessa puhuttiin paljonkin sikaenergiaa, viime aikoina myös tätienergiaa. Kuhmolausten Pessi ja Illusia on toimehastaa tyttöenergiaa. Alun kolmannella kymmenelle yltävä tyttöporukka näyttölee nyt Kuhmossa tosissaan.

Sinikka Viirret Kuhmolaisteatterin lapsiryhmä Sulkahattu: Pessi ja Illusia. Ensi-ilta Kalevala-kylän kesäteatterissa 4.6. Yrjö Kokon aiheen mukaan näytelmäksi kirjoittanut Matti Nieminen. Oh-

jaus: Leena Nuortila. Lavastus: Seppo Piirainen. Roolissa: Katrina Kähkönen, Tarja Sääski, Emmi Jauhiainen, Tuure Sirviö, Eija Heikura, Maarit Karppinen, Sella Pieminiemi, Mimma Karppinen, Tiina Tefler, Elisa Ahtonen, Heimi Mäkinen, Anna Heikkilä, Hanna-Leena Kyllönen, Virpi Kilponen, Heidi-Maria Kärnä, Tiina Komulainen, Milla Piirainen, Anna-Maria Laitinen, Mari Haikonen, Pipsa Malinen, Leena Haikonen, Paula Piirainen, Anna-Maija Väisänen ja Eeva Jauhiainen.

Leppälinnut pessimispuuhissa. Roolissa näyttelivät Eija Heikura ja Maarit Karppinen. Soili Riepuola-Vähäaho

Ka, siltäpä se kuulostaa, tämä elämä

Onko sitten niin, että hän on metsuri, joka uneksi olevansa näyttelijä vai näyttelijä, joka herätessään huomasi olevansa metsuri?

Onko sitten niin, että sen on jotakin väliä, jos mies on kerran sama?

(Tapahtuu kuumolaisessa mon-tussa, josta piti tulla hiihtokeskus. Kun ei tullut, tuli kesäteatteri. Rintessä 700 katoisjapaikkaa. Rinteiden takana ampu-marata. Taustana linnunlaulu.)

LEHTIMIES: Ettäkö Kauko Huusko ko? No, Kuhmon Nuorisoseuran puheenjohtaja. Kesäteatterin näyttelijä ja la-vastaja. Järjestelijänä jo toista-kymmentä vuotta, niitä juokse-via. On sarkaa ompelukonnees-ta kirveeseen. Avovaimo.

Ammatilla metsuri, kun tuli heittäytyneeksi Metsähallituk-sen völijyn -51 eikä sitä pois-kaan ole osannu lähtyä, jos vaikka työttömyys tullee, ku-katies.

Mutta että metsuri teatterin palkkeilla? Minkä herran täh-den?

KAUKO: (herahtaa nauruun) Tottapa sitä on jomimmoinen kylähullu... Kuhmossa on 14 000 asukasta, meitä teatte-riin aktiivisia yhen romillen ver-ran... perinteitä vaalia kun ih-miset oottaa, että jotakin esi-tämme... Minulla nyt yheksäs-toista vuosi peräkkään (nauraa) sehän tulee tämä juttu nyt vuotta liian aikasin... Vaikka olinhan minä yhen kesän jo -63, kun harjoteltiin Rykmentin murheenkrymiä Kainuun nuo-riseurojen Suurjuhliin Kuh-mossa...

LEHTI: (muka tarkasti tietäen) Koliistimen ukkona olit jo -68 kansalaisopiston Seitsemässä veljeksessä. Nyt olet Suihkon ukkona Oprissa. Ukkona usias-ti?

KAUKO: (katsoo ovelasti) Ka, sitä ku on niin vanha ja ukon näkönen luonnostaan. Kerran menin parturissa käymään... se kysy, miten leikataan... sanoin että tee minusta 30 vuotta nuo-remman näkönen... mitähän se sano, että voi mahoton! (nauraa makiasti.)

II näytös

(Tapahtuu toisessa rivissä.

Näyttämöllä mm. Metsähalli-tukselta kohtuuhintaan ostettu huoltorakennus ja Huuskon ra-kentama kyläkauppa. Ei tuule. Hulkon kamera räpsyyy.)

KAUKO: (arvoituksellisesti) Kyllä se kohta hajoaa, tuo ka-mera...

LEHTI: (ei ole huomaavinaan, tarkistaa papereista) Hanka-rannassa synnyit 8-lapsiseen katraaseen, kaikki nykyään 45-65 vuoden haarukassa. Suu-reenko maalimaan et kalpaa, Parviaisten ja Tapanisten per-rään?

KAUKO: (nauraa hörähtää) Ka, en. Sen verran järkiä on perkala... Ja niinhän se Oprissa sanoo Suihkon Ukkokin...

SUIHKON UKKO: Kävin mie-

nuorempi olin. Viipurin kau-punnissa asti mie kävin. Vaan en mie sinne päiväkskään jää-nyt. Kiireellä mie pois tulin.
KAUKO: Ei se kuulostanu kiinnostavalta, siellä. (pistää tupakaksi) Kiireisemmäksi on elämä mennä ja joskus vaikut-taa, että ihmiset laiskistuu. En-nen kulettiin perukasta hiihtä-määllä tansseissa, nyt kun tun-tuu, ettei kilometriä jaksaa il-man autoa... Mutta jos urheilija ei enää voi kilpailumatalla ajjaa ku lihaksat jäykistyy, niin

Sen verran kaupunkilaismet-

suri, että tshekkitaansijoille piti leuhkia kun on kolmanneksi suurin kaupunki pinta-alal-taan, ihan sinä Lonttoon ja Tokijon perässä. Sotkamoon ei ole sen takia tarvinnu pysäh-tyä...

KAUKO: Omalta kohaltani ku-terveytenpäiviä riittää ja laa-jemmasti, että ihmiset saisi rauhassa ellää. Työtä niille, jot-ka halluais, ja jotka ei halluais, niille voitais opettaa työnte-koa...

LEHTI: (katsoo kelloa, vaikka ei ole)

KAUKO: Tämä on vapaehtos-ta hommaa, muttia kun alkaa niin se on pikkusen pakko. Ja vastuuntuntosia ovat olleet tä-näkin kesänä. Kuulostaa, että ottavat tosissaan... No, syksyllä tuntuu niinku olis saanu vähän tarpeekseen...

LEHTI: (kepeästi) Ettäkö puunkaato taas alkaa maittaa?

KAUKO: Pakkohän se on... (Lähtevät teatterilta. Ei tausta-musiikkia. Ammunta on päät-tynyt.)

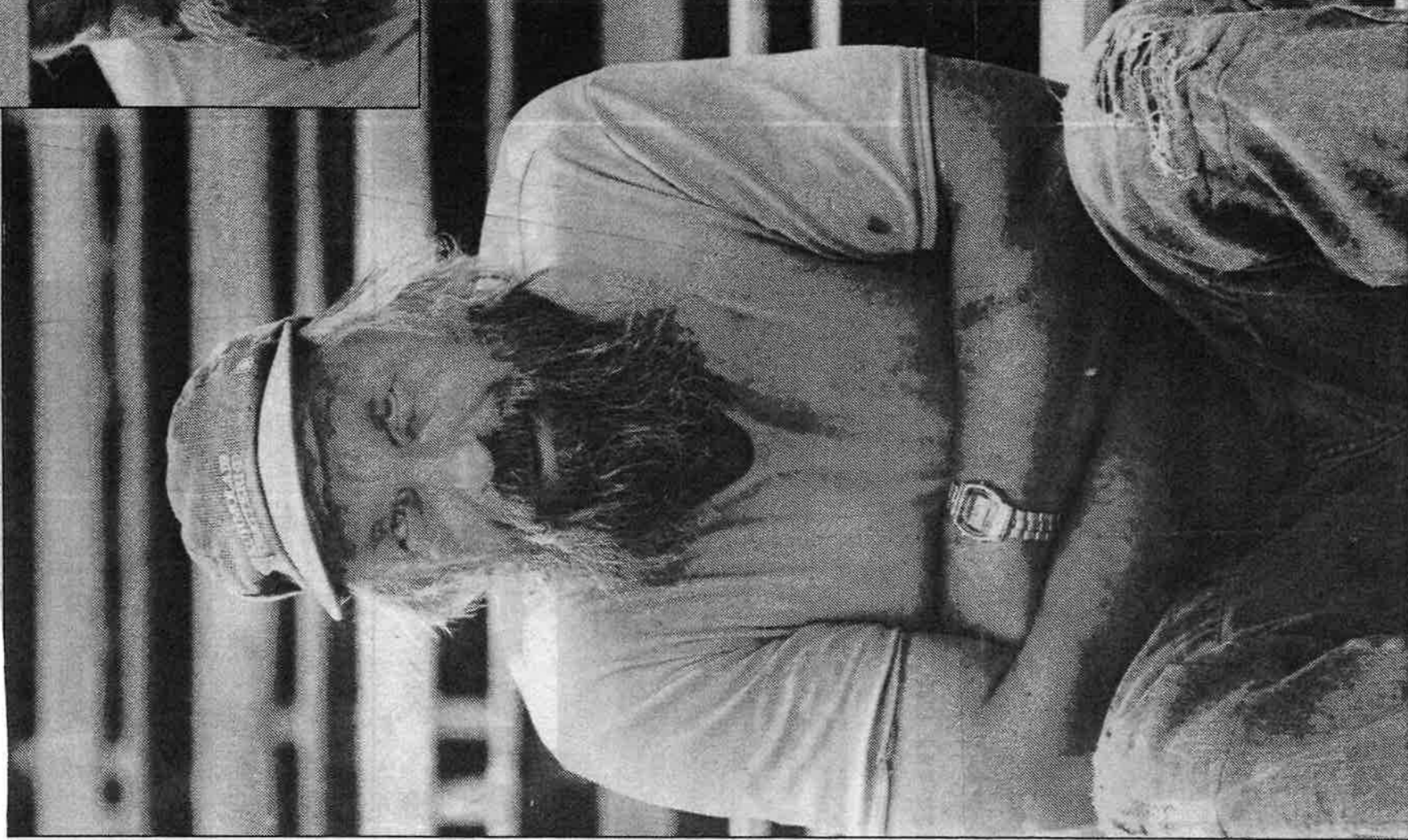
— ESIRIPPU —

Kuvaus:
Kari Hulkko
Käsikirjoitus:
Jorma Lehtola

Sitä pitää unneuttaa ittensä näyttämöllä... Näin minä ym-märtäisin.

Puunkaato ja näyttöleminen... ? sikäli erilaista, että kauhana toisistaan... Vaikka tekijä mitä tahansa, sammaa kulttuuria se on...

onko se vähän tosikoksi mennä? vai miltä se kuulostaa? (virmis-tää kulumien alta)

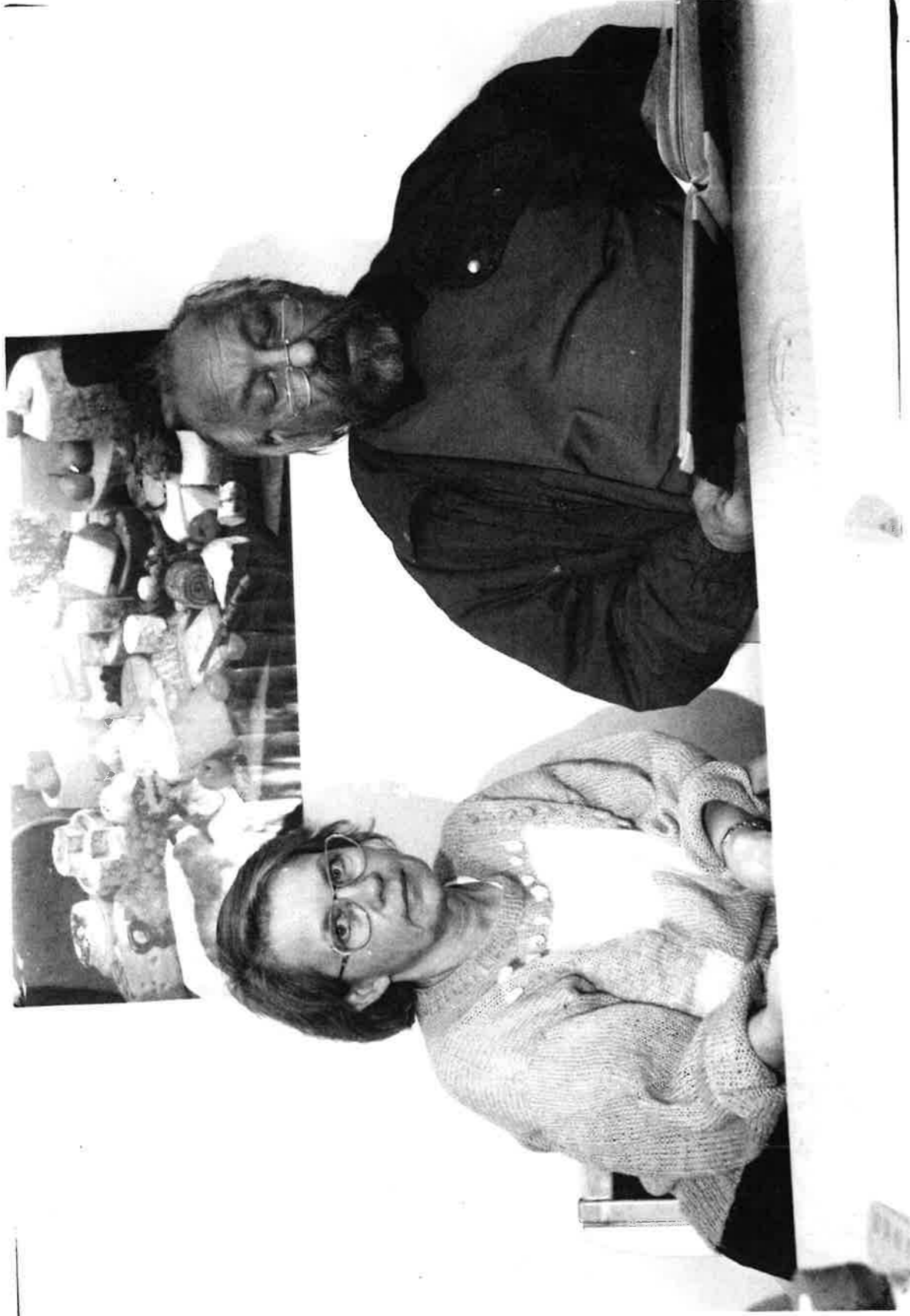
KAUKO: (melkein itsekseen) Jos kehitys mennee tähän suun-taan, niin onko se hyväksi? tek-keekö se yhtään onnellisem-maksi? en tiää...

III näytös

(Milieu sama. Ukot samat. Lä-histöä kuuluu ammuttaa.)

KAUKO: (pohtien) Ettäkö eri-laista puunkaato ja näyttölemi-nen? Sikäli, että ovat kaukana toisistaan... mutta tekijä mitä tahansa, sammaa kulttuuria se on.

Metsuriksi? Ka, ei sitä sillon tar-vinnu ammattia valita, 50-luvun alussa. Ei olhu muutakaan...

Lauantaina 9. toukokuuta 1992

Kauko Huusko jatkaa edelleen teatterin keulilla

Kauko Huusko valittiin kolmannentoista kerran Kuhmon Nuorisoseura ry:n Kuhmolaisateatterin puheenjohtajaksi.

Johdokuntaan valittiin erovuoroisten tilalle: Timo Heikkilä ja Sirkku Malinen.

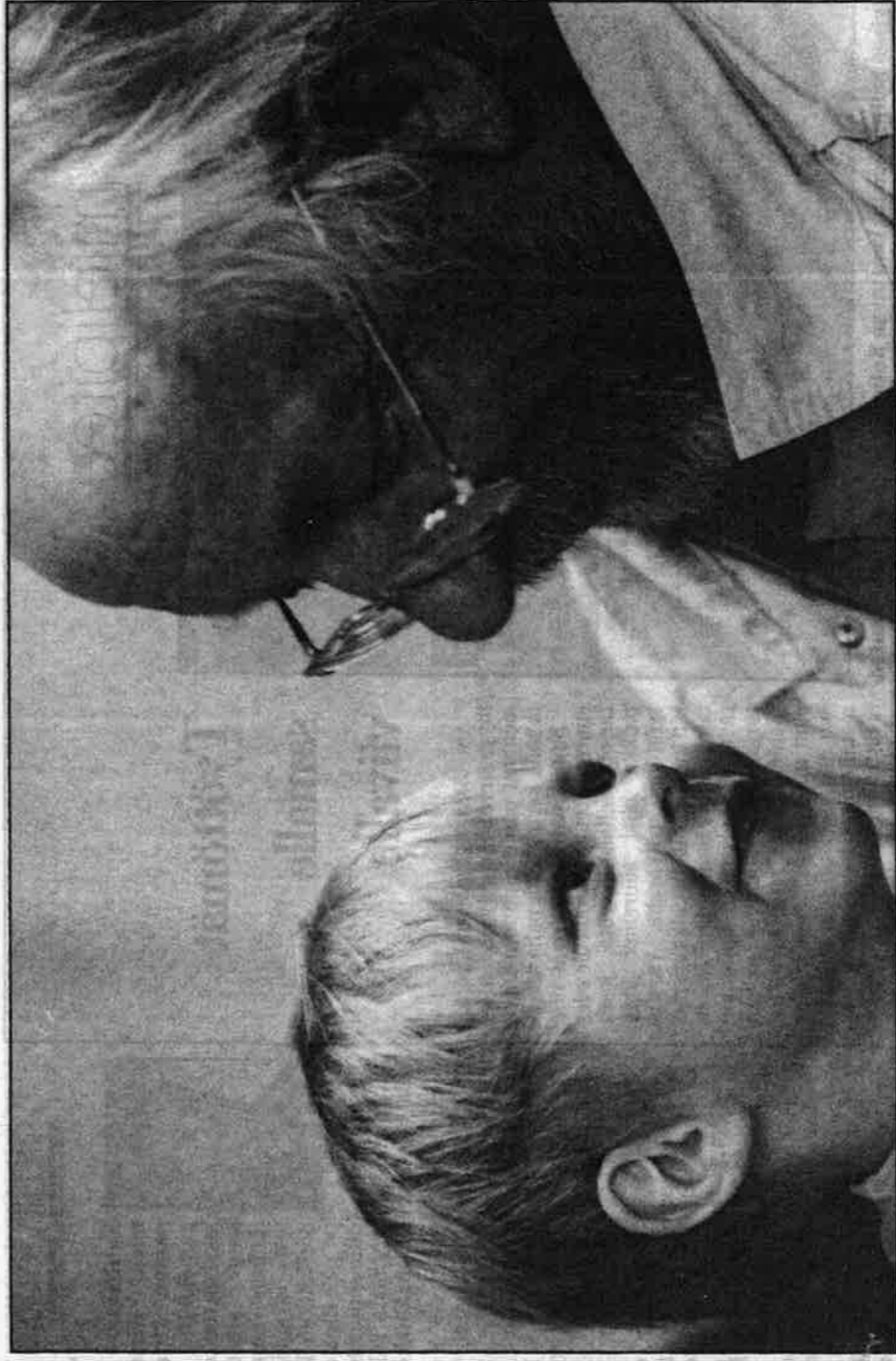
Entisinä jatkavat Heikki Piirainen, Leena Nuortija, Pentti Lampila, Kari Pulkkinen, Kyösti Pulkkinen ja Tapio Pääkkönen.

Tilintarkastajiksi valittiin Veikko Komulainen ja Erkki Airaksinen sekä varalle Antero Kokkonen ja Kauko Huusko.

Edustajiksi Kainuun Nuorisoseurojen Keskusseuran syyskokoukseen valittiin Kauko Huusko, Tuija Pääkkönen ja Pentti Lampinen.

Oulun läänin harrastajateattereiden yhteisjärjestön syyskokoukseen valittiin edustajiksi Pentti Lampinen, Kyösti Pulkkinen, varalle Veikko Huotari ja Väinö Heikura.

Kokouksen puheenjohtajana toimi Timo Heikkilä ja sihteerinä oli Kyösti Pulkkinen.

Juha-Matti Huusko, 5-vuotta ja Kauko Huusko ovat molemmat kokeneita kesäteatterintekijöitä.

Kevyesti kabaree...Cellu Light...

Kuhmolaisteatterin uusin aluevaltaus on kabaree, joka tulee ensi iltansa syksyllä. Kabaree on nimeltään: Kyytiä läskeille.

Tosin jo viime syksynä teatteri väläytti perukkalitamissa millaista elämä on Eläkeläisten Eldoradossa. Tämän kabareen maailman ensi-ilta oli marraskuun 7. päivänä vuonna 1992.

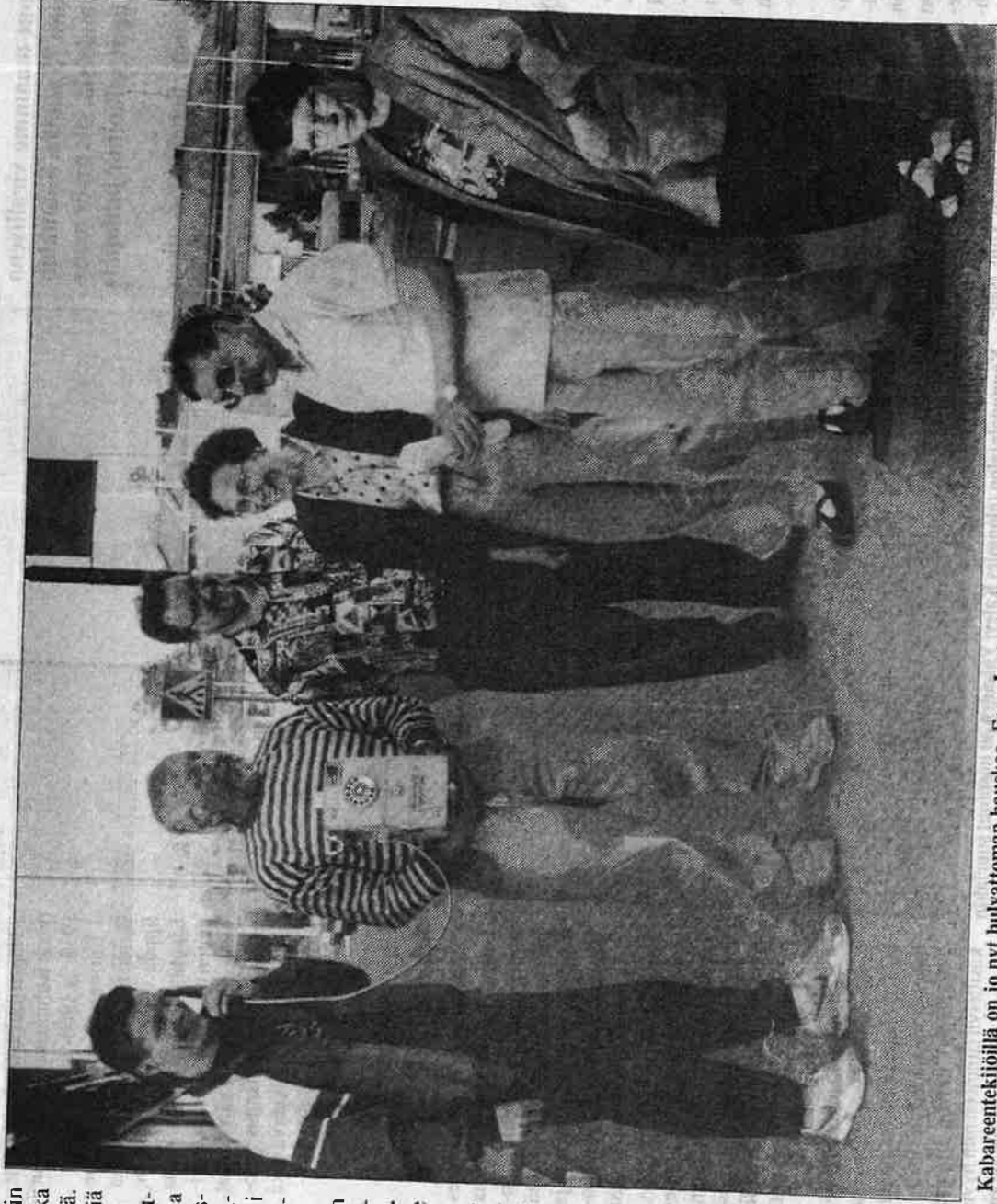
Kyytiä läskeille -kabaree on suunniteltu ravintolamillööhön. Käsikirjoittaja **Seppo Kämäräinen** sanoo, että kabaree on syntynyt tiimityönä.

— Jokainen rooli on tehty tietylle henkilöille. Olen kirjannut, mitä tiimin jäsenet ovat sanoneet. Vaikka tämä on kabaree, niin silti tämä ei ole pelkkää hömpää vaan tähän sisältyy vakavaakin asiaa, kertoo kirjoittaja.

Tapahumapaikkana kuntosali

Tapahumapaikkana on kuntosali nimeltään Cellu Light. Kuntosali jota johtaa Kyösti Laitinen. Mies käyttää korsettia, jotta kehittää esiintyäkseen kuntosalin johtajana.

Apuna hänellä Eero Piirainen, joka on hieman yksinkertainen, harrastajanäyttelijä.

Kabareentekijöillä on jo nyt hultvattoman hauskaa. Eero Juntunen innostuu veivaamaan numeroa Kauko Huuskon "kännystä". Tuomo Määttä, Aila Pulkkinen, Seppo Kämäräinen ja Leena Nuortila seuraavat vastaako kukaan.

Asiakkaina Cellu Lightissa käy Carita Pääkkönen, hienos-torouva, joka bodaa miehensä kehotuksesta ja Vaima Heikkinen vauhtimimmi, joka on houtellut mukaan uudesta karsivan ensikertalaisen Sanelma Ohtosen.

Kuntosalle tulee myös Ulla Kääriäinen, joka haluaa selkän-sä ja jalkansa kuntoon. Jalat ovat kärventyneet taanoin so-lariumissa ja sitten on vielä poloinen Sanna Leinonen, joka lahtuu ja lahtuu.

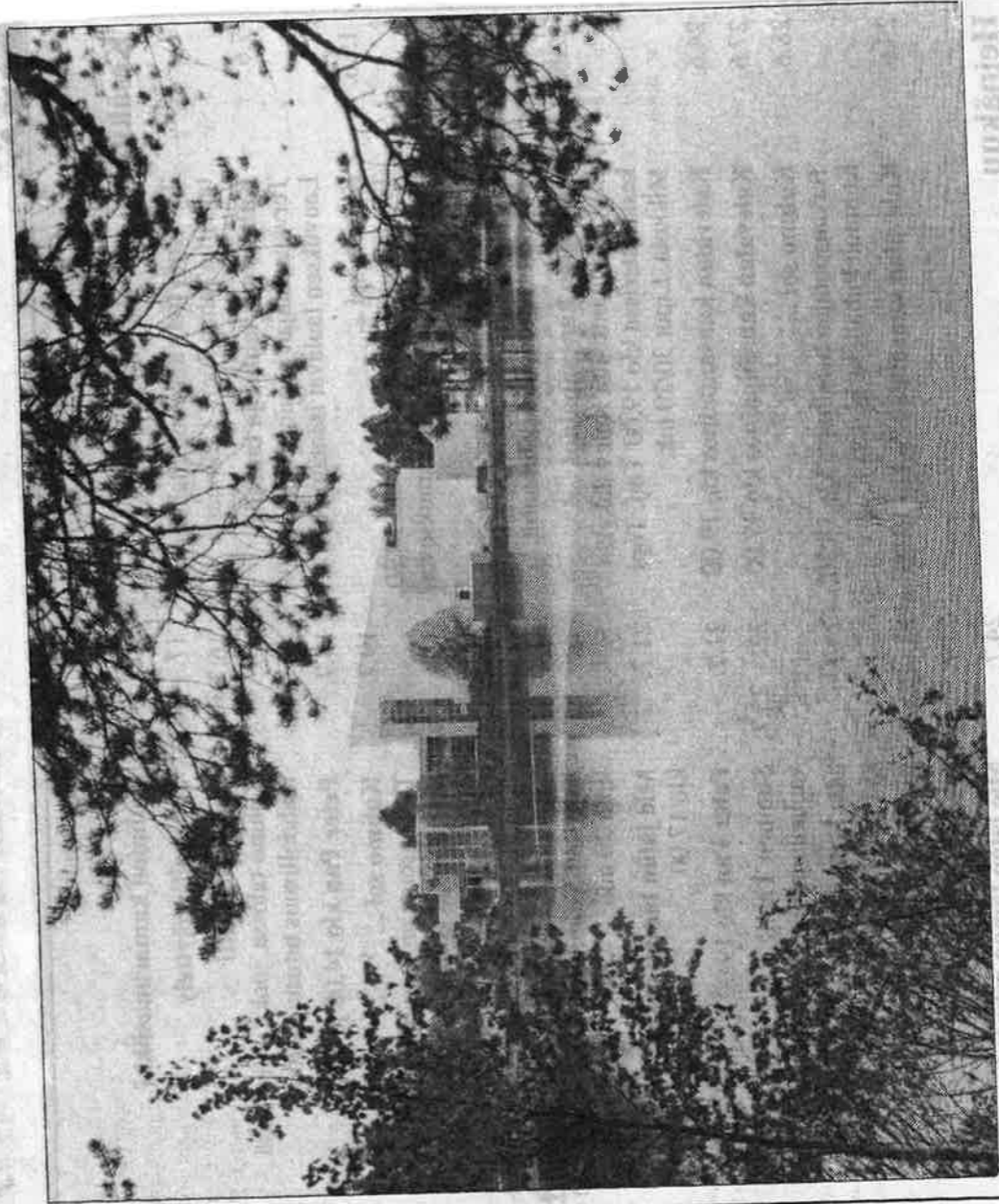
Kabaree ei olisi kabaree ellei siinä olisi paljon musiikkia. Kabareessa on muun muassa Hienos-torouvan blues, joka on Rajan rytmien käsialaa.

Eldanka järven jään sävel-es-tä löytyy laulu Kuhmon talou-dellisesta tilanteesta.

— Me lähäämme esityksel-lämme pikkujoulukauteen. Esi-lyskertoja ei todennäköisesti ole kovinkaan monta. Riippuu tietysti siitä miten meitä tila-taan, meidän esinnyimme jos on kysyntää, pohtivat kabaree-laiset.

Kabareen harjoitukset pyö-rähtävät käyntiin toden teolla vasta sitten kun kesäteatteri-kausi on ohi. Ohjaajan paikkaa ei vielä ole täytetty, mutta am-matti-ihmisiä tehtävään etsi-tään. (Is)

Henkisen kasvun koti

Kuhmo-talo valmistuu lähiviikkoina ja 15. heinäkuuta kulttuuritalo avataan toimimaan. Se täyttyy kuhmolaisella kulttuurilla ja siitä kasvatetaan maakunnallista kulttuurikeskusta, joka antaa painavan leimansa myös Suomen taiteen ja tapahtumien kirjoon.

Kuhmo-talon juhlanäytelmä

Näytelmän RAKAS LOTTA henkilöt ovat tavallisia, vilpittömiä ja aitoja nuoria, jotka sodan kauhuista ja kuoleman läheisyydestä huolimatta uskoivat rakkauteen, tulevaisuuteen ja elämään.

Rakkaan Lotan oli vaikeaa päästä näyttämölle. Kirjailija tarjosi sitä turhaan useille näyttämöille vuoden 1989 aikana kunnes Lappeenrannan kaupunginteatteri ensimmäisenä ja sen jälkeen muutamat muut rohkeat ja aikaansa seuraavat teatterit ottivat sen ohjelmistoihinsa ja siitä on tullutkin suuri menestysnäytelmä. Lotan on nähnyt lähes 150 000 katsojaa ja se on vierailut Kanaadassa ja Floridassa ja se on

käännetty englanniksi. Rakas Lotta on myös valittu Kuhmo-talon juhlanäytelmäksi ja sen ensi-ilta on suurella näyttämöllä lokakuun 23 päivänä 1993.

Näytelmä tapahtuu käytössä hylättyssä kesäasunnoksi vuokratussa pappilarakennuksessa Itä-Hämeessä nykyaikana sekä Kaarinan muistoissa vuosilta 1941 kotipappilassa ja 1942 kenttäsaaralassa. Esitys kestää n. 2 tuntia.

Kantaesitys Lappeenrannan kaupunginteatterissa 16. 11. 1990.
Kuhmossa Lottaa esitetään Kuhmo-talon Lentua-salissa 7 kertaa.

Rakas Lotta -näyttely avattiin

Kuhmo-talon avajaisnäyttelmäksi valitti, Inkeri Kilpisen kirjoittama Rakas Lotta sarkevisiitakseen Rakas Lotta näyttely.

Näytelyn avannut kulttuuris sihteeri Topi Mikkola sanoo, että näyttelmä kertoo tunteita koskettavasti siitä suuremmosta työstä, jota naiset tekivät sodanaikana.

Mikkola sanoo, että hänelle tuli sisäinen polte tehdä tämä

näytelmä Kuhmossa, vaikka aluksi hän pitikin sitä hyvin naivina.

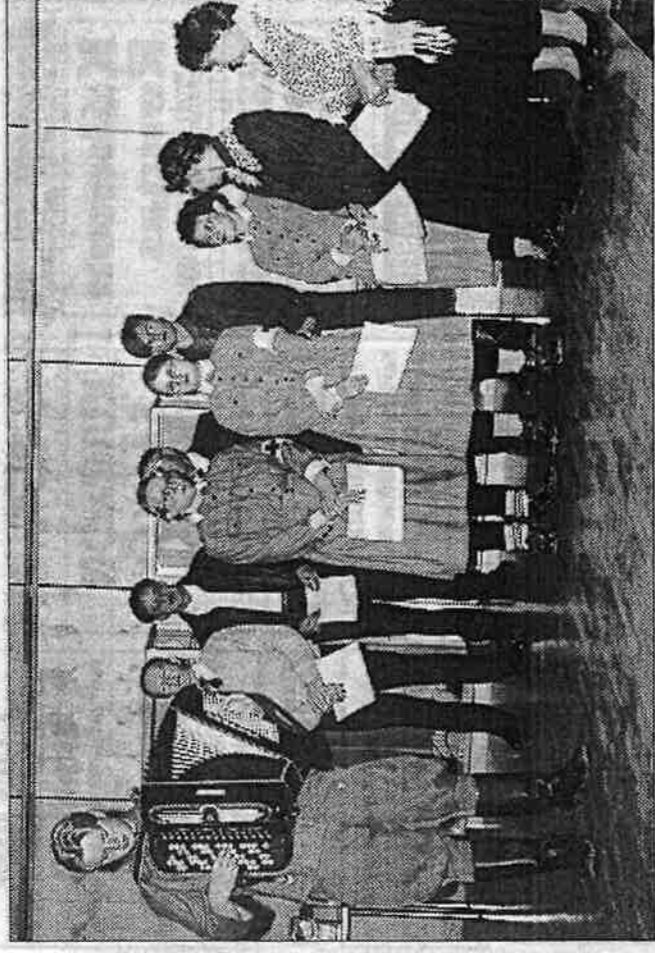
Näytelmä sijoittuu vuosille 1941- 1942 itä-hämäläiseen pappilaan. Pääosassa on nuori lottia Kaarina Harju.

Näytelmän ensi-ilta on lauantaina. Topi Mikkola uskoo, että näyttelmästä tulee Kuhmosa menestys.

Jo tähän mennessä on ennakkoon myyty yli tuhat lip-

pua ja ainakin 18 bussilastillista on väkeä tulossa. Rakas Lotta esityksen aikana Kuhmo-talon puffetti tarjoo lottuja ja Kuhmo-talossa soittoa aikainen musiikki.

Ereisaulassa oleva Lotta-näyttely sisältää kirjallisuutta, valokuvia ja Lotta-puvun. Näyttely on avoinna marraskuun puoleen väliin. (Is)

Lotta-näytelmä tehdään kainuulaisten voimin. Mukana on näyttelijöitä myös Sotkamosta. Teatterialaiset esiintyivät avajaisissa.

Kuhmo-talon juhlanäytelmä Rakas Lotta ensi-iltaan lauantaina

Kunnianosoitus sotavuosien taakkaa kantaneille naisille

Kuhmo
Hannu Mustonen

Kuhmo-talon Lentua-sali siirtyy ensi lauantaina viisikymmentä vuotta ajassa taaksepäin jatkosodan taistelulinjojen tuntumaan, kun **Inkeri Kilpisen** kirjoittama Rakas Lotta-näytelmä saa ensi-iltansa Tönöläen teatterin esittämänä ja **Toivo Mikkolan** ohjaamana. Vuosikymmenen alusta jo kuusi teatteria hyvällä yleisömenestyksellä kiertänyt näyttelmä sukeltaa taistelijien varjossa vietetyn elämään lääkitälottien sodan säävyttämän arkipäivän kautta.

Vaikka näyttelmän päätapahtumat sijoittuvat vuosille 1941-1942 rintaman läheisyydessä sijaitsevaan lottien majapaikkaan ja sairaalaan, niin esityksen alku- ja loppupiste ovat tässä päivässä. Sota-aika haettuun lavalle vanhuuden vuosiin ehtineen lääkitälottien teini-ikäiselle lapsenlapselleen. Yksittäisen ihmisen omakohdaisiin muistelmiin puettuna näyttelmä välttää sotahistorian kertaamisen ja pääsee sen sijaan kiinni sodan mielettömyydessäkin kukkivaan, normaalielämästä tutumpaan tunteiden kirjoon.

noman lisäksi näyttelmää kunnianosoituksena itsenäisyyden eteen uhrautuneille suomalaisille ja tällä kertaa eteenkin naisille, jotka kantoivat oman osansa raskaiden vuosien palonolasta. Itsestään selviytyneiden mielissä muuttuneen itsenäisyyden hinnasta muistuttava näyttelmä on myös varoitus, jota samaa savottaa ei tarvitse enää läpi käydä.

Tarinassa klassiset näyttelmän ainekset

Mikkolan mielestä näyttelmän arvo ei jää pelkkään kunnianjakamiseen, vaan tarina toimii hyvin myös puhtaana katsomiskokemuksena. Tarina sisältää kaikki ihmisten mielialoihin helposti tarttuvat tunnetasot dramaattisuudesta ja kuolemasta rakkauteen ja huumorin. Kaiken sisällyttäminen yhteen tekstiin tuntui Mikkolastaakin aluksi naiivilta, mutta tarkempi tarkastelu paljasti tekstin syvemmät merkitykset ja tarinan klassisista elementeistä kasvavan vaikutuspuuden.

Juhlanäytelmäksi Rakas Lotta valkaantui myös siksi, että Mikkolan ajatus Viulunsoittaja katolla-musiikalin toteutuk-

Lottien ja kaukopartiomiesten väliset tapahtumat osoittavat, kuinka normaalielämästä tunteet pukevat esiin myös sodan mielettömyyden keskeltä.

sesta osoitautui ylivoimaiseksi. Myös Rakkaan lotan toteutus kaupungin myöntämällä viidentuhannen markan avustuksella olisi ollut ylittämätön ponnistus, mutta noin 30 000 markan tuotantovastuun otti kannettavakseen Kuhmo-talon ohjelmavalvelija tuottava Pro Kuhmo Oy. Mikkolan mukaan keskustelija on jo käyty vaastavanlaisen hankkeen toteutamisesta joka vuosi osana vanhusväestölle suunnattua syys-tapahtumaa.

Kullervoa ensimmäisen kerän työstäneen Tönöläen teatterin näyttelijäkaarti koostuu juhlanäytelmässä useista Kuhmolaiseteatterin konkareista, mutta joukossa on myös aivan ensimmäistä kertaa suuremmalle näyttämöllä nousevia harras-

tajia. Näytelmän keskeisimmiksi henkilöiksi nousevat oman sotansa vaiheita muisteleva Kaarina ja kaksi hänen lottaystävänsä, joita esittävät **Tuula Kyllönen, Beva Rahikainen** ja **Leena Nuortila**.

Lottien rinnalla päävastuuta lankkaa osa Sotkamon harrastajateatterin **Arto Immosel-le** ja **Hannu Väyryselle** komean vänskän ja huumorin kukkaa viljelevän vääreleuan osissa. Sotkamolaisten osallistuminen toteuttaa osaltaan Mikkolan ajatusta kuntarajojen rikkominen ja kainuulaisten harrastajateattereiden laajemmasta yhteistyöstä.

Mikkolan ja näyttelijäryhmän uskonon esityksen menestymisestä on helppo yhtyä, sillä mieltä liikuttava tarina ja aihe

ovat yleisölle otollisia. Mikkolan mukaan lippuja on jo varattu tuhat kappaletta ja tulossa on lähes kaksi kymmentä bussilastillista katsojia. Selkeä kohdeyleisö löytyy sodan kokonaisuudesta ja vähän nuoremmaist väestöstä, mutta Mikkolan mukaan näyttelmässä riittää aineksia ja ainakin sanomaamyö nykyisille nuorille. Mikkolan suunnittelee myös koululaisnäytösten järjestämistä. Tönöläen teatteri esittää Rakkaan lotan Kuhmo-talon Lentua-salissa perjantain ennakkoesitys mukaanhuetuna kahdeksan kertaa.

Rakas lotta on koskettava naiviudessaankin

Inkeri Kilpisen kirjoittama ja Toivo Mikkolan ohjaama Rakas lotta nähtiin ensi-illassa Kuumo-talossa lauantaina. Juhlanyläytelmän ensi-iltaa tuli katsomaan yli 300 henkeä. Näytelmän näki jo kenraaliharjoituksissa perjantaina yli 200 ihmistä, ja myös sunnuntain näytelmä veti yli 250 katsojaa. Näytöksiä on jäljellä vielä viisi.

Kuten näytelmän ohjaaja asi-an ilmaisee Rakas lotta ei ole kertomus sodasta, vaan sodan kaunujen keskellä elävistä nuorista ihmisistä, urhteista lotista, jotka jaksivat uskoa rakkautteen, tulevaisuuteen ja elämään haavoittuneitten sotilaitten ja pommikoneitten keskelläkin.

Näytelmässä käytetyistä yksittäisten ihmisten näkökulmasta huolimatta tarinaan mahtuu armo annos paatoksellista isänmaallisuuden suitsutusta, josta osa toimii, osa häiritsee. Päähenkilön nuoruuden uhossa vaahoama esitelmä velvollisuudesta ja maanpetturuudesta tuntuu ylitseampuvailta, kun taas Renny Harlininkin Cliff-hangerin keksimä Sibeliuksen musiikki ja suomenlippu kliseemäisyydestään huolimatta istuu yllättävän hyvin tähän näytelmään.

Näytelmässä sotaan ei ole esitetty vain yksipuolista näkemystä, vaan kuullaanpa roolihahmoilta pasifistisia ajatuksiaakin. Tarinaan on sisällytetty opettavainen vivahde: innokkaimmat rintamalle lähtijätkin toteavat lopussa, että sota on mieletonia – joskin puolustus välttämätöntä.

Sukupolvien vastakkainasettelu

Näytelmässä liikutaan kahdessa ajassa: tarinan alkussa tapaamme iäkään Kaarina-Iotaa, joka sitten muistelee joutuneensa sota-aikaa. Sota-aikaan sijoittuvat tapahtumat

Naiviudesta huolimatta Rakas lotta vetoaa tunteisiin. Kaarina-Iotan ja värriki Kari Vallinharjun rakkaustarinan traaginen loppu liikuttaa sentimentaalisen katsojan kyynelten partaalle.

ovatkin näytelmän mehevien osia, nykyaikaan sijoittuva alku ja loppu ovat lähinnä hitaasti

junnaavia.

Tämä vastakkainasettelu tämän päivän uhmakkaan murrosikästä, välillä ei ole erityi-

rosikäisen ja isoäidin, joka "ei ymmärrä mitään tämän päivän menosta", välillä ei ole erityi-

sen omaperäinen ratkaisu tarinaan. Yhtä yllätyksenä on epilogissa löytynyt yhteisymmärrys: isoäitikin on ollut nuori, tuntenut, rakastanut, kapinoinut vanhempiensa vastaan, kahden eri sukupolven edustajan välillä on sittenkin yllättävän paljon yhteistä.

Näytelmällä on siis viihteellisyuden lisäksi selvä viestintä: korostetusti se tuo esille, miten huonosti lottien toiminta tunnetaan, ja miten vieras aihe se on erityisesti nuorelle sukupolvelle.

Naiivi mutta liikuttava

Joissakin näytelijäsuorituksissa häiritsee tietty jäykkyyks. Suurimmalta osin näyttelijät kuitenkin hoitavat roolinsa

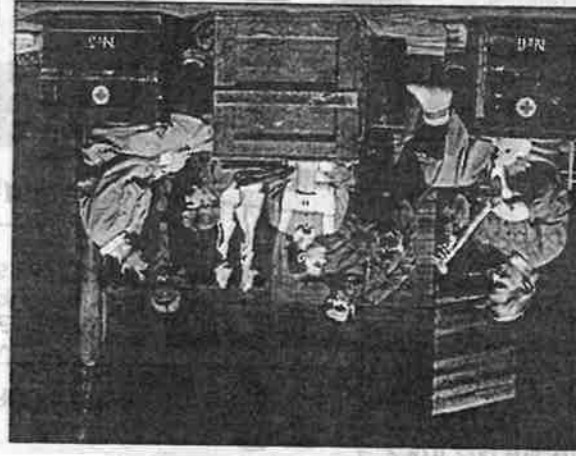
mukavasti. Eriytyistä kiitosta luontevuudesta ansaitsevat sol-kamolaisvahvistukset Hannu Väyrynen ja Arto Immonen kersantti Julkusen ja värriki Vallinharjun rooleissa, sekä Eeva Rahikainen lotta Irima Hakkaraisena.

Kaiken kaikkiaan näytelmässä on naiviudesta huolimatta tenhoa. Se vetoaa tunteisiin, paikka paikoin ilahduttaa huumorillaan, paikoin taas järkyttää ja liikuttaa syvästi. Ilahduttavan lisäksi näytelmään tuovat Kuumo-talon tarjoamat mahdollisuudet muun muassa äämi- ja valotehosteiden muodossa. Harrastelijateatterin työksi Rakas lotta on sangen mukava, ja ohjaaja ja näyttelijät ansaitsevat kiitokset!

Pirita Juppil

Suurimman panoksen näytelmän huumoripuoleen tuo kersantti Asser Julkusen roolin loistavasti vetävä Hannu Väyrynen.

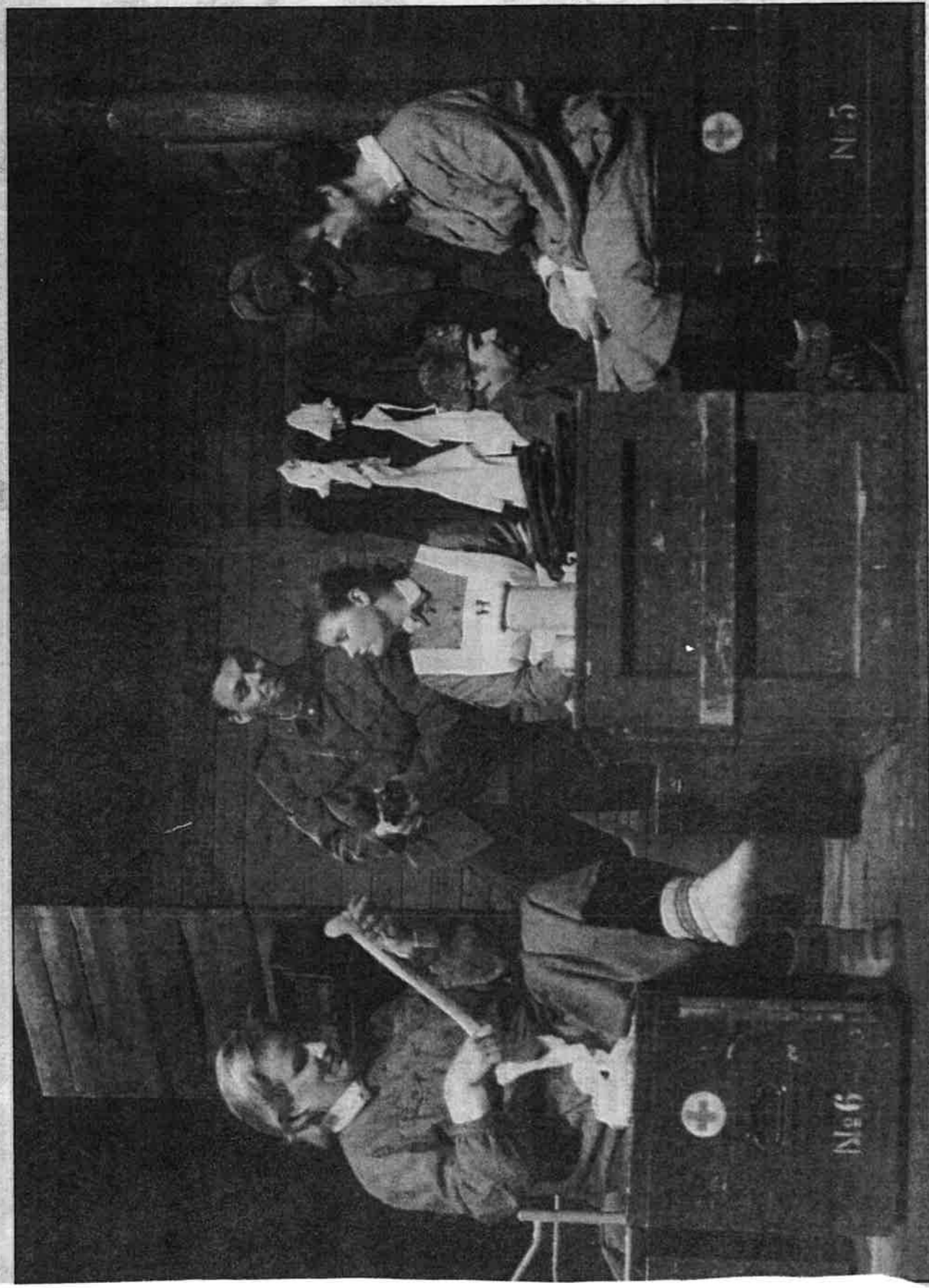
Lottien työ kunniaan

Vikonvaihteessa ensi-iltaan Kuumossaakin ehtinyt Rakas lotta -näytelmä nosti selvästi esiin yhden osan Suomen "unohdetusta" historiasta. Suomalaisen naisen, lottien, työn arvon miina vuosina, jolloin kansakunta taisteli olemassa-olostaan ja tulevaisuudestaan.

Tärkeää on, että lottien kunnia on palautettu. He pystyvät puhumaan nuoruusvuosiensa työstä pytyssä pain. Arkailematta ja häpeämättä Rakas lotta -näytelmä osoitti, että Kuumossa hartastajavoimien on saatu aikaan jälleen merkittävä kulttuuriteko. Kuumolaiset yhdessä muualta Kainuusta tulneiden hartastelijanäyttelijöiden kanssa ovat työstäneet Topi Mikkolan ohjauksessa mielimpainuvan esityksen.

Kuumo-talon Lentua-salin koko, näyttämön laajuus ja tehosteiden käyttömahdollisuudet ovat olleet hartastelijateatterille suuri haaste. Lopputulokset on mielimpainuva, onnistunut.

Topi Mikkola ja kulttuuriväki on jälleen kerran osoittanut voimansa. Toivottavasti tälle työlle annetaan päätöksenteokkyöidenkin puolella sille kuuluva arvo ja mahdollisuudet myös tulevaisuudessa.

Toni Härkönen

Lääkintälöytöt Irina Hakkarainen, Kaarina Harju ja Auli Nieminen sekä värrikki Kari Vallinharju, kersantti Asser Julkunen ja sotamies Sauli Korhonen. Rooleissa ovat Eeva Rahikainen, Tuula Kyllönen, Leena Nuortila, Artto Immonen, Hannu Väyrynen ja Markus Pirttijoki.

Kuhmon Rakas lotta kärsii pateettisuudesta

Parhaimmillaan esitys luo uskottavaa kuvaa lottatyöstä

Inkeri Kilpisen menestysnäytelmä Rakas lotta on vaikea, eikä jopa mahdollinkintotta vastaan pelkkänä teatteriesityksenä. Sen sisällöstä käsin muovautuvat tarkoitukselliset eivät näet ole puhtaasti teatelliset. Rakas lotta on kunnianpäättävästä ja jatkosodan aikana kokeneimmalla palvelleille 90 000 lotalle.

Sitä saakka kun Lappeenrannan Kaupunginteatteri otti näytelmän ohjelmistoonsa vuonna 1990, Rakas lotta on kiertänyt eri näyttämöitä. Sen suosion yllyttämänä siihen on uskaltanut tarttua varsin moni ammattiteatteri. Eniten kierteistä kritiikkiä esitykset ovat saaneet tekstin viihteellisestä, kepeästä otteesta.

Entä mitä tapahtuu, kun kunnanhimoinen, haasteita pelkäämätön, kyntensä teatterin estradilla moneen kertaan näyttänyt kuhmolainen harrastajaohjaaja Toivo Mikkola alkaa työstää tätä draamaa?

Tönölään Teatterin tulkinta jättää katsojansa ristiriitaisten tunteiden valtaan. Toisaalta esitys sortuu ylipateettiseen kuorrutukseen, toisaalta se taivottaa muutamissa kenttäsaarialaan kohtauksissa juuri sen, mitä Inkeri Kilpisen uskoakseni on halunnut näytelmällään kertoa. Lotan elämä oli ankaraa ja pyyteetöntä työtä, mutta kysymys oli myös nuorista ihmisistä, joilla oli ihanteita ja uskoa elämän jatkumiseen sodan kauhusta huolimatta.

Kirjailijakin alleiviivaa

Sama kahtalaisuus, joka hallitsee kuhmolaisten Rakasla-

lotta, on itse asiassa kirjoitettu jo draamatekstiin. Paljolti tämä johtuu näytelmän rakenteesta. Siinä on nykyaikaan sijoitettu prologi ja epilogi, joiden välille varsinainen näytelmä

laan ja vuoteen 1942 kenttäsaarialaan.

Näytelmän lopussa munun ja pojantyttären kohtaukseen liittyy kolmas henkilö: toisen kätensä ja toisen jalkansa sodassa menettänyt veteraani, joka tuo entiselle hoitajalleen sukukä. Näytelmän loppureplikkaina siteerataan Mannerheimin viimeistä päiväkäskyä, jossa hän mm. totei lottien uurtuvan toiminnan säilyvän ylevänä esikuvana Suomen naisille.

Aivan samoin kuin kirjailija alleviivaa, korostavat myös kuhmolaiset isänmaallisuutta liialliseen juhlavuuteen saakka. Ikään kuin tekijät eivät luottaisi siihen, että näytelmä kyllä puhuu puolestaan.

Tönölään teatterin esityksessä prologi ja epilogi ovat venytettyjä, väkimmäisiä. Oikea ote löytyy vasta sota-aikaan sijoitetuista kohtauksista.

laisella rempseydellä ja välittömällä mie-meiningillä kuin Eija Vilpas omansa television Hynttyyt yhteen -sarjassa.

Lavastuksesta, valoista ja tehosteista käy ilmi pyrkimys täysipainoisen, kokonaisvaltaisen teatteriesityksen tuottamiseen. Harmillisinta on fakelti kotitauksen vaihdossa. Valot eivät vaihdu juuri silloin kuin pitäisi; katsomossa jokainen turha odottelun sekunti moninkertaistuu.

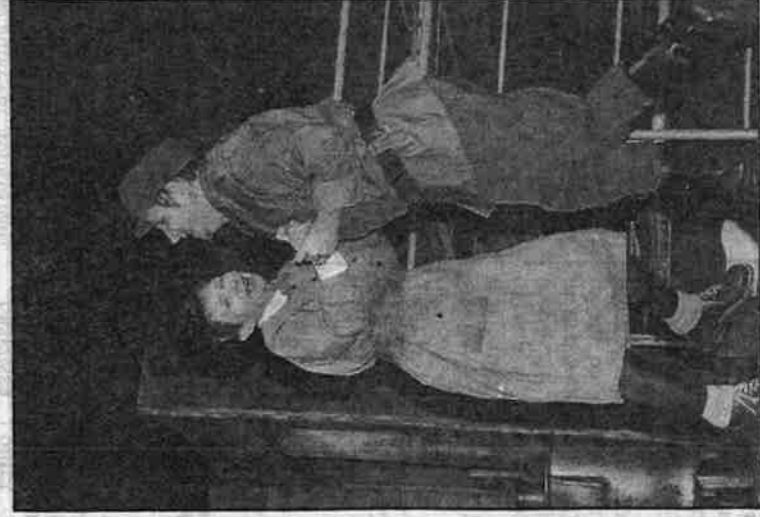
Sotaisku kenttäsaarialaan on kohtauksena erittäin tehokas: näyttämö täyttyy äänistä, valoista ja savusta.

Kummalliselta tehokeinolta vaikuttaa sen sijaan alun sota-kuvan heijastus kattoon. Yleisö yrittää nyrjätä niskaansa ja luopuu kääntäen katseensa ja kais näytämölle. Jos kuvaa haluaa käyttää, ehtä sen voisi heijastaa tuoloin vielä kiinni pidettävään väliverhoon.

Aikamoinen velikulta

Harrastajajoukosta erottuu kaksi näyttelijäsuoritusta ylimuiden. Sotkamolainen vahvistus, Hannu Väyrynen, on ammattilaisasoa. Tämä synynäinen koomikko, joka on valloittanut Naapurinvaaralla yleisöä mm. Nummisuutarin Eskona, on oikea velikulta keskuun, Asser Julkusena. Roolihahmossa sekoittuvat mm. monet Tuntemattoman sotilaan kuolemattomat sankarit, joukkuehengen nostattajat.

Eeva Rahikainen lotaksi pestautuneena karjalaisevakkona rakentaa roolinsa läheis samant-

Hannu Mustonen

Kuhmolainen Leena Nuortila ja sotkamolainen Hannu Väyrynen ovat Kainuun kesäteattereiden aktiivijoukkoa. Nuortila on viime vuossina ohjannut, Väyrynen kuuluu harrastajajäsennä näyttelijöiden kärkikaartiin.

Sinikka Viirret

Tönölään Teatteri, Inkeri Kilpisen Rakas lotta. Ensi-ilta 23.10. Kuhmo-talossa. Tuotanto: Pro Kuhmo Oy. Ohjaus ja lavastus: Toivo Mikkola. Puvut: Seppo Kärrä ja Kajaanin Kaupunginteatteri. Valot: Hannu Junntila. Roolissa: Maire Pulkkinen, Aune Pulkkinen, Tuula Kyllönen, Minna Kemppainen, Eeva Rahikainen, Leena Nuortila, Eero Pulkkinen, Hannu Väyrynen, Markus Pirttijoki, Artto Immonen, Sepo Piirainen, Matti Huotari ja Timo Määttä.

"Rakas Lotta" pääosien näyttelijät Tuula Kyllönen, Arto Immonen, Eeva Rahikainen, Leena Nuortila, Hannu Väyrynen ja Markus Pirttijoki näyttämölle lavastetussa kenttäsaaralan takahuoneessa.

Rakas Lotta-tarua ja totta

Ensi viikonvaihteessa vielä kaksi kertaa esitettävän Pro Kuhmo Oy:n tuottaman ja Kuhmon kulttuurisihiteeri Toivo Mikkolan ohjaaman "Rakas Lotta"-näytelmän alkuko on pitkäväteinen. Samoin loppu.

Ohjaaja Toivo Mikkola kertookin lukeneensa Inkeri Kilpisen tekstin monene kertaan ennen kuin hän hyväksyi sen Kuhmo-talon juhlanäytelmäksi.

Teksti oli näivää, päteetistä. Pääsin yli lopullikintästä ja ryhdyin tekemään tästä esitystä. Mikkolailitti tuntojaan ennen perjantain esitystä.

"Rakas Lotta" sai kantaa-sityksen Lappeenrannan kaupunginteatterissa kolme vuotta sitten. Sata viisitoista esitystä keräsi 60 000 katsojaa. Kuhmossa oli kahdessa rikkoon tui perjantai-iltana.

Sotkamolaiset ovat ahkerasti käyneet näytelmää katsomassa. Perjantaina oliin naapurikaupungissa kahden ryhmän voimalla. Yhteensä yhdeksänkymmentä henkeä.

Toivo Mikkolan haaveena on ollut ja on edelleenkin kuntien rajat rikkova näyttelijöiden yhteistyö. "Rakas Lotta" on päänaavaus. Ker-santti Asser Julkusesta esiintyvä Hannu Väyrynen ja vän-

rikki Kari Vallinharju Arto Immonen, Kolmas sotkamolainen löytyy taustavoimista, valomestari Hannu Juntila.

Hannu Väyrynen kertoo joutuneensa tai päässeensä mukaan Pro Kuhmon remmiin tavatessaan kulttuurikonventissa Toivo Mikkolan. Näytelmän harjoitteluvaiheessa värrikin roolin valittu kuhmolainen lähti muille maille ja Hannu esitti Toivolle Arto Immosta hänen paikalleen.

— Ajattelin, että huvempi se on kahdelleen kulkea ja Toivo suostui.

Hannun piti esittää Jäm-sän Himoksella Tuntematomassa sotilaassa Antti Rokkaa. Tunnetuista syistä hankke meni nurin ja näytelmän jatko on epäselvää.

— En tiedä ensi kesästä. Olen kuullut Samppalinnan kesäteatterin kiinnostuneen näytelmästä. Jos sekin hankkeiuvuu kokoon, niin sitten mahdollisesti olen mukana näytelmäkerhon Putkinotkossa.

— Samoin minä, jos vain joukkoon tummaan mahtuu, Arto Immonen sanoi.

"Rakas Lotta" on tarua ja totta. Todellisuuspohjaiseen aiheeseen on sovitettu draamaatiikalla, kärsimyksellä ja rakkauksella kuorutettu tarina. Näytelmä on vakavahenkinen. Herkemmat pyyhki-

vät silmäkulmiaan, eikä naurunryskähdyksiä liioin kuulu.

Ainoa koominen hahmo on kersantti Asser Julkunen. Savolaisen muurarin osa istuu Hannu Väyrykselle kuin nenä päähän. Kersantti Julkussa ja Antti Rokassa on yhtäläisyyksiä. Johtuuko se sitten näyttelijästä vai tekstimistä, en tiedä.

"Kersantti Julkusen" elocet, iikkeet, ilmeet ovat sopivia, mutta ei koskaan liikaa liioiteltuja. Parhaimmillaan Hannu on tanssiensaan lehtien kanssa. Nämä ovatkin ainoita vauhdikkaita kohtauksia pommituskohtauksen lisäksi.

Arto Immonen on myös rooliinsa kuin luotu. Pro Kuhmolla on käynyt mähäsaadessaan nämä sotkamolaiset mukaansa.

Eikä Immosta ja Väyrystä tässä kehuta siksi, että he ovat Sotkamosta. Myös lotat selviävät roolistaan puhuina paperein, eikä harrastajateatterien perisyntiin, epätasaisiin näyttelijäsuorituksiin tässä sorrua. Huomioiden vielä aluperäisen tekstin asettamat rajoitukset.

Näytelmään sitä oikeaa tunnelmaa luovat Yleisradion arkistosta lainattu Risto Rydin puhe, uutislukijan ja Tiltun ääni.

"Radiosta" kuuluva musiikki on näytelmän hengen mukaista sota-ajan musiik-

Arto Immonen ja Tuula Kyllönen, värriki Vallinharju ja lotta Kaarina.

Arto Immonen ja Tuula Kyllönen, värriki Vallinharju ja lotta Kaarina.

Arto Immonen ja Tuula Kyllönen, värriki Vallinharju ja lotta Kaarina.

Sota ja sotaan liittyvät taustat ovat jo viidenkymmenen vuoden ajan tarjonneet pohjattoman materiaalin lähteen elokuville ja näytelmille. Tästä aiheesta olisivat riittäneet elokuvat "Tunte-

käsiohjelma lukemalla pöytä-tuu tämä aukko sivistyksessä Ei "Rakas Lotta" kaikista pateettisuudesta, pitkäväteisyydestään ja lapsellisuudesta huolimatta huono näytelmä ole. Keikvivikonleppun aikana se on mahdollisuus vielä nähdä. Lauantaina kello 19,00 ja sunnuntaina kello 15,00.

Näytelmän ohessa tulee paljon puhuttu Kuhmo-talokin tutuksi. On muuten hujakka hotelli pistetty kaupunkiin pystyyn. Eivät ole olleet köyhät eikä kipeät asialla, samaa linjaa on sivumennen mainittuna naapurikaupungin kirjastokin.

Lippuluukulla saiti pieni episodi, kun edellä ollut herasmies halusi maksaa lip-punsa pankkikortilla.

Ei käynyt, koska ei lippukassalla ollut käytössään höylää eli laitetta, jolla pankkikortin leima lyödään kuit-tiin.

Kontrasti koruteen, pra-meuteen ja uudenaikaisuuteen oli turhan suuri. Sem-moinen peli kun löytyy muualla rähjäisimmästikin räkälästä.

No. Jossain se pitää näkyä, että kehitysalueella ollaan.

Pertti Granqvist

Miksi nimin 2. silloiset kotu parhelle tano ill

Rakas Lotta -näytelmän kirjoittaja Inkeri Kilpinen

Lottien muistoa värjättiin todellisuudesta poikkeavaksi

Kun Inkeri Kilpisen ensimmäistä kertaa esitettiin lottaihmisen näytelmän kirjoittamista vuonna 1987, hän piti ajatusta mahdollisena.

— En ollut ikäni puolesta aikanaan päässyt lotaksi, kaiken tietouden olisi pitänyt tulla ulkopuolelta, ja ajattelin, ettei sitä voi sisäistää. Ajattelin myös, ettei mikään teatteri huolisi näytelmää, Kilpinen muisteli Rakas Lotta -näytelmän syntymävaiheita Kuhmo-talon kuukauden vieraana.

Kilpisen mukaan ehdotus kuitenkin viehätti häntä, ja kun hän sisarensa luona sai tilaisuuden tutkia Suomen Lotat -kirjaa hänen mielipiteensä alkoi muuttua.

— Minut yllätti ja lumosi ensinnäkin se, miten suuri järjestö lottajärjestö oli, pikkulotat ja kunnialotat mukaan lukien 232 000 naisista — suurin suomalainen naisjärjestö kautta aikojen, Kilpinen kertoi.

Omien sanojensa mukaan Kilpisen yllätti myös se, mikä määrä naisia oli rintamakomennuksella, 12000—15000, ja sen lisäksi vielä kymmeniä tuhansia kotirintamalla.

Lasten sota

— Minua järkytti, kun näin kuvia nuorista tytöistä, jotka lähtivät rintamalle. Olin aiemmin nähnyt kuvaipyöreistä roushenvähenä, aikuista ihmistä, ja ajattelin, että nämä nuoret tytöt olivat kuin pieniä, hentoja, eilen puhjennutta valkokuukkoja. Rintamakomennukselle lähtevät tytöt olivat kahdenkymmenen vuoden ikäisiä, sillä yli kaksikymppiset eivät avioliiton ja lasten takia voineet lähteä. Lottien nuoruus kiehtoi minua, Kilpinen muisteli häneen vaikuttaneita tekijöitä.

Kilpinen kertoo ottaneensa selvää myös rintamalla lähtevien miesten keski-ikästä, ja todenneensa näittenkin olevan kahdenkymmenen kahta puolinta. Kilpistä koskettikin ajatus siitä, millaisesta "lasten sodasta" olikaan kyse, kun nuoret tytöt ja pojat puolustivat maataan.

Viimeisen pisaran Kilpisenle aiheutti lottajärjestön traagisen lopettaminen marraskuussa, aseitten valettua syyskuussa, ja Lottien jatkettua rauhan tultua työhään sotaorpojen ja pakolaisten hyväksi.

— Vielä työtehtävissä olevat lotat kuulivat radiosta, että lottajärjestö lakkautetaan, ja tunteja lottapukua ei saa enää käyttää. Monella ne olivat ainoat vaatteet päällä sillä hetkellä.

Rakas Lotta -näytelmän kirjoittaja Inkeri Kilpinen vieraili Kuhmo-talon ensimmäisenä kuukauden vieraana puhumassa näytelmän syntymävaiheista.

Kilpistä närkästyttiä, miten lottajärjestöä mollattiin ja häväisttiin julkisessa sanassa, ja miten heidän musiisotaan yritettiin värjätä toisenlaisiksi kuin todellisuudessa.

— Monet näytelmää varten haastattelimistani kertoivat, että ajoittain oli vaikeaa kertoa olleensa Lotta, koska työpaikalla nuoremmat suhtautuivat halveksivasti.

Kilpinen muistutti, että tosiasiassa rintamalta lähetettiin pois huonon käytöksen vuoksi vain 230 lottaa, eli 0,4 prosenttia kaikista rintamalotista. Tästä murto-osasta kuitenkin muovattiin lottajärjestön symboli.

Näytelmä alkaa ihmisistä

Lottajärjestön tehtyä kerran näin vahvan vaikutuksen Kilpiseen, näytelmän henkilöt, lotat Kaarina, Irina ja Auli, alkehtyvä kuin itsestään.

— Monet luulevat, että näytelmä alkaa tarinasta, johon sitten asetetaan ihmiset kuin shakkinaappulat pelialueelle. Hyvässä näytelmässä järjestys on aina se, että ensin syntyy uusia ihmisiä ja heidän ympärilleen tarina. Vähitellen näytelmän rakenne kehittyy, ja dialogi on viimeinen ja vaikein vaihe.

Kilpinen kertoi alkaneensa

koittelemuksista kertovaan näytelmään ja hyllytti Rakkaan Lotan.

Glasnostin tuulet alkoivat kuitenkin puhalttaa vapauttavaa vaikutusta myös Suomeen, missä lotat heräsivät huomamaan, että heidän on aika tunnustaa itsensä. Nyt Rakkaalle Lotalle löytyi sopiva sauma, ja Kilpinen satkin heti kyselyjä näytelmästä samoilta teatterinjohtajilta, jotka olivat aiemmin torjuneet näytelmän. Loppujen lopuksi Lappeenrannan teatteri otti näytelmän lavalle.

— Harjoitusvaiheessa kaikki mahdollinen ja mahdoton, mitä voi tapahtua, tapahtui. Näytelmän maailma oli nuorille näyttelijöille niin vieras maailma. Heidän oli mahdotonta ymmärtää esimerkiksi, miten erilainen suhde silloin oli, sellaista kaukorakkautta. Nykyään melkein ensikosketuksella riisutaan, ja vasta sitten kysytään "mikä sun nimi on?"

Ihmiset taputtivat seisaaltaan

Kun ensi-ilta vihdoin kaikkien ongelmien jälkeen koitti, Kilpinen oli kauhuissaan. Esityksen jälkeen lavalle nousuun, hän kuuli yleisön taputtavan, mutta näki ihmisten noussevan ylös potistaakseen mielenosoituksellisesti. Kilpistä kesti hetken aikaa tajua, että itse asiassa ihmiset olivat nousseet seisaalleen taputtamaan, niin paljon näytelmä oli koskettanut katsojia.

Lappeenrannan jälkeen Rakas Lotta -näytelmä on kiertänyt ympäri Suomea. Kuumon vierailullaan Inkeri Kilpiselä oli mahdollisuus nähdä kuhlolaisten tulkinta näytelmästä. Rakas Lotta on myös painettu näytelmäkirjana, mikä on erittäin harvinaista, ja siitä on otettu jo viisi painosta. Ensi keväänä kirja ilmestyy Yhdysvalloissa englanninkielisenä.

— Lottatarina löysi tiensä eteenpäin. Se on selvää, lottien suorittama työ oli aivan ainutlaatuisia, millään muulla kansalla ei ole ollut vastaavaa naisjärjestöä. Jos jollakin muulla olisi ollut, siitä olisi tehty elokuvia, näytelmiä, kirjoja ja videoita, sitä olisi tuputettu maailmalle kyllästymiseen asti. Suomessa on vaitettu. 40-luvulla se oli ehkä historiallinen välttämättömyys, mutta ei sen olisi tarvinnut kestää 45 vuotta! Kilpinen kritisoii. (pj)

Inkeri Kilpinen oli tyytyväinen kuhmolaisten Rakkaseen Lottaan. Häntä miellytti erityisesti se, ettei teksti ollut juuri muuttunut, ja muun muassa pommituskohtaus ja Eero Pulkkinen pastortin roolissa tekivät häneen vaikutuksen.

Kuhmossa juhliitaan kesällä

Kamarimusiikki täyttää 25 vuotta

Beethovenia, Sibeliusta, Kitakyshun nuorisokuoroa...

– On uskomatonta, että tapahtuma on vielä pysyvä, kommentoi Kuhmon Kamarimusiikin taiteellinen johtaja Seppo Kimanen tulossa olevaa juhliakesää.

Kuhmon Kamarimusiikin ensi kesän ohjelma julkaistiin maanantaina. Beethoven on musiikillaan esillä samoin Sibelius. Kaukaisimpina vieraina saapuu Kitakyshun nuorisokuoro.

Ensi kesänä soi Kuhmon kamarimusiikin 25. festivaali.

Seppo Kimanen toteaa, että alkuaikoina Kuhmoa pidettiin pääkaupunkiseudulla ja lehdistössä sopivampana karhunmetsästyksen kuin musiikkijuhliin.

– Vähitellen, vuosien mittaan tapahtuma on lunastanut paikkansa yhtenä merkittävimmistä kamarimusiikin keskustoista koko maailmassa. Tätä asemaa vahvistaa viime vuonna käyttöön saatu uusi kulttuuritalo, sanoo Kimanen ja toteaa että uusi talo ei heikentänyt Kuhmo-henkä.

– Silmää ja korva hivelevä Lennu-sali sai tapahtuman sykkimään voimakkaammin kuin koskaan ennen.

Tutut kävijät
Kuhmon taitelijoissa on sekä entisiä suosikkeja että uusia nimiä. Erikoisen vahva on jousisoittajien valikoima, viisi jousikvartettia, sveitsiläinen Carmina-kavaretti, venäläinen Russo-kvartetti sekä romanialainen Tamsylva-

Vanhaa, uutta, lainattua, sinistä

Kuhmon Kamarimusiikki puetaan joka kesäksi kuin morsian. Mukana on vanhaa, uutta, lainattua ja sinistä.

Ensi kesän vanha edustaa Beethovenin, joka on ollut noin joka viides vuosi juhlien keskeinen säveltäjä. Nyt luodaan eräänlainen kokonaiskatsaus säveltäjän tuotantoon.

Uutta ovat sävellystilauste-

Rehn-ilmio myös lukiolla

Elisabeth Rehn sai eniten ääniä varsinaisena vaalipäivänä valtakunnallisesti. Samanlainen tulos yksipäiväisissä vaaleissa oli havaittavissa myös perjantaina lukiolla. Lukion oppilaskunnan järjestämässä arvovaaleissa lukiolaisista kävi äänestämässä 83 prosenttia. Tulokset osoittivat Rehnin olleen vielä suurempi suosikki lukiolla kuin valtakunnallisesti sunnuntaina: hän sai 29,9 prosenttia annetuista äänistä. Lukion muut kärkipään ehdokkaat olivat samoja kuin yläasteella, tosin eri järjestyksessä. **Keijo Korhonen** oli yläasteella kolmas, mutta hän kipusi 23,5 prosentin turvin lukiolla kakkoseksi.

Yläasteen ykkönen **Velto Virtanen** ei enää vakuuttanut lukiolaisia ja jäi kolmanneksi.

Patrick Callois ja Petri Alanko edustavat puhallinmusiikin elittää ensi kesänä.

ovat mukana Peter Csaba, Mihaela Martin, Pavel Vernikov ja Thomas Zehetmair. Sellisteistä ovat tulossa Natalia Gutman, Frans Helmersson, Jan-Erik Gustafsson ja Martti Roussi.

Pianisteista mainittakoon Grigori Sokolov, Elisso Virsaladze, Juhani Lagerspetz ja

Eero Heinonen.

Huilistien Petri Alangon ja Patrick Calloisin seuraan liittyy englantilainen oboisti Nicholas Daniel.

Laulajista mainittakoon Tom Krause, Raii Viljakainen ja Johanna Tuomi. Kuhmoon saapuu myös Vuoden nuoreksi taitelijaksi valittu tanssija Katri

Soini. Jazzin kuuluu suomalaisen pari pianisti Heikki Sarmento ja saksofonisti Juhani Aaltonen tuovat omat rytminsä Kuhmoon.

Pelkät esitysjänimet tai ohjelmat eivät vielä kerro riittävästi Kuhmon Kamarimusiikista, sanoo Seppo Kimanen, Kokonaistunnetelman luovat

niiden lisäksi Kuhmo-talo, Kontionkoulu ja Kuhmon kirkko, nuo perinteiset konserttipaikat sekä niitä ympäröivä suuremman Kuhmon tuoto. (Is)

Paikallisvakuutus tukee paikallista harrastustoimintaa

Paikallisvakuutus luovutti sunnuntaisen jääkiekko-otelon erätaulolla lahjoitukset Kuhmon Kivän jääkiekkojoukosta, Kumo-Skille ja Kamarimusiikin kannatusyhdistykselle. Lahjoitusten suuruus oli yhteensä 30.000 markkaa. Kamarimusiikin kannatusyhdistykselle lahjoitus meni Kuumo-talolta ostetun tuolin muodossa, ja urheiluseurojen kanssa sovitaa, miten lahjoitukset käytetään.

Tuomo Määttä Kuhmon Paikallisvakuutuksesta kertoo Paikallisvakuutuksen kainuulaisena yrityksenä tukevan kainuulaisia harrastus- ja yritysvakuutusta. Aiemmin Paikallisvakuutus on tukenut muun muassa Sotkamon Jymyä, ja nyt haluttiin tukea muitakin

Paikallisvakuutus jakoi sunnuntaisen jääkiekko-ottelun erätaulolla lahjoitukset Kuhmon Kivän jääkiekkojoukosta, Kumo-Skille ja Kamarimusiikin Kannatusyhdistykselle. Kuhmon Paikallisvakuutuksesta lahjoituksia oli jakamassa Tuomo Määttä (vas.). Kamarimusiikin lahjoituksen vastaanotti Sari Rusanen.

harrastajia.

Lahjoituksia luovuttamassa oli Määttä lisäksi Sotkamon Paikallisvakuutuksen toimitusjohtaja **Auvo Sirviö** ja **Matti Kähkönen** Paikallisvakuutuksen hallituksesta. Lahjoitukset otivat vastaan Kuhmon Kivän jääkiekkojoukoston puheenjohtaja **Jaakko Kyllönen**, Kumo-Skistä puheenjohtaja **Antti Jokela** ja **Ilmo Pukkinen** ja Kamarimusiikin kannatusyhdistyksen puolesta Kamarimusiikin talouspäällikkö **Sari Rusanen**.

Perusteluna lahjoitusten myöntämiselle Määttä mainitsi, että kummallakin urheiluseuralla on voimakas juniortoiminta, ja ne toimivat esimerkillisinä kasvattajina.

Rakas Lotta-näytelmän esittäjät työstivät näytelmän esityskuntoon lähes ennätysajassa. Ohjaajana on Toppi Mikkola.

Rakas Lotta täytti Kuhmo-talon ilta illan jälkeen

Kuhmo-talon juhlanäytelmä Rakas-Lotta veti ennätykselliset 3462 katsojaa.

Näytelmä koettiin tärkeäksi koko maakunnan tasolla, sillä viime sunnuntaina väkeä tuli yhden-toista bussin voimin.

Ohjaaja Toppi Mikkola sanoo, että Rakas Lotta on muistutus meille tämän päivän ihmisille niistä raskaista vuosista, jolloin kansamme oli uhatunna.

– Suomi säilytti itsenäisyytensä ja osansa itsenäisyyden säilyttämiseksi antoivat myös sadat tuhannet Suomen naiset, jotka sodan kauhuista ja kuoleman läheisyydestä huolimatta

jakoivat uskoa rakkauteen, tulevaisuuteen ja elämään.

Yli 200 lottaa katosi tai kaatui

Näytelmän kirjoittaja Inkeri Kilpinen sanoo, että näytelmä Rakas Lotta on saanut alkunsa muutamien oikeudentuntoisten henkilöiden ehdotuksesta kertoa lotista, jotka teki-

vät ahkeraa työtä sodan oudoissa, vaikeissa ja verisissä olosuhteissa.

Lotat vapauttivat tuhansia varusmiehiä taistelutoimiin. Lottien työ perustui vapaaehtoisuuteen, ja se oli lähes palikatonta pientä päivärahaa luu-kuuottamatta.

Sodan aikana kaatui tai kaatosi yli 200 lottaa. Lisäksi monet saivat elinikäisiä terveydellisiä vaurioita.

Lottiin suhtautuminen oli kahdenlaista. Sodan jälkeen heitä kohdeltiin kaltoin ja harvojen käytöksen takia leimattiin koko porukka. Kirjallisuus ja elokuvat ruokkivat ihmisten

mielipidettä moraalittomasta lotasta ja sen kuvan mukaan koko järjestö leimattiin.

Toinen kuva lotasta oli pönäkkäparaailotta, joka on ylikuhoavan isänmaallinen ja sotilaallisen jäykkä.

Tietysti noihin olosuhteisiin liittyi ihastumisia ja rakastumisia, joita kuoleman läheisyys kummasti ruokki.

Lotilla oli kova kuri ja heitä erotettiin huonon käytöksen vuoksi kaikkiaan 346. Molempien sotien aikana lottia oli komennuksella yhteensä 90 000.

Rakasta Lottaa esitetään tammikuussa

Näytelmän suuren suosion vuoksi Rakasta Lottaa esitetään kuusi kertaa tammikuussa. Ensimmäinen esitys on lop-
piaisena 6. päivänä tammikuuta.

Sunnuntaista esitystä oli katsomassa Lappeenrannan teatterin näyttelijä Eija Kyllönen. Eija on ensimmäinen näyttelijä, joka veti pääosan Kaarina-

Eija piti Tönölään teatterin esitystä tuoreena.

– Tämä on ensimmäinen kerta, kun näen näytelmän ulkopuolisena vaikka sitä onkin esitetty eri teattereiden toimesta.

– Teksti on tietysti tuttua ja näyttelijät tuoreen ihania, mutta tunnetta olisin toivonut vieläkin enemmän, analysoi Eija.

Mielenkiintoinen sattuma on, että Tönölään teatterin Kaarina, Tuula Kyllönen on Eijan serkku, eli rooli meni sukuun.

(Is)

Haavoittunut Yrjö Miettinen, Seppo Heikkinen, Lappeenrannan Kaarina Eija Kyllönen ja Kuhmon Kaarina Tuula Kyllönen.

Kuhmon näyttämölle valmistuu esitys Paavo Ruotsalaisen viimeisistä vaiheista

Joukkokohtauksista puuttuu vielä väkeä

Kuhmo
Soiti Riepu-la-Vähtähtö

"Olen lähtenyt tekemään niinsanottua henkilötarinaa. Vaikka on voimakas uskonnollinen teema, tämä ei ole uskonnollinen näytelmä. Miinusta tämä on eräänlainen kohtalodraama" ohjaaja **Toivo Mikkola** miettii lähtökohtiaan ohjatessaan Kuhmon Tönölään teatterille Viimeiset kiusaukset -näytelmää. **Lauri Kokkosen** tekstiin perustuva näytelmä kertoo herännäisjohtaja **Paavo Ruotsalaisen** viimeisistä vaiheista.

Näytelmän ensi-ilta on kuukauden kuluttua. Harjoitukset ovat hyvässä vauhdissa ja ensi-iltaa kohden tahti tiivistyy. Parhaillaan Mikkola etsii väkeä joukkokohtauksiin. Mukaan tarvittaisiin laulavia miehiä ja naisia. "Kun saisi ihmiset kerran katsomaan harjoituksia. Harjoitustilanteessa ennakkoasenne ehkä häviäisi", ohjaaja toivottaa

asiasta kiinnostuneet tervetulleiksi Kuhmo-talolle seuraamaan harjoituksia.

Näytelmän aiheetta Mikkola kuvaa erittäin mielenkiintoiseksi ja ajankohtaiseksi. Olihan Paavo Ruotsalainen viime vuosisadan tunnetuimpia julistajia. Ajankohtaiseksi aiheen tekee se, että nyt EU-jäsenäänestyksen kynnyksellä on julistajia, jotka puhuvat jäsenyyden puolesta ja sitä vastaan. Joillekin julistaminen on tänäkin päivänä elämäntehtävä, kuten se oli Paavolekin.

Mikkola huomauttaa, että hän ei ole tekemässä dokumentinäytelmää Paavo Ruotsalaisesta, vaan käyttää ohjaustyössään taitelijan vapautta. Ulkoisia seikkoja tärkeämpää on näytelmän sanoma. Ohjaaja ennakoii, että kuumolaisesta Paavo Ruotsalaisesta tulee mielenkiintoinen, sillä mukana on kaksi Paavoa - nuori ja vanha Paavo. Aiemmin hän on tehnyt vastaavan-

Tönölään teatteri valmistaa Toivo Mikkolan ohjauksessa Viimeiset kiusaukset -näytelmää, jonka ensi-ilta on kuukauden päästä. Ohjaaja kaipaava joukkokohtauksiin lisää väkeä. Tällä hetkellä näytelmän kokonaisuuteen on parisenkymmentä henkilöä. Kun tulisi toisen verran lisää, ohjaaja olisi tyytyväinen.

laisen kahden Paavon version Siulinjärvelä, missä se pyöri kolme vuotta.

Kuhmossa Viimeiset kiusaukset on sisäesitys, mikä tuo siihen oman mielenkiintonsa ja haastavuutensa. Valoilla, äänillä ja liikkeillä pelataan alka paljon. Joukkokohtauksiin Mikkola luo koreografian, joka on yhdistetty puheen kanssa.

Oma erikoisuutensa Kuhmon versiossa on seppä Högnamin läsnäolo näyttämöllä. Hän toimii koko ajan tavallaan Paavon elämän kapellimestarina ja seuraa, miten humajan pisanan oppi leviää.

Mikkola myöntää, että Viimeiset

kiusaukset on mielenkiintoinen ohjaustyö. Se antaa suuria mahdollisuuksia, koska siinä liikutetaan unien maailmassa. Päähenkilöiden osalta hän on voinut lähteä tavallaan puhtaalta pöydältä, sillä Riittaa ja nuorta Paavo näyttelevillä **Hillevi Sepällä** ja **Unto Kettusella** ei ole aiempaa harrastajateatterikokemusta, myöskin vanhaa Paavo esittävä **Tauno Rantonen** on uusi tuttavuus.

Tavoitteena Mikkolalla on tällä tavoin tuoda näytelmän yhteydessä esille kainuulaista maakuntahenkeä. Samalla on tarkoitus esitellä maakunnan kirkkokuoro toimintaa. Esitysten avulla tavoitellaan myös lisätunnetta näytelmän ympärille.

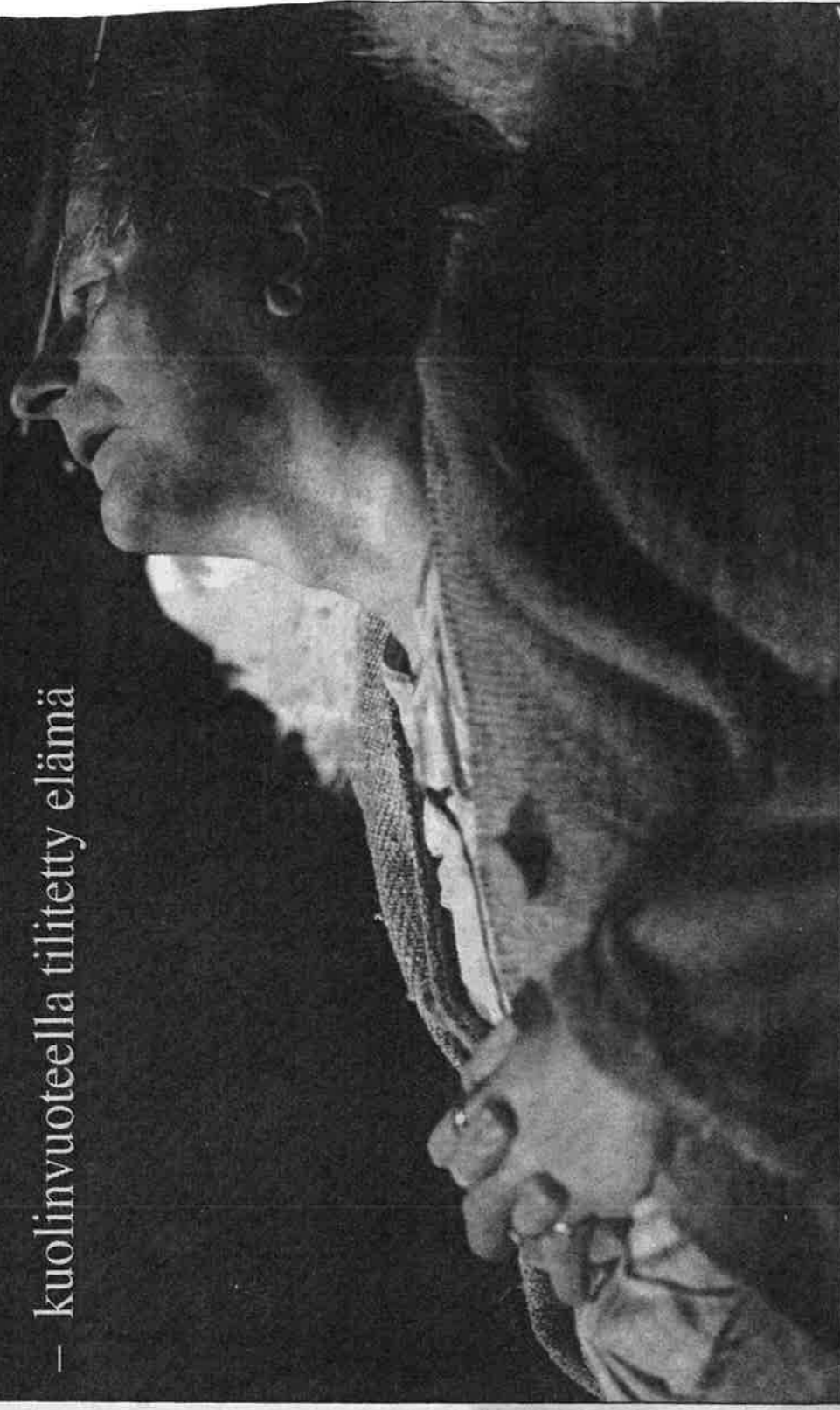
Mikkola on lähestynyt kirjeellä

Oman mielenkiintonsa Viimeisten kiusausten kuumolaisversioon tuo ohjaaja Toivo Mikkolan mukaan se, että näytelmässä on kaksi Paavo Ruotsalaista. Nuorta Paavoa näyttelee Unto Kettunen ja vanhaa Paavo Tauno Rantonen - molemmat uusia tuttavuuksia Tönölään teatterin näyttämöllä.

Viimeiset kiusaukset

– kuolinvuoteella tilitetty elämä

Vanhaa Paavoja esittää yläasteen rehtori Tauno Rantonen.

Kuhmon Viimeiset kiusaukset ei ole vain uskonnollinen draama, vaan siinä käydään läpi avioliiton ongelmia. Paavo joutuu kuolinvuoteellaan elämään menneisyytensä uudeleen. Tavallaan käymään helvetissä. Hän joutuu pahoista teoistaan tiilille, kuten me kaikki, kuolinvuoteella. Esityksen ensi-ilta on tänä iltana Kuhmo-talossa.

Tänään ensi-iltansa Kuhmo-talossa saavan Viimeiset kiusaukset -näytelmän on ohjannut **Topi Mikkola**, joka neljän kerran. Vuosina 1984-86 hän ohjasi sen Siilinjärven kesäteatterille. Nyt teos on ensimmäistä kertaa lavalla kuolinvoimin.

Topi Mikkolan mukaan näytelmään on tullut paljon uutta, onhan se siirtynyt ulkoa sisälle. Mikkolan mielestä Lentua-sali soveltuu erinomaisesti isoille teoksille, jollainen Viimeiset kiusaukset on.

Näyttelijäsuorituksiin ohjaaja on tyytyväinen. Pääosan esittäjät ovat ensikertalaisia, tai hyvin kauan sitten teatteria tehneitä, mutta heidän osaamisensa on hyvää.

Viimeiset kiusaukset on varsin suosittu; sitä esitetään Hel-

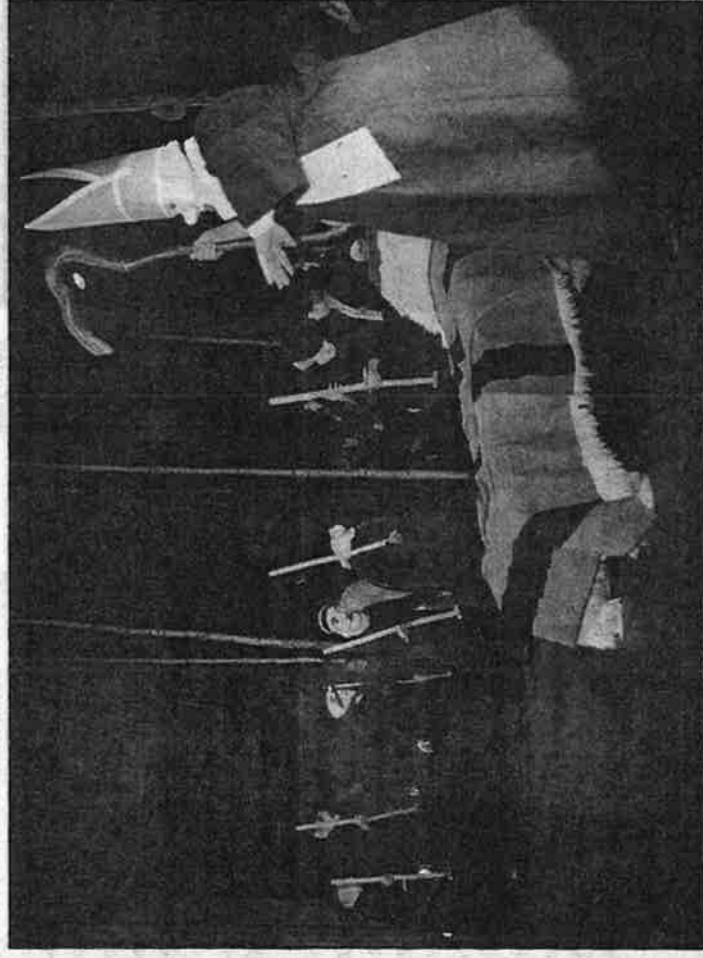
singissä oopperana ja Oulussa sekä Kuhmossa näytelmänä.

”Yksi sinulta puuttuu...”

– Tuntuu, kuin nykyajan ihmisiltä puuttuu jotakin. Yhteiskunnallinen tilanne, työttömyys ja henkinen lama ovat muodostaneet ihmismieleen tyhjiön. Sisäinen tunto on hallowallaan. He haluavat hiijentyä, perustelee Mikkola näytelmän suosiota ympäri maata.

– Jokaisella aikakaudella on oma saarnamiehensä. Paavo Ruotsalainen levitti aikoinaan Jumalan sanaa. Nykyajan saarnamiehet puhuvat EU:sta.

Teoksen juoni perustuu kuoluisan saarnamiehen, Paavo Ruotsalaisen elämään, joka heijastuu miehen kuolinvuoteellaan kokemista illuusioista.

Paavon elämä heijastuu illuusioina kuolinkamppailun yhteydessä. Meneillään Helsingin promootiojuhlat, jossa yliopistosta valmistuneita teologeja nimitetään paperiksi. Joukon etunenässä on piispa.

Nuori Paavo Unto Kettunen ja Hillevi Seppä Ollikaisen Riittana ovat kumpikin uutuvikkoja näyttämömaailmassa.

teellaan kokemista illuusioista.

Paavo joutuu teoistaan tiilille. Tavallaan hän käy helvetissä, kuten me jokainen kuolinvuoteella kamppaillessamme elämässä tekemiemme pahojen tekojen kanssa.

Viimeiset kiusaukset on tänään perjantaina ensi-illassa Kuhmo-talon Lentua-salissa kello 19. (mp)

Viimeiset kiusaukset

Ohjaus ja lavastus: Toivo Mikkola

Lavastuksen suunnittelu: Seppo Piirainen

Valot: Hannu Junttila

Ääniteknikka: Kari Pulkinen

Musiikkitehosteet: Eero Pulkkinen

Naamiot: Kittä Sara

Puvut: Kajaanin kaupungin-

teatteri, Kuhmolaisteatteri
Kuiskaaja: Vuokko Piirainen
Järjestäjät: Leena Nuortila, Seppo Piirainen

Henkilöt:

Paavo Ruotsalainen: Tauno Rantonen/Unto Kettunen

Riitta Ollikainen: Hillevi Seppä

Juhana: Mauri Kuula

Anna-Loviisa Savolainen: Aune Pulkkinen

Albertina Nenonen: Eija Komulainen

Jaakko Högman: Eero Pulkkinen

Juha Markkanen: Ilkka Heikkinen

Liisa: Leena Nuortila

Adam Laitinen: Veikko Vähäaho

Riitta Laitinen: Eeva Immonen

Renki: Seppo Piirainen
Piika: Pirkko Mähönen

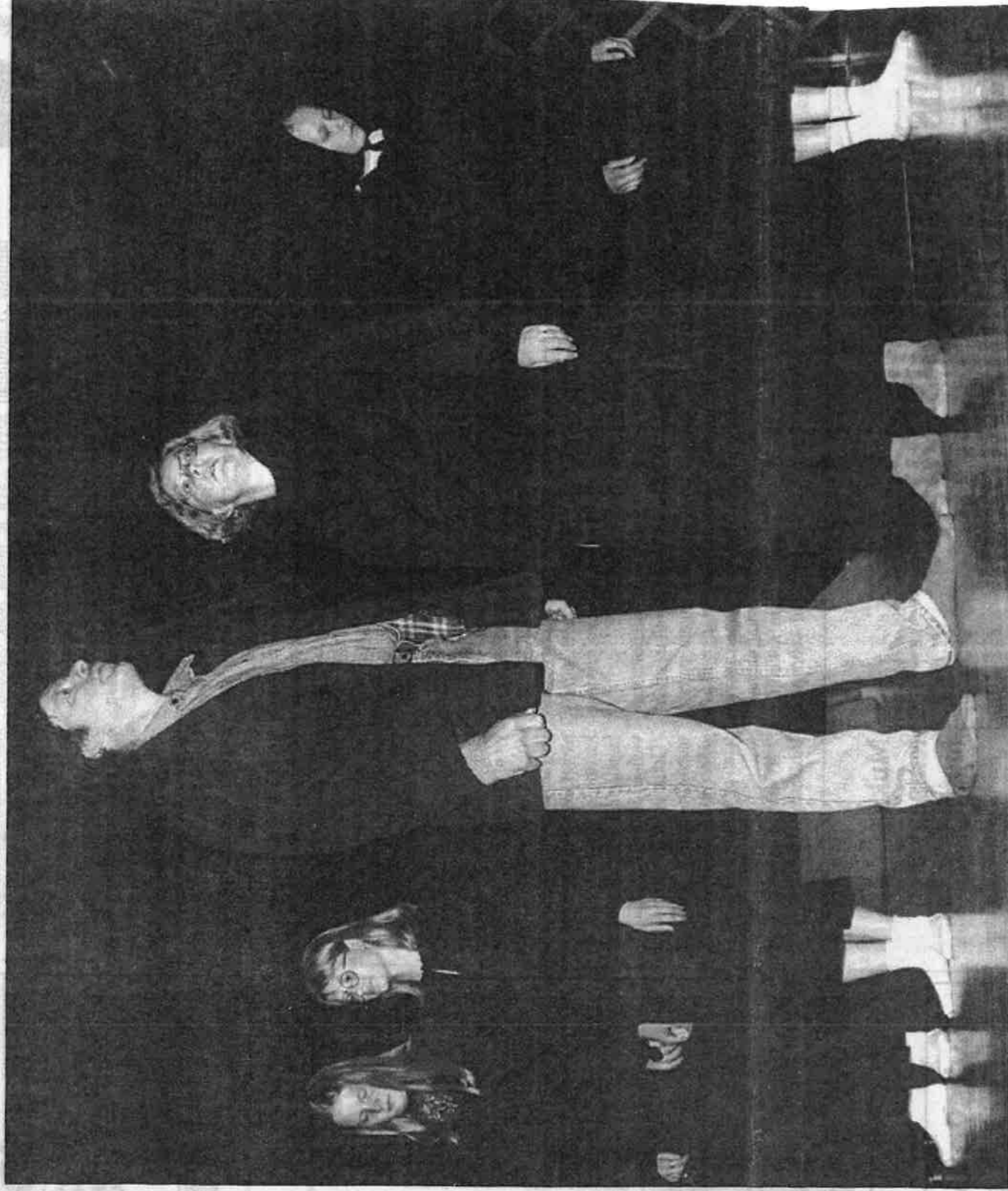
Eero Pulkkinen (seppä Högman) vastaa myös soitetusta musiikista.

Lukija: Mauri Kuula

Kansaa: Saara Lyytinen, Aila Pulkkinen, Erkki Piirainen, Kaija Heikura, Riikka Kyllönen, Kirsti Piirainen, Tyne Korhonen, Riitta-Liisa Kusela, Monika Anrasz, Impi Syväjärvi, Kaisa Autio, Rauha Piiipponen, Hilda Kempainen, Ritva Kettunen, Tyne Piirainen, Anja Heikkinen, Elsa Melentjeff, Laina Kampman, Maarit Eerola.

Viimeiset kiusaukset kuhmolaisella maaperällä

Näytelmässä samoja aineksia kuin tämän päivän yhteiskunnassa

Uskonnollinen näytelmä, joka käy monessa kerroksessa läpi ihmisen, avioliiton, perheen, hyveet ja paheet.

Viimeiset kiusaukset saa ensi-iltansa lokakuun puolivälissä. Tönlän Teatteri esittää tämän Lauri Kokosen suosikkinäytelmän Kuhmo-talossa.

Päosissa nähdään vanhana Paavona rehtori Tauno Rantonen, Nuori Paavo on kunnallispoliitikko Unto Kettunen ja Paavon vaimo pappi Hillevi Seppä.

Tauno Rantonen on Niilsien poika. Ukko-Paavokin oli Niilsistä. Lisäksi näytelmän kirjoittaja Lauri Kokkonen oli Tauno Rantosen ystävä ja opiskelutoveri.

Tauno Rantonen on ollut mukana teatterissa ennenkin. Hän on esiintynyt sellaisissa näytelmissä kuin Siltmäkkäntäjä, Tukkipöytä ja Seitsemän veljestä.

Olen nyt viimeistä vuotta työelämässä ennen eläkkeelle jäämistäni ja elän tavallaan eräänlaisia viimeisiä kiusauksia. Paavon rooli on vaativa. Koen Paavon persoonana läheiseksi. Hän oli arvaamaton, särmikäs, toisille mielipiteensä mutkattomasti. Hän oli rehellinen, ei nuoleskellut ketään, luonnehti Rantonen Paavoa.

Rantosen mielestä Paavo Ruotsalainen oli aikansa psykiaatri, joka auttoi muita, oli herkkä, mutta toisaalta pelkää. Hän julisti voimakkaasti hengen asioita muille, mutta entä itse, hän tunsu, että Jumala on hänet hylyttänyt. Hän kävi koko elämänsä ulkonaista ja sisäistä taistelua.

Tauno Rantonen pitää Lauri

Nuori Paavo, Unto Kettunen ja Riitta, Hillevi Seppä.

Kokosen tekstiä runollisena, kuin suoraan oopperan libretto.

En halua jämähtää paikalleni

Nuoren Paavon roolia esittävä Unto Kettunen sanoo, että yhtenä syynä näytelmään mukaan tuloon oli halu olla jämähtämättä paikalleen.

Tärkein on kuitenkin se, että haluan rohkaista kaikkia kuhmolaisia tekemään teatteria tässä uudessa Kuhmo-talossa, joka luo oivalliset puitteet monenlaisen kulttuurin tekemiseksi, sanoo Unto Kettunen ja kertoo olleensa Roberforsissa seuraamassa harastajateatterin esittämää muusikaalia West Side Story.

Sittä lähtien olen miettinyt, että jospa sitä minäkin ja kerroin Topille, että jos jonakin vuonna olisi sellainen roolii, jossa minäkin voisin olla mukana, niin ota yhteyttä. Topi sanoi, että perjantai-iltana alkaa lukuharjoitukset Viimeisissä kiusauksissa.

Kuvittelin saavani jonkin pienen sivuroolin, mutta sain-

kin Paavon roolin, joka on todellinen haaste.

Unto Kettunen pitää tärkeänä sitä, että voi tälläkin tavalla jakaa henkisiä kapasiteettia muiden kanssa, jotta muutkin rohkaistuivat. Unto pitää Topi

Mikkolan osaa kuhmolaisen kulttuurin luojana erikoisen

tärkeänä.

Hänenlaistaan voimavaraa on harvalla paikkakunnalla käytettävissä. Viimeisten kiusausten sisältö peilaa tätä aikaa.

Riitan roolissa nousee esille ikivanha asetelma; nainen on pitkälti perheen koossapitä-

jä ja vastuunkantaja.

Riitta mieleinen rooli

Riitan roolissa esiintyvä Hillevi Seppä kertoo sanoneensa heti kun kuuli, että Viimeisiä kiusauksia ruvetaan täällä esittämään, että hän haluaa Riitan

roolin.

Ajatus näyttelemisestä ei ole Hillevi Sepälle uusi.

Haluan kokeilla esiintymistä myös sillä alalla. Jo aikojen ja sitten tein selväksi, että voin elää omaa elämäni, vaikka olenkin pappi. Uskon, että koska Viimeiset kiusaukset koetaan uskonnolliseksi näytelmäksi, minun esiintymiseni Riitan roolissa hyväksytään paremmin. En voisi kuvitella esiintyväni näytelmässä, jolla ei ole mitään sanomaa.

Hillevi Seppä sanoo roolin myötä tekevänsä paljon töitä myös itsensä kanssa.

Tämä on ollut rankkaa. Tunnustan mutisseeni vuoro-

sanoja koiria ulkoiluttaessani. Riitan rooli on monikerroksinen, täynnä vertauskuvia ja symboliikkaa. Yksi kantava teema on ikuinen koti-ikävä ja turvan hakeminen. (Is)

Näytelmän ohjaajana toimii Topi Mikkola. Kymmenkunta vuotta sitten Topi ohjasi näytelmän Siitinjärvellä.

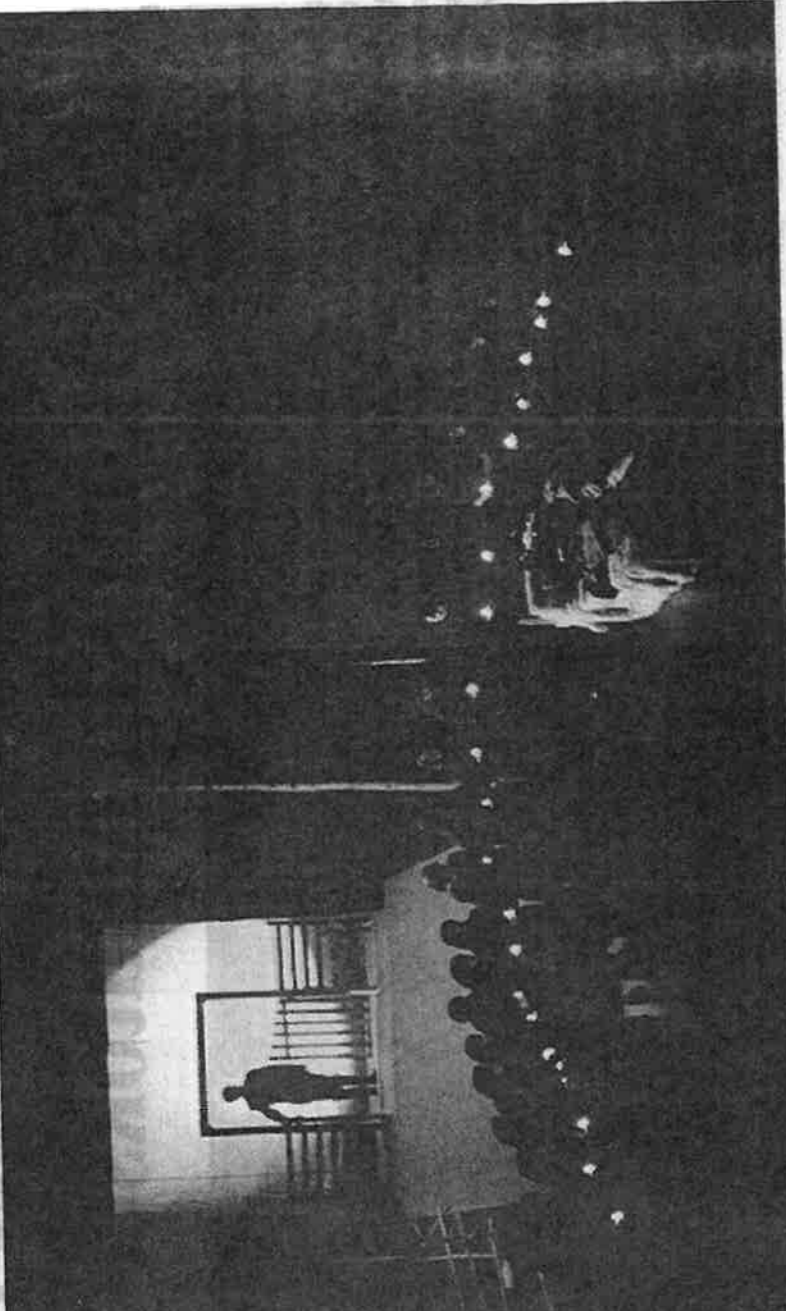

Viimeiset kiusaukset on vaikuttava

Tönölin Teatterin Viimeiset kiusaukset yllätti ensi-illassaan viime perjantaina. Esitys oli vaikuttava näytelijäsnoituksia myöten. Erityisesti Paavo Ruotsalaisen ensimmäisen vaimon roolin näytellyt **Hillevi Seppä** suoritti hienosti. Hän suorastaa säteili.

Kokonaisuutena esitys on erittäin intensiivinen, tunnelmaltaan voimakas. Viimeiset kiusaukset liikkuu pääosin unen maailmassa, mikä mahdollistaa tapahtumien symbolisen kuvaamisen. Tällä tasolla esitys toimii hienosti. Katsoja joutuu aktiivisesti seuraamaan tapahtumien kulkua kyeten ymmärtämään teoksen monitahoisuuden. Katsojaa ei onneksi allarvotoida.

Kohtaukset ovat pieniä, selkeitä ja ytimekkäitä, joskin paikallisten kohtaukset tuntuvat

Kokonaisuutena Tönölin Teatterin Viimeiset kiusaukset on erittäin intensiivinen, tunnelmaltaan voimakas.

tempoltaan hitailla. Onman jäykästi. Esitys pysyy kuitenkin koossa hyvin. Sen kolmas kontakti vähäisyys. Tässä olisi ollut helppo epäonnistua.

Osallistuvaa teatteria?

Kuhmo-talon Lentua-sali soveltuu Viimeisille kiusauksille mainiosti. Lavastuksen merkitys on suuri. Vaikka lavastus ilmeisesti teknisistä syistä on sama koko esityksessä, se y-

vat esille varsin hyvin. Tämä myös jopa piristää hetkeksi. Aivan esityksen lopussa yleisön odotetaan yhtyvän Paavon virtteen. Hiljaisuus yleisössä saattoi johtua vaikuttuneesta ilmapiiristä. Silti tällaisen, vaikkapa vain osittain osallistuvan teatterin mahdollisuudet onnistua tuntuivat hieman epätodennäköisiltä.

Ja miksi välitajallakin veisaan virsiä?

Sannaleena Kaartinen

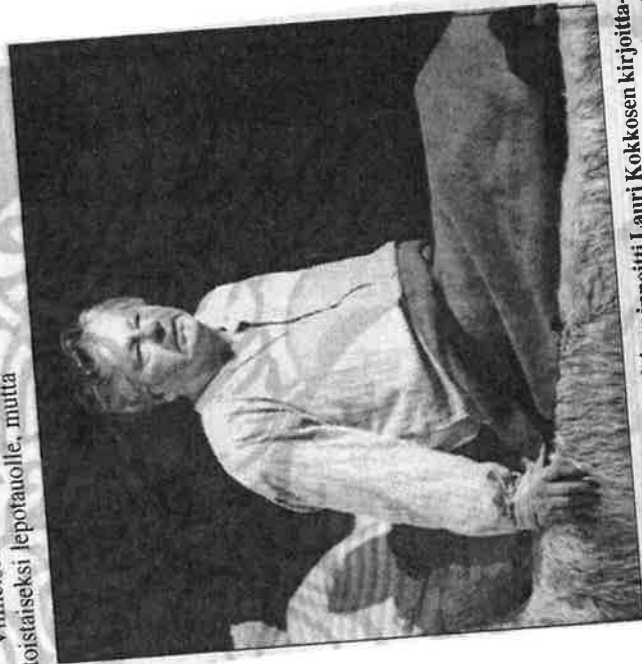

Perjantaina 18. marraskuuta 1994

Kiusaukset toi teatterivieraita

Viimeisiä kiusauksia kävi yleisön ja esittäjien pyynnöstä se palaa esitettäväksi kevätkaudella. Esityskertoista ja ajan-kohtasta ei vielä ole tehty lopullista päätöstä. (Is)

Viimeiset kiusaukset siirtyi toistaiseksi lepotaulle, mutta

Nilsäläinen Paavo Ruotsalainen innoitti Lauri Kokkonen kirjoittamaan näytelmän. Paavon roolissa niin ikään Nilsissä syntynyt Tauno Rantonen.

Viimeisten kiusausten voima joukkokohtauksissa

Maalilaiva valo, virret ja tummiin pukeutunut kansa muodostavat vaikuttavan kehyksen herännäisjohtaja Paavo Ruotsalaisen yksilötarinalle kuumolaisen Tönölään Teatterin tulkitsessa **Lauri Kokkosen** Viimeistä kiusauksia.

Joukkokohtaukset kertovat erityisesti ohjaajan, **Toivo Mikkolan** draaman tajusta. Liikkeen ja äänen avulla Mikkola luo energisen esityksen. Kokeiluissaan Mikkola on myös rohkea. Hän on ennenkin kulkenut sillä vedenjakajalla, jolta jalka saattaa lipsua tahattoman koomiseen, kun harrastajien kyvyt eivät täysin riitä ohjaajan näkemysten toteuttamiseen.

Viimeisissä kiusauksissa näitä hetkiä on muutama. Yksi sellainen on Paavon ja Riitan torjussa ohjasperrillä hallaa. Kyyryssä kulkeva, aaltoilevaa viljaa esittävä kansa ei ole riittävän notkea koreografiansa pysyäkseen.

Mielenkiintoinen kysymys on, miksi **Lauri Kokkosen** vuonna 1959 kirjoittama Viimeiset kiusaukset kiinnostaa juuri nyt näyttämöitä. Helsingissä ja Oulussa esitetään **Joonas Kokkosen** säveltämä **Lauri Kokkosen** librettoon perustuvaa oopperaa. Ketkä ovat meidän aikamme julistajia?

Kuumolaisen tulkinnassa Riitta Ollikainen, Paavon ensimmäinen vaimo, nousee esille keskeisenä hahmona, koska **Hillevi Seppä** Riitan roolissa tekee sisäistetyn, aidon luonnekuvan. Riitan on venyttävä äidiksi ja isäksi, ruokittava yksin nälkäiset suut, tehtävä kaikki mökin työt Paavon kiertäessä seurapaikkoja.

Nuoren Paavon henkilökuva **Unto Kettusen** esittämä nä on kovin vauhi, kesy. Missä huuraa palavasydäminen henget, uskonnollivoittelijat? **Tauno Rantonen** vanhana Paavona selviytyy huomatta-

Juhani Karvonen

Paavo Ruotsalainen kuolinvuoteellaan. Vanhaa Paavoa esittää Tauno Rantonen.

vasti paremmin.

Paavon roolin jakaminen on sinänsä esitystä rikastava ratkaisu. Vahdot sujuvat luontevasti. Esitys alkaa kuolinvuoteelta, jolta Paavo lähtee unien ja takautumien kautta matkalle omaan elämäänsä.

Toivo Mikkola rakentaa esityksen paljolti symbolisen ku-

vaston varaan. Avaimia sisällön tulkittamiseen ovat mm. kirves, viikate ja veräjä. Näyttämö nousee syvyyssuunnassa veräjälle, portille, taivaan puolelle, jolla Riitta jo odottaa.

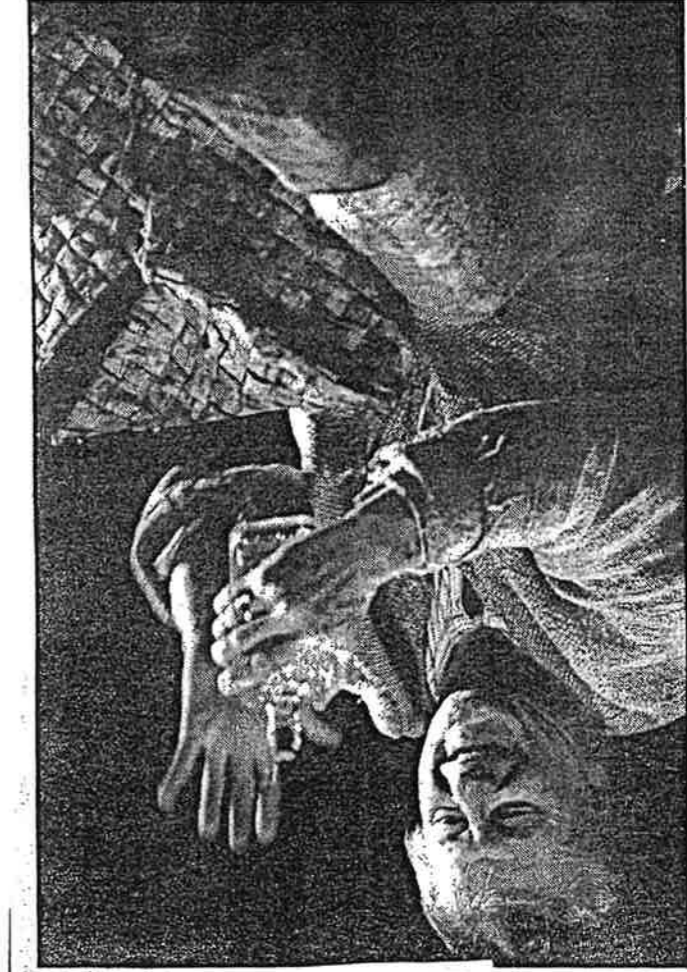
Näyttämöllä näyttävät mustahameiset, kasvoilleen naamion pukeneet viikatenaiset.

Hannu Junttilan valaistus muovaa tilaa ja tunnelmia. Valo on punaista, sinistä, violettiä, vihreää, keltaista. Se on

kovaa ja pehmeää skaalan ulottuessa pimeydestä ja kylmätilänvalosta kirkkauteen.

Musiikki kulkee äärialueita, kontrasteja hakien. Harrasvirsien veisuu vaihtuu maalliseksi renkutuksiksi, ja punapukuiset naiset tanssivat rietaasti Paavon ympärillä.

Sinikka Viirret Tönölään Teatteri, **Lauri Kokkosen** Viimeiset kiusaukset. Ensi-ilta Kuumotalossa 14.10. Ohjaus:

Lieksan Lehti

Kalajoen käräjien aluksi kontista löytyy illointa murheen ja vaihtaan, Ukko-Paavo (Tauno Rantonen).

Paavo Ruotsalaisen elämää näyttämöllä

Toivo Mikkola-Seppo Piirainen lavastus on yksinkertainen. Symbolit, viikate, kirves, kulttuurijohtaja Toivo Mikkola ja Viimeiset Kiusaukset. Kuumolaisen Lauari Kokkosen elämän kuvaamisessa, näyttämölläpanssa.

Suuret joukkokohtaukset isäntä ja musikkitehoksen hartasta vitteveisuusta maallisiin renkutuksiin osautuvat. Herännäisjohtaja Paavo Mikkola on syvästi sidottuna ja miesten askelten alla mustat huiyit tuksu- (Tauno Rantonen) on puu- (Hillevi Seppä) on kuumolaisen tulinan kantavien ja rohkeiden joukkokohtauksiin.

Toivo Mikkolan draama näyttää vaihtelevaa, hän vasti vaikea kohtalonsa, hän suostaan sädehti ja vangitsee yleisön.

Kolme vuotta sitten Lieksan kansalaisopiston näytelmäryhmä esitti Heikki Kerolan ohjelmassa "henkissä tyhjiä" ellei EU-keskustelujaaman Viimeiset Kiusaukset. Utko-Paavona Eino Makkonen nousee väkisin Kuumolaisen kiusauksista ovat avustajan Puolangan, Suomussalmen, Lentävän ja Kuumolaisen kiusausten 13 kirkkokuoro. Virstailumakka kuumolainen tanssijain.

Liikkeelle omista lokeroista

Joukko kuhlolaista
kulttuuriryhmiä tekee
yhteistä Jääkäriin morsianta

Kuhmo
Soiti Rieppula-Vähätalo

"Se lähtökohtana, että saadaa porukat liikkeelle lokeroistaan, yhdes-
sä tuotetaan", Kuhmon Mieskuorossa
laulava **Veikko Kilpeläinen** kiteyt-
tää kuhlolaisten kulttuuritahojen
yhteisen voimaainnoston. Jää-
käriin morsiamen, merkityksen.
Kuoron puheenjohtaja **Seppo Ko-
nulinainen** myöntää, että kyseessä
on haaste, johon panostetaan koko
syksy. Muuta ohjelmistoa kuoro ei
oikeastaan tänä syksynä harjoittele,
sillä näytelmän ensi-ilta on itsenäi-
syyspäivänaattona. Komulaisen mu-
kaan tällaisessa hommassa näkee
palkkakunnan kulttuurin laajuuden,
kun eri ryhmät ovat yhdessä teke-
mässä.

Mieskuoron ja harrastajanäytteli-
jöiden lisäksi näytelmää on tekemäs-
sä Kuhmon Puhallinorkesteri. Osa
näyttelijöistä on mukana Kuhlmo-
laisteatterissa, osa Tönölään teatteris-
sa, osa ei kummassakaan näistä.
Kuhlolaismoimiin on vahvistusta
saatu Sotkamosta, mistä mukana on
neljä miestä.

Näytelmän ohjaaja **Toivo Mikko-**
la uskoo, että esitys valmistuu ensi-
iltaan mennessä, samaan hänen
uukaansa uskovat myös näyttelijät.
Kyseessä on kunniamoisuus kainuu-
laisille jääkäreille, pitkään juuri
tämän näytelmän ohjaamista halun-
nut Mikkola sanoo.

Hankkeen kustannusarvio on

250 000 markkaa. Suurimmat kus-
tannuserät ovat teosto-maksut,
markkinointi ja tilavuokrat. Kau-
pungin sivistyslautakunta on myön-
tänyt hankkeeseen 10 000 mark-
kaa. Loppurahoitus on hankittava
lipputuloina ja sponsoreilta.

Managerina hankkeessa toimiiva
Jorma Piirainen kertoo, että spon-
soreina on paikallisia yrittäjiä. Tätä
kaunita saavat yksittäiset panos-
tukset eivät ole suuria, mutta virta
kertyy pienistä puroista. Piiraisen
laskelmien mukaan näytelmälle on
saatava 4 000 katsojaa, jotta hank-
keen talous saadaan tasapainoon ja
velvoitteista selvitään.

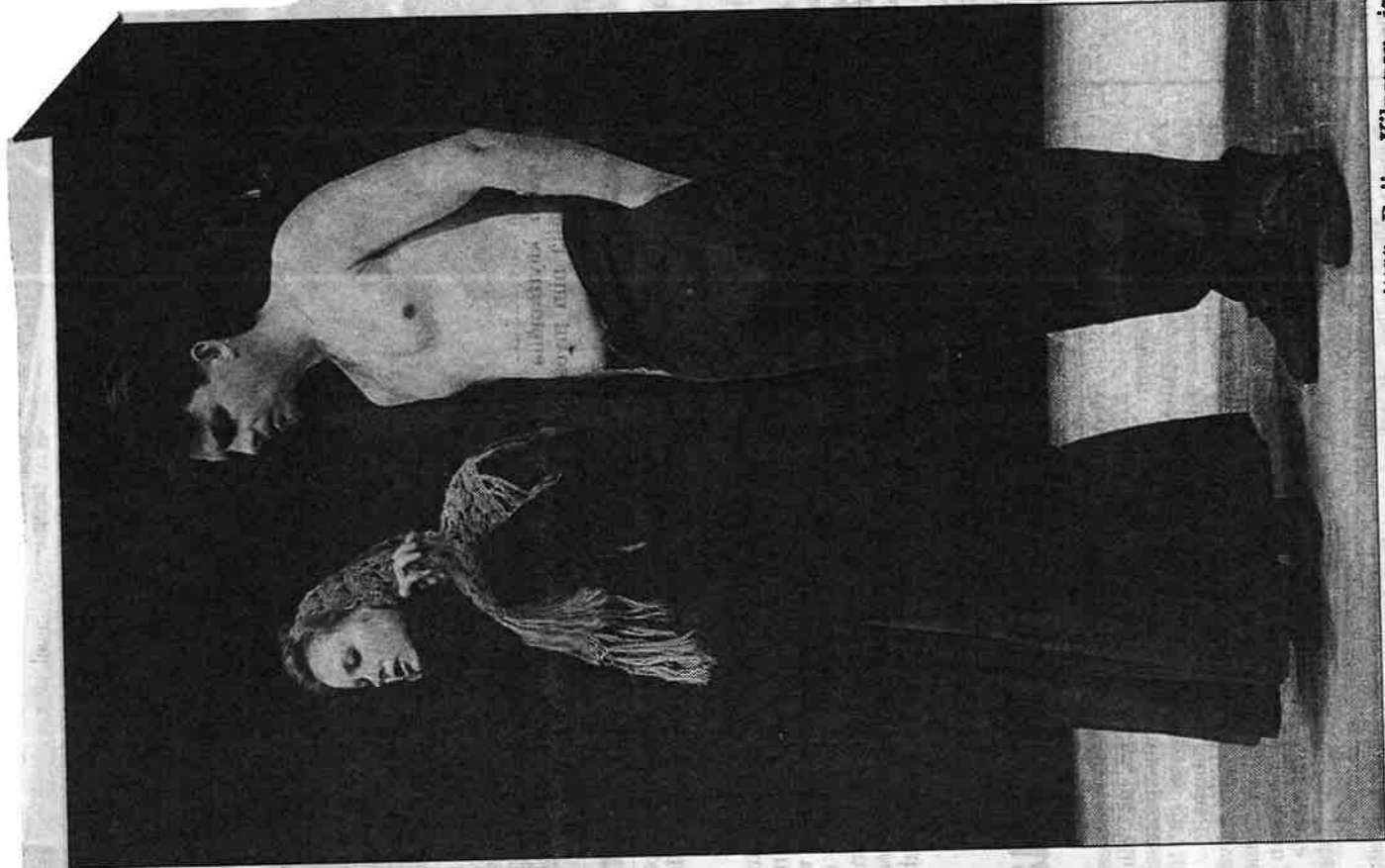
Omaa rooliaan hankkeessa Piirai-
nen kuvaa toteamalla: "Olen pyrki-
nyt olemaan se, joka juoksee kasaan
eli eri osapuolien kanssa neuvottelee,
kun tulee ongelmakohtia." Taitteelli-
seen puoleen hän ei halua sekaan-
tua. Tuottaja hän ei ole, eikä hänen
mukaansa sellaista tällä produktioi-
la olekaan.

**Koulii ja
kasvattaa**

Sabinaan roolissa näyttelevä **Rajja
Kilponen** kuuluu näytelmän ensi-
kertalaisiin. Viimeksi hän on ollut
näytelmässä mukana joskus kansa-
koulussa. Hän kertoo etukäteen tien-
neensä, että homma on uutta ja
ihmeellistä, mutta odottamattoman
vaikeaksi se on osoittautunut. Laula-
jana tunnettu Kilponen myöntää,
että aivan erilaisia se on kuin

Suomalaiset jääkärit viettivät Libaussa vapaa-aikaansa ravintola Kulta-
ankkurissa. Jääkärikorpraaleja näyttelevät Marttina Timo Tikka ja
Kalpana Arto Immonen.

Varsovasta tullutta Sabinaa näytelmässä esittää Rajja Kilponen ja
suomalaista jääkäriä Kalpana Arto Immonen.

laulaminen. Hän lähti mukaan, kun
halusi kokeilla puhepuolta näyttä-
mällä.

Ilmeillä ja eleillä on ilmaistava
itseensä ja lavan käyttö, hän kertoo
hankalimmiksi osoittautuneita asioi-
ta. "Lava pitäisi tavallaan täyttää."
Hän myöntää, että joskus homma
ihän hirvittää, mutta sitten kun
rooliin pääsee taas sisälle, kaikki
huistaa.

Kilposen mukaan roolihaamossa
on ollut kiinnittämistä, kun Sabina
on vasta 17-vuotias ja täyttää 18.
Hän on pyrkinyt sisään rooliinsa
miettimällä, millaisia ajatuksia seni-
käsellä on. Yksi keino on ollut
muistella, millaisia ajatuksia itsellä
oli senikäisenä. Hän uskoo, että
rooliin sukeltaminen koko ajan hel-
pottuu, kun mukaan on saatu puvus-
tus ja kunhan vielä saadaan lavas-
tus. Häntä ei harmita, että tuli
lähteneeksi mukaan, sillä homma
antaa, koulii ja kasvattaa. Tukea
hän kertoo saavansa porukkahen-
gestä, joka näytelmäntekijöiden kes-
ken on hyvä.

**Viulunsoittaja
vaihtui jääkäreihin**

Ajatus yhteisen projektin tekemi-
sestä syntyi Piiraisen mukaan eri
tahoilla. Aluperin oli ajatuksena, että
se olisi Viulunsoittaja katolla. Mutta
yhteisessä palaverissa reilu vuosi sit-
ten todettiin, ettei sitä kannata lähteä
tekemään, kun se on tulossa ammatti-
teatterin Ouluun. Mietinnän jälkeen
päädyttiin Jääkäriin morsiameen, joka

on Piiraisen mukaan jonkin verran
kevyempi toteuttaa kuin Viulunsoitta-
ja katolla.

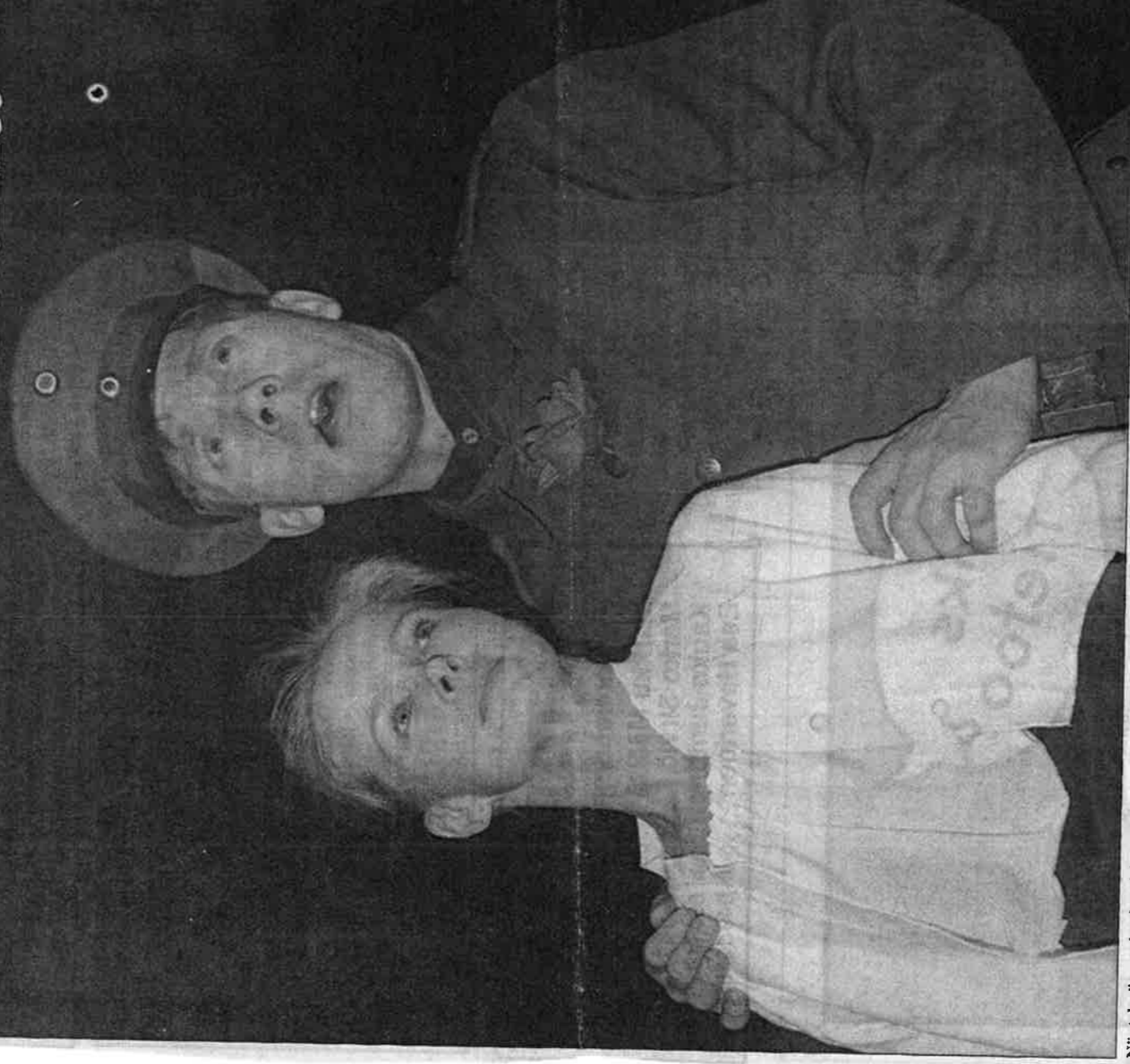
Jääkäriin morsiameen lausua ilmeillä
kuin haetaan kuviota, kuinka paikalli-
set kulttuurijärjestöt voisivat tehdä
yhteistyötä, Piirainen miettii. Puhalli-
norkesteri harjoittelee ohjelmistoaan
omassa piirissään ja tulee kuvioihin
mukaan vasta harjoitusten loppuvai-
heessa. Piiraisen mukaan tämä yhteis-
työ tuo orkesterille sellaista kokemus-
ta, jota sen muutoin olisi melko
mahdotonta saada. Mieskuoro on ollut
mukana jo jonkin aikaa, kun eri osasia
on ryhdytty hiomaan yhteen. Musiikin
harjoittamisesta vastaa Musiikkiopis-
ton rehtori **Pekka Huttu-Hiltunen**.

Jääkäriin morsiamen tapahtumat
sijoittuvat liettualaiseen Libaun kau-
punkiin (nykyään Liepaja), jonne
jääkäripataljoona on sijoitettu. Kau-
pungissa näkyy Euroopan myllerrys.
Suomalainen jääkäri rakastuu Var-
sovasta tulleseeseen tanssijattareen
Sabinaan, joka on venäläisten vakoo-
jaksi lopulta paljastuvan paroni von
Lichtensteinin suojatti.

Sam Sihvo kirjoitti näytelmän
alkoinaan kroonisen rahapulan kuri-
muksessa. Tarina heijastelee hänen
omia kokemuksiaan, sillä hän liittyi
kolmen veljensä kanssa lokakuussa
1915 jääkäreihin ja rakastui Libaun-
sa Sabina-nimiseen naiseen. Sotila-
suransa Sihvo jätti vuonna 1920 ja
ryhtyi kirjoittamaan ja säveltämään.
Jääkäriin morsianta on näytelty ym-
päri maata niin ammattilais- kuin
harrastajateattereissa.

Kuhmolaisten kulttuurintekijöiden yhteisponnistus

Jääkäarin morsian enssi-illassa tiistaina

Näytelmän sankaripari Sabina Rajala Kilponen, jääkärikorpraali Martti, Timo Tikka.

Fiktiota, faktaa, sotaa ja rakkautta sisältävä Sam Sihvon musiikkipitoinen näytelmä on valmistumassa ensi-iltaansa, joka on tiistaina.

Tämä suuren joukon estradiesiintyjää vaativa kokonaisuus syntyy kuhmolaisten kulttuurintekijöiden yhteisponnistuksena.

Ohjauksesta vastaa Topi Mikkola.

Jääkärimorsian on laulunäytelmä vuodelta 1912, kuin suomalainen versio Kauniista ja rohkeista.

Kaksi miestä kieppuu yhden naisen ympärillä, nuorta rakkautta, uskottomuutta, eron haiketta, ikävää, juonittelua, vakoilua, komeita miehiä, puoleensa vetäviä naisia, musiikkia, tanssia, viinaa ja lopulta paha saa palkkansa.

Kolmen tunnin "matsi", väliajalla - ainakaan harjoitussissa aika ei käynyt pitkäksi.

Kaiken takana on Topi

Näytelmän ohjaaja Topi Mikkola kulkee mieteliäänä ja väsyneenä Topi tuumaa, että kovalle ottaa.

- Visto, jonka alun perin näy-

siitä, että he jaksavat ilta illan jälkeen tulla harjoituksiin satoi tai paistoi.

Aivan erityisen kiitoksen Topi antaa ahkeralle puurtajalle, lavasteista vastaavalle Seppo Piiraiselle.

- Ilman Seppoa olisin hukassa.

Topi kertoo, että tämä ei ole hänen ensimmäinen suuri produktionsa. Seitsemänkymmentäluvulla esitettiin Pohjalaisia, jossa oli väkeä monelta kylältä.

- On haasteellista nivoa yhteen puheteatteri, musiikki, laulut ja tanssi. Kaikki osa-alueet on saatava toimimaan niin, että mikään ei nouse ylitse muiden, vaan tuloksena on ehjä kokonaisuus, pohittii Topi.

Tokituksenhenkensäkin Topi on käynyt läpi ja kertoo, että välillä teki mieli lyödä hanskat tiskiin, mutta näyttelijöiltä olen saanut voimaa.

Topi sanoo, että tämä on yhtä ponnistusvaihetta, illat venyvät pitkiksi ja voimavarat hupenevat.

- Mutta sitten kun kaikki on ohi ja näytelmän luovuttaa näyttelijöille yleisölle esitettäväksi tulee tyhjiä olo. Kyllä se aina kannattaa ponnistella, myöntää Topi.

Yksi työsarka Topilla on ollut puuvuoksen kerääminen.

- Olen ajanut Joensuussa, Kuopiossa ja Kajaanisissa hake-massa vaatteita ja aseita. Uskon, että tiistai-iltana kaikki on valmista ja viimeisetkin hio-miset ovat tuottaneet tulosta.

Omista ja muiden kokemuksista

Samuli, Sam Sihvo oli itsekin jääkärinä ja niistä kokemuksista hän kokosi tarinan johon lisäsi hieman mielikuvi-tusta. Jääkärimorsiamen li-säksi Sam Sihvon kynästä on lähtöisin myös Hevosshujarit vuodelta 1924 ja tuttu marssi Muistoja pohjolasta.

Näytelmä Jääkärimorsian

Leena Sirviö

Isak on juutalainen vakooja, jonka hoono soomi istun tyvin Hannu Väyrysen suuhun.

HENKILÖT

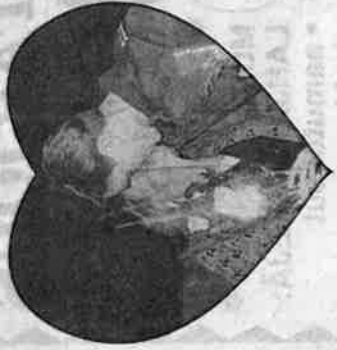
Jääkärit
Martti, jääkärikorpraali
Kalpa, jääkärikorpraali
Mikko, jääkärihevosmies
Mäkelä, jääkärihevosmies
Suvela
Hinkula
seka Kaamo Piirainen, Erkki Hämmäläinen, Erkki Pyykkö, Seppo Komulainen, Veikko Kilpeläinen, Esa Heikkinen, Mikko Saarinen, Eljas Varsta, Jorma Eronen, Olavi Pulkkinen, Paavo Pirinen, Jouko Ainasoja, Tauno Piirainen, Pentti Heiniäho
Sonja Strand, kahvilan omistaja
Marusja, venakko, tarjoilijat
Sabina, venakko, balettityttö
von Lichtenstein, paroni
Isak Meyer, juutalainen vakooja
Saksalaiset
von Roller, saksalainen kapteeni
Muller, saksalaisia jalkaväkeä
Stiefel, saksalaisia jalkaväkeä
Sturm, saksalainen merisotilas
Orkesteri
Kuhmon Puhallinorkesteri
Hartikainen Joumi - baritonitorvi, Hartikainen Suvi - huilu,
Heikkinen Katja - alttosaksofoni, Huusko Hanna - klarinetti,
Juntunen Eero - tenorisaksofoni, Karppinen Mari - klarinetti,
Korhonen Mikko - tuuba, Malinen Ilkka - vetopasuuna, Malinen Juha - käyrätorvi, Mikkonen Hanna - huilu, Piirainen Mikko - trumpetti, Piirainen Tapio - klarinetti, Pollari Matti-
Jussi - trumpetti, Pääkkönen Harri - tuuba, Saastamoinen Seppo - trumpetti, Sallinen Lauri - klarinetti, Seilonen Jari -
lyömäsoittimet, Tähkävuori Unto - trumpetti, Törmänen Mikko - vetopasuuna, Vilmi Laura - alttosaksofoni, von Matt Michael - huilu
Timo Tikka
Arto Immonen
Ilkka Heikkinen
Veikko Vähäaho
Seppo Kyllönen
Heikki Piirainen
Eeva Immonen
Leena Nuortila
Rajala Kilponen
Kari Kajaus
Hannu Väyrynen
Eljas Varsta
Jukka Jauhainen
Mauno Pripponen
Antti Schroderus

v. Lichtenstein, baltialainen paroni Kari Kajaus ja Sonja Strand, kahvila Kulta-ankkurin omistajat Beva Immonen.

Jääkäarin kihlatu

- historian sипien havinaa

Jääkäarin morsian oli ensi-illassaan tiistaina. Teatteriin saapunut yleisö oli asennoitunut nauttimaan kuhmolaisen kulttuurin yhteistyöstä. Näytelmä sopi hyvin Kuhmo-talossa esitettäväksi ja yleisö poistui tyytyväisenä näkemänsä ja kokemaansa.

Illan juhlavuutta lisäsi tulossa oleva vapaa- ja tilaisuuden historiallisuus.

Kuoron osuus näytelmässä on kantava. Kuoro onnistuu tehtävässään hyvin. Edessä Kalpa, Arto Immonen. "Elon mainingit korkeina käyvät..."

Kuhmolaisen Jääkäarin morsian tyydytti ensi-iltayleisöä lähes täydellisesti. Vain muutama katsoja oli sitä mieltä, että liika on liikaa.

Yleisö eli koko ajan juones-mukana ja innostui tapahtuman kesken esityksen lauluille ja roolisuorituksille. Erityisen ihastuneita katsojat olivat venakkko Marjushaan. Tämä viinaan menevä, sekakielttä puhuva tarjoiija jaksoi riemastuttaa kolmituntisen esityksen loppuun saakka. Marjushaa esitti

ansiookkaasti Leena Nuortila.

Pääroolit kantoivat

Topi Mikkola on onnistunut roolivalinnoissaan. Kalpaa esittävä Arto Immonen on luonteva, roolissaan elävä, soilaan oloinen miesnäyttelijä Sotkamosta.

Toinen naapuripiitäjän lahja, Isak Mayer, juutalaisen vakoojan rooliin iskostunut Hannu Väyrynen on valloittava.

Paroni von Lichtenstein oli

tasan yhtä julman oloinen kuin voi kuvitellakin kaksoisroolia elävän vakoojan olevankin. Kari Kajaus saisi opetella vuoro-rosan tulkummin.

Sankaripari on nannaa. Sabinan osan esittäjä Rajja Kilponen on eicenis hauras, suojattua elämää elävä, maailman murjomaksi joutuva tanssityttö. Rajjan ääni on hyvin kauris, taipuisa ja se tekee näytelmän lauluista herkkiä ja koskettavia.

Jääkärikorpraali Martti, sotilaan perikuva Timo Tikan tulkitsemana on uskottava ja romanttiikkaa tiikka.

Tosin olisin toivonut, että Kalpa ja Martti olisivat laulaneet laulunsa tieman korkeammalta. Kiitosmaininnan ansaitsevat myös jääkärihevosties Ilkka Heikkinen ja kahvilan omistaja Sonja Strand, Eeva Immonen.

Kohtaus, jossa Martti ja Sabina laulavat "Oon vuosia monta jo harhaillut elon merta mä myrskyväää..." ja "Mä ennen tuntea saanut en..." voisi olla tiivimmän valaistu ja sankariparin pitäisi laulaa se kokonaan kasvot yleisöön päin. Tämä kohtaus on yksi näytelmän kohokohtia ja vaatisi tulla korostetusti esille.

Myönnetykseksi niille, jotka valittavat näytelmän pitkä-

veteyttä, voitaisiin lyhentää jääkärikorpraali Kalpan puhetta sotilaille samoin saksalais-kapteeni von Rollerin puhetta jääkäreille.

Varuksettoman kiitoksen koko yleisöitä sai Kuhmon Puhallinorkesteri. Ennen kaikkea Arrigo Vinciguerran uutera työ puhallinorkesterin kanssa tuli nytkaiken kansan tietoisuuteen.

Myös kuoron osuudet tulivat voimakkaasti esille. Vaikka näytelmässä onkin baabelin kielten sekoitus, niin vuoro- nojen lausumiseen kannattaa kiinnittää huomiota, jottei yleisö aivan tipahda käryiltä.

Hyvä juttu

Välillä oli mielenkiintoista kysellä yleisön mielipiteitä Jääkäarin morsiamesta.

Mari ja Eljas Määttä olivat viettämässä 30-vuotishääpäiväänsä.

Tämä on hyvä. Historiallisesti kiinnostava. Tässä voi samalla pelata tämän päivän ajatuksia tuohon aikaan, sanoo Eljas.

Erittäin mielenkiintoinen, tavallisuudesta poikkeava, toteksi Mari.

Anna-Liisa ja Pentti Kytölänen luonnehtivat näytelmää reippaaksi ja historiallisesti mielenkiintoiseksi.

- On tehty vaitava työ. Topil-

le suuret kiitokset, oli Kyllösen mielipide.

Ari Vesterlund ja Leena Saarinen tulivat Sotkamosta.

- No, meidän tulimme katso- maan miten sotkamolaiset rooleistaan selviävät. Hehän ovat meidän valiojoukkoa ja hyvin meni, totesivat sotkamolaiset. Näytelmä sai tunnustuksen kokonaisuutena musiikin, laulujen ja näyttelijöiden osalta. Myös itse esityspaikka Kuhmo-talo sai vierailta superlatiiveja.

- Te voisitte markkinoida tätä taloa myös Sotkamoon ja yhä enemmän tehdä yhteistyötä Sotkamon kanssa, toivoivat naapuripiitäjän teatterivieraat.

Marjatta ja Unto Mentula sanoivat ensivaikutelman olleen lupaavaa.

- Näytelmä on vaativa ja sankaripari on hyvä. Odotamme mielenkiinnolla jatkoa, sanoivat Mentulat välitajalla.

Jääkäreiden historiaa

Jääkäarin morsian kertoo suomalaisen jääkäripataljoonan vaiheista saksalaisten koulutusleirillä Libaussa.

Ahun perin näytelmä on kirjoitettu Viipurin teatterin näyttelijöille. Ensi-iltana oli Kansallisteatterissa 1921.

Näytelmä oli välillä unohduksissa. Toisen maailmanso-

Topi Mikkola, kulttuurintekijä Kuhmosta.

dan päättymisen jälkeen meni yhdeksän vuotta ennen kuin näytelmää taas esitettiin. Esittäjinä oli vuonna 1954 Helsingin Ylioppilasteatteri.

Sam Sihvon kirjoittaman näytelmän tapahtumat sijoittuvat suomalaiseen 27. jääkäripataljoonan jatkokoulutusaikaan Kuurinmaan Libaussa tammi-kuusta syksyyn 1917.

Esipuheessaan ohjaaja Topi Mikkola sanoo, että näytelmän on omistettu niille 39 kaimummaiselle jääkärielle, jotka olivat mukana 27. jääkäripataljoonassa. Kotiin heitä palasi 37, kirjoittaa Topi.

Näytelmä kestää 3 tuntia 15 minuuttia.

Leena Sirviö

Arrigo Vinciguerra sai ansaitut kiitokset puhallinorkesterin työkentelystä. Kukat luovutti Eero Hartikainen.

Odotetut katsojaluvut pitivät paikkansa

Jääkäarin Morsian jätti jäähyväiset

Jääkäarin Morsian kuudenkymmenen ihmisen voimin toteutettu kulttuuriteko on siirtynyt historiaan.

Morsian jätti jäähyväiset sunnuntai-iltana. Kaikkiaan näytelmän näki liki 3000 ihmistä. Jääkäarin morsiamesta tuli Kainuun yhteinen kulttuuritapahtuma, sillä noin puolet katsojista tuli Kubmon ulkopuolelta ja näyttelijöistä neljä oli Sotkamosta.

Antti Schroderus, Strum saksalainen merisofilas mieli oikeasti teatterikouluun. Tämä sodilasta näyttelevä viime kevään ylioppilas aikoo siviilipalvelukseen.

- Ei minulla mitään armeijaa ja näytelmän sanomaa vastaan ole, mutta minulle on parasta, että menen siviilipalvelukseen, kertoo Antti.

Jääkäarin morsian ei ole Antin ensimmäinen teatterikokemus. Kahtena kesänä Antti Schroderus on esittänyt Sotkamossa kesäteatterissa Malaki-

Antti Schroderus aikoo teatterin ammattilaiseksi.

Jääkäarin Morsian seurueineen jätti jäähyväiset. Eljas Varsta, von Rollen, saksalainen kapteeni, Rajja Kilponen Sabina, Timo Tikka Martti ja Leena Nuortila Marusja.

sen roolin.

- Viime kesänä oli Renki-Malakias ja edellisellä kesänä kehitysvammainen poika Malakias.

Antti joutui Jääkäarin Morsiamen kolmen muun sotkamolaisen siivellä.

- Kuhmosta puuttui näyttelijöitä. Väyrysen Hannu soitti, että tulisinko mukaan. Enpä kauaa miettinyt, lupauduin heti.

Olen tykännyt tehdä tätä näytelmää. Olen jo kerran pyrkinyt teatterikouluun ja vielä minä ainakin kerran yritän. Myös historia ja äidinkieli kiinnostaa, pohdii Antti tulevaisuuttaan.

Kari Kajaus esitti uskottavasti vakoojaa.

Isak Mäyerin, juutalaisen vakoojan roolin vetänyt Hannu Väyrynen sanoo, että Topi on pitänyt tiukasti kiinni ja pyytänyt tänne.

Hannu tuli tutuksi jo Rakkaasta Lotasta, jossa hän veti kersantti Asser Julkusen roolin. Koulutukseltaan Hannu on liikunnanohjaaja.

- Tämä on hyvä rooli, sanoo Antti.

- Minusta tuli näyttelijä vahingossa, ihan niinkuin moni lapsi syntyy vahingossa. Eka rooli oli näytelmässä Mieleni minun tekevi. Siinä Hamulla oli monta roolia, pikkupojasta pappiin.

Hannu myöntää, että on hantamarrtelukin näyttelijän työtä. Hän pitää Kuhmo-taloa miellyttävänä estyspaikkana.

Vakoojaakin tarvitaan

Isänmaallinen näytelmä ei olisi mitään ellei siihen olisi ympäty ainakin yhtä vakoojaa. Vakoojaa paroni von Lichtensteiniä esitti **Kari Kajaus**. Tämä kättilön koulutuksen saanut entinen kilpapyöräilijä on näytellyt monia vuotta.

Sotkamon kesäteatterissa hänellä oli viime kesänä Pastori Jussilaisen rooli, Putkinotkossa meni enon rooli, Iso Niilo ja Pikku Niilo toi hänelle Pyhän Pietarin roolin.

- Olen ollut pikkupojasta asti teatterin kanssa tekemisissä aina sillä paikkakunnalla missä olen ollut, kertoo Kari.

- Jääkäarin morsian oli mielenkiintoinen haaste. En ole koskaan ennen ollut näin isossa projektissa mukana. Tämän

mäisen kerran yleisölle. Tähän asti olen laulanut kotona suihkussa. Rupesin nauttimaan laulusta yhä enemmän ja enemmän. Nyt tuntuu, että jatkossa voisi laulaa enemmänkin.

Musiikki ei ollut entisestään yhtään tuttua. Näytelmän sanoma on vahva. Laulut kouraisee sydäntä. Sen ajan henkii tunkee läpi. Jääkärit saattoivat jollakin tapaa pettyäkin, pohdii Arto.

Tämä porukka on ollut mahtava. Mieskuoro sai uutta kokemusta samoin tämä nuori puhallinorkesteri. Meillä oli mahtava yhteishenki. Arto arvioi, että juuri **Rajja Kilponen** Sabinan roolissa edistyi kaikkein eniten.

Sotkamossa on ensi kesänä tauko kesäteatterissa. Sotkamoon rakennetaan uusi teatteri ja vasta tulevana vuonna siellä päästään teatteritoimintaan mukaan.

Sotkamolaiset ovat sitä mieltä, että yhteistoiminta kainuulaisten kanssa on hedelmällistä.

Leena Nuortila, Marusjan roolintekijä, koki jääkäarin mor-

Kalpa, Arto Immonen löysi itsestään laulajan näytelmän aikana.

Jaakko.

- Tämä oli kaikista suurin produktio, jossa olin mukana, kaikista aikaa vievin ja kaikista rasittavin. Tämän on ollut kaikista antavin rooli, missä koskaan olen ollut mukana.

Tähän on joutunut paneutumaan paljon. Tässä oli iloa ja haikautta. Jääkäarin morsian oli näytelmä jossa Arto lauloj ensimmä-

siamen kohdallaan erittäin te-rapeutiseksi ja sanoo valmistautuneensa henkisesti estysten loppumiseen.

Mikko jääkärihevosties, **Ilkka Heikkinen** aikoo nyt pitää paussin teatterissa.

Tämä kymmenen kertaa selkäänsä saanut mies piti lystiä Marusjan kanssa.

Kuvat ja teksti: Leena Sirviö

Hannu Väyrysen uskollinen yleisö oli oma tytär Ida-Maria. Isi ammuttiin joka kerta, oli tyttären toteamus isän roolista Isakista.

Vänrikistä korpraaliksi

Jääkärikorpraali Kalpa, **Arto Immonen** kuuluu sarjaan sotkamolaisia, jotka ovat toista kertaa kuhmolaisessa näytelmässä. Lotassa Arto oli vänrikki Kari Vallinharju.

Arto sai teatterikärpäsen puroman viisi vuotta sitten Sotkamon Nuorisoseuran kesäteatterissa. Ensimmäinen rooli oli Nummisiutarien puusuutari

Teatterirehveillä ensi-iltaan tänään: Naurattavien ja liikuttavien musikanttien Orkesteri

Kuhmo
Hannu Mustonen

Kuhmon Teatterirehveillä saa tänä iltana ensi-iltansa **Topi Mikkolan** ohjaama Orkesteri, jota varten koottu Tönölään teatteri sisältää tällä kertaa sotkamolaisia ja kuhmolaisia harrastajavoimia. Luovassa on niin hauskaa farsssia kuin ajatuksia herättävää satiiria.

"Ilpilleri", Mikkola tiivistää ranskalaisen **Jean Anouilh**in kirjoittaman pienoisnäytelmän.

Tunnin mittainen näytelmä esittelee katsojille yleisön hylkäämisen ja parhaan aikansa eläneen orkesterin, joka ei kelpaa enää kuin kylpyläkaupungin ummetuspotilaiden viihdyttäjäksi. Soiton lomassa musikantit seivivät välejä ja menneisyyttä. Tapahtumat sijoittuvat 40-luvun ja 50-luvun vaihteeseen, mutta Mikkolan mukaan paikan voi mieltää minne mielikuvitus vie.

"Minut sytytti se, että tässä käydään läpi taiteilijoiden elämää. Heistä jokaisella on mielinkiintoinen ja traaginen menneisyys. Tyypit ovat naurettavia ja liikuttavia. Kaikkiin Orkesteri sisältää iloa, naurua ja surua", Mikkola kuvaa.

Oman mausteen paljon esitettyyn näytelmään tuo se, että Tönölään teatterin Orkesterissa henkilöstä eroaa alkuperäisestä tekstistä. Anouilh in jäljiltä orkesteri koostuu viidestä naisesta ja yhdestä miehestä, mutta käytettävissä ole-

vien näyttelijävarojen vuoksi Mikkolan versiossa naisia on yksi vähemmän ja miehiä yksi enemmän. Tosin toinen miehistä pukeutuu naiseksi ja hän viikittelee muiden mukana seurueen miespianistia.

"Näytelmä sai uuden ulottuvuuden. Katsojat saavat päättää, mitä se meinaa. Asiaa ei tuoda sen enempää esille, mutta näytelmä muutti muotoaan. Se on enempi farssimainen. Tarina on kuitenkin entinen."

Sotkamolaisin ja kuhmolaisin voimin

Mikkola jättää arvoituksesi myös orkesterinsa soitotaidon. Arsenaali koostuu kuitenkin kontrabassosta, sellosta, pianosta ja kolmesta viulusta. Musikkina näytelmä tarjoaa viihdettä ja klassista. Orkesterin aikana myös yleisö pääsee

Kuhmo-talon Lentua-salin lalalle. Katsomo on nimittäin rakennettu näyttämölle ja orkesteri esiintyy yleisön keskellä.

Mikkola on työstänyt Orkesterin kolmen sotkamolaisen ja kolmen kuhmolaisen harrastajanäyttelijän kanssa syksystä asti. Mukana ovat **Leena Nuortila**, **Kaisa Pekkala**, **Maija-Penna Pesonen**, **Sirpa Rekunen**, **Kari Kajaus** ja **Hannu Väyrynen**. Mikkolan mukaan näytelmä on muokautunut hänen toivomaan muotoon ja välillä hiominen on ollut niin hauskaa, että pokasissa on ollut tosissaan pitelämistä.

Ensi viikolla Orkesteri ottaa Lentua-salin estradin vielä kolme kertaa. Esitykset ovat maanantaina, tiistaina ja keskiviikkona.

Pienoisnäytelmä esittelee katsojille yleisön hylkäämään orkesterin, joka ei kelpaa enää kuin kylpyläkaupungin ummetuspotilaiden viihdyttäjäksi.

Esiintyjät ja yleisö yhteisellä estradilla

Kuhmo-talossahan on myös mitä mainiton pieni näyttämö ja katsomo: Lentua-salin lavalla Samalle estradille mahtuvat niin esiintyjät kuin yleisö, joka on kääntänyt selkensä varsinaiselle katsomolle. Katsomon "takaseinäksi" muodostuu osittain alas laskettu näyttämön esirippu.

Intiimiksi rajattu tila toimii hyvin **Topi Mikkolan** ohjaamassa ja Tönölään Teatterin toteuttamassa **Jean Anouilh**in näytelmässä Orkesteri. Eturivin katsoja istuu lähes kosketusetäisyydellä piianistiin ja sellistiin.

Oikeastaan katsojat kuuluvatkin näytelmän henkilöihin. Heidän roolinsa on esittää ummetusvaivaisia potilaita kylpyläkaupungin ravintolassa, missä orkesteri soittaa asiakkaille.

Toinen hyvä näyttämö tälle tekstille olisi Kuhmo-talon Juttua-kahvila. Yleisö todellakin istuisi pöydissä tarjoilusta

nauttien, kuten näytelmä kuuluu. Silloin tosin menetettävään yksi esityksen piilomerkityksistä.

Orkesteri-näytelmä Kuhmossa käy nimittäin mainiosta vitsistä. Samalla näyttämöllä, jolla maailmankuulut muusikot loihduttavat vuosittain instrumenteistaan kamarimusiikin perusteoksia, soittaakin nyt yleisön hylkäämää, omista kyvystään vakuuttunut naisorkesteri playback-toteutuksena. Silbeius ja Saint-Saëns ovat jälleen Kuhmon nimiä.

Esitys paljastaa kyllä sen, kuka harrastajista on joskus soittanut ja kuka ei. Käsiin liikeradat ja muu ruumiinkieli kertovat omaa tarinaansa. Pianistia ei ainakaan voi verrata korkeita kaaria tekevään Olli Mustoseen.

Parhaiten rooleistaan selviävät **Hannu Väyrynen** hintelänä pianistina kahden naisen puristuksessa ja **Kari Kajaus** naiseksi pukeutune-

na, mustasukkaisena sellistinä. Kajauksen roolityö tosin kohentuisi, jos hän hillitsisi viinäyttelemistään.

Maija Penna-Pesonen toista viulua soittavana blondina Pamelana herättää luonnollisesti tiettyjä mielleyhtymiä, mutta hän tekee uutena harrastajakasvona raikkaan roolityön.

Tekstinä Orkesteri on monilotteinen, siinä on aineksia farsssia mustaan huumoriin. Keskeinen teema on ihmisen yksinäisyys ja rakkauden kaipuu.

Näytelmä tarjoaa niin kiitollista materiaalia momenttasoisille esittäjille, että on säälittävää, ettei siitä ole tullut kovin käytettyä tekstiä Suomessa. Kylpyläkaupunkia, sopivia osoitettahan, meillä on enemmän kuin riittävästi.

Ehkä Sveitsissä asunut ranskalainen Jean Anouilh (1910-1987) tunnetaan sitenkin Suomessa varsin kehnosti, laajasta tuotannostaan

Sellistin ja pianistin rooleissa näyttelevät **Kari Kajaus** ja **Hannu Väyrynen**. Hannu Mustonen

huolimatta. Anouilh saattaisi olla nimi, joka uusia tekstejä mieltävien harrastajaryhmien kannattaisi kaimuissa panna korvan taakse. Ei kotimaisuuden tarvitse kesäteatterissa-

kaan olla itseisarvo. **Sinikka Viirret**

Tönölään Teatteri Kuhmon Teatterirehveillä. Jean Anouilh: Orkesteri. Ensimmäinen esitys 24. - 26.3. ja toinen esitys 27.3. - 29.3.3. Autokassa Sotkamossa 6.4.

niin kaupunginteatteri, Rooleissa: Leena Nuortila, Kaisa Pekkala, Maija Penna-Pesonen, Sirpa Rekunen, Kari Kajaus ja Hannu Väyrynen. Orkesterin esitykset: Kuhmo-talossa myös 24. - 26.3. ja Autokassa Sotkamossa 6.4.

Naisorkesteri miessoittajan surma

Sunnuntaina oli lähdevä Aatokseen. Tönölään Teatteri Kuhmosta vieraili Sotkamosa Jean Anouilh'n näytelmällä Orkesteri. Oli mukavaa kun ei tarvinnut olla yksin. Kaikki tuolit olivat täynnä ja meitä mieskatsopiikin oli noin seitsemänkymmenen katsojan joukossa muutama.

Jean Anouilh (1910-1987) on eräs tuotteliimmista aikamme näytelmäkirjailijoista ja ennen kaikkea suosittu niin kotimaassaan Ranskassa kuin muissakin maissa. Hänen tuusnäytelmiään odotettiin innolla. Suomessa hänen tuotantonsaan suosituimpia ovat olleet Toreadorin valssi, Leivonen, Becket eli Jumalan kunnia ja Orkesteri.

Orkesteri on näytelmäkuusihenkistä kahvilaorkesterista, jonka yksi jäsen on mies, loput naisia. Ja senhän arvaa, että tässä orkesterissa ei ole helppoa, ei ainakaan yksinäisellä miespianistilla. Onkohan missään orkesterissa?

Orkesterin jäsenten henki-

lökohtaiset ja yksityiset suhteet, suhteet yleisöön, suhteet musiikkiin, suhteet maailman menoon jne setviään hulvatomasti näytelmän kulun aikana.

Ohjaaja Toivo Mikkola on tarttunut Orkesteriin reippaan räväkällä kädellä. Hän on sovitannut näytelmän tunnin mittaiseksi. Valinnut orkesterille ilmeikkään ohjelmiston, jota kuuntelee mielellään kuin lauantain toivottuja levyjä vuosikymmenen takaa.

Mikkolan yleisohjaus on sujuva ja nokkeja. Roolivalinnoissaan hän on onnistunut hyvin, sillä jokaisella näyttelijällä on taitojensa mittainen rooli.

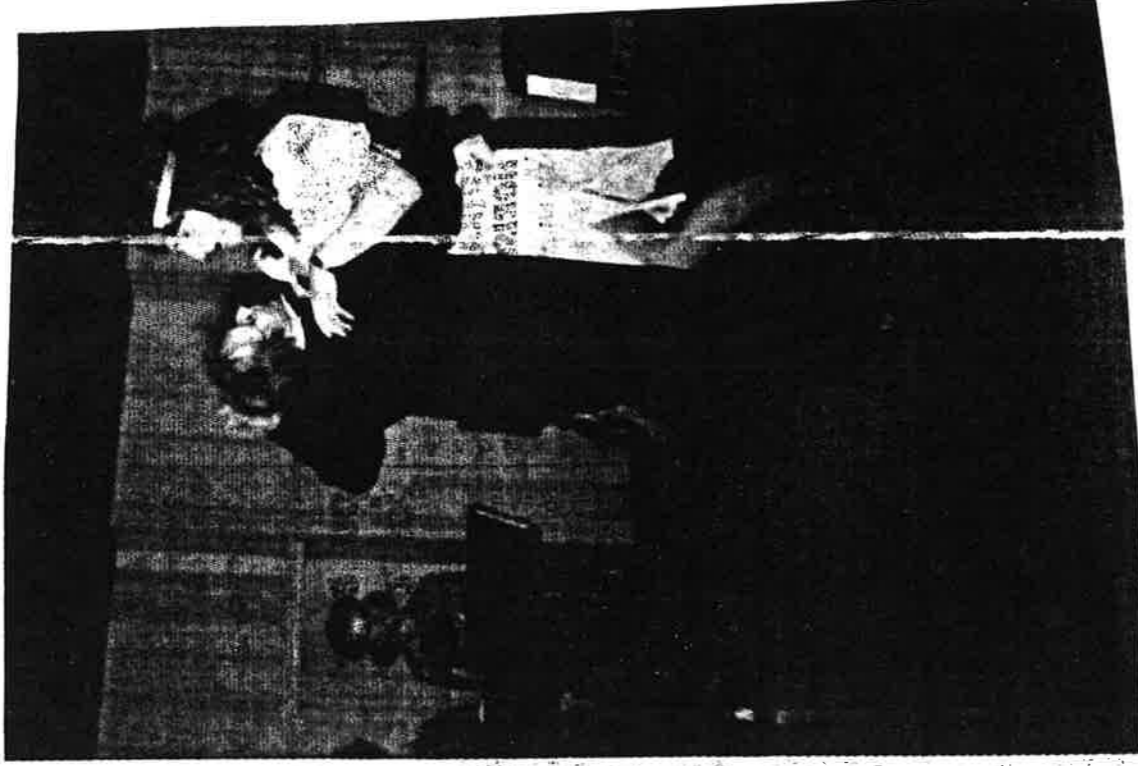
Ja hauskaa riittää kun seuraava Maija Penna-Pesosen ja Sirpa Rekusen roolityöskentelyä. Monet naurut irrottaa myös Leena Nuortila onnetonta miespianistia iskevänä orkesterinjohtajana.

Näytelmäseurueen harmoniaa ollelleen rikkomatta niin Tönölään Teatterin sokkomaalaiset vierailijat Kaisa

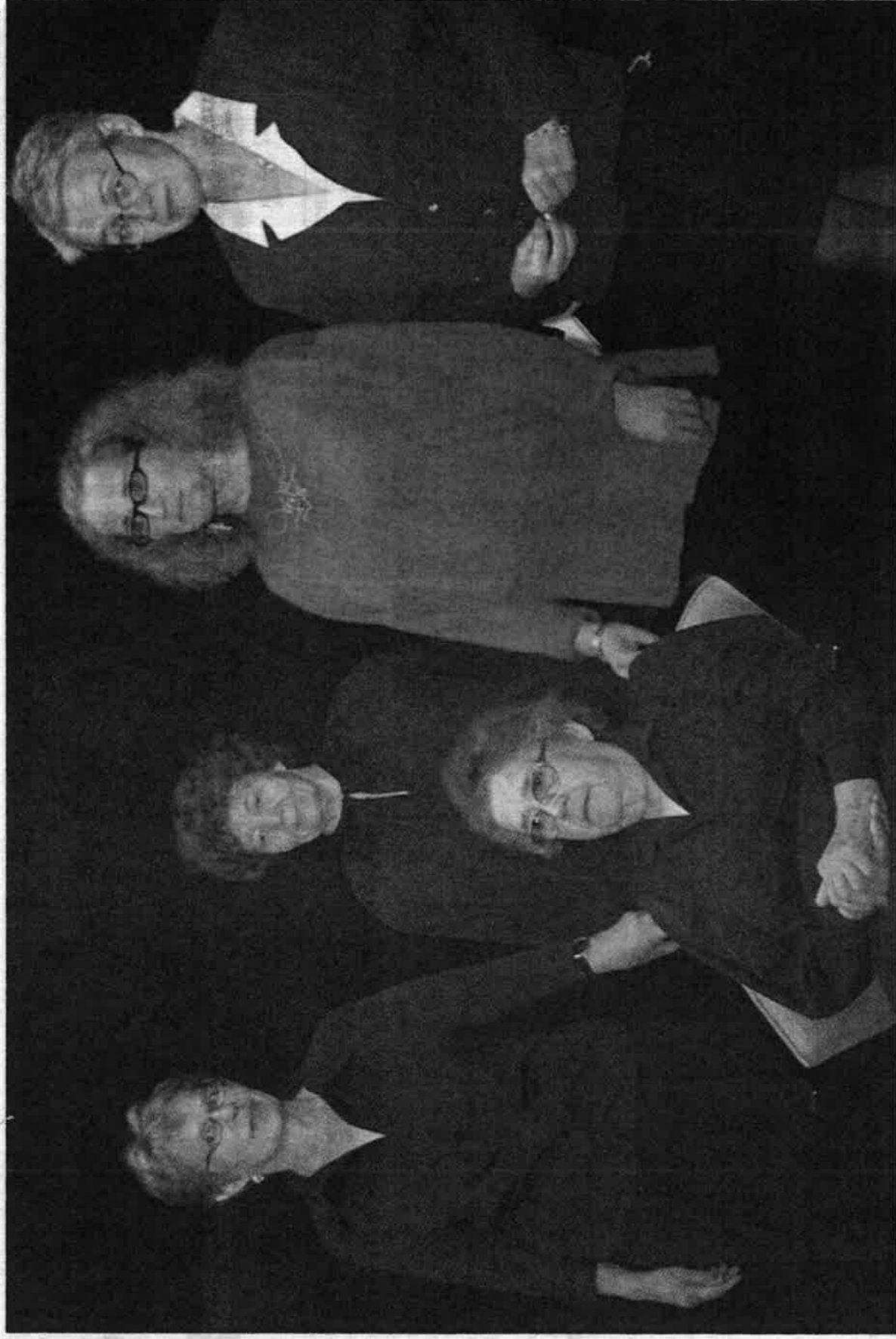
Pekkala, Kari Kajaus, jolla on naisen rooli ja ennen kaikkea naissuhteiden ristipaineessa elävää pianistia esittävä Hannu Väyrynen räjäyttävät naurupankin.

Tönölään Teatterin Orkesterille toivoo pitkää ikää. Kun se esityskertojen myötä vielä hiukan hioutuu niin uskon, että ensi kesän Kuhmon musiikkifestareilla bändin esityksiin liput riistetään käsistä.

Pauli Haataja

Naiset vie, mies taipuu. Herara Leon (Hannu Väyrynen) Suzannen taiputuksessa.

Viisi naista kappelissa –näytelmän rooleissa näyttelevät Sirrku Räsässtä Leena Nuortila, Lahja Sireniä Eeva Immonen, Marja Niirasta Marja-Stiina Suihko, Maija Räsässtä Saara Lyytinen ja Salme Räsässtä Aune Pulkkinen.

Viisi naista kappelissa tuo kuoleman lähemmäksi ihmistä

Mikkolan Topi ohjaa Arto Seppälän kirjoittaman draaman jo kolmannen kerran

SOILI RIEPULU-VÄHÄN- Kuhmo

”Perhosia on vatsassa”, kokenut kumolaisten harrastajinäyttelijöiden ohjaaja **Leena Nuortila** myöntää, kun enää on viikko aikaa Viisi naista kappelissa –näytelmän ensi-iltaan. Tällä kertaa Nuortila on yksi näyttelijöistä, sillä ohjaajan sutset ovat kulttuurisihteeri **Toivo Mikkolan** käsissä.

Kolmatta kertaa Kuhmossa näyttämölle tämän **Arto Seppälän** kirjoittaman ihmisuhdedraaman ohjaava Mikkola kuvaa tavoitteenaan olevan tuoda näytelmän avulla kaukaimen ja pelottava kuolema lähemmäksi ihmistä. Hän muistuttaa, että kuolema on

normaali asia; jokainen sen aikanaan kohtaa. ”Kaikkeen muuhun me valmistaudutaan”, Mikkola mieltii ihmisisten suhtautumista kuolemaan. Edellisen kerran Seppälän tekstin Mikkolan ohjaamana esitti Lentiiran teatteri. Nyt asialla on Teatteri Tönölä. Edellisestä esityksestä on muutama viikko aikaa **Saara Lyytinen**, joka silloinkin näytteli vaimojan eli liikemies Kalevi Räsäsen viimeisintä leskeä Maija Räsästä.

”Jokainen on erilainen ainakin visualisoinniltaan”, Mikkola mieltii näitä kolmea ohjaustaan. Ajatuksen juuri tämän näytelmän valmistamiseksi ohjaaja sai vuosi sitten ja syksyn aikana hän mielti rooli-

miehityksenkin. Kevättalven homma pyöri verkalleen vapaan sivistystyön piirissä. Alun perin näytelmä piti esittää Kirkkopäivien yhteydessä, mutta aika loppui kesken, minkä lisäksi kesälomat ja harjoitustilapula sotkivat suunnitelman. Ensi-ilta on siis sunnuntaina 9.syyskuuta kello 19.00 Pajakka-salissa.

Mikkola nostaa yhden roolihenkilön repliikin näytelmän motoksi ja muistuttaa, että hautajaiset ovat seremonioita. Hautajaiset ovat repliikkiä lainaten ”elämän teatterin viimeinen näytös” – sisäteatteria. ”Ulkoiset seikat mitataan seremonioille, kukilla”, Mikkola pohtii.

Sairaanhoitaja Marja Niiras-

ta näytelmässä esittävä **Marja-Stiina Suihko** paljastaa juonen kulkua toteamalla, miten valheellista Kalervon elämä on ollut. Hän salasi kaikilta kaimukaansa elämänsä viisi tärkeää naista eläimänsä, kaksi vaimo- ja yksi rakastajattarensa. Jo kauan nainen pääsee tuulettaamaan mieltään näissä hautajaisissa.

Kalervon rakastajattaria Lahja Sireniä näyttelevä **Eeva Immonen** huomauttaa, ettei normaalisti hautajaisissa tuki tule julki sellaisia asioita, mitä tässä tulee.

”Arto Seppälä on hienosti oivaltanut, mitä hautajaisissa saattoväki ajattelee”, Mikkola puolestaan mieltii ja kuvaa

näytelmää tragikomediaksi. Näytelmässä leikitellään fiktion keinoin vakavilla asioilla, tuodaan mukaan huumoria.

Oman mielen purkamisesta ja suhteen tuottamisesta vaimojaan on ensimmäistä vaimoa näyttelevän Nuortilan mukaan se seuraus, että kaikki naiset ovat hyvin eteenpäin suuntautuneita hautajaisista pois lähtäessään.

Aune Pulkkinen roolihaamo Salme Räsänen on vaimojen pahasisuinen ja poikaansa halinnut äiti.

Arto Seppälän kirjoittama ja Toivo Mikkolan ohjaama Viisi naista kappelissa –näytelmä saa ensi-iltansa Kuhmo-talon Pajakka-salissa sunnuntaina 9.syyskuuta kello 19.00.

Viisi naista kappelissa

Ajaton ihmissuhdedraama

Arto Seppälän kirjoittama näytelmä Viisi naista kappelissa on entistä ajankohtaisempitänä avioerojen, irtosuhteiden ja itsemurhien aikakautena.

Näytelmän ohjaaja **Topi Mikkola** kertoo, että tämä on hänen kohdallaan jo kolmas ohjaus.

-Teatteri-ilmaisua käyttäen hautajaiset ovat elämänteatterin viimeinen näytös, luonnehtii Topi.

Topi sanoo, että normaali-hautajaisissakin ajatellaan ja muistellaan kaikkea, mikä liittyi vainajaan, muttei sanota ääneen. Tässä näytelmässä ajatukset tuodaan iäksi.

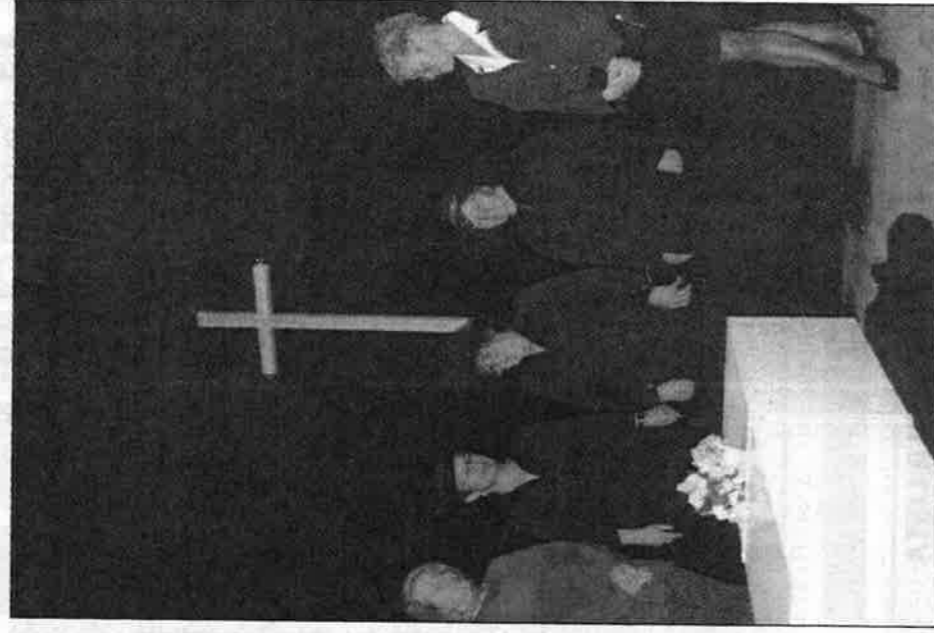
Viisi naista kappelissa on väkevä ihmissuhdedraama. Viisi naista kokoontuu yhden ja saman miehen hautajaisiin. Heistä jokainen kokee olleensa edesmenneelle erityisen läheinen.

-Tätä on mielenkiintoista tehdä. Voi leikitellä ristiriidalla, musiksilla, valoilla ja varjoilla kappelimijöössä, kertoo Topi.

Näytelmä alkaa Nuoruustangolla. Kaikki viisi naista; äiti, nykyinen vaimo, ensimmäinen vaimo, rakastajat ja sairaanhoitaja tulevat kappelintangoa tanssien, naamiot kasvoilla.

Näytelmä pitää otteessaan loppuun saakka. Naiset ajattelevat ääneen. Ajassa liikutaan eteen ja taaksepäin.

Myyntimies Kalervo Räsänen ei jaksanut elää viidestä naisestaan huolimatta – tai sen tähden.

Viisi naista saattamassa yhtä miestä. Ylipöytäin kaikki ovat vieraita toisilleen. "Ei edes tammimarkkua ole ostettu", puuskahtaa äiti.

Eläessään Kalervo Räsänen oli toivonut, että hänen elämänsä tärkeät naiset tutustuisivat toisiinsa. Tämän toiveensa hän toteutti kutsumalla heidät hautajaisiinsa.

Rooleissa: Salme Räsänen Kalervon äiti, **Aune Pulkkinen** Toinen vaimo Mirja Räsänen, **Saara Lyytinen** En-

simmäinen vaimo Sirkka Räsänen **Leena Nuortila**. Rakastajat Lahja Sirén, **Eeva Immonen**. Sairaanhoitajat Marja ja Niiranen **Marja-Stiina Suihko**.

Näytelmä esitetään sunnuntaina 9. päivänä kuluvaan kuukauteen 19 Pajakkasaliissa. (Is)

Paikat loppuivat kappelista Kuhmossa

"Ei sinne enää sovi, se on täynnä", autolleen palaava mies valistaa meitä muita teatteriin yrittäjiä Kuhmo-talon pihalla.

Totta. Liput Teatteri Tönön esitykseen Viisi naista kappelissa loppuivat sunnuntai-ilta kesken. Pajakkasalin mahtui sata. Kolmekymmentä luovutti ja varasi lipun seuraavalle sunnuntaille. Me muutamat etsimme paikkamme portaita ja lisätuoleilta.

Mitä siis puilee yleisönsuosion takana?

Viisi naista kappelissa on tamperelaisen kirjailijan **Arto Seppälän** menestyneimpiä tekstejä. Broadwaylläkin esitetty ja useille kielille käännetty. Se tunnetaan ainakin kolmena versiona: lyhytproosana, näytelmänä ja kuunnelmana.

Kuhmolaisille tätä kielitämää maimota näytelmää on tutuksi tehnyt **Topi Mikkola**, joka näyttää ohjaavan sen kerran vuosikymmenessä. Näin 90-luvun version aikoinaan samassa Pajakkasaliissa lenturilaisten esittämänä. Näyttelijöistä vain yksi oli sama, itsemurhan tehneen myyntimiehen vaimoa esittävä **Saara Lyytinen**. Rooliakaan ei ollut vaihdettu.

Tarinahan on kiehtova. Mies kutsuu omin hautajaisiinsa vain elämänsä tärkeät naiset, sillä hän haluaa heidän tutsuun toisiinsa. Siunaustilaisuuteen osallistuvat ensimmäinen ja toinen vaimo, äiti, rakastajat ja läheiseksi käynyt sairaanhoitaja.

Naisien monologit ja dialogit jatkuvat surutalossa.

Viisi naista kappelissa III on edeltäjänsä syvempi ja val-

SEPPÖ KÄMÄRÄINEN

Kobne viidestä eli rakastajatar, hoitaja ja ex-vaimo, rooleissa Eeva Immonen, Marja-Stiina Suihko ja Leena Nuortila.

Roolitöistä nousee erityisesti esiin **Aune Pulkkinen** sumeilematon, röyhkeä, poikaansa palvova äiti. Hahmossa liittoutuvat koominen ja traaginen kolmanteen ulottuvuuteen, mehevään ja luontevaan murteen käyttöön.

Marja-Stiina Suihkon hyveellisessä sairaanhoitajassa korostuvat muodon noudattaminen, tiukkuuteen viciy hienotunteisuus. Pidit Suihkon täsmällisestä työskentelystä.

Ohjauksessaan Mikkola hakee liikettä ja yllätystä, vaihtelevaa tilan käyttöä näytelmään, joka tapahtuu paljolti puheen tasolla. Aina se ei onnistu, tulos on muutaman kerran tahattoman koominen.

Lavastus arkkuiheen ja kalaliteineen, kynttilöineen ja risteineen, on tuttuudessaan

tehokas. Vaikutavuutta tuo lisää tyyppillinen saattomusikkari, Albinonin Adagio. Äänimaailmaa rakentavat myös Nuoruustango, Satumaa ja hautajaisvirsi.

Seremonia yhdistää elämäänsä, miksei myös teatterikatsomossa. Kun yleisöllä oli käsissään siunaustilaisuuden ohjelma, se olisi voinut yhtyä virteen Oi Herra, jos mä matkamies maan. Se olisi nostanut katsojat vielä väkevämmin saattoväen osaksi, sisälle teatteriesitykseen.

SINIKKA VIIRRET

Teatteri Tönö. Arto Seppälä: Viisi naista kappelissa. Ensi-ilta: Kuumotuksessa 9.9. Ohjaus ja lavastus: Topi Mikkola. Valot, musiikintuoto: Kari Pulkkinen. Roolissa Saara Lyytinen, Leena Nuortila, Aune Pulkkinen, Eeva Immonen ja Marja-Stiina Suihko.

Kappelin viisi naista täyden ensi-iltasalin edessä

Tönölään teatteri esitti Viisi Naista kappelissa -näytelmän täyden ensi-iltasalin edessä. Noin 30 näyttelijää tulijaa jäi sunnuntain esityksestä seuraavien esitysten varaan, sillä Pakka-sali veti paikoilleen ensimmäiset 99 katsojaa ja muutamien lisätuolin verran.

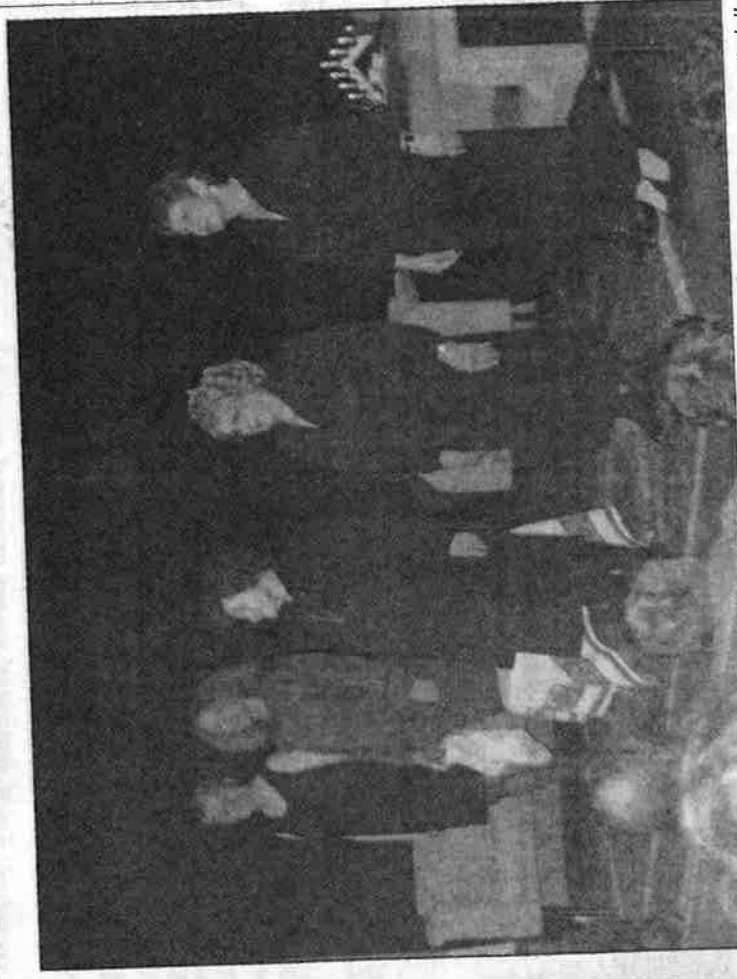
Myyntimiehen elämän viisi naista

Viisi naista tilittää myyntimies Räsänen hautajaispäivänä ihmishuolensa mieheen eri vaiheissa. Kappelin saapuu lesken lisäksi vainajan äiti, ex-vaimo, rakastajatar ja läheinen sairaanhoitajaisiä. Takaumi- en kautta näytelmässä naiset tilittävät suhdettaan mieheen ja toisiinsa. Hautajaiskahvilla naiset selvittävät myös keskinäisiä välejä.

Ihmishuoldekuvaus teemana

Kaikki naiset eivät tiedä edes oikeaa kuolinsyytä ennen kuin hautajaispäivän aikana. Elänsään myyntimies Räsänen on toivonut, että hänen elämänsä tärkeät naiset tutustuivat toisiinsa.

Tönölään teatteri on koko vii-

Tönölään teatteri esitti Viisi naista kappelissa -näytelmän ensi-iltanaan Pakka-salissa täydelle salilliselle yleisölle.

kerran ensi sunnuntaina 16. päivänä syyskuuta ja sen jälkeen vielä kaksi kertaa 19.9 ja 8.11.

Toivo Mikkola on ohjannut näytelmän Kuhlomossa myös 90-luvun alkupuolella. (ak)

Saara Lyytinen, ex-vaimoa
Leena Nuortila, äitiä Aune
Pulkkinen, rakastajatar Eeva
Immonen ja sairaanhoitajaa
Marja-Stiina Suihko.

Arto Seppälän kirjoittama
näytelmä nähdään Tönölään
teatterin esittämänä seuraavan

me kesään harjoitellut ihmishuoldekuvausta. Viisi naista kappelissa sisältää vakavaa ihmishuoldekuvausta, mutta myös humoristisia osuuksia.

Viisi naista kappelissa - ihmishuoldekuvaus naisten rooleissa näyttelevät leskeä

Mikkolan Topi jää hetkeksi kiertämään

SOILI RIEPULA-VÄHÄÄHO
Kuhmo

"Keikkojen takia", Kuhmon kulttuurisiihteeri Topi Mikkola kertoo, miksi hän jää vuodenvaihteessa seitsemän kuukauden virkavapaalle työstään. "Juhlavuosi", hän jatkaa eli ensi vuonna tulee kulumeksi 25 vuotta Kuhmon kulttuurisiihteerinä, joten mieli tekee ottaa hie-

man etäisyyttä työpaikkaan. Rosa Liksonin tekstien esittäjänä kautta maan tunnetauksi tullut Mikkola antautuu virkavapaallaan täysin rinnoin kiertäväksi näyttelijäksi. Hänen monologejaan on myyty kevääksi, kesäksi ja jo ensi syksyksi. Liput Mikkolan esityksiin on myyty ennätystahdissa eri teattereissa.

Keikkaa on Mikkolan mukaan niin paljon, ettei voimia riitä kahteen hommaan. Hän ei halua polttaa kynttiläänsä molemmista päistä, vaan siirtyy hetkeksi tavalliseksi kuhlomolaiseksi kulttuurinkuluttajaksi.

KS-AKKISTO/SEPO KAMARÄINEN

Kuhmon kulttuurisiihteeri Topi Mikkola on näyttelijätönsä lisäksi toiminut myös ohjaajana. Syksyllä Kuhlomossa sai ensi-iltansa Mikkolan ohjaama Viisi naista kappelissa -näytelmä, jonka käsikirjoitus on Arto Seppälän.

Kuhmoon Mikkola on tehnyt 25 vuotta. "Tuntuu nyt uutta vuotta muualla", hän tuumailee. Nyt sekä on mahdollista.

"Pitkään mietin hommaa ja ajattelin. Parempi mulle näin kuin se, että teen kahia hommaa", Mikkola perustelee päätöstään. Hänen tehtävää virkavapaan ajan hoitaa kanslisti Tarja Huotari.

Topi-viikkoja teattereihin

Uusimman Mie alan tekemhän syntiä -monologin lisäksi Mikkolalta kysytään vielä hänen kolme aiempaa-kin monologiaan. Muutamat teatterit ovat jo varanneet ohjelmistoonsa kokonaisa Topi-viikkoja, jolloin yleisöllä on viikon aikana mahdollisuus nähdä kaikki neljä monologia. Näin ovat tehneet muun muassa Kemi, Jyväskylä ja Seinäjoki.

Thmisillä on mahdollisuus nähdä Liksonia joka näkökulmasta", Mikkola toteaa. Kun uteliaisuus esityksiä kohtaan on herännyt uusissa teattereissa, niissä halutaan tuoda yleisön eteen kaikki neljä esitystä.

PAULI HAATAJA

Siunaustilaisuus on päätynyt. Teatteri Tönölään naiset vas. Eeva Immonen, Marja-Stiina Suihko, Leena Nuorttila, Aune Pulkkinen ja Saata Lyytinen ovat valmiit muistotilaisuuden viettoon.

Viisi naista viiltää kappelissa

Harrastajateatteria

Kuhmon Pajakkasäli, Teatteri Tönölä. Arto Seppälä: Viisi NAISTA KAPPELISSA ensi-ilta 9.9.2001. Ohjannut ja lavastanut Topi Mikkola. Valot, musiikintointo: Kari Pulkkinen. Rootoissa: Saara Lyytinen, Leena Nuorttila, Aune Pulkkinen, Eeva Immonen ja Marja-Stiina Suihko.

Kuhmossa harrastajateatteritoiminta on vireää. Ensi-iltoja tuotetaan ympäri vuoden. Niistä pitävät huolen paikallinen Nuorisoseura, Kotiseutu yhdistys, kyläteatteri tai paremminkin teatteriteatteri Lentirassa, Kalevala-kielien kesäkerrokset ja joulukuukinmaa talvella ovat myös eräänlaisia teatteria. Kaiken kukkuraksi kuumolaisia viihdyttää aina silloin tällöin vielä Teatteri Tönölä.

Teatteri Tönölää voi sanoa Kuhmon kulttuurisiteeri Topi Mikkolan teatteriksi. Hän on ohjannut ja tuottanut teatterille vuosien saatossa useampia näytelmiä. Nyt oli vuorossa Arto Seppälän *Viisi naista kappelissa*.

Seppälä kirjoitti Viisi naista kappelissa vuonna 1979. Näytelmä sai heti hyvän vastaanoton ja siitä on tullut yksi suosituimmista kotimaisista näytelmistä. Eikä ihme, sillä se on taitavasti kirjoitettu ihmishänneksi.

Kaiken lisäksi siinä on kuten jonimikkin viittaa roolitviidelle naiselle, mikä on useasti teatterille kuin taivaan lahja, on sitten kyse ammatti- tai harrastajateatterista.

Näytelmän juoni on selkeä. Myyntimies Kalervo Räsänen, 56 v., on tehnyt itsemurhan. Jälkisaatöksessaan hän on määrännyt, että hautajaisiin saa tulla vain viisi henkilöä: äiti, ensimmäinen ja nykyinen vaimo sekä kaupan palveluksessa oleva naisen ja sairaanhoitaja.

Jokaisen miehen takana on

nainen -sanonta on näin ollen Räsänen kohdalla viisinkertainen. Asetelmaltaan näytelmän lähtötilanne on suorastaan herkullinen. Näytelmän edetessä, kuten arvata saattaa, luurangot tosiaan kolkisevat ja luita pestään vimmalli, josta aiheen vakavuudesta huolimatta ei puutu koomisia kaan piirteitä.

Ohjaajana Topi Mikkola oli saanut pidettyä näytelmän komedialliset ja traagiset ainekset tasapainossa. Hän ei sortunut painotamaan tekstin suorastaan farsimaisia puolia, vaan näytelmä eteni koko ajan säilyttäen jännittävytensä ja yllätyksellisyytensä.

Joskin näytelmän yleisohjaus oli sujuva ja paikoitellen ilmaisurikas niin hankaluuskielien esityksessä ilmeni. Näyttelijäsuoritusten osalta kaikki roolit eivät olleet tasapainossa. Karsojalla oli pitkin matkaa niin sanottuja rooliuskottavuusongelmia. Tämä korostui etenkin vaimon nykyisen ja entisen vaimon kohdalla.

Aune Pulkkinen poikaansa ikuisesti paimentavana äitinä teki roolistaan herkullisen maanman. Eeva Immonen sortui rakastajattaren roolissaan välistä tyypittelemään liiaksikin, mutta selväsi osasuorituksestaan sinänsä kunnialla.

Parhaiten esitetävän henkilönsä oli tajunnut Räsänen viimeistä suurta rakkautta esittänyt Marja-Stiina Suihko. Hänen sairaanhoitaja Niiraseensa katsoja vilpittömästi uskoi.

Kainuulaisella teatteriyhteisöllä on nyt harvinainen tilaisuus tutustua kahteen suosittuun kotimaiseen näytelmään; Kajaanin kaupunginteatterissa jatkaa keväällä ensi-iltansa saanut *Lumikit*, jota Teatteri Tönölään Viisi naista kappelissa mukavasti täydentää.

PAULI HAATAJA

Suomen Harrastajateatteriliiton 50-vuotisjuhlaajustus

Teatteri on elämää, yhtiä aikaa riemukasta ja vakavaa, uuelmoivaa ja käsiäkosketeltavaa, kimpelöä tai taidokasta. Mutta aina se on pyrkimässä pintaa syvemmälle, näkyvän läpi nähyttömyyden, materiaalin kautta henkeen, yksilön kokemuksesta suurehkin yhteisön mielispainuvaksi elämäyhteyksi tavalla, jota mihään muu taide ei voi tarjota. Ne, jotka puolestavast arkisia uutisia, moittimalla fiktiota "vain teatteriksi", ovat yksityisiä.

Teatterin perimmäinen ominaisuus on näyttävä näkyvä todellisuuden sisällä oleva idea, asiat, tunteet, vaistot ja salaisuudet, joita ei aina edes sanoin tavoita, voi vain kokea niiden läsnäolon.

Teatteri voi kasvattaa iloa, syventää surua, avata silmät näkemään ja korvat huulemaan. Teatteri näyttää ihmiselle ja maailmalle, mikä se on, mutta parhaimmillaan osoittaa tien, mihin sen pitäisi kulkea, mikä se on, mikä sen pitäisi olla.

Teatteri voi opettaa - meidät kahdella kielellä vaikeavat suomalaiset erityisesti - paitsi ilmaisemaan itseämme, myös tuntemaan itsemme paremmin.

Häiden teknisen median keskellä teatteri on yhä välittömän ihmillisen kokemuksen paikka - esiintyjästä yleisöön ja yleisöstä esiintyjään. Se on hengen voimaa ja iloa antavaa kanssakäymistä, jonka arvoa ja merkitystä ei voi rahalla mitata. Juuri siksi se on niin arvokasta. Nyt!

Teatteri
Professori, kulttuurin

■ Kuolleet

Taideohjaaja Satu Niiranen

Innosti lapset teatteritekoihin, osasi ohjata suuria joukkoa

Taideohjaaja Satu Niiranen kuoli 27. tammikuuta kotonaan Liperissä. Hän syntyi 3. joulukuuta 1948 Liperissä.

Niiranen tunnettiin laajalti teatterialan taitavana ja hyviin tuloksiin yltäneenä kouluttajana ja ohjaajana. Hän työskenteli paljon ulkomailakin, esimerkiksi Ruotsissa, Tanskassa ja Virossa. Omaa ammattitaitoaan hän tydensi erityisesti Tshekkoslovakiassa.

Lapsiteatterityö oli Satu Niiranselle hyvin rakasta. Hän arvosti ja ymmärsi lasten ja nuorten maailmaa. Pienimmätkin oppittävän kurinalaiseen työskentelyyn ja taiteellisesti korkeatasoisiin suorituksiin. Tästä esimerkiksi koskettava esitys, joka aikanaan hellyytti mieltä kautta maan. Koulujen avuksi Niiranen on julkaissut kirjan Näyttämö elää.

Pohjois-Suomessa Niiranen aloitti uuden, ennen näkemättömän tanssiteatterityön. Juuri tällä taitteen alueella hän saavutti loistelaimmat tuloksensa. Tervola-lainen ryhmä kiersi esiintymässä aina Turkkia ja Japania myöten. Huomiota herätti kaikkialla ryhmän sähköisen intensiivinen ilma-

Niiranen ohjasi keteatteria etenkin Pohjois-Suomen, Pohjois-Karjalassa ja Kainissa. Hänet tunnettiin vaativana, sytyttävänä ohjaajana, joka innosti suurtenkin joukkojen kanssa työskennellessään. Moi muistavat vuodelta 1988 nsuun laulujuhlien Kaikus-projektion, jossa ohjattavaksi ylituhat esimtyjää vaivastarini.

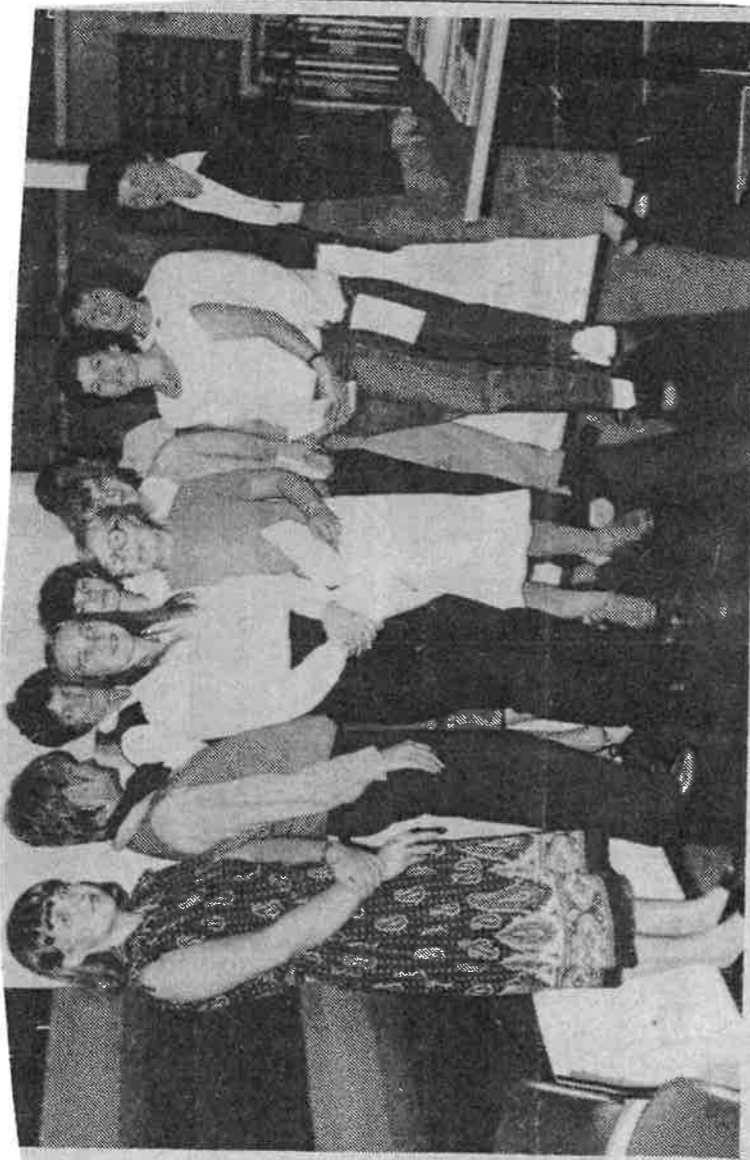
Niiranen kehitti ti ns. "luontoesitykset". Niidulliseina toimivat mm. ruetsä, Kemijoen jäällä pimeydoistava valtava jääkruruu kuumun kaivosonkalot.

KansantanssikoreograNiiranen oli railakkaasti tuva ja uutta luova. Hänen kgrafoitaan esitään jatkuvaämpäri Suomea. Valtrion tansde-toimikunta myönsi Niiraskol-mivuotisen taitelijapapura.

Niiranen oli monipuolista lahjakas, hurjatahtinen työyrä mutta myös herkkä ja miivi-nen taitelijapersoonaa. Hänvairkutuksensa säteili laajaltiekä alueellisesti että benkesestivo-net hänen oppilaansa toivat nykyisin ohjaajina, laulna, tanssijoina ja näyttelijöinä ypä-ri maailmaa.

MIRJAMI LETO

■ Kirjoittaja on tervolalanen erityisopettaja, joka teki vuosikaudet yhteistyötä Satu Niirsen kanssa.

Valtakunnallisen kielitutkinnon suorittaneet alkuisopiskelijat saivat todistuksensa Kuhlmon kansalaisopiston järjestämissä tilaisuuksissa. Englanninopettajana kansalaisopistossa toimii Leena Nuortila. Todistukset jakoi rehtori Leena Piirainen.

Kansalaisopiston kieltenopiskelijat saivat hyviä todistusarvosanoja

Kansalaisopiston ensimmäisen ja toisen vuosikurssin englannin opiskelijat sekä toisen vuosikurssin venäjän opiskelijat saivat todistuksensa suoritettuaan alkuisopiskelijoiden valtakunnallisen tutkinnon.

Englantia tutkinnon suorittaneille opetti peruskoulun yläasteen englannin opettaja Leena Nuortila ja venäjää kostamustulki Seppo Keränen.

Kansalaisopiston kieltenopiskelija voi vuosikurssin suorittettuaan osallistua valtakunnalliseen alkuisopiskelijoiden tutkintoon. Tutkinnon suorittamisen jälkeen opiskelija voi siirtyä seuraavalle vuosikurssille, mutta vuosikurssia voi muuttaa muutenkin, sillä kansalaisopistossa on eri tasokursseja.

Kuhmossa todistuksensa sai tänä keväänä seitsemän englannin ensimmäisen ja neljä toisen vuosikurssin suorittanutta sekä yksi venäjän toisen vuosikurssin suorittanut alkuisopiskelija. Näistä kahdeksalle todistukset jaettiin Kansalaisopiston järjestämässä tilaisuudessa.

Kiltittäviä arvosanoja

Todistukset jakanut kansalaisopiston rehtori **Leena Piirainen**

tukseensa.

- Ei voi olla muuta kuin tyytyväinen. Opiskelu on minulla vasta alussa. Enhän minä muuta tekisikään kuin luki kun vain olisi aikaa. Aion opiskella vielä ainakin seuraavat kolme vuotta. Minulla on vanhin lapsi lukiossa ja toinen meni yläasteelle, joten on kavereita, joiden kanssa voi keskustella.

- Idea lähtee lukemaan englantia minulla on ollut jo vuosia, mutta viime syksynä sain lopultakin lähdeytksi.

Englannin ja venäjän lisäksi kansalaisopistossa voi opetella muitakin kieliä, ruotsia, unkaria ja suomea.

Alkuisopintojen tutkintotodistuksien antamat todistukset kielikoolesta

Venäjän kielii 2
Majja Tähkävuori

Englanti 1
Hämäläinen Seija, Hyvärinen Eilsa, Kaartinen Helena, Lappalainen Sylvi, Ohtonen Terttu, Piirainen Enni, Piirainen Irene.

Englanti 2
Kinnunen Eija, Moilanen Maria-Liisa, Piirainen Seija, Tuhtanen Pentti.

kertoi, että melkein kaikki olivat suorittaneet tutkintonsa kiitettävien arvosanoin.

Englantia kansalaisopistossa opettaa Leena Nuortila.

- Katselin tuossa noita arvosanoja ja täytyy sanoa, että kaikki ovat hyvin tunnoitettavia saavutuksia. Osanottajina on ollut innokkaita ja ahkeria opiskelijoita, Nuortila sanoo.

Kansalaisopiston englannin kurssit pohjautuvat Start- ja Vippoppikirjasarjoihin.

Kolme vuotta kansalaisopistossa opettanut Nuortila kertoo, että tentit ovat tulleet Kuhmoon vasta viime vuosina. Aikaisemmin ne täytyi suorittaa muualla, lehdistä sai silloin lukea ilmoituksia tenttipaikoista.

Irene Piirainen on tyytyväinen ensimmäisen vuosikurssin todis-

esäteatteria Ruoskalla ja Kkaudella

mittapuun mukaan Kuumolaisteatteri on nyt Teatterin 21. kesäkausi päättyi viime sunnaisnäytännössä, ja elokuussa kuumolaiset matkaila esityksiineen Bomballe Nurmekseen. laisteatterin 20. näytelmä, Reino Helismaan rakkaus oli kesäteatteria sanan perinteisim- leissä. Täysi-ikäisyydenkö kunniaaksi valko tähden lievävä kuumolaiset viime vuosina perinteisen kesäteatterin vaalimiin näytel- a tapauksessa katsotut tuntuivat pitävän tun- loa ja alhaista mieltä, itkua ja naurua sisältä- en karjalaisnäytelmistä.

aja, pikkukudikkateatteri, vouti (Toivo Mikkola).

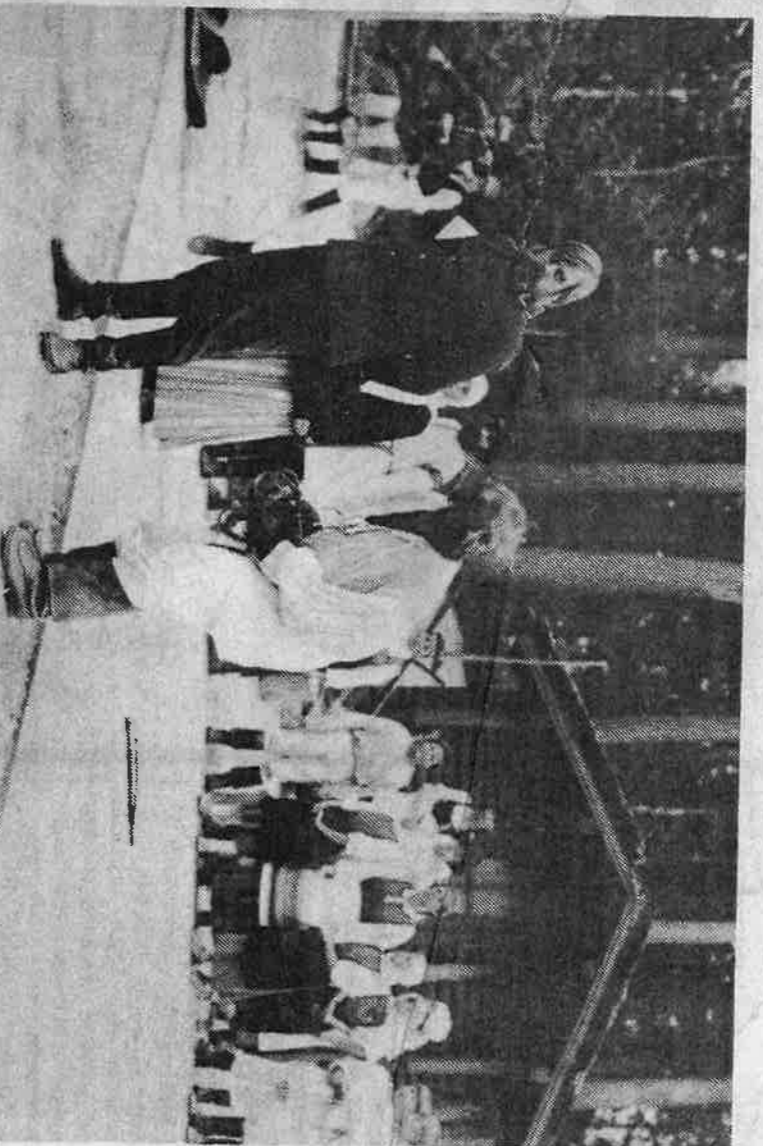
Ruoska ja Rakkaus vieraili Bomban juhlatiikolla

Katsotjat tyytyväisiä näkemäänsä

Kuumolaisteatterin esitys Ruoska ja Rakkaus vieraili Bomban juhlatiikolla Nurmek- sessä.

Karjalaisaiheinen Ruoska ja Rakkaus oli omalla maaperällä Bomballa, joskin MM- kisat verottivat katsot- määriä.

Näytelmän ohjannut Satu Niiranen oli kans- sani yhtä mieltä siitä, että Ruoskassa ja Rak- kaudessa on muutamia loistavia roolisuurituk- sia, valkkakin Sadun mielestä paikkojen ha- keminen uudella esi- tyspaikalla hieman sot- ki näytelijöitä.

»Mie oon ain sanont, jot tuo vouti on niit suurempi roistolot! ...» Simana, Kauko Huusko, heipottuneen äkäisenä. Kreivi Beesborodko, Pentti Lampinen, alkaa älytä mihin verona kerätyt tavarat ovat menneet.

Soitto katkaa, laulu ratkaa - haitui huojen häivä. Kanssa ar- maan tanssin varmaan kaikki juh- lapäivät...

Siinä ne taas olivat kesäteate- rillaiset Ruoskassa ja Rakkaudes- sa, tällä kertaa näytelmän omilla juurilla, Pohjois-Karjalassa Bomballa. Bomban juhlatiikoilla.

Siinä hypistei käsiään Simana kujella Maailma, itki tuskaansa Maura, piikitteli Okahvie, uhoi Jyrki, heiluteli ruoskaansa Was- lei Timojeloff, siinä kompuroi Lippo Ahapoinen, kietoi silke- jään Ontrei, häkelteli Beesborod- ko, turjotti Sergei Leontij ja Kyän väki tanssi ja lauloi.

Rakkaus ja Ruoska

»Pois häipyivät onnekkat päi- vät, kera kukkien lakastuvain. Pois riemu ja nauru jo jäivät - su- ru yksin jäi jäljelle vain...» lauloi Maura, Eija Kyllönen.

Tulevia teatterilaisia Ira, Anne ja Irina. Kyliänyttöjä oli mukava esittää Bom- ballakin.

Bomballakin Eija Onnistui roo- lissaan, vaikka olikin »vieraal- maalla». Yhtä riipaisevan tikettä- vä, yhtä lapsekkaan onnellinen ja yhtä vapautunut kuin »Koti-Mu- tikankaalla».

Älä sure tyttö. Kahden viikon kulttua vieterään häitä, sanoo Vouti ja tarkottaa, että hän alko- viettää ensimmäisen yön Lipon morsiamen Mauran kanssa.

Toivo Mikola oli Voudin roolis- sa niin uskottava ja sadistinen, et- tei kenellekään jäänyt epäsel- väksi hänen aikensa.

Voudin, Simanan viinoista saa- ma hipratta ei vain Bomballa ol- lut niin viinksautteleva kuin koti- yleisön edessä.

Jos on maailma täynnä herrain hännänkantajia, niin Simanaa esittänyt Kauko Huusko ainakin onnistui näyttämään millaisia he ovat.

Ainaisella myötipanimisellään ja käsiensä hypistelyllä ja puoli- kumaraassa kulkimisella hän me- netti ainakin Okahvien kunnioi- tuksen.

Maailmaa esittänyt Leena Nuor- tilla teki hyvää työtä roolissaan, samoin Velho Huotari Jyrkinä.

Leevi Kiviö ja Ontreina ja Selja Piirainen Okahviena.

Urhoita ei toki sovi tulevaa näyttelijäpolvea kyliäisissä Antti Piiraisella, Ira ja Irina Nuortilla, Anna Virmesta ja ketä kaikilla näi- tä söpöjäisiä olikaan.

Vaikka katsomosta kuului esi- tyksen alussa, että mahtakohan kuumolaisilla luontua karjalain kielii, niin Kaaja Solkkosen väitä- jän kuulutus sai katsomossa ol- leen vaimoimisen huokamaan:

»Ihan puku ko Karjalas...»

Ruoska ja rakkaus on paras tä- hän astisista Kuumolaisteatterin esityksistä. Olikoonkin, että se on perinteinen kesäteatteri näytelmä ja olikoonkin, että sen juoni on ta- vanomainen. Kuumolaiset onnis- tuivat koko esityksen ajan pitä- mään ohjat käsiissään ja mittään sanomaton vähettä ei ollut. Tästä lankeaa kiitos tietenkin Sa- tu Niiralle näytelmän ansiok- kaalle ohjaajalle.

Eipä jännittänyt

Välitajalla istuivat näyttämön takana Ira, Irina ja Anne.

Ihan mukava täällä on esittää. Kyllä se tietysti alussa hieman jännitti, mutta nythän tuo on ihan mukava, tuumasivat tytöt hymy- suin.

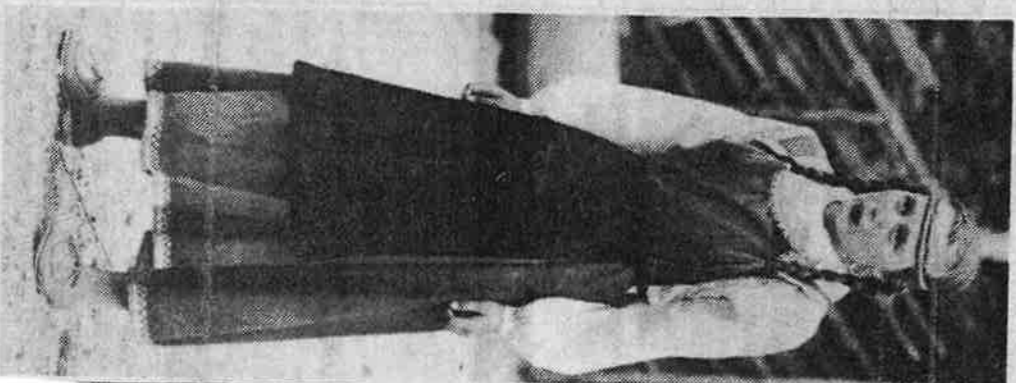
Antti Piirainen on jo tuttu kou- lulaistenäytelmistä.

Tämä oli ensimmäinen kerta kun olen mukana kesäteatterissa. Ihan on ollut mukavaa. Bomballa tietysti näyttämö on hieman toi- senlainen ja se vaati totuttelua.

Katsomosta tavoitin Ilisa Ne- valaen.

Alka hyvä tämä kuumolaisten näytelmä. Olen katsont tällä tä- män Maaton kansa, hyvä sekkin ohi.

Tässä kuumolaisten esitykses- sä on muutamia todella hyviä roo- lisuorituksia, sanoi Arvo Kortelai- nen Porokylästä.

»Syksyn tuuli riisui jo puut. Suru jäi kun lähtivät muut ...» Mauran, Eija Kyllösen, laulu on haikaa.

Bomballa mukana Leena Sirviö